

57198
BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

DESBATERILE
S-TULUI SINOD

DIN SESIUNEA DE TOAMNĂ

ANUL 1900.

Revistă Periodică Ecclesiastică

ANUL AL XXIV-lea, No. 10.

IANUARIE.

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

1901.

BIBLIOTECA
SECTIA ISTORIE
www.dacoromanica.ro

SANTUL SINOD

AL SANTEI

BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE.

Procesele Verbale ale ședințelor Sântului Sinod

din

Sesiunea de Tómnă a anului 1900.

Ședința din 12 Octombrie 1900.

Sesiunea de Tómnă a S-tului Sinod s'a deschis cu solemnitatea obicnuită, făcându-se în Catedrala S-tei Mitropolii un Te-Deum de către P. S. Arh. Nifon N. Ploeștenu, vicarul S-tei Mitropolii, la orele 10 a. m., la care au asistat P. P. S. S. Membri ai S-tului Sinod, față fiind și Dl. Ministru al Justiției Titu Maiorescu; iar la orele 10¹/₂ s'a făcut sfințirea apei în sala ședințelor S-tului Sinod, după care d-nul Ministru al Justiției dă citire Mesagiului Regal de deschiderea sesiunii în următoarea cuprindere:

Prea Sântiți Părinți,

Sântul Sinod al Sântei Biserici Autocefale Ortodoxe Române, fiind convocat prin Decretul Nostru No. 3470/1900, în sesiune ordinară de Tómnă pe ziua de 12 Octombrie a. c., conform art. 13 din legea pentru alegerea Mitropoliților și Episcopilor eparhioți cum și a constituirei S-tului Sinod al Sântei Biserici Autocefale Ortodoxe Române;

Eú, declar deschisă sesiunea acestui Sânt Sinod.

Dat în Castelul Peleş la 12 Octombrie 1900.

(ss) CAROL

Ministrul Cultelor
și
Instrucțiunei Publice

(ss) C. C. ARION.

No. 8614.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Sesiunea de toamnă a S-tului Sinod este deschisă. (D-l Ministru Titu Maiorescu se retrage din sala ședințelor).

Se citește apelul nominal al P.P. S.S. Membri. Prezenți 14, fiind absent P. S. Episcop al Romanului, iar P. S. Episcop al Hușilor în concediū.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Fiind în număr, P. S. Secretar este rugat a da citire sumarului ultimei ședințe din sesiunea de primă-vară.

P. S. Arh. Fimen Piteștenu, Secretar, citește sumarul ședinței de la 12 Mai 1900 a sesiunii de primă-vară a S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Cere cine-va cuvîntul asupra sumarului?

P. S. Arh. Conon Bacăónul: Cer eū cuvîntul asupra unui punct din sumar. După cât eū mī-aduc aminte, în acea ședință, când în S-tul Sinod s'a vorbit cu atāta entusiasm despre luare de mēsuri pentru facerea unei noi catedrale, D-l Dr. Istrate, Ministru de atunci la Culte fiind de față, a promis că între altele va ajuta și D-Sa cu 1000 lei ctitorie; acēsta nu o vęd trecută în acest sumar.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu, Secretar. Nu'mī aduc aminte dacā D-l Ministru a șis acēsta.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Pe cât 'mī aduc aminte, D-l Ministru de atunci oferea 1000 lei ca premiū pentru istoria bisericească, iar nu pentru catedrală.

Pun la vot sumarul ședinței de la 12 Mai. Cine este pentru sū bine-voiască a ridica māna

S'a primit.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: P. P. S. S. Părinți, mai înainte de a procede la lucrări, să-mī dați voe a vē aduce la cunoștință, că după alegerea făcută de S-tul Sinod la 8 Mai, în persóna Protosinghelului Sofronie Vulpescu ca candidat pentru Arhiereū, cu titlul de Craiōvenu, s'a sēvirșit hirotonia în Catedrala Sāntei Mitropolii în ziua de 18 Mai. Și acum noul hirotonit Arhiereū Sofronie Craiōvenu vine în mijlocul nostru în S-tul Sinod.

P. S. Arh. Sofronie Craiōvenu. I. P. S. Stāpāne, P. P. S. S. Părinți și Frați. Propus în rindul candidaților pentru locul de Arhiereū cu titlul de Craiōvenu, de către I. P. S. Vōstrā, votat prin glasul S-tului Sinod în ședința de la 8

Mai din sesiunea trecută; apoi recomandat fiind de către bine credinciosul și Înaltul Sfat al Tronului Majestății Sale Regelui, care, prin decretul ce s'a citit în ședința de la 12 Mai -a sesiunii de primă-vară, a bine-voit de m'a întărit; și pecetluindu-se acésta alegere și confirmare cu hirotonisirea mea în Arhierie în ziua prasniciului «Inălțarea Domnului» (18 Mai) de către I. P. S. Arhiepiscop și Mitropolit Primat și P.P. S.S. Episcopi al Argeșului și al Rîmnicului Noulu Severin, cari bine-voind s'a'u ostenit cu hirotonia mea în biserica Catedrală a Sântei Mitropolii a Ungro-Vlahiei.

Tóte acestea fiind fapt îndeplinit astă-đi, cu profund respect și cu nețărmită recunoștință mulțamesc S-tului Sinod pentru buna voință ce a avut de a mă rîndui la înalta tréptă a Arhieriei.

Făgăduesc înaintea lui Dumneđu și a S-tului Sinod, din care și smerenia mea m'am învrednicit a face parte, că tótă activitatea mea voiú închina-o bisericii și că tot-d'auna voiú fi supus hotărîrilor Sinodale, îndreptându-mi cărma activității mele după înțeleptele și părinteștele sfaturi ale P. P. S. S. Vóstre, avënd pururea în suflet și în minte a tot mântuirea mea întru Domnul cât și pe a drept slăvitorilor creștinii, pentru ale căroră duhovnicești trebuințe m'a rînduit S tul Sinod; iar pentru I.I. P.P. S.S. Vóstre și pentru P.P. S.S. Vóstre mă voiú ruga bunului Dumneđu să vă hărăzescă cu îmbelșugați ani, drept îndreptând cuvîntul adevérului.

Se comunică de la biuroú:

Telegrama I. P. S. Mitropolit al Moldovei prin care mulțamește I. P. S. Președinte al S-tului Sinod de amintirea și invitarea de a participa cu comisiunea S-tului Sinod la prezentarea cărței de rugăciuni Alteței Sale Regale Principelui Carol.

Se ia act.

Telegrama P. S. Episcop al Hușilor prin care rógă pe S-tul Sinod a-i acorda un concediú de doué đile. S-tul Sinod acordă concediul cerut.

Adresa Sântel Mitropolii a Ungro-Vlahiei cu No. 2678 pe lângă care înaintézá un dosar cu actele privitoare la recunoșterea tunderii în monahism a fratelui Ión Bârzotescu din Monastirea Cernica, călugărit în cas de bólă și primind numele de Isichie monahul.

Se trimite la comisiunea de petițiuni.

Adresa Ministerului Cultelor cu No. 54212/5484 pe lângă care înainteză în copie adresa Ministerului de Justiție cu No. 13799, relativă la reclamațiunea a două preoți supuși la amendă pentru refuzul de a presta jurământul pe sânta cruce.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa aceluiași Minister cu No. 2784 pe lângă care înainteză în copie adresa cu No. 5691 a Ministerului de Externe relativă la calendar.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa aceluiași Minister cu No. 3785, pe lângă care înainteză petițiunea locuitorilor din cătunele Unghiu și Tâmpesți din comuna Uscații, județul Némțu, prin care cer deslipirea de la parohia Dragomirești și alipirea la parohia Uscații.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa aceluiași Minister cu No. 3807, pe lângă care înainteză două petițiuni ale locuitorilor din cătunul Băloșani, comuna Căpreni, județul Doljiu, prin care cer a se face parohie în acel cătun.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa aceluiași Minister cu No. 3808, pe lângă care înainteză în copie procesul verbal al consiliului comunei rurale Priboeni din județul Mușcel, prin care cer a se forma o nouă parohie în acea comună.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa aceluiași Minister cu No. 5821, pe lângă care înainteză în original petițiunea D-lui I. Ionescu din comuna Găești, județul Dâmbovița, prin care cere a nu se înființa încă două parohii în comuna Cobia din acel județ pe lângă cele două existente.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa Sântei Mitropolii a Ungro-Vlahiei cu No. 2846, prin care arată că P. C. Protoereu al județului Teleorman prin raportul cu No. 518 cere a se înființa o nouă parohie din cătunele Rața și Băcălești pendinte de comuna Băsești, fiind recunoscute de comună nouă prin Monitorul Oficial cu No. 20/900.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa aceleiași Sante Mitropolii cu No. 3691, prin care cere a se înființa prin decret Regal, conform legii clerului

o nouă parohie compusă din cătunele Rața și Băcălești, pendinte de comuna Băsești, județul Teleorman, unde s'a înființat o comună nouă.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa aceleiași Sânte Mitropolii cu No. 3177, prin care arată că Protoereul județului Dâmbovița prin raportul cu No. 897 cere înființarea unei noi parohii din cătunele Ciupa Mănculescu, Ciupa Mavrodolu, Potlogii Deal și Pătróia Deal, care depind de parahiile Balotésca și Pătróia.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa Sântei Episcopii a Romanului cu No. 938, prin care răspunde la adresa S-tului Sinod cu No. 122 din anul curent, relativ la cererea locuitorilor din cătunul Valea Rea, județul Tecuci, de a se înființa o nouă parohie în acel cătun.

Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea locuitorilor din comuna Carpen, județul Doljiu, prin care cere a se înființa încă o parohie în acea comună la biserica Carapancești, actualmente filială la parohia Teculești, având o populație destul de numerosă.

Se trimite la aceeași comisiune.

Raportul No. 6 al Epitropiei bisericeii St. Nicolae Vlădica din București, prin care cere a se da un vot de S-tul Sinod ca din suma de lei 136,000 depuși la casa de Depuneri de Epitropia Aședămintelor Brâncovenești pentru exproprierea locului bisericeii St. Nicolae din Prund să se construiască o biserică nouă în locul vechei bisericeii St. Nicolae Vlădica. Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea preotului I. Plevianu din Craiova, prin care cere a se lua măsurile necesare de a se îndeplini hotărîrea S-tului Sinod pentru a i-se achita salariul convenit pe timpul cât a fost paroh la biserica Obedenu din Craiova, spre a i-se lămuri situațiunea sa morală și materială.

Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea preotului caterisit Gheorghe Căprescu din comuna Valea Sărei, județul Putnei, prin care cere a fi judecat din nou din consistoriul Eparhiei Buzelui.

Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea preoților Preda Ionescu din comuna Obislay județul Vlașca și Ioan Brătescu din comuna Petrești, jud. Dâmbovița, prin care rógă pe S-tul Sinod a le acorda grațierea fiind caterisiți.

Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea preotului Pavel Moraru, prin care cere a fi ertat de S-tul Sinod și a i-se reda preoția.

Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea preotului Nicolae Oprișorénu din comuna Orodelul, județul Dolju, prin care face apel contra sentinței dată de consistoriul Eparhiei Râmnicului Nouului-Severin.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei cu No. 3175, pe lângă care înainteză petițiunea D-lui Nicolae Vasilescu Romeo, student al școlii de Bele-Arte din București, însoțită de o iconă «Maica Domnului cu Domnul Iisus în brațe» și cere a i se da autorisare de a zugrăvi biserica cu hramul «Adormirea» din comuna Panduri, județul Ialomița.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa aceleeași S-te Mitropolii cu No. 3176, pe lângă care înainteză petițiunea D-lui Nicolae Georgescu, student al școlii de Bele-Arte din București, însoțită de o iconă «St. Marele Mucenic Gheorghe» și cere a i se da autorisare să zugrăvescă biserica «Adormirea» din comuna Panduri, județul Ialomița.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa aceleeași St. Mitropolii cu No. 3216, pe lângă care înainteză petițiunea D-lui Anghel Exner și o iconă «St. Treime» spre a se cerceta de S-tul Sinod și aproba, pentru a putea să zugrăvescă biserici.

Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea D-lui Iorgu Dimitrescu din comuna Podu Bărbierului, județul Dâmbovița, prin care roagă a i se da înaltă bine-cuvîntare de a tipări cartea «Urmare după Iisus Hristos» tradusă în românește de G. Munténu, spre a o împărți în dar creștinilor. Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice cu No. 2564, prin care comunică că diurna Directorului cancelariei S-tului Sinod va fi de 500 lei pe sesiune.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei cu No 3909, pe lângă care înainteză dosarele cu actele relative la tunderea în monahism a surorilor: Maria Vasilescu, Virginia Drăghicî Popescu, Vasilichia D. Popescu, Teodora T. Nicolau și Ecaterina Vasile Causchi din M-rea Țigănești.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa S-tei Mitropolii a Moldovei și Sucevei cu No. 1111, pe lângă care înainteză un dosar cu actele privitoare la tunderea în monahism a fratelui Gh. Rusu din M-rea Slatina. Se trimite la aceeași comisiune.

Adresele S-tei Episcopiei a Argeșului cu N.N. 941, 942 și 943, pe lângă care înainteză dosarele cu NN. 18/900, 71/99 și 68/900 cu actele privitoare la tunderea în monahism a fraților: Gheorghe Ion Popa Radu, Ion Cotără și Nicolae Predescu din M-rea Turnu.

Se trimite la aceeași comisiune

Adresa aceleiași S-te Episcopii cu No. 466, pe lângă care înainteză un dosar cu actele privitoare la tunderea în monahism a fratelui Eraclie Vasilescu din M-rea Stănișoara.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa S-tei Episcopiei a Dunărei de jos cu No. 1313, pe lângă care înainteză un dosar cu actele privitoare la tunderea în monahism a sorei Lucheria Ichim Samoil din M-rea Celic-Dere, județul Tulcea.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresele S-tei Episcopiei a Buzeuului cu N.N. 673, 674, 675 și 676, pe lângă care înainteză dosarele cu actele relative la tunderea în monahism a fratelui Gh. Christea din M-rea Vărzărești, a surorilor Paraschiva Georgescu din Mănăstirea Rogozu, Uța Al. Bratoșin și Alexandrina Filipescu din M-rea Cotești.

Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea preotului C. Bălan din comuna Vața, județul Oltu, pe lângă care înainteză spre cercetare și aprobare un manuscript intitulat «Calendar vecinic», și cu rugăciune de a se tipări în Tipografia cărților bisericești și a fi considerat ca proprietate a S-tului Sinod.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresele S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei cu No. 3799 — 3803, pe lângă care înainteză dosarele cu actele privitoare la tunderea în monahism a fraților: Gheorghe Anghel și Gheorghe Rotaru din M-rea Căldărușani; Nicolae I. Dușescu din M-rea Predeal; Nichifor Negară, Petre Lazăr, Florian Grigorescu, Petre P. Marian și G. Dumitrescu din M-rea Cernica; a surorilor: Ecaterina I. Săulescu, Ana Dumitrescu și Anastasia G. Sterescu din M-rea Sămurcărești, precum și

recunoșcerea călugărirei efectuată în cas de bătă, a fraților: Nicolae Oprea și Nicolae Zaharia din M-rea Căldărușani.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresele S-tei Mitropolii a Moldovei cu N.N. 2180—2185, pe lângă care înainteză dosarele cu actele relative la tunderea în monahism a fraților: Vasile Ioniță, Nicolae Vasiliev Sobieschy, Gheorghe Stan, Ión Stan, Mihail Dumitriu și Ión Dumitriu din M-rea Némțu și Secu; Vasile Dumbrăvėnu, Mandii Fasolă și Gheorghe Constantinescu din M-rea Vorona; Teodor Cerbu din M-rea Slatina; a surorilor: Domnica C. G. Maxim, Maria Luca, Ecaterina Găfeiu și Maria Constantin Gorea din M-rea Agapia; Ecaterina Grigorie Preotul Christea din aceeași Mănăstire și Teodora Spiridon din M-rea Văraticu.

Se trimite la aceeași comisiune.

Raportul Direcțiunii Tipografiei cărților bisericești cu No. 90, pe lângă care înainteză proiectul de buget al acelei Tipografii pe exercițiul financiar 1901—1902 spre a se cerceta și aproba.

Se trimite la comisiunea pentru luarea socotelor Revistei și Tipografiei.

Raportul aceleiași Direcțiuni cu No. 76, prin care supuue la cunoștința S-tului Sinod că cheltuiala făcută pentru cartea de rugăciuni, dedicată Alteței Sale Regale Principelui Carol, a costat suma de lei 9056, bani 50.

Se trimite la aceeași comisiune.

Raportul cu No. 28 al Societății Clerului român «Ajutorul», secțiunea Turnul Măgurele, prin care rógă pe S-tul Sinod a face donație pentru biblioteca acelei societăți câte un exemplar din cărțile apărute în Tipografia cărților bisericești. Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa St. Episcopii a Hușilor cu No. 1445, prin care rógă pe S-tul Sinod să dăruescă școlei de cântăreți din urbea Bârlad un rând de cărți de ritual și o cazanie din Tipografia cărților bisericești.

Raportul No. 50 al Epitropiei Parohiei Chior-Cișme din comuna Tașpunar, județul Constanța, prin care cere a i se da gratuit un corp de 12 Minee pentru serviciul bisericeii St. Gheorghe, neavând mijloce să și le procure.

Se trimite la aceeași comisiune.

Raportul No. 50 al parohiei St. Treime din comuna Star-

Chiojdu, județul Prahova, prin care cere pentru biblioteca parohială cărți religioase eșite din Tipografia cărților bisericesti. Se trimite la aceeași comisiune

Adresa Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice cu No. 58279/5418, pe lângă care înainteză 20 exemplare din cartea intitulată: 20 cuvântări, compuse după însărcinarea Ministerului de D. Dr. C. Chiricescu și Prea Cucernicul Econom C. Nazarie, spre a se cerceta și aproba de S-tul Sinod să se citească în biserică, fiind deja tipărite în 10,000 exemplare cu cheltuiala Ministerului, spre a se trimite în dar școlilor și bibliotecelor parohiale din totă țara.

Se trimite la comisiunea pentru cercetarea cărților de învățămînt religios, cursul secundar.

Petițiunea D-lui Dr. D. G. Boroianu și V. Oiaga, pe lângă care înainteză spre cercetare și aprobare cărțile intitulate: *Învățătura Mântuitorului Iisus Christos și Istoria bisericii Române*. Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea cucernicului Diacon Nicolae Mateescu, profesor la Seminariul din Rîmnicul-Vâlcei pe lângă care înainteză un manuscris în dublu exemplar, intitulat: «Istoria Vechiului Testament», spre a se cerceta și aproba.

Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea Prea Cucernicului Protopresbiter Simion Popescu, prin care cere: a) Să se aducă în desbaterea S-tului Sinod raportul comisiunii privitor la cartea sa: «Explicarea Evangeliilor» și b) Să se cerceteze manuscritele înaintate și dacă nu se vor găsi bune de aprobat, să i se înapoeze.

Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea autorilor cărței de citire cu motto: «Cine scie carte are patru ochi» pentru clasa II primară, însoțită și de un manuscris în două exemplare, cuprîndînd materia de Religie, spre a se cerceta și aproba.

Se trimite la comisiunea pentru cercetarea cărților de învățămînt religios, cursul primar.

Petițiunea D-lor Herman Fast, Directorul școlii Germano-Armene și Patvacan Taraiantz, librar din Constanța, pe lângă care se înainteză spre cercetare și aprobare 11 broșuri cu subiecte morale, spre a se vinde prin orașe, gări, în trenuri, în sate și pe la bălciuri.

Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea preotului Alexandru Popescu din com. Cernica,

pe lângă care se înainteză un manuscris în dublu exemplar, cuprinzând parabolele în versuri, spre a se cerceta și a-proba ca carte de lectură pentru țeranii și școlii.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice cu No. 5420, prin care răspunde la adresa S-tului Sinod cu No. 184/900, că s'a înființat noua parohie Mircea Vodă din județul Dâmbovița prin Decretul Regal No. 3394.

S-tul Sinod decide a se comunica S-tei Mitropolii a Un-gro-Vlahiei.

Adresa aceluiași Minister cu No. 3805, pe lângă care se înainteză petițiunea D-lui Gheorghe Cazana, cântăreț la ca-pela română din Constantinopole, însoțită de trei volume manuscrite de cântări bisericești intitulate: «Albina bise-ricescă», spre a se cerceta și aproba.

Se trimite la comisiunea pentru cercetarea manualelor de Musică bisericească.

Petițiunea preotului Nicolae V. Paveliu de la biserica ca-tedrală din Constanța, pe lângă care se înainteză spre cerce-tare și aprobare un manuscris cuprinzând: «Rânduiala înmormintărei mirenilor» pe psaltichie.

Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea D-lor Mardarie Gheorghiu, cântăreț la biserica St. Spiridon și Grigorie I. Bănescu la biserica St. Teodor din Iași, pe lângă care se înainteză un protest asupra broșurei D-lui G. Musicescu, relativă la ședința S-tului Sinod din 25 Mai 1899, în care s'a discutat cererea D-sale relativă la înlocuirea semnelor Musicei Orientale cu acelea ale Musicei Occidentale în cântările bisericești.

Se trimite la aceeași comisiune.

Petițiunea preotului C. Bălan din comuna Vața, județul Oltu, pe lângă care înainteză spre cercetare și aprobare un manuscris intitulat: «Cântările înmormintărei vîrstnicilor și pruncilor». Se trimite la aceeași comisiune.

Raportul Direcțiunii Tipografiei cărților bisericești cu No. 91, pe lângă care înainteză 17 exemplare legate din ediția III a Apostolului spre a se distribui P. P. S. S. Membri și pentru biblioteca S-tului Sinod.

Se ia act.

Petițiunea D-lui Iorgu Dumitrescu din comuna Podu Bâr-bierului, județul Dâmbovița, cu care înainteză 20 exemplare

din cartea tipărită de D-sa intitulată: «Mântuirea păcătoșilor», spre a se distribui P.P. S.S. Membri și pentru biblioteca S-tului Sinod.

Se ia act.

Raportul Direcțiunii Tipografiei cărților bisericești cu No. 75, pe lângă care înainteză cartea de rugăciuni pregătită pentru a se da Alteței Sale Regale Principelui Carol și încă un exemplar legat în piele.

Se ia act.

Raportul aceleeași Direcțiuni cu No. 51, prin care comunică că a îndeplinit ordinul S-tului Sinod cu No. 81/900 pentru desființarea debitului fostului Protoiereu Radu Bădescu, acum repausat.

Se ia act.

Raportul aceleeași Direcțiuni cu No. 53, prin care comunică că a eliberat cărțile cerute de P. S. Arhiereu Nifon Ploestenu pentru biblioteca școlii Normale de Institutore din Capitală, despre care tratéză ordinul S-tului Sinod No. 161/900.

Se ia act.

Raportul aceleeași Direcțiuni cu No. 55 prin care comunică că a înregistrat cele 1000 exemplare din cartea «Pânea spre ființă» dăruite Tipografiei de către P. S. Episcop al Hușilor, despre care tratéză ordinul S-tului Sinod cu No. 172/900.

Se ia act.

Raportul aceleeași Direcțiuni cu No. 54, prin care comunică că a eliberat cărțile cerute de societatea cântăreților bisericești din București, despre care tratéză ordinul cu No. 164/900.

Se ia act.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Comunicările s'au terminat. Acum vă rog să procedem la alegerea secretarilor biroului.

P. S. Episcop al Argeșului. Eū propun să se alégă prin aclamațiune tot foștii secretari.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Și eū sunt de acéstă părere. Pun dar la vot propunerea P. S. Episcop al Argeșului. Cine este pentru să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

Prin urmare P. S. Episcop al Rimnicului și P. S. Arhiereu Pimen Piteștenu se proclamă de secretari ai biroului.

P. S. Arh. Nifon Ploeștenu. I. P. S. Președinte, D-l Iorgu Dumitrescu prin petițiunea pe lângă care depune cele 20 exemplare din cartea «Mântuirea păcătoșilor» se roagă în partea a 2-a a cererii sale ca să 'i se dea voe de toți P.P. S.S. Chiriari, ca tot în mod gratuit să dea câte o carte din acestea și pentru bibliotecile parohiale din totă țara, ca ast-fel să fie mai la îndemână creștinilor, doritori de a citi cărți religioase. S'a luat act numai de partea primă a petițiunii, iar pentru a doua nu s'a pronunțat S-tul Sinod. Rog dar respectuos pe S-tul Sinod a se pronunța și asupra părții acestea.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: În vederea celor exprimate de către P. S. Arhiereu Nifon Ploeștenu, relativ la petițiunea D-lui Iorgu Dumitrescu, rog pe S-tul Sinod a se pronunța și asupra părții a doua din acea petițiune. Cine este pentru aprobare să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit cu unanimitate.

P. S. Arh. Nifon Ploeștenu. I. P. S. Președinte, în sesiunea trecută de primă-vară a S-tului Sinod și anume în ședința de la 12 Mai a. c., am citit în calitate de raportor două rapoarte ale comisiunii de petițiuni; unul privitor la suplica preotului Gh. Căprescu din comuna Valea-Sărei, județul Putna, prin care făcea apel contra sentinței de caterisire, pronunțată de spiritualul consistoriū al Eparhiei Romanului și altul privitor la suplica preotului Teodor Ionescu din comuna Șarul Dornei, județul Suceva, prin care făcea apel contra sentinței de caterisire, pronunțată de spiritualul consistoriū al Eparhiei Sf. Mitropolii a Moldovei și Sucevei. S-tul Sinod a aprobat conclusiunile ambelor rapoarte, care erau pentru casarea acelor sentințe de caterisire. Dar cum în acea ședință au fost multe lucrări și Mesagiul de închiderea S-tului Sinod era gata a se citi, s'a strecurat o mică scăpare din vedere și anume: S'au casat ambele sentințe de caterisire, dar nu s'au hotărit de S-tul Sinod de care consistoriū limitrofe să se judece din nou acele procese.

Comisiunea de petițiuni în rapoartele sale nu putea fixa de care anume consistoriū să se judece cazul din nou, căci nu ne dă dreptul legea să hotărîm noi, comisiunea, anume unde să se judece cutare proces, ci numai să aducem la cunoștința S-tului Sinod dacă în cutare sau în cutare proces

apelat, legea și regulamentele în vigoare au fost ori nu bine aplicate, rămânând ca după casarea sentinței de caterisire, S-tul Sinod să hotărască consistoriul limitrof, care să judece cazul din nou, potrivit art. 88 din regulamentul consistoriilor. Sunt șese luni de când acești preoți stau cu sentința casată, dar fără trimitere; și deci rog pe S-tul Sinod să hotărască la care anume consistorii să se judece din nou procesele preoților Gheorghe Căprescu din Eparhia Romanului și Teodor Ionescu din Eparhia Sf. Mitropolii a Moldovei.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. Eu sunt de opinie să se judece de consistoriul Eparhiei Buzăului.

P. S. Episcop al Argeșului. Eu aș propune să se judece de consistoriul Eparhiei Dunărei-de-jos.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Eu v'aș ruga să se hotărască chiar acum, fiind-că s'a ridicat această chestiune.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. Eu propun pentru preotul de la Putna, consistoriul de la Dunărea-de-jos, iar pentru cel de la Șarul Dornei, consistoriul de la Roman.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. Cine este pentru să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Acum vă rog să procedem la alegerea comisiunilor. Pentru comisiunea de petițiuni eu aș propune ca membri tot pe P.P. S.S. Episcopul Romanului, Nifon Ploeștenu și Calist Botoșenenu. Pun la vot această propunere. Cine este pentru să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

Proclam așa dar membri în comisiunea de petițiuni pe P.P. S.S. Episcopul Romanului, Nifon Ploeștenu și Calist Botoșenenu

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Acum procedem la alegerea comisiunei pentru luarea socotelilor Tipografiei și Revistei. Și la acesta eu propun de asemenea să alegem pe P.P. S.S. Episcopul Hușilor, al Argeșului și al Rîmnicului, cari au fost și în sesiunea trecută.

Pun dar la vot această propunere. Cine este pentru să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

Prin urmare proclam membri în comisiunea pentru luarea socotelilor Tipografiei și Revistei pe P.P. S.S. Episcopul Hușilor, al Argeșului și al Râmnicului.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Acum trecem la alegerea comisiunii pentru cercetarea manualelor de învățămînt religios, cursul primar. Și în această comisiune propun să alegem pe P.P. S.S. Episcopul Hușilor, al Argeșului și al Râmnicului, cari au fost și în sesiunea trecută. Cine este pentru să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

Prin urmare proclam membri în comisiunea pentru cercetarea manualelor de învățămînt religios cursul primar, pe P.P. S.S. Episcop al Hușilor, al Argeșului și al Râmnicului.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Trecem acum la alegerea comisiunii pentru cercetarea manualelor de învățămînt religios, cursul secundar. Și la această comisiune propun de asemenea pe P.P. S.S. Arhiepiscopul Pimen Piteștenu, Meletie Gălățenu și Conon Bacaónul. Pun la vot această propunere. Cine este pentru să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

Așa dar proclam de membri în comisiunea pentru cercetarea manualelor de învățămînt religios, cursul secundar pe P.P. S.S. Arhiepiscopul Pimen Piteștenu, Meletie Gălățenu și Conon Bacaónul.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Acum mai avem de ales comisiunea pentru cercetarea manualelor de muzică bisericească. Și la această comisiune eu propun tot pe P.P. S.S. Membri cari au fost și în sesiunea trecută.

P. S. Episcop al Argeșului. Eu aș propune ca în locul meu să fie ales P. S. Arh. Sofronie Craiovenu, fiind-că nu face parte din nici o comisiune, iar eu mai sunt ales și în alte comisiuni.

P. S. Arh. Sofronie Craiovenu. Ca cel mai de curînd membru al acestui sfânt corp, cu adînc respect rog pe S-tul Sinod să bine-voiască a mă scuti de astă-dată, fiind-că nu sunt versat pe de ajuns în biurocrația S-tului Sinod.

P. S. Arh. Niton Ploestenu. I. P. S. Președinte, am primit tot-d'auna cu mulțămire și cu multă bună-voință să lucrez în orî care comisiune m'a ales și m'a orînduit S tul Sinod. De data asta însă rog respectuos pe S-tul Sinod să bine-voiască a'mî primi demisiunea din comisiunea pentru

cercetarea manualelor de musică; și iată motivul puternic, care mă face să rog pe S-tul Sinod să'mă primască demisiunea. D-l Musicescu, într'o broșură ce a publicat, se plânge contra mea și mă acuză că ași fi denaturat adevăratul sens al unei petițiuni a d-sale, atribuindu'mi chiar intențiunea că prin raportul ce am citit în ședința din 25 Mai 1899 ași fi indus pe S-tul Sinod în eróre. De aceea rog pe S-tul Sinod să primască demisiunea mea din acéstă comisiune și să alégă în locul meu un alt membru, care póte să aibă alte vederi asupra cererei D-lui Musicescu de cum am avut eú.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. Ar fi bine ca P. S. Nifon să rămâe în comisiunea pentru cercetarea lucrărilor de musică, întru cât P. S. Sa a dovedit că are pricepere asupra acestei lucrări.

Dacă P. S. Sa invócă motivul pe care 'l-ați audít pentru a se retrage din acéstă comisiune, după mine nu trebuie să se formalizeze de obiecțiunile și critica ridicată de D-l Musicescu, căci pe calea acésta vom ajunge a ne retrage fiecare din noi din comisiunile din care facem parte. Trebuie să avem curagiul opiniunei nóstre și să ducem până în sfârșit însărcinările ce ni se impun de S-tul Sinod.

P. S. Arh. Nifon Ploștenu. Rog din nou pe S-tul Sinod să bine-voiasca a'mi primi demisiunea numai pe timpul sesiunei acéștia. Sunt și alți P.P. S.S. Membri în S-tul Sinod mai superiori în cunoștințe musicale și cari pot să lucreze în acéstă comisiune, cum este P. S. Episcop al Râmnicului, de asemenea P. S. Episcop al Argeșului, cum și alți membri, cari se pricep fórté bine în ale musicéi și decí pot să lucreze. Cestiunea propusă de D-l Musicescu fiind o cestiune fórté seriósă, rog să se alégă un alt P. S. Membru în locul meu; și cred că ar fi bine să se alégă P. P. S. S. Episcopí de Râmnic, de Argeș și de Roman, cari cu competența incontestabilă ce au în ambele musici, vor studia cestiunea și o vor elucida așa de bine, că D-l Musicescu nu va mai avea motiv a se jelui. Nu sunt insubordonat față de ordinele S-tului Sinod, dar voesc să se trateze și de alte persoane cestiunea D-lui Musicescu, spre a se convinge ori-cine că n'am avut intențiunea a denatura cererea D-lui Musicescu și nici a induce în eróre pe S-tul Sinod. Primesc cu mulțămire să fiú ales în sesiunea acésta în ori-care altă

comisiune și promit a lucra cu totă sârguința, cum am lucrat și până acum.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Eū sunt de opinie că cine-va este dator a'și susține ideea, credințele sale până în capăt. P. S. Arh. Nifon este în cazul acesta, și cred că nu este bine să se retragă sub diferite cuvinte mai mult sau mai puțin întemeiate, ci să meargă până în capăt susținându-și ideile sale, credințele sale în această cestiune.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Dupre cum vedeți Prea Sântite, S-tul Sinod vă refuză demisiunea.

P. S. Episcop al Râmnicului: Rog pe P. S. Nifon Ploestenu să primescă a rămânea în comisiune și să'și spună cu totă francheța părerile care le are în această cestiune, cu atât mai mult că în cestiunea această au venit elemente noi, a venit un fel de protest de la niște cântăreți din Iași, prin care, pe cât înțeleg, ei se raliază la părerea emisă de S-tul Sinod, și nimeni altul nu va putea să cerceteze cu mai multă competență cestiunea această a cântărilor bisericești de cât P. S. Arh. Nifon Ploestenu. Deci dar, să'l rugăm să rămâie în comisiune și să lucreze cum îi dictază conștiința.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu: Dacă și I. P. S. Mitropolit al Moldovei cum și alți P.P. S.S. Membri mă sfătuiesc să rămân în comisiune, mă supun, ca să nu se dică că sunt neascultător și pe cât voi putea 'mi voi face datoria în conștiință.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Dacă primiți a rămâne în comisiune, pun la vot propunerea mea, că comisiunea pentru cercetarea manualelor de musică să se compună din P.P. S.S. Episcopii al Romanului și al Argeșului și din P. S. Arhiereu Nifon Ploestenu. Cine este pentru, să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit. Așa dar proclam membri în comisiunea pentru cercetarea manualelor de musică pe P.P. S.S. Episcopii al Romanului și al Argeșului și pe P. S. Arhiereu Nifon Ploestenu.

Ne mai fiind nimic la ordinea zilei ridic ședința. Cea viitoare va fi pe Luni, 16 Octombrie, ora 9 a. m.

Ședința se ridică la ora 12 din zi, anunțându-se cea viitoare pentru ziua de 16 Octombrie ora 9 a. m.

Președinte † **Iosif Mitropolit Primat.**

Secretar: † *Athanasie al Râmnicului.*

† *Pimen G. Piteștenu.*

Ședința din 16 Octombrie 1900.

Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat.

Se citește apelul nominal al P.P. S.S. Membri. Prezenți 16 P.P. S.S. Membri.

Se citește sumarul ședinței precedente, care punându-se la vot se primește.

Se comunică de la biuroū telegrama P. S. Episcop al Romanului, prin care cere un concediū de la 12 Octombrie până la 16, fiind reținut la Episcopie, pentru hramul bisercii.

S-tul Sinod acordă concediul.

Idem, adresa S-tei Episcopii a Hușilor cu No. 1462, pe lângă care se înainteză în copie procesul verbal al Protoferiei Județului Vaslui relativ la cererea de a se alipi schitul Deleni la parohia Deleni de jos iar nu la parohia Deleni de sus și se trimite la comisiunea de petițiuni.

Idem, petițiunea Preotului I. Iordăchescu. profesor la Seminariul Central din București, cu care înainteză spre cercetare și aprobare un manuscris în dublu exemplar, intitulat: «Teologia Pastorală» și se trimite la comisiunea pentru cercetarea manualelor de învățămînt religios, cursul secundar.

Idem, raportul Direcțiunei Tipografiei cărților bisericești cu No. 73, prin care comunică, că cartea de rugăciuni destinată a se presinta Alteței Sale Regale Principele Carol, este gata. Se ia act.

Idem, petițiunea D-lui Lazăr P. Ștefănescu din Turnu-Severin, pe lângă care înainteză spre cercetare și aprobare trei exemplare intitulate Utrenierul.

Se trimite la comisiunea pentru cercetarea manualelor de musică.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Comunicările terminându-se, intrăm în ordinea zilei.

La ordinea zilei avem raporte ale comisiunei de petițiuni. P. S. Raportor este rugat a-le da citire.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu, raportor, citește următoarele raporte ale comisiunei de petițiuni: a) Pentru tunderea în monahism a surorilor: Domnica C. G. Maxim, Maria Luca, Ecaterina Gafeiū și Maria Constantin Gorea din M-rea Agapia.

Comisiunea este de opinie a se admite călugărirea numitelor surori.

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc,

b) Pentru tunderea în monahism a fratelui Eracle Vasilescu din schitul Stănișóra. Asupra acestui frate, comisiunea este de opiniune a i se amâna călugărirea până va satisface legea recrutărei.

P. S. Episcop al Argeșului: I. P. S-țite Președinte, fratele Eracle Vasilescu se află în serviciul Episcopiei de aproape trei ani ca paracliser și este foarte trebuitor Episcopiei și bisericii catedrale. Ast-fel fiind, rog pe S-tul Sinod a-l aproba călugărirea de și a împlini anul acesta 20 ani. Dacă i se cere certificatele, atunci se poate întâmpla să fie luat în armată și în cazul acesta perdem un tinăr, care este foarte devotat bisericii și monahismului.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Argeșului, ca cea mai depărtată și care este pentru admiterea numitului frate în monahism. Cine este pentru, să bine-voiască a ridica mâna. S'a primit.

c) Pentru tunderea în monahism a fratelui Gheorghe Ión Popa Radu din M-rea Turnu. Asupra acestuia, comisiunea este de opiniune a i se respinge călugărirea ne având satisfăcută legea recrutărei.

P. S. Episcop al Argeșului: De câți ani este?

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: De 30 ani.

P. S. Episcop al Argeșului: Rog pe S-tul Sinod să admită și călugărirea acestui frate, care este cu totul nepropriu pentru armată fiind infirm, dar foarte devotat serviciului mănăstirei, unde se și află de mai mult timp, fără să fie reclamat de autorități pentru a-și face serviciul militar. Vă rog dar să aprobați și călugărirea acestui frate fiind trebuincios monastirei.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: S-tul Sinod în lucrările sale trebuie să fie călăuzit de legile țarei. În cazul de față să nu se uite obligațiunea ce se impune cetățenului pentru îndeplinirea serviciului militar. De sigur că P. S. Episcop al Argeșului cunoște nevoia de cutare sau cutare persoană ca să intre în tagma monahală, dar se poate întâmpla și mi se pare că s'a și întâmplat cu un tinăr, care a fost admis în monahism, mai târziu să fie chemat la consiliul de recrutare și recrutat chiar fără să se ție sémă de intrarea lui în monahism, nefiind acesta o stare privilegiată față de legea recrutărei.

P. S. Episcop al Argeşului: Dacă ar fi capabil de a purta armele aşî înţelege şi eû, dar am spus că este infirm.

P. S. Arh. Pimen Piteşténu: Infirmităţile trebuie să fie constatate printr'un certificat medical.

P. S. Episcop al Argeşului: Un om căruia nu i se cerea un asemenea act n'a putut să se ducă ca să şi'l procure.

P. S. Episcop al Huşilor: Cestiunea acésta s'a tratat de multe ori şi chîr şi în regulament se prevede, că trebuie să presinte bilet de tragere la sorţi. Dar nu este mai puţin adevérat că tóte monastirile de călugări sunt pustii, nu se mai găseşte un om cum se cuvine pe care să'l puî îngrijitor la o monastire. Apoi dacă vom perde şi pe câte unul de aceştia, care cum dice P. S. Episcop al Argeşului nu este tocmai.....

P. S. Episcop al Argeşului: Este infirm şi aceştia nu sunt bunî la armată.

P. S. Episcop al Huşilor: Eû cred că S-tul Sinod póte să admită şi pe acesta la monahism cum a primit şi pe cel-l-alt, căci avem lipsă de ómenî în mănăstiri. Eû am avut nevoie să puî unul ca superior la schitul Rafael, dar n'am găsit; am căutat în tóte părţile, am trimis şi la monastirea Némţului să caut unu să'l pun ca să păzescă schitul, dar n'am găsit. Cel care este bun la cele-l-alte monastiri, superioru nu-î dá voe să plece de acolo. Apoi pe cine să punem să îngrijască de acele schituleţe? Pentru aceste motive vë rog să primim şi călugărirea acestui frate.

P. S. Episcop al Argeşului. Avîndu-se în vedere infirmitatea acestui frate, care nu póte fi luat în armată, vë rog să-î votaţi călugărirea.

I. P. S. Mitropolit Primat, Preşedinte: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Argeşului ca cea mai depărtată. Cine este pentru să bine-votască a ridica mâna.

S'a primit.

Prin urmare s'a primit călugărirea numitului frate.

d) Pentru tunderea în monahism a fratelui Nicolae Predescu din M-rea Turnu. Asupra acestuia, comisiunea este de opiniune a 'i se admite călugărirea.

Se pun la vot conclusiunile raportului şi se primesc.

e) Pentru tunderea în monahism a fratelui Ión Cătană din M-rea Turnu.

Se pun la vot conclusiunile raportului, care sunt pentru admiterea numitului frate la monahism şi se primesc.

P. S. Arh. Nifon Ploesténu raportor, citește următoarele raporte ale comisiunii de petițiuni:

a) Pentru tunderea în monahism a fraților, Nicolae Oprea, Nicolae Zaharia, Gheorghe Anghel și Gheorghe Rotaru din M-rea Căldărușani. Comisiunea este de opinie a se recunoște călugărirea efectuată în caz de bătă a fraților Nicolae Oprea, căruia i s'a dat numele de Nifon Monahul și Nicolae Zaharia căruia i s'a dat numele de Naftan Monahul și a se admite călugărirea fraților Gheorghe Anghel și Gheorghe Rotaru.

Se pun la vot concludsiunile raportului și se primesc.

b) Pentru tunderea în monahism a sorei Lucheria Ichim Samuel din M-rea Cilic-Dere. Comisiunea este de opinie a se admite călugărirea numitei surori. Se pun la vot concludsiunile raportului și se primesc.

c) Pentru tunderea în monahism a surorilor: Ecaterina I. Săulescu, Ana Dumitrescu și Anastasia G. Sterescu din M-rea Samurcășești. Comisiunea opinéază a se admite călugărirea numitelor surori.

Se pun la vot concludsiunile raportului și se primesc.

d) Pentru tunderea în monahism a surorilor, Maria Vasilescu, Verginia Drăghici Popescu, Vasilichia D. Popescu, Teodora T. Nicolaă și Ecaterina Vasile Causchi din Monastirea Țigănești. Comisiunea găsiind îndeplinite actele cerute de regulament este de opinie a li se acorda călugărirea.

Se pun la vot concludsiunile raportului și se primesc.

e) Pentru tunderea în monahism a fraților Nicolae Ión Dușescu din M-rea Predeal. Comisiunea găsiind îndeplinie actele cerute de regulament, este de opinie a i se acorda călugărirea.

Se pun la vot concludsiunile raportului și se primesc.

P. S. Episcop al Râmnicului citește următorul raport înreg. la No. 309 al comisiunii pentru cercetarea manualelor de religie, cursul primar, cu Motto «Ignotus».

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

Comisiunea alésă de Sf. Sinod în ședința din 12 ale curentei luni, pentru cercetarea cărților de învățămînt religios, cursul primar, luând în cercetare manuscrisele trimise cu adresa Onor. Minister de Culte No. 23602, seria A din 9 Maiă a. c. cu motto „Ignotus“ a găsit că în ce privește fondul, lucrarea ar fi bună și deci comisiunea opinéază

a se aproba acest manuscris în ceea ce privește fondul, atrăgându-se atenția autorului ca la imprimare să țină seamă de îndreptările pe care le-a făcut comisiunea în text.

Acastă opiniune cu respect o supun la deliberarea Sf. Sinod.

Raportor (ss) *Athanasie al Râmnicului*.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Eü aş dori ca măcar cât de puțin să se semnaleze aci notificările comisiunei în privința acestei cărți.

P. S. Episcop al Râmnicului. I. P. Sântite, în vederea scurtimei, n'am mai pus în raport corectările pe cari autorul este dator să le facă în text; totuși supun cu smerenie la cunoștința S-tului Sinod că îndreptările ce trebuie să le facă sunt de așa natură în cât nu schimbă înțelesul textului. Diferitele bucăți, luate din S-ta Scriptură și înșirate în cartea de lectură ca să serve pentru învățămîntul religios al copiilor din clasele primare sunt reproduse de autor cât se pöte de bine. Iar unele cuvinte trebuie să le îndrepteze, așa de exemplu numele Mântuitorului este scris numai cu un i Isus iar nu cu două i. Pentru niște copii din cursul primar n'ar fi fost de trebuință să le cerem imperios ca să rostască numele Mântuitorului Iisus cu două i și nu cu unu; totuși, noi am cređut de datoria noastră să punem în vederea autorului să facă aceste îndreptări. Mai departe autorul ăice, ruga domnului pe când trebuie să ăică «Rugăciunea Domnescă». Asupra acestuï punct de asemenea i-am atras luarea aminte.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. Cine este autorul?

P. S. Episcop al Râmnicului. Autorul nu ne este cunoscut. După regulamentul Ministerului Instrucției pentru aprobarea cărților didactice textele respective trebuie să se trimită la Ministerul de Culte fără să se cunoscă numele autorului ci numai cu un «motto». În textul nostru mai e câte un cuvînt ici colea care se pöte privi numai ca scăpare din vedere. Noi am însemnat tóte îndreptările ce autorul trebuie să facă și le supunem la aprecierea S-tului Sinod spre a decide cele ce va crede de cuviință.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Aceste mici observațiuni trebuie să serve de temelie a ideilor de credință ce se dau în mâna copiilor și nu trebuie să trecem așa ușor peste dînsele, că nu le am crede de multă gravitate Noi,

de, cari cunoștem....., dar lumea care nu cunoște trebuie să albă exemple și nu trebuie să le tolerăm ca să țină așa saună așa, căci va veni un timp când vor veni uni care vor ține: Iată în cutare timp membrii S-tului Sinod au aprobat cărtica cutărula cu alt-fel de numiri. Prin urmare noi nu trebuie să dăm de cât exemplele cele solide și bune. Acestea am avut de zis.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. Pe lângă observațiile I. P. S. Mitropolit al Moldovei adaog și eu pe ale mele. Eu n'am să votez această carte pentru că nu știu cine este autorul, și în cestiuni de ast-fel de cărți religioase, care trebuie să se introducă în școlă, S-tul Sinod trebuie să știe cine este autorul. Pentru aceste cuvinte eu nu voiu vota precum am țis cartea această care are de autor pe un necunoscut și care pôte fi păgân.

P. S. Episcop al Râmnicului. Vă mărturisesc că mă cuprinde mirare că se face atâta discuțiune asupra acestei lucrări mici și așa putea ține foarte neînsemnată. Noi am primit așa manuscriptul de la Minister cu adresa No. 23602 seria A. Iată ce ține Ministerul (citește adresa Ministerului). Ce am făcut noi? N'am făcut de cât să urmăim pe de o parte, însărcinării ce ne-a dat S-tul Sinod de a cerceta textul ce ni s'au prezentat; iar pe de alta să urmăim acestei adrese a Ministerului.

De alt-fel să-mi dea voe P. S. Episcopul Dunărei-de-jos să-l atrag bine voitorea atențiune, că nu pentru prima dată se face lucrul acesta, ci de mai multe ori, și atunci au votat.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. Mă iertați. Eu nu știu....

P. S. Episcop al Râmnicului. Tôte manuscriptele de învățămînt religios pentru cursul primar, care se trimit la S-tul Sinod, de când este noua lege pentru învățămîntul primar, tôte acestea se trimit cu un motto, iar numele autorului sigilat. Unele au fost cu motto francez ca: Un peuple est grand quand il sait lire etc...., și S-tul Sinod le-a votat. Și această este, dacă îmi permiteți s'o spun, o cestiune de precauțiune. Se pôte întâmpla ca uni autori să influențeze, fie asupra comisiei de la Minister, fie asupra celei de la S-tul Sinod.

Eu nu știu cine este autorul acestui text, însă ved pe a-

dresa cu care ni s'a înaintat o însemnare că D-l Negoescu de la Ministerul Cultelor l'a luat înapoi de la S-tul Sinod după închiderea sesiunii de primă-vară. Prin urmare nu cred că ar fi un motiv să se respingă manuscriptul pentru cuvîntul că autorul este necunoscut, căci acesta este o dispozițiune luată de autoritatea supremă a învățămîntului din țară și noi suntem datorî să ne supunem acestei dispozițiuni. Dar mai însemnat este considerentul pe care l'a adus I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Da, noi suntem datorî să privighem cu tótă scrupulositatea ca bucățile de învățămînt religios care se predau în școlile primare, mai ales că ele cum fórte bine a observat I. P. S. Mitropolit al Moldovei, slujesc de temelie pentru învățămîntul religios. Să observăm ca aceste texte să se predea cum sunt în Sf. Scriptură și în Sf. Evangelie, și de aceea am făcut îndreptările cuvenite. Acele îndreptări sunt trecute în text, dar pentru scurtime nu le-am pus în raport. Când însă se va comunica autorului rezultatul lucrării S-tului Sinod asupra cărții sale, 'i se va semnala în acea adresă și îndreptările făcute în text spre a le avea în vedere, când se va imprima cartea. Rog dar pe S-tul Sinod ca pentru aceste considerațiuni să aprobe conclusiunile raportului.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. Repet din nou că nu voiŭ vota conclusiunile acestui raport, pentru că se pôte întîmpla ca plicul ce ascunde numele, să ascundă un nume necreștin, cine știe, de ce rit să fie autorul; de aceea nu pot să votez, pentru că cartea acésta va purta pe copertă: «Aprobată de S-tul Sinod» și dedesupt să se vadă autor cutare, un evreu. Iată motivul pentru care nu voiŭ vota și mărturisesc că până ađi n'am votat asemenea lucrări de cât pôte din neștiință sau surprindere.

P. S. Episcop al Hușilor. Am cerut cuvîntul nu pentru ca să combat ceea ce am afirmat, fiind-că sunt în comisiune, dar fiind-că s'a deschis acésta cestiune, că nu trebuie noi să votăm pe nume neștiute S'ar putea, cred eŭ, să se céră de la Minister ca textele de religiune să nu fie combinate de fie-care așa cum s'ar întîmpla, căci și aceștia, cari le fac, alérgă pe la unii și pe la alții, pe la cunoscuți și în urmă se daŭ de autori dar în felul lor sunt necompetinți.

Ar fi dar natural lucru ca S-tul Sinod să ceară de la Minister ca textele de religie, în ori ce carte de lectură s'ar

pune să se facă de niște persoane cunoscătoare de materie.

F. S. Episcop al Râmnicului. Să comunice numele autorului.

P. S. Episcop al Hușilor. În felul acesta dar mă unesc și eu, că aceea ce este pus în cărțile de citire de învățămînt religios să fie pus de un om cunoscător.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. Nu se poate.

P. S. Episcop al Hușilor. De ce să nu se pôtă. Să se facă încercare și eu cred că se va putea.

P. S. Episcop al Râmnicului. Noi avem să cercetăm.

P. S. Episcop al Hușilor. Dacă vine de la unul care nu știm cine este și a cărui lucrare noi am votat-o. Acesta ar face o necinste S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Aud pronunțându-se o numire cu calificare de «ignotus».

P. S. Episcop al Râmnicului. Un motto.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Se pôte întrebuița așa, de cât înțeleg ca numele autorului să fie sigilat.

P. S. Episcop al Râmnicului. Este sigilat; iată plicul.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. Se pôte desface.

P. S. Episcop al Râmnicului. Noi am aprobat-o prin urmare 'l putem desface.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Să fie numele autorului sigilat și de asupra «ignotus», ca comisiunea sa-l pôtă desface, căci alt-fel nu înțeleg să primim ori-ce «ignotus».

P. S. Episcop al Râmnicului. Putem să'l desfacem, căci comisiunea a aprobat cartea ('l desface).

Iată cine este: Mihail Ionescu institutor la șcôla No. 2 din Ploești.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. Vedeți că nu este D-l Negoescu?

P. S. Episcop al Râmnicului. Prin urmare nu este nici evreu, nici necredincios, ci este institutor în Ploești și ast-fel cartea este în condițiunii de a fi primită.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. Este bine că s'a deschis plicul în timpul ședinței, și s'a cunoscut cine este autorul. Să se trecă acestea în procesul verbal și atunci pot și eu să votez conclusiunile raportului.

P. S. Arh. Conon Bacaónul: I. P. S. Președinte și P. P. S. S. Părinți, fiind-că prin raportul acum discutat al comisiunei pentru cercetarea manualelor de Religie la cursul

primar, a venit din nou cestiunea studiului Religiei în școlile noastre, cu această ocaziune eu cred că este bine de a se observa aci mai de aproape cum că studiului Religiei Țerei atât la învățământul primar cât și la învățământul secundar, cu deosebire, i se face multă nedreptate în raport cu alte studii de către acei ce fac și execută programele, atât ca aranjament de materie după clase, cât și ca întindere după orare;—din cauza programului său defectuos. Ca să se potoa mai bine aprecia acesta, eu pot numai aduce aminte că aci în S-tul Sinod, simțindu-se nevoia de îndreptarea răului s'a făcut multă discuțiune în această privință și prin sesiunile trecute. Religiunea atât în școlile publice cât și în cele private nu se predă cum trebuie a se preda. Și această o repet, atât ca aranjament de materie și obiecte după clase, cât și ca întindere după numărul de orele necesare ei. Ca material lipsesc din program chiar obiecte întregi ce ar trebui să se predea în modul *sistematic*, precum *Morala creștină*, ca studiu special absolut necesar tinerimei, atât de îmbuibată cu naturalismul; iar ca întindere mai multe ore s'a dat obiectelor de mai puțină însemnătate, precum gimnastica, etc. Și această o spun aci din nou, pentru că eu ca profesor special sunt în curent cu ceea ce se petrece și mă dore inima când gândesc la consecințele funeste pentru viitorime. Un fost D. Ministru de Culte, carele se afla de față în S-tul Sinod, anume într'o ședință de la sesiunea din toamna anului 1897, pe când din motivul petițiunii profesorilor de Religie se discuta pentru prima dată această cestiune, tot de către mine, foarte detaliat aprofundată acolea, a făgăduit solemn că pentru programele de Religie, cari se vor face pe viitor, *se va cere o anume comisiune a S-tului Sinod, ca ea să le facă și să indice modul cum să se predea religiunea în școlile secundare*. A trecut timp. Acel Ministru atât de angajat s'a schimbat și următorii n'aș ținut sémă de cele făgăduite cu programa în privința religiunii. Apoi s'a numit o comisiune pentru facerea programelor în genere, la cari a luat parte și numai un membru din S-tul Sinod, carele cu totă marea buna-voință ce va fi avut'o, dar nefiind nici o dată profesor de acest obiect la școle pentru care era chemat a lucra i lipsia experiența lucrului practic, și acel membru al S-tului Sinod, după cât s'aș văduț din publicații a fost în neînțelegere cu

majoritatea acelei comisiuni, căci pre cât știu, majoritatea comisiunii ca de obicei a lucrat așa cum a crezut ea și ast-fel programele analitice în ce privește Religiunea nu s'a făcut precum ar fi dorit'o S-tul Sinod. Curind după acestea, primul program analitic, pentru școlile secundare, s'a prefăcut din nou asupra mai multor obiecte, iar în ce privește Religia, de și prevădută prin lege a fi până la clasa ultimă de Liceu, nu s'a aplicat cu acéstă înțindere, și nici profesorilor ei nu li s'a dat adausul de ore, ce ar fi adus după sine și îmbunătățirea salariilor, ca și la alți profesori, căroro li s'a arătat favoruri simțitoare. Cu programa de astă-đi și cu orariile atât de reduse nu-putem face mai nimic cum ar fi trebuit, căci religia din cauza chestionarului analitic restrins nici nu este prevădută în total și metodic așa cum ar trebui să se predea: bunăoră Istoria Vechiului Testament nu are în program de cât bucăți neregulat culese de ici de colea, nepuse în legătură unele cu altele, ca continuitate, așa că profesorul zelos este nevoit să completeze cu notițe sau cu manuale scurte părțile cari nu sunt trecute în program, dar cari sunt necesare pentru formarea complectului. De aceea eū rog pe S-tul Sinod ca supremul supraveghetor al intereselor bisericeii ortodoxe și ale Religiei domnitore în acéstă țară să ținem mai de aproape lucrul acesta; ca să nu lăsăm a se ocupa de cestiunea religiunii fie-care cum s'ar întâmpla, ci S-tul Sinod însuși să hotărască ca studiul Religiunii să nu se predea în școle de cât după programul făcut de acest Sf. Sinod. Căci între alte rele, duple cum vedem în fie-care sesiune a S-tului Sinod, ne vin atâtea lucrări sau manuale pentru școli, făcute «conform programului analitic» așa cum se află el defectuos; dar pe cari lucrări suntem nevoiți de a le aproba, nu pentru că ar fi bune în tótă puterea cuvintului, ci numai pentru ca să nu se dică că facem greutăți școlei, siguri fiind că actuala programă analitică nu este complectă nici bine alcătuită, duple cum cer interesele Bisericeii și ale Religiei strămoșești. Onor. Minister dacă voește, ar putea și de acum înainte prin consiliu să facă din nou programa de predarea mai deplină a Religiunii, dar care să fie revădută și aprobată de S-tul Sinod. Și una ca acea programă acomodată cu cele-l-alte studii și obligatōre autorilor de cărți religioase atât pentru învățămîntul primar cât și pentru cel secundar, să fie pă-

zită nestrămutată pentru mai mult timp pe viitor. Acesta este părerea mea în cestiunea predării Religiei mai cu folos și de aceea am luat cuvîntul din nou în această importantă cestiune, fiind-că știu că predarea Religiei nu din cauza profesorilor sîi nedreptățiți, dar din cauza lipsei de protecție și a programelor și orărilor defectuoase merge rău în toate școlile din țară, lucru ce va avea consecinți funeste pe viitor, etc.

P. S. Episcop al Râmnicului: Rog pe S-tul Sinod, ca mai întai să pună la vot raportul ce este în discuție și pe urmă voi rectifica ceva din cele șise de P. S. Conon.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: După explicările urmate asupra acestei cestiuni, pun la vot concludsiunile raportului de admitere.

Cine este pentru, să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

P. S. Episcop al Râmnicului: Inalt Prea Sântiți și Prea Sântiți, cestiunea pe care P. S. Arhieru Conon Bacoănu, a ridicat'o aci în mijlocul nostru nu este neînsemnată. S-tul Sinod firesce, în trecut ca și în present s'a ocupat și se ocupă de această cestiune, căci este misiunea sa D-șească ca să se ocupe de predarea învățămîntului religios atît în școle cât și afară din școle. Dar eu vreaș să rectific numai două puncte din cele pe care le-a înaintat P. S. Arh. Conon

Întai a spus că eu lucrând într'o comisiune, care se ocupa de alcătuirea programelor pentru învățămîntul religios, am fost în desacord cu cei l-alți membri ai comisiunei.

Da, am lucrat, în adevăr, dar am fost în perfect acord cu comisiunea. Și nu de la comisiune a provenit disensiunea, ci de la Minister. Ministerul nu a voit să primască lucrarea cum o întocmise comisiunea, căci comisiunea întocmise programa analitică a studiului religiei pentru toate clasele din liceele de băeți și fete. Dar Ministerul, cum am șis, nu a voit să primască această programă sub cuvînt că nu ajunge timpul material de a preda materiile câte prevădusem în program și pentru alte considerațiuni. Și astfel, a aprobat numai programele cum se întocmise pentru 6 clase.

Acesta este adevărul adevărat. Prin urmare asupra acestui punct am dat lămurirea cuvenită.

Mai este un alt punct care voesc să'l rectific.

Ați ȕis că D-nu Ministru, care a fost aci în rndul trecut, a făgăduit cum că va trimite S-tului Sinod programele analitice ale invtmintului religios spre a se ocupa de ele.

După amintirea mea, nu a ȕis acsta D nu Ministru. D-nu Ministru a spus numai att, că s'ar putea să se trimită aci acele programe, iar pentru alcătuirea lor deja este un membru al S-tului Sinod, care face parte din comisiunea, care se ocupă cu alcătuirea programelor, i acel membru era P. S. Arh. Pimen Pitetnu, i dar cred că cu acsta, ȕice D-nu Ministru, s'a satisfăcut dorina S-tului Sinod. Acum, dacă s'a satisfăcut sau nu dorina S-tului Sinod este altă cestiune. Dar ceea ce a ȕis D-nu Ministru atunci, este acsta, aceea ce spun eu, nu aceea ce ați inaintat P. S. Vstr; procesul verbal al ședinței de atunci este de fa.

Acsta am avut de observat. Rmne ca S-tul Sinod să hotărască cnd va crede de cuviina asupra msuri care trebuie luată pentru intocmirea programelor de invtmint religios din clasele primare.

P. S. Arh. Conon Bacanului: I. P. S-ite Stăpâne i P. P. S. S. Părinți, voesc a răspunde P. S. Athanasie Epi-scop de Rmnic, asupra acestor două cesiuni, pe cari ne-ateptat P. S. Sa le a detailat acum la adresa mea. In ceea ce privete prima cestiune, că ar fi lucrat în deplin acord cu comisiunea, care se ocupa cu programa analitică pentru Religiune, acst rectificare o primesc cum susține, dei prin publicitate s'a vdt contrarul; i noi am putea să'l întrebăm, că dacă precum susține, a lucrat în întelegere cu majoritatea acelei comisiuni, apoi pentru ce programul de Religiune a eit att de laconic i nemetodic? In ct privete cestiunea alctuirei programei analitice, eu nu am inaintat nimic, ci am arătat numai curatul adevr, cnd am sustinut că Dl. Ministru de pe atunci a ȕis cum că *la vreme se va cere S-tului Sinod să facă programa analitic*. Acsta o sustin din resputeri, i eu voi do-vedi cu însuși textul discuiilor urmate atuncea, aflto-re în procesul-verbal de care pomenete, dar despre care pe P. S. Sa, cum se vede, 'l înal memoria. Pentru care lucru, iată cum stă adevrul: In sesiunea de tomn a anului 1897, cnd prin o petiiune a profesorilor de religiune, pentru prima dată s'a adus în S-tul Sinod acst cestiune, noi cu

toții tratându-o în mod cu totul serios, la discuțiunea căreia au luat parte mai mulți dintre P. P. S. S. Văstre, au luat cuvântul și D-nul Haret, Ministru atunci, și mai la fine a promis, dîcînd aprîpe cuvintele acestea: Ținînd socotelă de însemnata discuțiune urmată, în ceea ce privește cestiunea cum se predă religiunea în școlile țerei, eu la timp voi cere, ca *S-tul Sinod să și alcătuiască programa sa, pe care să o supun consiliului general*, carele se se va ocupa de acésta cestiune. Dar în restul anulul 1897 nu s'a făcut lucrul acesta, atât de solemn făgăduit, fiind că s'a întimplat schimbarea Ministerului.

Aceste cuvinte Ministeriale, aprîpe textual reproduse, se află tipărite în procesul verbal al sesiunei S-tului Sinod din toamna anulul 1897, și S-tul Sinod în urma acestor cuvinte atât de bine voitore 't-a și mulțămît D-lui Ministru Haret. Eă deci acum mă mir cum P. S. Episcop de Râmnic Athanasie nu știe acésta, saă mai bine 'mă vine a crede că a uitat. Drept dovadă a acestora promit a vă aduce, chîar acum, însuși textul desbaterilor respective spre a'l controla împreună.

P. S. Episcop al Hușilor. Mă-aduc aminte că eu singur, în sesiunea trecută am ridicat incidentul acesta asupra programelor, și am întreat, mi se pare biuroul, dacă s'a trimis de Onor. Minister programele amănunțite ale tuturor cursurilor de religiune din țară, fiind-că cerusem acésta noi mai înainte D-lui Ministru, care era atunci, nu'mă aduc bine aminte ce Ministru era; P. S. Conon dîce că era D-l Haret.

Iată ce am dîs atunci: (citește)

Și de lucrul acesta trebuie să ne interesăm, trebuie să avem programele cursurilor de religiune.

Dacă D-l Ministru de atunci a dîs că este deja un membru al S-tului Sinod în comisiunea însărcinată cu alcătuirea programelor, și că, dacă S-tul Sinod s'a mulțămît cu acésta, cum a dîs P. S. Episcop de Râmnic, este altă cestiune; eu însă dîc că nu sunt mulțumît, pentru că pôte să fie un membru al S-tului Sinod în comisiunea aceea care va fi compusă din 5, 6 membri, și P. S. Sa va rămîne tot d'auna în minoritate, și ast-fel nu se va putea face nimic.

Noi însă trebuie să cerem să ni se comunice aceste programe, și observându-le, vom vedea dacă materia are o le-

gătură óre-care, ceea ce este trebuitor, căci dacă se pun crâmpene din religiune fără să fie în legătură, nu însemnează nimic. Așa de exemplu, mai ales învățătura Mesianică, care trebuie să fie de la făgăduința dată de D-zeu în raîu, și să mîergă pînă la Domnul nostru Iisus Christos.

De aceea, rog pe S-tul Sinod să bine-voiască a lua hotărîrea acum, să se cêră negreșit acele programe de la Minister, ca să ne putem orienta ce religiune se predă în școlele nóstre.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. Religiunea ortodoxă. Noi trebuie să știm ce materie se predă din învățămîntul religios.

P. S. Episcop de Huși. Chiar dacă nu sunt ortodoxe, și acelea să ni se dea, cum și acelea unde sunt fii de părinți ortodocși.

P. S. Arh. Conon Bacaónul. I. P. S. Stăpâne și P.P. S.S. Părinți, am ȃis mai înainte cum că D-l Ministru al Cultelor în sesiunea de toamnă a anului 1897, când aŭ luat parte la discuțiune în cestiunea învățămîntului religios din școle, I. P. S. Mitropolit al Moldovei, P. S. Episcop de Huși Silvestru, eŭ însumi, și alți P.P. S.S. Membri ai S-tului Sinod, D-l Ministru Haret a răspuns cu totul contra afirmărilor de mai sus ale P. S. Atanasie al Râmnicului Am să citesc însăși cuvintele Ministeriale din procesul verbal al ședinței de la 4 Noembre 1897, publicate în desbaterile S-tului Sinod, pag. 155, drept la mijloc, unde vedem următoarele: «Vedeți că (Religiunea) este pusă pe același picior ca și cele-lalte (studii). Acésta nu este tréba mea să o fac acum; dar „voiu da autorităților competente, cari după lege „singure sunt în drept să se ocupe cu programa. „Până atunci, se va interveni la S-tul Sinod „ca să alcătuiască programa sa, pe carea „să o supun consiliului general“ etc., etc. Text citat din carele se vede lămurit că D-l Ministru de Culte nu a ȃis că „sar putea să se trimită aci (la S-tul Sinod), acele programe“ (ale învățămîntului religios), dupre cum greșit susține P. S. Athanasie, ci a ȃis categoric cum că „se va interveni la S-tul Sinod ca să și alcătuiască (singur) programa sa“. Aceea ce vrea să ȃică cu totul alt ceva. Acésta am voit să o dovedesc, ca să nu se credă cum că eŭ ași fi avansat ori înaintat lu-

cruri neadevărate, precum atâta de nedrept mî-a ȕis'o P. S. Episcop de Rîmnic. Eũ nu am obiceiul avansărilor; ci, despre acele ce nu știũ, orĩ nu sint sîgur, mai bine tac.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu Cestiunea ridicată de P. S. Conon Bacaónul, cu ocasiunea discuțiunei asupra raportului comisiunei pentru cercetarea cãrților de învățămînt religios, merită tótă atențiunea din partea S-tului Sinod.

Este vorba de învățămîntul religios în școlele nóstre și de alcătuirea programelor după care urméză a se preda acest învățămînt. P. S. Arh. Conon a susținut suș și tare, cum că învățămîntul religios în școlele nóstre publice și private ar fi tratat nu tocmai așa de bine și cu așa importanță precum ar urma să fie tratat acest învățămînt, atuncĩ când programele analitice ar fi alcătuite de S-tul Sinod, singur îndreptățit a se rosti. P. S. Sa pentru a susține acéstă pãrere a ȕis că: un D. Ministru ar fi declarat că programele analitice pentru acest învățămînt se vor elabora de S-tul Sinod. A ȕis mai departe că în comisiunea alésă de D-l Ministru pentru alcătuirea programei analitice a învățămîntului secundar a fost nu membru al S-tului Sinod și anume P. S. Episcop de Râmnic. Lucru așa s'a petrecut asupra acestuĩ al doilea punct. P. S. Episcop Atanasie a făcut parte din comisiunea respectivă, dar după arătările ale însuși P. S. Episcop, n'ar fi fost nici o deosebire între sine și cei-l-alți membri ai comisiunei. Se înțelege, a putut avea loc multe discuțiuni asupra cestiunilor de detaliũ; conclusiunile aũ fost admise de întréga comisiune. Dacă s'aũ făcut cãte va modificãri, acestea s'aũ făcut de D-l Ministru.

Și eũ am avut onórea a face parte din o comisiune formată de D-l Ministru de atuncĩ D-l Dr. Istrate. În urma modificãrii legei învățămîntului secundar și superior trebuia să se facă modificãri și în programele analitice.

În principiu trebuie să recunóștem că: învățămîntului religios în școlele nóstre secundare, i s'a dat o extindere mult mai mare prin legea actuală de cãt era prevăduț prin legea din 1864. Acésta o susțin, întru cãt învățămîntul religios prin vechea lege se întindea precum știți din clasa I pãnã într'a IV-a de gimnaziũ, pe cãnd în actuala lege a învățămîntului secundar, i s'a dat întinderea pãnã în clasa VI inclusiv. Va să ȕică a pãșit încã în doué clase de liceũ pe carĩ nu le avea prin legea din 1864.

P. S. Episcop de Huși. A pășit dar s'aŭ luat din ore.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. Acésta Prea Sântite este o altă cestiune Destul cum că legea introducând învățămîntul religios încă în două clase, este un câștig enorm, care se face învățămîntului religios prin actuala lege față de ceea ce era în legea din 1864.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. Să arătați lucrul. Spuneți că a urmat legea D-lui Haret.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. Despre acésta vorbesc. Fac o comparațiune între legea din 1864 și cea din 1898.

Este precum am țis un câștig, și trebuie să ne bucurăm de acésta.

După modificarea legei, de către D-l Dr. Istrate, am fost chemat a face parte din comisiune și vă pot comunica lucruri îmbucurătoare; dacă în comisiunea din care a făcut parte P. S. Episcop de Râmnic în urma argumentării Prea Sf. Sale forte întemeiate, învățămîntul religios a câștigat încă două clase, clasa V-a și VI-a, în întrunirea comisiunii convocată de D-l Dr. Istrate am reușit ca învățămîntul religios să fie introdus și în clasa VII-a. Așa am alcătuit programa analitică și așa sper că se va aplica. Vedeți că acestui învățămînt i s'a dat o estindere și se va preda în toate șapte clase din liceu, căci prin modificarea legei noi, liceul are șapte clase. Apoi acésta, după mine și după totă lumea, cred că este un câștig enorm. Ast-fel ori cât ar fi învățat elevul din disciplinele religioase în primele patru clase de liceu și nu mai pășind înainte în clasele următoare se țicea că învățămîntul religios nu mai are importanță Acésta era o mare pagubă pentru adevărata valoare a învățămîntului religios. Prin noua lege i s'a dat cuvenita importanță și deci este în tot cursul liceal. Iată dar câștigul. P. S. Conon țice: dar programele analitice nu sunt bine alcătuite.

La acésta răspund: Programele analitice sunt alcătuite de comisiuni speciale. Aceste comisiuni se întrunesc și discută și ca concluziuni se adaogă saŭ se scade ceva. La alcătuirea programelor analitice trebuie să se aibă în vedere importanța materii: (de și toate materiile sunt importante); timpul de care dispune elevul este mărginit; cu totă dorința ce am avut de a i se da învățămîntului religios mai multe ore, nu s'a putut, pôte altă-dată se va putea mai mult. Pentru acésta eŭ am consultat pe P. S. Episcop de Râmnic care fusese în co-

misiune cum și pe unii dintre profesorii de religie din București cum am putea alcătui o programă mai bună pentru cursul secundar. Se susține însă că numai S-tul Sinod să se pronunțe asupra acestei programe. De, bine ar fi; dar eu cred că acesta este imposibil și iată pentru ce: Alcătuirea unui program cere atât de multă discuție, și atât de mult studiu, în cât a aduce o asemenea lucrare în S-tul Sinod, după mine este a nu avea timpul material de a discuta asupra întregului cadru al programelor analitice, fiind că această programă se întinde asupra tuturor amănunțimilor. S-tul Sinod va alege atunci o comisiune care să se ocupe cu aceste programe și rezultatul final ar fi același. Programele acestea se publică în Monitorul Oficial și fie-care din noi nu are de cât să citească programele și atunci când ar avea ceva de spus, nu are de cât să vină să facă propuneri S-tului Sinod. Alt-fel ar fi nu numai nerealisabilă intențiunea, dar dați-mi voie să vă spun, ar fi poate chiar o absurditate.

P. S. Episcop al Hușilor: Cum? Absurditate ca S-tul Sinod să cerceteze programele de religie?

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Ar fi o absurditate când s'ar pretinde acesta, căci S-tul Sinod are un membru, care face parte din comisiune.

Ceea ce ar trebui, este lucrul următor: Ca din partea profesorilor de religie să fie mai multă năsuință, mai multă voce, fapt de care nu mă îndoiesc, pentru că nu programele fac pe profesor, ci profesorul face programa; nu programa nu te lasă să urmărești cursul, ea este numai o îndrumare.

Ast-fel stând chestiunea, și vă rog încă o dată, să nu ne alarmăm că prin legea actuală nu s'ar da religiei partea ce i se cuvine, din contră, trebuie să fim recunoscători că prin actuala lege i s'a dat estindere mult mai mare de cât în legea cea veche.

P. S. Episcop al Hușilor: Nu a fost acesta chestiunea. P. S. Pimen a voit să compare modul de predare, s'a uitat la cantitatea de materie din religie după legea cea nouă, cu cea din legea din 1864. Apoi aci vă înșelați. Dacă veți lua programa din legea de la 1864 până la 1876, veți vedea câte ore avea religia atunci, și nu veți mai spune așa.

Dacă voiți să faceți comparațiune între ceea ce este astăzi și ceea ce era în legea din 1864, veți vedea câte scâderi de ore la religie s'a făcut.

Acum, nu că nu ne place acésta, că a trecut și în cursul superior, căci mi se pare că noi am stăruit pentru acésta, nu numai P. S. Vóstră, căci a fost cestiunea adusă în Senat când s'a votat legea; și în Cameră se scosese, și eu m'am dus acolo când se vota și am rugat pe D. Ministru ca să o pună la loc. Noi suntem recunoscători pentru introducerea, care diceți că s'a admis de a se preda religiunea și în clasa VII, de și până acum nu se vede nimic, căci profesorii la liceu până acum au numai 6 ore pe săptămână; se vede că nu este aplicată acésta programă încă. Pe noi ne bucură că s'a pus religiunea în toate clasele, dar cestiunea era de ore întâiu. Profesorii de religiune, ca să pótă da o normă de credință și moralitate creștină aceloră cari învață prin școle, spun că nu au timpul material. Apoi vedem, că pentru desemn s'a dat 14 ore pe săptămână, pentru gimnastică 8 ore și pentru religiune numai câte una de clasă? Ce proporțiune este acésta? Este atât de nefolositoare religiunea în cât să i se pună numai o oră, și atât de folositor desemnul și gimnastica în cât să le pună atâtea ore? Eu nu sunt mulțamit numai cu atâtea ore. Dar alta este cestiunea. Noi am cerut ca să se comunice S-tului Sinod de către D-nu Ministru al Cultelor programele amănunțite. Apoi ce lucru mare este acesta, ca să se trimită S-tului Sinod programele.

De ce vă opuneți la acésta? Tocmai de acésta a fost vorba și în sesiunea trecută. Dacă le vom avea aci, le vom studia mult mai bine.

De aceea, rog încă odată pe S-tul Sinod să cerem D-lui Ministru să trimită programele ca să le avem aci.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: Inalt Prea S-țite Președinte, mie imi pare bine că a venit în discuțiune programa învățămintului religios, fiind-că cele ce se vor face astă-zi nu le știu, dar cele ce s'au făcut după legea de la 1898 sunt schilóde; pentru că în clasa II se vorbește de viața lui Iisus Christos pe copertă și începe cu activitatea Apostolilor și apoi vorbește de Iisus Christos. Nu știu, cum dic, ceea ce se va face acum, pótă vor fi bune, și nădăjduim că vor fi bune, mai ales că în comisiune avem un membru al S-tului Sinod, care a consultat mai mulți membri ai corpului didactic religios din capitală.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Și P. S. Vóstră ați fost chemat, dar nu ați venit și rău ați făcut.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: Nu am putut veni din diferite împrejurări.

Însă să nu ne măgulim că s'a făcut mult, fiind-că până în clasa VII avem 7 ceasuri acum și înainte aveam 6 césuri. P. S. Arhieréu Piteștenu a đis că este destul că avem câte un ceas pe săptămână de clasă, că nu programele sunt de vină, ci totul depinde de la măestria dascălului.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Nu am đis că este destul, ci am đis că atât s'a putut realiza acum, altă dată póte se va putea mai mult. Eú mi-am făcut datoria.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: Așa ați afirmat. Este adevărat că s'ar putea face ceva într'un ceas pe săptămână, dar cum la școlă mai sunt și alte daraveri întru cât în ceasul acela profesorul va trebui să facă apelul nominal, dacă este profesor diriginte trebuie să vizeze toate fișuicile celor cari nu au venit la școlă, să examinezi și pe urmă să explici lecțiunea, și în așa fel ca să fie pricepută de elevi, conform noilor metode de predare. Și apoi mai eși profesorele de religieune din cadrul programei, care te ține încătușat! Pentru că eú nu cred că vom forma pe elevi religioși numai întipărindu-le prescripțiunile programei, și cu atât mai mult cu cât în școlă copiii fac diferite greșeli asupra cărora profesorul de religieune ar trebui să le facă morală și pentru acésta nu are timp, căci nu'l lasă programa și apoi și ceasul de eșire a sunat.

De aceea ne bucurăm de ceea ce s'a făcut, dar eú sunt trist că stăm tot așa cum am fost până la 1898. Un ceas pe săptămână este prea puțin la clasa III la liceul Sf. Sava de exemplu, unde sunt 100 de elevi și Ministru îți pune condițiunea, ca la două luni să dai notele la acești 100 elevi, căci profesorul este amendat dacă nu'și dă notele, așa că nolens volens va trebui să trecă mecanicește tótă materia din programă și să și examineze pe elevi.

Un Domn Ministru a declarat o dată, că ar fi bine să nu mai fie religieuna în școlele statului; și 'i-am spus: Pentru că ești Ministru, D-le, poți să faci tréba acésta, fiind că a avea o oră pe săptămână pentru religieune, este și ca cum nici nu am avea nimic.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Cine este acel Ministru?

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: Nu vreaú să'l spuî.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: De aceea nu se predă religiunea bine

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: Este D-nu Haret, care a spus acesta.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Vedeți că l'ați spus.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: Dacă S-tul Sinod în ședința de astă-zi găsește nemerit să susțină studiul religiunii, de ore-ce discuțiunea, care a urmat nu cred să rămână zadarnică, ași fi de părere ca să se intervină pe lângă D-nu Ministru, ca să prevadă cel puțin două ore de clasă pe săptămână și acesta cu atât mai mult cu cât chiar P. S. Episcop de Huși a dis că la gimnastică avem două ore, la musică trei ore pe săptămână și la desen trei ore. Tóte sunt bune în lumea acesta, numai studiul religios nu este bun. De aceea, ca discuțiunea să nu rămână zadarnică, rog încă o dată pe S-tul Sinod să intervină pe lângă D-nu Ministru, ca să se prevadă două ore pe săptămână și programele analitice să se redacteze în vederea acestui timp.

P. S. Arh. Conon Bacaónul: I. P. S. Stăpâne și P.P. S.S. Părinți, când am adus această cestiune din nou în S-tul Sinod, am fost dator să o fac ca vechiū profesor de Religiune și ca membru al S-tului Sinod, creșend că studiul Religiunii, la noi atât de bantuit de către furtuna timpurilor noastre, are mare nevoie de a fi mai de aproape protejat de către însuși S-tul Sinod, singurul străjarul neadormit al Moralei poporului Român.

Imi pare foarte bine că cestiunea acesta s'a discutat așa în amănunțime, luând parte la discuțiune P. S. Episcop de Huși, P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, P. S. Arh. Calist, P. S. Pimen și alți P.P. S.S. Membri ai S-tului Sinod, ca să se vadă cum stăm cu învățămîntul religiunii noastre, ce trebuie a fi basa Moralei publice. De aceea mulțamesc P. P. S. S. Membri, cari au luat cuvîntul și doresc ca să se ia o hotărîre, cerend să ni se trimită programa aci, ca să vedem cum se predă religiunea în școlele publice și să chibzuim ce mai putem face spre mai bine, etc.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: În urma celor vorbite până acum, P. S. Episcop de Huși a exprimat o opinie de a se face mijlocire la Ministerul Cultelor. ca să se trimită la S-tul Sinod programele analitice.

Pun la vot această propunere. S'a primit.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Se va face mijlocire din partea biuroului la Onor. Minister de Culte pentru acésta.

Înalt Prea Sânté, Prea Sântiți, găsesc de datoría mea a vé aduce la cunoscínță, de și sunteți cunoscători de cestiune, că în ziua de 3 ale lunei acestea membrii S-tului Sinod, cari erau de față, s'aũ prezentat la Majestatea Sa Regele și au prezentat o carte de rugăciune pentru Alteța Sa Regală Principele Carol.

Acésta m'am cređut dator a vé aduce la cunoscínță ca să fie cunoscută în public. Cu acea ocașiune I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei m'a însărcinat, prin telegramă, a presenta Majestăței Sale felicitare din partea I. P. S. Sale și Majestatea Sa a bine-voit a mă însărcina a'ı exprima mulțamirile Sale cum și P.P. S.S. Vóstre.

Mai multe voci: Trăéscă Majestatea Sa.

P. S. Episcop al Râmnicului: I. P. S. Stăpâne, după ce S-tul Sinod acum și-a împlinit o datorie de înaltă păstorie sufletéscă față de micul Principe Carol, acéstă odraslă a casei nóstre Regale de religiune ortodoxă, de religiunea domnitóre a țerei, eũ socotesc că ar fi potrivit și chıar obligatoriũ pentru S-tul Sinod. ca acest frumos exemplu de purtarea de grije pastorală, că acest precedent așa de instructiv, nu numai pentru tînéra mlădiță din Casa Regală, ci pentru tótă țara, să'l reînnoiască la anul viitor față de principesa Elisabeta, care va împlini la Octombrie 1901, 7 ani și cum Alteța Sa Regală este tot de religiunea dominantă a țerei, sînt de părere, dacă S-tul Sinod găsește nemerit, ca chıar de acum, din timp, să se ıa cuvenitele măsuri pentru pregătirea și împodobirea unei cărți de rugăciuni și pentru Alteța Sa Regală Principesa Elisabeta.

Rog dar pe S-tul Sinod ca să bine-voiască a hotări cele ce va crede de cuviință asupra acestei propunerı.

Mai multe voci. Fórte bine.

Se pune la vot acéstă propunere și se primește în unanimitate.

P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu: Rog pe S-tul Sinod să bine-voiască a-mı acorda un concediũ de 5 zile.

Se pune la vot și se admite.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Vě este cunoscut că localul Episcopiei din Galați urméză să se mute în noul

palat care s'a clădit, cu tóte că nu este încă gata, dar împrejurările ne silesc să ne mutăm. Prezența mea fiind trebuitóre acolo, v'aș ruga să-mi acordați un concediũ de Mercurea viitóre, până la finele sesiunei.

Se pune la vot și se încuviințéză.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Ne mai având nimic la ordinea zilei, ridic ședința.

Ședința se ridică la orele 11 a. m., anunțându-se cea viitóre pentru Mercuri 18 curent, orele 9 dimineța.

Președinte † **Iosif Mitropolit Primat.**

Secretari: *Atanasie al Rîmnicului.*
Pimen G. Piteștenu.

Ședința din 18 Octombrie 1900.

Ședința se deschide la orele 9 a. m., sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat. Se citește apelul nominal. Prezenți 13 P.P. S.S. Membrii, fiind în concediũ P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, P. S. Arh. Calistrat Bârlădenu și P. S. Arh. Nifon Ploestenu.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu, Secretar, citește sumarul ședinței precedente.

P. P. Arh. Conon Bacaónul: I. P. S. Stăpâne, asupra propunerii făcută de P. S. Episcop al Hușilor, pentru ca Onor. Minister să ne comunice programa relativă la învățămîntul religios din țară, eũ urmărind lucrările din desbaterile S-tului Sinod, am găsit, că atunci când s'aũ admis propunerea P. S. Episcop al Hușilor, ca să se trimită programele S-tului Sinod, se mai făcuse și se mai admisesese o asemenea propunere și în sesiunea trecută, când se adusesese și propunerea, ca să se trimită școlarii la biserică. Așa că acum P. S. Sa pentru a doua óră face acéstă propunere. Acésta am avut de đis spre constatare.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: De și acéstă cestiune n'ar fi asupra sumarului, căci sumarul a reprodus cele ce aũ fost ieri, dar le primim ca đise asupra lui. Acum dați-mi voe să fac și eũ o rectificare. Când am anunțat ieri S-tului Sinod, că cu ocasiunea prezentărei cărții de rugăciunii Alteței Sale Regale Principele Carol, am adăogat că I. P. S. Mitropolit al Moldovei, neputend veni, am expri-

mat din partea I. P. S. Sale Majestății Sale Regelui felicitările mele și acesta nu ved trecut în sumar.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Sunt trecute în procesul verbal. Acolo se noteză că S-tul Sinod a luat act și se va trece în procesul verbal.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Pun la vot sumarul ședinței precedente cu aceste rectificări. Cine este pentru să bine-volască a ridica mâna.

S'a primit.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu: I. P. S., înainte de a se face comunicările vă rog să-mi acordați un concediu pentru ați.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Pun la vot cererea de concediu a P. S. Nifon Ploestenu. Cine este pentru să bine-volască a ridica mâna.

S'a primit.

Se comunică de la birou petițiunea Preotului C. Ionescu, parohul bisericii Sisești-de-jos din județul Mehedinți, prin care propune că în loc de a se face pomenirile și parastasele cu mâncări și băuturi ar fi mai bine a se înlocui cu ofrande pentru biserică.

P. S. Episcop al Râmnicului: Acastă cerere aș ruga pe S-tul Sinod s'o. înainteze mie, de ore-ce m'am și rostit în această privință, că nu este dréptă acastă cerere.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Se va rosti mai întâi comisiunea conform regulamentului.

Se trimite la comisiunea de petițiunii.

Se mai citesc următoarele comunicări:

Raportul cu No. 168 al comitetului redactor al Revistei «Biserica Ortodoxă Română» cu care înaintează spre cercetare și aprobare proiectul de buget al Revistei pe exercițiul financiar 1901—1902 și se trimite la comisiunea pentru cercetarea socotelilor Revistei.

Raportul cu No. 1926 al Primăriei comunei Carpeni, județul Doljiu cu care înaintează un proces verbal și cere înființarea unei noi parohii Cărăpăncești și modificarea celor două parohii Carpeni și Geblești din acea comună și se trimite la comisiunea de petițiunii.

Adresa Sf. Episcopii a Romanului cu No. 1336 cu care înaintează dosarele cu actele privitoare la călugărirea fraților Constantin Sandu și Spiridon Enciu din M-rea Bogdana și se trimite la aceeași comisiune.

Adresa Sf. Episcopii a Râmnicului cu No. 2851 pe lângă care înainteză dosarele cu actele privitoare la tunderea în monahism a surorilor, Maria Iamandi I. Ticea, Elena Nicolae Stroe și P. S. Bordencel din Monăstirea dintr'un lemn și se trimit la aceeași comisiune.

Petițiunea D-lui Pandele Mateescu pictor, cu domiciliul în urbea Ploești, prin care înainteză o icoană «St. Arhanghel Mihail» și cere autorizarea de a zugrăvi biserici și se trimit la aceeași comisiune.

Adresa Sf. Episcopii a Râmnicului cu No. 2852 prin care comunică, că a mijlocit la Ministerul de Culte de a se trece din oficiu în budgetul parohiei Mântuleasa din Craiova salariul convenit preotului Ión Plevianu, pe timpul cât a fost paroh la acea parohie adică: de la 1 Aprilie 1895 până la 1 Aprilie 1899 și nu s'a primit nici un rezultat până acum și se ia act.

Adresa Sf. Episcopii a Râmnicului cu No. 2834 prin care comunică că cererea locuitorilor din cătunul Socotenî, comuna Slăvuța, județul Dolj, cum și raportul parohului din comuna Slăvuța nu sunt întemeiate, de ôre-ce parohiile Slăvuța și Tolaga sunt bine formate, afară numai că la parohia Tolaga să se alipescă cătunul Băloșanî de la parohia Căprenî, care s'a și admis de S-tul Sinod în sesiunea trecută și se ia act.

Adresa Sf. Episcopii a Râmnicului cu No. 2835 prin care arată că în urma cercetărilor făcute de Protoereul județului Vâlcea la parohiile Petrenî și Costești, a aprobat modificarea acelor parohii și rógă a se recunoște acea modificare și de S-tul Sinod și se trimit la comisiunea de petițiuni.

Adresa Sf. Episcopii a Râmnicului cu No. 2833 prin care comunică că cererea locuitorilor din cătunul Ilovița, comuna Vârciorova, județul Mehedinți de a li se face parohie în acel cătun este neîntemeiată și se trimit la aceeași comisiune.

Petițiunea comitetului societății culturale «Viitorul» din Iași prin care înainteză un exemplar din statutele acelei societăți și cere bine-cuvîntarea și sprijinul S-tului Sinod spre a se recomanda acea societate clerului și poporului creștin din tótă țara ca să contribuie la prosperitatea ei și se trimit la aceeași comisiune.

Petițiunea preotului Ion Haidin din comuna Pătești, județul Putna, prin care arată că făcând apel la S-tul Sinod

în contra sentinței de caterisire a consistoriului Eparhiei Romanului, a fost grațiat de S-tul Sinod și în urmă P. S. Episcop Eparhiot a bine-voit a-i da voie să servescă cele preoțești unde va fi cerut și îngăduit de parohii respectivi.

Acum rîgă a se decide de S-tul Sinod asupra poziției sale canonice ca preot, dăndu-i-se o parohie fără léfă ca preot supra-numerar și a nu mai fi preot ambulant fără enorie.

Se trimite la aceeași comisiune.

Adresa Sf. Episcopii a Rîmnicului cu No. 2860 prin care comunică că în vederea necesității a aprobat trecerea cătunului Jaroștea de la parohia Vârleni, județul Vâlcea, la parohia Olténca Glavele fiind mai în apropiere și rîgă a se recun_oste și de S-tul Sinod acéstă modificare de parohie.

Se trimite la aceeași comisiune.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Comunicările fiind terminate intrăm în ordinea șilei.

La ordinea șilei avem rapórte ale comisiunei de petițiunei.

P. S. Episcop al Romanului, raportor, citește următorul raport, înreg. la No 333, al comisiunei de petițiuni relativ la cererea preotului Plevianu din Crațova.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

Preotul Ión Plevianu din Craiova, prin suplica ce s'a primit la Comisiunea de petițiuni a Sf. Sinod, se plînge din noũ că epitropia bisericeii Mântuleșa din acel oraș nu voește să-i achite onorariul de paroh al numitei bisericeii de la 1 Aprilie 1895 și până la 1 Aprilie 1899 și rîgă să se chibzuescă cele ce se va crede de cuviință pentru a i se face dreptate.

Comisiunea, avënd în vedere că Sf. Sinod asupra acestei cestiuni aũ hotărît, în sesiunea de primă-vară a anului acestuia, a se trece la ordinea șilei, iar afacerea să se lase la aprecierea P. S. Episcop respectiv, e de părere și acum a se trece asupra acestei petițiuni la ordinea șilei.

Raportor: (ss) † *Gherasim al Romanului*

(ss) † *Calist Ialomițéna Botoșenénu*

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. raportor, citește următorul raport, înreg. la No. 334, al aceleeași comisiuni relativ la cererea locuitorilor din comuna Deleni-de-sus.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a Sf. Sinod, s'aũ trimis adresa sf. Episcopii a Hușilor sub No. 1462 din a c. împreună cu o copie după

Procesul Verbal de constatarea făcută la fața locului de către Protoereul jud. Vaslui asupra cererii locuitorilor din com. Deleni, plasa Mijloc-Crasna, acel județ, de a i se încuviința deslăpirea bisericeii desființatului Skit Deleni de la parohia Deleni-de-sus și alăpirea ei la a Delenilor-de-jos, de carea se află cu mult mai aprăpe.

Comisiunea văđend atât din adresa P. S. Episcop al Hușilor cât și din procesul verbal încheiat de Protoereul jud. Vaslui că în adevăr locuitorii din Deleni, au dreptate când ăic că biserica desființatului Schit Deleni este mai aprăpe de parohia Deleni-de-jos de cât de a Delenilor-de-sus, la care acum se află alăpită, este de opiniune a se deslăpi biserica Schitului Deleni de la parohia Deleni-de-sus, și a se alăpi la a parohiei Delenilor-de-jos, de care se află mai în apropiere.

Raportor: (ss) † *Gherasim al Romanului*.

(ss) † *Calist Ialomițenu Botoșenenu*.

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. raportor, citește următorul raport al aceleeași comisuni, înreg. la No. 335, relativ la două petițiuni ale locuitorilor din cătunul Băloșani, com. Căpreni.

Inalt Prea Sănțite Stăpâne,

La comisiunea de petițiună a Sf. Sinod s'au primit adresa Onor. Minister al Cultelor și Instr. Publice sub No. 3807 din a. c, pe lângă care s'au înaintat două petițiuni ale locuitorilor din cătunul Băloșani comuna Căpreni, jud. Dolj și cere ca să fie supuse Sf. Sinod relativ la cele arătate în privința deslăpirei lor de la parohia Căpreni.

Comisiunea luând în cercetare aceste petițiuni, au văđut că locuitorii din Băloșani sunt nemulțumiți de hotărărea după carea biserica lor e deslăpită de la parohia Căpreni, de la carea sunt departe distanță de opt kilometri, și alăpită la Toiaga de sus, departe de la ei tot cu opt kilometri, și cer să se ia măsură, ori-ca biserica cătunului lor să fie declarată parohială, ori, dacă nu se pôte acăsta, să fie alăpită la parohia Băcești, care este în jud. Gorj, și de care sunt în apropiere, nefind departe de acolo de cât cu un sfert de kilometru, și neavând nici ape, nici dealuri, nici văi, cari să'i despartă de ea; dar având în vedere că acăstă cestiune au mai fost adusă înaintea Sf. Sinod și în sesiunea de primă-vară prin adresa Sf. Episcopii a Râmnicului sub No. 946, prin carea P. S. Episcop respectiv au cerut deslăpirea cătunului Băloșani de la parohia Căpreni și alăpirea lui la parohia Toiaga, ca mai apropiată de numitul cătun, și întemeiată pe lămurirea P. S. Sale au opinat să se aprobe cererea făcută în acest sens, și considerând că biserica lor nu întrunește condițiunile cerute de lege pentru a fi declarată parohială, este de opiniune ca să li se aprobe cererea cea din urmă, adevă că de a fi alăpiți la parohia Băcești din jud. Gorj, dacă P. S. Episcop respectiv nu are nimic de zis.

Raportor: (ss) *Gherasim al Romanului*

(ss) *Calist Ialomițenu Botoșenenu*

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același P. S. raportor, citește următorul raport al aceleiași comisiunii, înreg. la No. 336, relativ la petiția locuitorilor din comuna Carpen, județul Dolj.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a Sf. Sinod s'aŭ primit petițiunea locuitorilor din com. Carpen, plasa Jiul-de-sus Dumbrava, județul Dolj, enoriași ai bisericei Cărăpăncești, filială a parohiei Carpeni, prin care se plâng că din eróre biserica lor Cărăpăncești, construită de lemn, pe temelie de pétră și bine încăpătore, având și 17 pogóne de pămînt după legea rurală, s'aŭ alipit la biserica Theculești, deși are o populație de 908 suflete cu 241 enoriași, adică mai populată de cât cea parohială Theculești, carea are numai 125 enoriași cu o populație de 494 suflete, se află mai veche de cât a lor, mai încăpătore și fără pămînt, și cer să se ia dispozițiuni ca biserica lor să fie declarată de a doua parohie în comună, căci le este cu neputință a merge la serviciul divin la biserica Theculești, din cauza motivelor prevădute în încheerea consiliului comunal Carpeni sub No. 14/95, pe care ȳic că o înaintéază pe lângă menționata petițiune. spre a se avea în vedere, dar în petițiune ea nu se afla.

Comisiunea, spre a fi pe deplin luminată asupra arătărilor numiților locuitori, este de opiniune să se trimită petițiunea lor P. S. Episcop respectiv spre a da lămuririle necesare.

Raportor: (ss) † *Gherasim al Romanului*
(ss) † *Calist Ialomițenu Botoșenenu*

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același P. S. raportor citește următorul raport al aceleiași comisiunii, înreg. la No. 337, al comisiunei de petițiuni, relativ la petițiunea locuitorilor din cătunele Unghiu și Tâmpeschi, cătunele Uscații, județul Némțu.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a S-tului Sinod s'aŭ primit adresa D-lui Ministru al Cultelor și al Instrucțiunei Publice sub No. 3785 din a. c., pe lângă carea înaintéază petițiunea locuitorilor din cătunul Unghiu și Tâmpeschi, comuna Uscații, jud. Némțu, cari cer deslipirea lor de la parohia Dragomirești, comuna Dragomirești, și alipirea la parohia Uscații, comuna Uscații.

Comisiunea având în vedere că cătunele numiților locuitori sunt mai aprópe de comuna Uscații, de care se țin politicește, de cât de comuna Dragomirești de a căreea parohia se țin bisericește, și ținând sémă de aliniatul 3 de sub art. 2 al legei Clerului mirean, care arată că norma

după care se vor putea face modificările va fi, pentru parohiile rurale, pe cât posibil comuna, este de opinie a se aproba cererea lor de a se alipi și bisericește de parohia Uscății căreia aparțin politicește.

Raportor: (ss) † *Gherasim al Romanului*,
(ss) † *Calist Botoșenenu*.

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu, raportor, citește raportul aceleeași comisiuni pentru tunderea în monahism a fraților Vasile Dumbrăvėnu, Mandi Fasolă și Gheorghe Constantinescu din M-rea Vorona. Comisiunea găsind în împlinite prescripțiunile regulamentului, este de opinie a se acorda călugărirea numiților frați.

Se pun la vot concluziunile raportului comisiunei și se primesc.

Același *P. S. raportor*, citește raportul aceleeași comisiuni pentru tunderea în monahism a fraților: Vasile Ioniță, Nicolae Vasile Sobieschy, Gheorghe Stan, Ion Stan, Mihail Dumitriu și Ion Dumitriu din Monastirea Nėmțu și Secu.

Comisiunea găsind îndeplinite dispozițiunile regulamentului, este de opinie a se aproba călugărirea numiților frați.

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același *P. S. raportor* citește raportul aceleeași comisiuni pentru tunderea în monahism a fraților Gheorghe Rusu și Tôder Constantin Cerbu din M-rea Slatina. Comisiunea găsind îndeplinite prescripțiunile regulamentului este de opinie a se aproba călugărirea numiților frați.

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același *P. S. raportor*, citește raportul aceleeași comisiuni pentru tunderea în monahism a surorii Teodora Spiridon din M rea Văraticu.

Comisiunea în urma cercetărei actelor, este de opinie a se aproba călugărirea numitei surori.

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același *P. S. raportor*, citește următorul raport al aceleeași comisiuni, înreg. la No. 338, relativ la adresa Ministerului de Culte prin care cere reducerea diurnei Directorului Cancelariei S-tului Sinod.

Inalt Prea Sănțite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni s'a primit adresa D-lui Ministru al Cultelor și Instrucțiunei Publice No. 2564 din 27 Maiu a. c., prin care

intervine pe lângă Inalt Prea Sântitul Președinte al S-tului Sinod, ca în viitor să trecă în statele pentru diurnele S-tului Sinod Păr. Director al Cancelariei S-tului Sinod, pe fie-care sesiune câte 500 lei.

Comisiunea, având în vedere că nimenea altu nu cunoste mai bine greutățile cancelariei S-tului Sinod de cât Inaltul său Președinte;

Având în vedere Art. 8 din Regulamentul Interior al S-tului Sinod, prin care se stabilește, că diurnele personalului cancelariei S-tului Sinod se fixează de Inalt Prea Sântitul Președinte al S-tului Sinod în înțelegere cu D-l Ministru al Cultelor și Instrucțiunei Publice.

Având în vedere că, de când există S-tul Sinod, atari lucrări tot-d'a-una saū tranșat de Inalt Prea Prea Sântitul Președinte.

Având în vedere că în trecut Directorii Cancelariei S-tului Sinod au fost plătiți cu 1200 lei de fie-care sesiune;

Având în vedere că suma de 500 lei pe sesiune ar fi prea mică în raport cu greutățile cancelariei S-tului Sinod, pentru un Director.

Rogă pe Inalt Prea Sântitul Președinte al S-tului Sinod, ca să intervină pe lângă Onor. D-l Ministru al Cultelor și Instrucțiunei Publice, ca pe viitor să se fixeze un stat aparte, pentru slujbașii Cancelariei S-tului Sinod, așa după cum există la Onor. Cameră și Senatul României, unde se va fixa salarii saū diurne slujbașilor conform cu greutățile serviciului; cât privește pentru actuala sesiune, iarăși rogă pe Inalt Prea Sântitul Președinte, ca să bine-voiască a chibzui și acum, așa după cum a făcut și în trecut.

Acestea fiind părerile comisiunei în privința celor stipulate în adresa D-lui Ministru al Cultelor mai sus indicată, cu respect le supune la cunoștința S-tului Sinod, spre a decide cele ce va crede de cuviință,

Suntem ai Inalt Prea Sânticei Vostre prea plecați și supuși servitorii.

Raportor: (ss) † *Calist Ialomițenu Botoșenenu.*

(ss) † *Gherasim al Romanului.*

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Eū cred că opiniunea comisiunei este foarte bine justificată, și deci rog pe S-tul Sinod a aproba conclusiunile raportului.

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

P. S. Arh. Meletie Gălățenu, raportor, citește următorul raport, înreg. la No. 343, al comisiunei pentru cercetarea manualelor de învățămînt religios, cursul secundar, relativ la manualul cucernicului Diacon Nicolae Mateescu.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea cărților de învățămînt religios, cursul secundar, s'a trimis un manuscris în dublu exemplar, lucrat de Diaconul Nicolae Mateescu, profesor la Seminariul din Rîmnicu Vâlcea, și înaintat S-tului Sinod prin petiția înreg. la No. 265 din 4 Octombrie a. c.

Manuscrisul este întitulat: *Istoria Sfîntă a Vechiului Testament*

Comisiunea având în vedere, că deja în sesiunea trecută, a corectat și a revădit acest manuscris precum se vede din raportul său cu No. 192 din 11 Mai a. c.

Și mai având în vedere, că autorul a ținut seamă de observațiunile făcute, conformându-se în totul, opinéază a i se da cuvenita aprobare. Acésta cu multă smerenie să supune S-tului Sinod.

Raportor: (ss) † *Meletie Gălățenu.*
(ss) † *Conon Bacaónul.*

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. raportor, citește următorul raport al aceleeași comisiuni, înreg. la No. 344, relativ la manuscrisul Cucernicului preot Alexandru Popescu, Cernica.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea cărților de învățămînt religios cursul secundar, s'a trimis un manuscris într'un singur exemplar, lucrat de preotul Alexandru Popescu, Cernica, și înaintat S-tului Sinod prin pe-tiția înregistrată la No. 79 din 3 Mai a. c.

Manuscrisul este întitulat: *Distrațiuni Sacre din Psaltirie*. Din cercetările făcute s'a constatat cele ce urméză:

1) Comisiunea observând că autorul întrebuintéază în lucrarea sa termenii ce nu se obiécnuiesc nici nu sunt potriviți cu demnitatea sfinței noastre Religiiuni, cum de exemplu: *Distrațiuni Sacre*; impiul sfat (pag. 5); sinedriuri nocturne (pag. 7); rugă în loc de rugăciune (pag. 11); implorare; desolarea Ierusalimului (ps. 101); lamentele poporului (ps. 102); magnificență (ps. 112) și altele.

2) Observându-se, că autorul schimbă în totul sensul frumuseței stilului în compunerea lucrării sale, cum se pôte vedea din următoarele versuri ale psalmului 50: Dumnezeuule putinte, miluește-mé părinte..... Mé spală, mé curățește și de rele mé ferește..... Inșă când veți judeca, greú nu mé însărcina; căci de și negru în păcate și născut în réutate.... Stropește-mé cu isop și mé spală de potop; ca zăpada de curată, curăță-'mí fața pătată etc.

Pe temeiul acestora, comisiunea opinéază a i se înapoia lucrarea autorului cu observațiunile făcute

Acésta cu smerenie se supune S-tului Sinod.

Raportor: (ss) † *Meletie Gălățenu.*
(ss) † *Conon Bacaónul.*

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Vê rog să bine-voiți a-mi da voe să fac o observație. Părintele acesta pe cât se vede nu'și simte pozițiunea, nu'și simte caracterul, fiind-că omul trebuie să vorbescă mai mult după pozițiunea ce o ocupă în societate, după serviciile care le face în societate. Se aud cuvintele «Distrațiunii Sacre»! Apoi distrațiunii se

dice pentru aceia cari au plecat la preumblare, ca să se ducă la grădina cu caii, cum era vorba înainte; dar aici eu cred că nu este permis să se servescă de un asemenea termen. Înțeleg în loc de distrațiunii sacre «Mângâeri sufletești» și altele asemenea, dar distrațiunii! De aceea, eu sunt cu totul în contra acestei procedări și acestui curent de idei, care nu sunt potrivite cu misiunea și dacă îmi dați voie să fac o comparație, este cum ai vedea pe un om, în ziua de ați, îmbrăcat nemțește, cum dicem noi, și mergând pe uliță cu o cealma în cap, cu un ciubuc lung, cum era mai înainte și cu o pungă cu tutun. Tot asemenea și acesta. Prin urmare eu nu mă pot învoi cu cele expuse.

P. S. Episcop al Rîmnîcului: I. P. S. Președinte, cum foarte bine a observat I. P. S. Mitropolit al Moldovei, și eu nu pot să nu încuviințez conclusiunile raportului, date fiind observările făcute de comisiune destul de întemeiate. Dar eu socotesc că pe lângă aceste considerațiuni, mai mult sau mai puțin exterioare, dacă am lua în considerațiune, dacă am ține seamă de bunele intențiuni și de năsuințele acestui preot ca să răspândescă, sub o formă ușoră și mai aprópe de înțeles poporul de rînd și în deosebi copiilor, acele frumoșe, înalte și mântuitoare învățături, cari sunt cuprinse în psaltire. Dacă ăic am avea în vedere acestea, apoi preotul este demn de încurajat întru cât-va, dar nu de desaprobat. Acesta cu atât mai mult, că chiar eu citesc acum o lucrare a acestui preot intitulată: «Parabolele Evangheliei în versuri» și vă mărturisesc, cu mulțămire sufletescă, că bucățile ce am citit până acum, căci am citit vre-o 8, 9 parabole, sunt expuse în versuri foarte ușurele, destul de bineșor alcătuite, în niște termeni foarte apropiăți pentru înțelegerea copiilor. Nu voiă să anticipez cu acesta, voiă citi totă lucrarea și voiă supune la cunoștința S-tului Sinod rezultatul la care am ajuns, totuși din cele ce am ăis, cred că preotul în cestiune merită și óre-care atențiune bună-voitoare din partea S-tului Sinod pentru îndeletnicirile lui, ca unul care se ocupă a răspândi, fie între copii, fie între ómeni virstnici, ideile sănătoșe ce se cuprind în psalmi și în evanghelie. De aceea, unindu-mă cu conclusiunile raportului, am ținut să fac și aceste observațiuni în privința silinței ce-și dá acel preot pentru răspândirea moralei în popor.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Mă unesc cu opiniunea P. S. Episcop al Râmnicului.

P. S. Episcop al Râmnicului: Eū cred, că ar trebui să se ȃică în conclusiunile raportului, să se înapoeze autorului lucrarea, ca să o cerceteze și să o înainteze din nou S-tului Sinod, spre a se rosti asupra ei.

P. S. Arh. Conon Bacaónul: I. P. S. Stăpâne, ca membru în comisiunea acēsta, eū cred, că este bine așa cum s'a făcut raportul, ca să i se înapoeze autorului lucrarea sa, fiind că se înțelege de la sine ce trebuie să facă acesta pentru opera sa, căci de alt-fel făcēnd ar însemna că la tōte lucrările sale comisiunea trebuie să spue autorului și ce anume trebuie să facă ei pentru interesele lor, lucru ce mi se pare de prisos.

P. S. Episcop al Hușilor: Acēsta trebuie s'o facem.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: I. P. S. Președinte, după cum P. S. Episcop al Râmnicului a adus la cunoștința S-tului Sinod, că preotul Alexandru Popescu este unul dintre preoții care îi place să se ocupe, fie în direcțiunea instrucțiunei publice, fie în direcțiunea religiunei, eū cred că casul acesta trebuie să ne bucure, întru cât prēotul acesta caută să se îndeletnicēscă cu lucrări proprii cu misiunea lui și acēsta cu atât mai mult cu cât noi știm, că avem reclame adese-orī că majoritatea preoților nici nu se gândește la acēsta.

Dacă s'ar primi conclusiunile raportului comisiunei așa cum s'a exprimat P. S. Conon, mie mi se pare că suntem prea aspri, întru cât îi trimetem manuscrisul fără să i se mai dea nădejde a se mai întorce, și eū cred, că nu trebuie să descurajăm pe ómeni, cărora le place să lucreze. Recunosc întrebuintărea de termenī improprii, dar óre noi aci, ca păzitori ai depositului sacru al religiunei nōstre, nu suntem datorī să atragem autorilor luarea aminte orī de câte orī aū întrebuintat termenī, cari nu sunt bisericēști, pentru ca în urmă să se presinte lucrările S-tului Sinod din nou spre a se rosti în mod definitiv? Iacă cum cred eū ca să se urmeze și cu preotul în cestiune

P. S. Arh. Meletie Gălățenu. Apoī tot așa sunt și conclusiunile raportului, iată-le (citește conclusiunile).

P. S. Episcop al Râmnicului: Dar în conclusiuni nu spuneți ca să se facă îndreptările cuvenite și la ocasiune să se pōtă rosti S-tul Sinod asupra ei.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Ne mai cerând nimeni cuvîntul, pun la vot concluziunile raportului cu observațiile făcute de P. S. Episcop al Râmnicului. Cine este pentru, să bine-volască a ridica mâna.

S'a primit.

Același P. S. raportor, citește următorul raport al aceleiași comisiuni, înreg. la No. 345, relativ la tipicul bisericesc înaintat de Prea Cuviosul Arhimandrit Melhisedek Ștefănescu.

Înalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea cărților de învățămîntul religios, cursul secundar, s'a trimis un manuscris într'un singur exemplar, lucrat de Preotul Melhisedek Ștefănescu, de la sf. Episcopie a Dunărei-de-jos, și înaintat Sf. Sinod prin petițiunea înreg. la No. 56 din 29 Aprilie anul curent.

Manuscrisul este intitulat: Tipicul bisericesc, relativ la serviciile cele mai de căpetenie ce trebuie să observe preotul în conducerea serviciului divin

Comisiunea, avînd în vedere că autorul nu presintă o lucrare bine desăvîrșită pentru rînduiala dumnezeștilor serviciuri și a sărbătorilor de peste tot anul, ci numai pentru cele mai de căpetenie, precum singur arată în prefața lucrării sale.

Mai avînd în vedere, că chiar pentru serviciile indicate de autor, lucrarea încă nu este clară, ci prea concisă; neobservînd nici regulile gramaticale, așa de ex. în multe locuri, confundă subiectivul *să* cu reflexivul *să*, punînd plural în loc de singular; și mai avînd în vedere, că nu s'a conformat deciziunii Sf. Sinod, care a hotărît în ședința sa din 12 Mai anul 1897 că: Autorii să presinte lucrările lor Sf. Sinod spre aprobare în dublu exemplar;

Comisiunea opinînd a se înapoia lucrarea în cestiune autorului cu observațiunile făcute.

Acésta cu smerenie se supune Sf. Sinod.

Raportor: (ss) † *Meletie Gălățenu*

(ss) † *Conon Bacaónul*

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

P. S. Episcop al Râmnicului: I. P. S. Președinte, fiind-că chiar acuma a fost vorba de a se da cuvenita atențiune celor ce se gîndesc a răspîndi și în popor cunoștințe sănătose, religioase și morale, cred că este momentul oportun să rog pe S-tul Sinod a-mi permite să atrag binevoitoarea sa atențiune asupra următorului fapt, ce și pe noi membri ierarhiei superioare și pe cei-l-alți membri ai ierarhiei inferioare trebuie să ne bucure. Dată fiind I. P. S. Stăpâne și P.P. S.S. Părinți, situațiunea foarte tristă și îngriji-

tóre în care se găsește ađi societatea noastră română creștinească, în ceea ce privește viața familială, căsătoria, când vedem anume că se pertractează 50 de procese de divorț pe ăi la fie-care tribunal din țară, se pôte ușor înțelege ce fel de creștere pot să aibă copiii născuți din asemenea căsătorii, copiii aceștia fără îndoială că rămân cu desăvârșire lipsiți de o educațiune sănătósă, de o educațiune în spiritul creștinesc, și cei mai mulți din ei nu vor putea ajunge alt ceva de cât a înmulți numărul făcătorilor de rele saű numărul declasaților. Pe cât asemenea stare de lucruri trebuie să ne inspire seriose îngrijiri, pe atât trebuie să ne bucurăm fôrte mult, când vedem că inalte instituțiuni de cultură din țara noastră iaű măsuri ca să se dea la lumină cărți, lucrări literare, cari să tindă tocmai a combate această direcțiune nenorocită și a contribui spre întărirea moralității în familie și spre a se da o educație sănătósă, o educație religioasă și creștinească copiilor. Am citit în monitorul oficial un anunț, că Academia Română a luat în această privință o măsură vrednică de tótă lauda, publicând un mare premiu pentru o lucrare privitoare la educațiunea morală și creștinească a copiilor. Iată anume acel anunț. Academia Română va concerne în sesiunea generală din 1902 următorul premiu:

Premiul Principesa Alina Știrbei se va da în sesiunea generală 1902 pentru cea mai bună scriere despre:

Principiile morale și creștinești de cari trebuie să se conducă părinții în educația copiilor lor.

„Acastă scriere va arăta în mod metodic legile morale, cari trebuie să conducă pe om în viață și mijlocele ce trebuie întrebuințate de părinți și de crescători, pentru ca germeii cerințelor morale să fie dezvoltati și întăriți treptat în inima copiilor și a tinerimei, pentru ca voința acestora să fie îndrumată cu constanță spre tot ce este mai bun și virtuos, precum și spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omului, în fine pentru ca copiii și tinerimea să fie de timpuriu ast-fel conduși, ca germeii celor bune să nu fie slăbiți într-ênsii, iar germeii celor rele să nu fie opoșiți și încurajați“ (*din actul de donațiune*).

(Monitorul Oficial No. 38 din 21 Maiű 1896).

Așa dar între cărțile premiate de Academie va fi și o lucrare despre educația morală și creștinească a copiilor. Acum datoria noastră a păstorilor bisericestii este ca pe de o parte să ne silim noi înșine, iar pe de altă parte să îndemnăm și pe cei ce sunt sub conducerea noastră păstoréscă

să se siléscă a lucra cu cuvîntul și cu fapta în acéastă direcțiune; tot odată vom saluta cu bucurie scrierile ce vor apărea în acéastă direcție, căci ele vor fi ca o doctorie mîntuitoare în starea cea îngrijitoare de astă-đi a educațiunei copiilor noștri. De aceea volū încheia, că noi membrii S-lui Sinod trebuie să ne bucurăm din tótă inima pentru măsura luată de Academia Română și eū ași fi de părere, dacă S-tul Sinod încuviințéază, ca să se facă din partea S-tului Sinod o adresă de mulțumire Academiei Române, pentru solitudinea ce are de a înlesni prin publicare de premii, compunerea de cărți morale și religiöse pentru educațiunea tinerimei. Acéastă propunere cu smerenie o supun la cunoștința S-tului Sinod și'l rog a se rosti asupra ei.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Mě unesc pe deplin cu părerea emisă de P. S. Episcop al Râmnicului. Acésta ar fi o încurajare mai mult acelora cari își propun să facă o asemenea lucrare.

P. S. Episcop al Râmnicului: Eū am cređut, că acésta este o datorie pentru mine ca păstor bisericesc, cum cred că cu toții ne îngrijim în acéastă direcțiune, ca să se știe că și S-tul Sinod, ca și fie-care din noi cunoștem tot ce se petrece în privința educațiunei morale și religiöse a copiilor noștri; iar preoții și cel-l-alti membri ai bisericei luând cunoștința despre acéastă măsură așa de salutară a Academiei Române, să se siléscă fie-care a face ce'i stă prin putință în acéastă privire.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Ne mai cerënd nimeni cuvîntul, pun la vot propunerea P. S. Episcop al Râmnicului. Cine este pentru, să bine-voéscă a ridica mîna. S'a primit în unanimitate.

P. S. Episcop al Hușilor: I. P. S. Președinte, voiū să vorbesc cam tot în aceeași ordine de idei, adică în ordinea de idei a moralei publice din țară de la noi. M'am interesat și eū pentru a vedea mersul stărei morale în Eparhie la mine și am vėđut un lucru, pentru care trebuie să fiū recunoscător și cu toții trebuie să fim recunoscători D-lui Ministru de Culte, că s'aū luat măsuri pentru educațiunea morală a copiilor. Adică s'a interesat pentru moralitatea publică și a îndemnat pe de o parte Dl. Ministru de Interne pe autoritățile ce depind de dînsul, le-a îndemnat ca să dea concursul lor în acéastă privință moralei bisericei

nóstre ortodoxe în modul acesta, că adică, Dl. Prefect, sub Prefect, primarii, consiliile comunale etc. să îndemne și înscris și cu cuvîntul și cu fapta la a merge la biserică, la a se aduna în casa lui Dumnezeu spre a se ruga Domnului. Acesta a făcut pe de altă parte și Dl. Ministru de Culte. A însărcinat pe învățătorii să ție și ei conferințe contra alcoolismului și să îndemne pe popor a fugi de alcoolism și a întrebuița timpul în ocupațiunii folositoare, pe de altă parte a luat măsuri, ca în viitor la di I-a a fie-cărei luni preotul comunei respective să facă sfințirea apei la școlă și învățătorul să mERGă în toate Duminicile și sERbătorile la biserică cu copiii.

Prin urmare cred că, nu avem de cât să mulțămim D-lui Ministru pentru aceste mESURI luate pentru moralisarea poporului.

Mi s'a spus de mulți, că cu deosebire lucrul acesta, de a se face sfințirea apei la începutul fie-cărei luni, a făcut o fORTE bună impresie copiilor și ómenilor din comună. Am observat însă alt-ceva, care cel puțin pe mine m'a nemulțămít. Pentru școlile din comunele rurale s'a luat mESURA posibilă, ca copiii și învățătorii să mERGă la biserică în zilele de Duminică și sERbătorii, nu s'a luat însă nici o mESURă pentru cei din școlile primare din orașe și nu s'a luat această mESURă nici pentru cei din cursul secundar, așa că nimeni nu are grije despre această. Am întrebat pe unii din Institutorii: Nu aveți nici o dispozițiune în această privință și nici prin regulament nu este prevEDUT ca să vE duceți cu copiii la biserică? Nu avem, mi-aU rESpuns. Și deci nu vE duceți? Noi ne ducem, mi-aU rESpuns, dar pentru copii nu avem nici un ordin. Am întrebat și aici în Capitală pe unii și pe alții din profesorii de cursul secundar și am aflat că în oraș, nu se duc la biserică nici copiii de cursul primar nici cei de cursul secundar. Acum noi negreșít în particular putem să-i îndemnăm, putem să-i sfátuim și cari ne ascultă bine, cari nu, nu; dar eU cred, că s'ar putea lua o mESURă din partea Guvernului în această privință, o mESURă fără ca să impieteze asupra credințelor sau convingerei cutărui sau cutărui profesor. Se pÓTE întmpla, ca aceștia să Ȑică: Dar cum o să-mi impue să merg la biserică? Nu li se impune, dar țARA are mare nevoie de mentori, de conducători morali de a forma tINERA NÓSTRă gene-

rațiune de astă-dî, cu o dosă de moralitate mai mare ca în trecut, căci după toate observările tinerimea a degenerat.

De aceea, nu cred că ar fi rău să se facă din partea S-tului Sinod mijlocire la D-nu Ministru de Culte și Instrucțiune publică, ca să 'i îndemne saŭ să ia o măsură ore care, ca profesorii, fie ai gimnaziilor și Liceilor, fie ai școlilor primare urbane, să mērgă Duminica și sērbătorile cu copiii la biserică. Cum este profesorul obligat de a se duce la clasă, tot asemenea să fie obligat să mērgă și la biserică. Profesorul după ce face lecțiunea, să dīcă copiilor: Dragii mei copii, să știți că eu māne mē duc la biserică, acolo să veniți și voi. Și cu acesta 'i va deprinde pe copil a merge la biserică și a fi mai moral. Eŭ cred că acesta ar fi o măsură bună, și ar fi cel mai lăudabil lucru, ca profesorul s'o facă din ideea lui. Dar pānă cānd acesta s'ar face, n'am putea noi mijloci la D-l Ministru de Culte și Instrucțiune publică ca să cēră profesorilor să mērgă cu școlarii la biserică?

Acēsta am avut de dīs.

P. S. Arh. Pimen Piteștēnu. Inalt Prea Sānțite Președinte, doi prea sānțiți Episcopi, pătrunși de înalta lor misiune episcopală, aŭ atras atențiunea S-tului Sinod asupra unor împrejurări din vieța noastră socială bisericescă, care împrejurări staŭ în cea mai intimă legătură cu chemarea noastră, cu rostul și menirea sfīntei noastre biserici. P. S. Episcop de Râmnic, în zelul ce are pentru buna propășire a nēmului nostru Românesc, a adus la cunoștința S-tului Sinod trumōsa și creștīnescă măsură luată de Academia Română, pentru a premia o lucrare care va avea de scop „*Propășirea moralei în poporul nostru Românesc*“. Mēsura despre care avem cunoștința din publicațiunile Onor. Academii, dar adusă acum aici, urmēză ca S-tul Sinod să exprime a sa mulțămire acestei Inalte instituțiunii culturale naționale. Prea Sānțitul Episcop de Huși pătruns de același zel, de același interes și activitate Episcopală, care activitate o desfășurā mai în fie-care an, prin ținere de conferințe în Eparhia Sa, care conferințe de sigur vor aduce mari îmbunătățiri și temeinice învățăminte clerului nostru pastoral, făcēndu-l din ce în ce mai propriŭ chemării lui în lume. Am citit cu multă plăcere parte din conferințele cari aŭ fost publicate și vē mărturisesc că sunt mândru de o ac-

tivitate episcopală așa de rodnică ca a Prea Sântiei Sale. P. S. Sa îngrijat pentru educațiunea religioasă a tineretului nostru școlar, cari vor fi mâine membri societății și statului nostru, ne a împărtășit știrea cum că guvernul, care și el are datoria, ca cetățenii săi să fie buni creștini și buni Români, a luat hotărîrea a trimete pe copiii de clasele primare rurale la biserică în zilele de Duminică și sărbători sub conducerea învățătorului.

Förte bine a făcut D-l Ministru, că în numele guvernului a luat această măsură, de și precum șisei adinea-orî că pentru Guvern este o datorie de căpetenie, de a se îngriji de o bună educațiune creștină a cetățenului său; pentru că un creștin bun este și un cetățean bun.

P. S. Sa a observat însă cum că această dispozițiune, este numai pentru școlele rurale, și că ea nu s'a luat și pentru școlele primare urbane, precum și școlele secundare. Așa este, Prea Sântia Sa și-a dat sēma, că aci este mulțimea tineretului nostru Român, în școlele primare urbane și în școlele secundare.

S-tul Sinod trebuie să fie förte mulțămit de această gândire a P. S. Episcop de Huși, și trebuie să o ia în discuțiune, și să decidă a interveni pe lângă Guvern, să dispună a se pune institutorilor primari urbani și profesorilor de cursul secundar îndatorirea ca să mērgă și ei la biserică, ca ast-fel să facă pildă școlarilor lor. Așa se urmēză în alte părți ale lumii culte. Acolo de la profesorul cel mai învățat, care face podoba națiunii și până la cel din urmă învățator sătesc, toți, dar toți, consideră o datorie a lor de a se manifesta ca bun creștin cu cuvîntul și cu fapta, de aceea merg departe. Eū mă unesc în totul cu această propunere, dar cred într-o cât-va, că dorința Prea Sfinției Sale va rămâne ne realizată, de ore-ce legea obligă pe profesori de a și face lecțiunile lor conform programei școlei. Bine ar fi ca corpul profesoral, convins de a sa chemare, să facă aceasta. Dar să lăsăm pentru un moment dispozițiunile, cari le-au profesorii noștri pentru biserică și educațiune religioasă, nădăjduind că într'un timp apropiat vom vedea o mai strânsă legătură între biserică și școle, pentru că amândouē sunt ale popoului și nēmului nostru. Să venim la alt ceva, să studiem puțin modul cum în școlele noastre, se dă elevului cultura creștină, voi să dic învățămîntul religios, obligator prin

lege și cum se face educațiunea religioasă morală sau aplicațiunea asupra celor ce se predă în școală. Mare îngrijire se pune în alte părți pe modul cum învățămîntul religios să fie în adevăr folositor. Profesorul de religie, sau așa numitul Catihet de la un Gimnasiu sau Liceu, este obligat legalmente, ca în fie-care Duminică și Sărbătoare să facă o conferință, numită exortă, elevilor din întregul Liceu sau Gimnasiu asupra Evangheliei sau Apostolului sau alte părți din serviciul bisericesc, care se face în aceeași zi. Această datorie a profesorului de religie și a elevilor se întinde până acolo în cât elevii au obligațiunea a veni la exortă cum sunt obligați a veni la cursuri în zilele de lucru și profesorul este obligat a face exortă elevilor, precum este obligat a face și lecțiunile. Învățămîntul religios acolo nu se mărginește numai în a cultiva, a învăța pe elevi cu niște cunoștințe ale religiei creștine și a istoriei, sau numai în a-i da o mică cultură religioasă după catedră, fiind că școlile secundare nu au de scop a forma teologi, ci buni creștini, pentru acesta profesorii trebuie să fie în contact cât mai de aproape cu elevii, ca ast-fel să poată influența asupra inimii lor. Iată ce se face în alte părți: La un Liceu unde sunt copii de diferite confesiuni și religii, Duminică dimineața, toți elevii Liceului din clasa I—VIII se strîng la Liceu, fie ei creștini ortodocși, fie romano-catolici, fie protestanți, fie chiar evrei, toți se strîng la școală.

P. S. Episcop de Huși. Unde-î acesta?

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: În Austria. Profesorii de religie ai tuturor acestor elevi, cari și ei sunt de diferite confesiuni, așa profesorul de religie creștină ortodoxă, cel de religie romano-catolică și cel de religie protestantă și rabinul Evreesc, fie-care vin la Liceu și apoi elevii din clasa I—VIII, toți de aceeași confesiune, concentrați în o sală, ascultă conferința profesorului său respectiv, după care pornesc în ordine fie-care la biserica sa, sub conducerea profesorului. Aci ascultă serviciul religios, după care se întorc iarăși la Liceu în aceeași ordine și făcîndu-se apelul nominal, merge fie-care la casa părinților lui. Notați că absențele de la biserică sunt pedepsite mai aspru ca cele de la clasă. Iată pe scurt metodele prin care se dă o educațiune morală religioasă tineretului, nu numai din cursul primar dar și din cursul secundar din alte state și alte școli.

De aceea socot, că în școala noastră nu se va putea realiza nici odată o educațiune religioasă morală mai îngrijită, dacă și de aici înainte profesorul de religie se va mărgini să vie odată în cursul săptămânei în atingere cu elevul; prin acesta de sigur nu vom ajunge la nici un rezultat bun. Elevul trebuie să fie cât de des în contact cu profesorul de religie, care profesor să se îngrijască ca tată-sufletesc al elevilor lui. Învățământul religios trebuie să tindă în prima lui linie la cultura inimei și noi trebuie să ne întrebăm, cum s'ar putea face acesta, dacă elevul vede o singură oră pe săptămână, pe profesorul său, adică cel mult de 4 ori în cursul unei luni? Mai dați-vă seama, că în familie nu se prea interesază toți părinții așa cum ar trebui de educația copiilor lor, ci mulți lasă acesta pe seama școlii. Profesorul de religie însă numai atunci va aduce acest serviciu când el va fi pus pe picior de egalitate cu profesorii de cele alte obiecte. Această egalitate se impune cu atât mai multă dreptate cu cât și lui pentru ocuparea acestei pozițiuni i se cer aceleleași condițiuni și cunoștințe ca și celor-l-alți. În strânsă legătură cu acestea stă o altă chestiune, adică profesorul de religie să fie numai profesor și să nu fie preot de parohie. Parochia lui să fie școala. După cum preotul de parohie este obligat a se îngriji de educațiunea morală a tuturor parochienilor lui, tot ast-fel și profesorul de religie să fie nu numai învățător ci și un păstor sufletesc al tinerii generațiuni, să se îngrijască în mod părintesc de elevii săi. Un pas în direcția acesta este deja făcut prin lege, întru cât cel ce voește a fi profesor de religie, pe lângă celelalte cerințe de îndeplinit, apoi este și aceea de a fi hirotonit.

Mulțămindu-vă de atențiunea ce ați bine voit a-mi da pentru a vă expune aceste modeste ale mele păreri, vă rog să credeți că după mine, dacă în școala noastră se va urma tot așa, apoi vă asigur că cu toată buna-voință ce știu că au profesorii noștri de religie de a face ceva, ei nu vor putea nici odată, nici chiar atunci când prin program li se vor da cât de multe ore de lecțiuni. Trebuie să aibă timpul și locul de a pune în practică aceea ce în lecțiune fac teoretic. Am dis.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu. Inalt Prea Sfințite Președinte. Sunt adînc mișcat în sufletul meu, că sf. Sinod, pe lângă afacerile curente de la ordinea zilei, a găsit

timp ca să-și arunce privirea și afară din cercul activității sale de aci. M'am bucurat pentru cestiunea sulevată de P. S. Episcop de Huși, dar în cuvîntarea sa chiar s'a vădut o mahnire, că unii din învățătorii drept credincioși au venit la mine, și Prea Sfinția Sa, și și-au exprimat părerea, că bine a făcut D-nu Ministru de a cerut că la ți 'ntâiu a fie-cărei luni să se facă sfințirea apei la școlă.

Vedeți că numai acei drepti credincioși sunt mulțamiți de faptul acesta. Dar din cuvintele P. S. Sale mai reese și alt-ceva, că mai sunt și nedrept credincioși, și cu drept cuvînt, sunt mulți, pentru că acești nedrept credincioși au făcut pe Români să ajungă în calea religioasă morală unde se găsesc astă-zi.

A fost o idee nenorocită de a se încredința instrucțiunea primară, nu numai preoților ci și laicilor, pentru-că s'au înființat școle ad-hoc cum sunt școlile normale și s'au găsit conducători nereligioși, și nu au ținut nereligiositatea numai pe séma lor, ci în virtutea marelui libertăți ce li s'a dat, au căutat ca să o dea și tineretului: și ca probă despre acesta eu cred că P. P. S. S. Episcopi au observat și au dovedit chiar, că în Eparhiile P. P. S. S. Lor, sunt învățătorii cari nu numai că nu merg la Biserica, dar nici nu-și botéză copiii, au câte 5 — 6 copii și-i lasă să-și alégă singuri religiunea când se vor face mari.

P. S. Episcop de Huși. Acésta e grav, trebuie denunțat.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: Dar nu numai atât, dar de câte ori ved că preotul săvârșește în enorie diferite serviciile religioase, pe toate le laș în ris. Afară de învățătorii însă, mai sunt și profesorii cari nu-și botéză copiii.

P. S. Episcop al Hușilor: Trebuie denunțati.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: Trebuie denunțati, și Prea S. Episcop al Hușilor, dar ce să le facem, dacă unii din ei sunt și inspectorii școlari?

P. S. Episcop al Hușilor: Să fie chiar Ministru trebuie denunțat.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: Fără ca să-l denunț, știți că au fost directorii de școle normale.

Acésta a contribuit mult la stingerea respectului religios, fapt care a făcut pe tineret, ca să nu aibă nici sentimente naționale, nici sentimente religioase, și ast-fel a ajuns cu drept cuvînt ca copiii țarei Românești să fie considerați ca fiilii cei vitregi ai mamei noastre patrii.

Asupra punctului pe care l'a ridicat P. S. Pimen, că adică profesorii de religie să țină desertațiunii în zilele de Duminică și sărbători în școlă și la biserică, așa după cum se găsește în alte părți, apoi poate că intru cât va și-ar găsi acolo aplicarea, pentru că după principiul protestant, ori că se explică la biserică ori la școlă tot acolo ajunge.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Acésta nici nu mi-a trecut prin minte. Nu am ținut că după principiul protestant, căci P. S. Ta cunoști, că cu totul în altă parte este principiu protestant din punct de vedere doctrinal și despre acésta nici nu ne ocupăm noi aici astă-dî. Nu confundăți una cu alta. Noi ne ocupăm pur și simplu despre învățămîntul religios al sfintei noastre biserici, și despre mijlocele prin care am putea face ca acest învățămînt să-și dea ródele sale bine-făcătoare pentru societate și statul nostru românesc.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: Ați vorbit de tóte. Ați ținut că profesorii să facă disertațiunii la școlă.

Mie mi se pare că prin asemenea disertațiunii tocmai nu s'ar căpăta dorul de biserică; rămâne tot acolo unde se găsește astă-dî. Dacă este vorba să se facă acésta, așa crede că profesorul de religie să acompanieze pe copii la biserică, și acolo să facă predică regulat în fie-care Duminică și sărbătoare.

Dar cum a ținut P. S. Episcop al Hușilor nu se poate aplica astă-dî, că avem profesori de religie, femeii și laici.

P. S. Episcop al Hușilor: Și romano-catolică.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: Și romano-catolică fie, dar intru cât în lege s'a stabilit, ca profesorii de religie să fie clerici, poate că propunerea P. S. Pimen și-ar găsi aplicarea ei într'un timp mai depărtat. L'aș ruga însă să ne lămurască mai bine asupra acestui fapt și să ne dea o cale prin care am putea ca să intrăm chiar de acum în lucrare.

Acésta am avut de ținut asupra propunerii P. S. Pimen.

P. S. Episcop al Hușilor: Acum profit și de cele ce s'a mai vorbit, căci cuvînt pe cuvînt aduce.

A venit P. S. Piteștenu și ne-a spus, că ar fi bine să se facă în școle sau biserică conferințe de către profesorii de religie. Eă nu că m'aș opune la acésta, dar pentru un moment, cred că nu se poate aplica. Intăi, că pro-

fesorii noștri de religione nu sunt numai profesori de religione, ca să pôtă face acêsta el trebuie să se îngrijescă tótă sêptămâna ca să'și facă explicațiunea așa cum trebuie, să fie înțeles de toți. Și al doilea, ca să facă explicațiunile înainte de a se duce la biserică. Acêsta însă este posibil după alte rituri, cari se duc la biserică la 11 ore, dar la noi nu se pôte.

P. S. Calist nu a făcut, după mine, de cât ne-a expus tot o stare de plîns care este în învățămînt, că sunt profesori cari nu se duc la biserică, sunt necredincioși. Acêsta este o stare de regretat. Noi trebuie să căutăm ca măcar cu puțin să începem astă-đi, și să cerem și de la alții să începă. S'a părut prea greú P. S. Pimen, ca să se oblige profesorii să mêrgă la biserică. Ați đis că el își face cursul lui, pentru acêsta este obligat de lege, dar ca să se ducă la biserică nu e prevêdut în lege. Fiind-că s'a đis acêsta, și eú đic că nu se va putea aplica de o cam dată, pôte mai târđiú. Noi să cerem mai puțin. Eú stăruesc numai în a se mijloci pentru astă dată la Ministerul Cultelor, ca să prevadă prin regulamentele, ce se fac acum la legea nouă, dispozițiunea ca să mêrgă la biserică și școlarii din școlele secundare și cei din cele primare urbane, că aceia nu merg. Lăsăm timpul în sfîrșit ca să revină profesorii de la ei înșiși și să recunoscă ore cum, că ar fi bine ca să fie imitați și pe calea acêsta religioasă, ducêndu-se singuri la biserică, și usând de părerea ce'mi dau eú să se ducă și să spună școlarilor: Eú mă duc la biserică în cutare loc, să veniți și voi. Eú însă numai acêsta cer, ca să se intervină la Minister, să se prevadă în regulamentul școlilor secundare și primare urbane, ca și acești elevi să mêrgă la biserică.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Eú, dacá nu mă înșel, știú că în regulament este prevêdut, ca la ședințele nóstre, ale S-tului Sinod, să asiste un reprezentant al autorității (al guvernului), Ministrul însuși, sau cine-va însărcinat. Noi discutăm aci singuri, batem apa în piuă, să mi se erte cuvintele acestea. Pentru ce se đice, ca să asiste aci Ministrul sau Directorul? Pentru ca să vadă de ce sentimente sunt inspirați părinții conducători moralii ai poporului. Eú nu vêd pe nimeni aci și'mi pare fórte réu de acêsta. Și să'mi fie permis a đice, că perdem timpul în zadar.

P. S. Episcop al Huşilor: Rog pe I. P. S. Mitropolit al Moldovei să mă erte, când ȳice că noi am bate apa ın piuă, căci Ńtiu Ńi eu, pote că nu-ar fi folositor chiar când va fi aci D-nu Ministru, verba volant, Ńi ori ar țin e sema ori nu de acesta, dar când vom pune pe hârtie Ńi vom ruga cu tótă stăruința pe D-nu Ministru al Cultelor. Ńi chiar D-sa când face o propunere trebuie să o facă tot ınscris. Noi să ınaintam D-lui Ministru dorințele nóstre ınscris Ńi dacă nu va lua act, D-sa va fi respondetor, dar noi să ne facem o datorie ın felul acesta. Ve rog să nu ve supărați de acéstă deosebită părere a mea ınalt Prea Santite.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Am o propunere subscrisă de trei Prea Sanțiți membri, cari ımbrațișeaza ın totul părerea acesta. Iată acea propunere. (citește).

I. P. S. Mitropolit al Moldovei; Ved din acéstă propunere că se ıncerca a se face un pas cu totul strein de noi, ca profesorii să țină cuvîntări Ńi ın biserică. Nu e locul lor acolo, locul lor este la catedră, ın școlă. Să depărtăm ideea acesta de noi. ın biserică este dator preotul să țină cuvîntări

P. S. Episcop al Argeșului: Legea ȳice, că toți profesorii de religie ne să fie preoți.

P. S. Episcop al Râmnicului: Propunerea nu ȳice numai ın biserică, ci ȳice: fie ın școlă, fie ın biserică. Dacă este mirean va țin e acele sfaturi ın școlă, dacă este preot are drept să le țină ın biserică.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Da, dar să se explice lucrul.

P. S. Episcop al Râmnicului: Se explică lucrul acesta.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Observațiunea făcută de ınalt P. S. Mitropolit al Moldovei este dréptă, dar să nu se uite, că prin lege profesorii de religie trebuie să fie hirotoniți preoți sau diaconi. Numai spre mulțămirea nóstră, conform legei actuale, nimeni nu va fi profesor de religie de cât preotul. Cea dintai condițiune, se cere ca să fie preot hirotonit, prin urmare pote să țină predici.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu. Propunerea făcută de P. P. S. S. membri ai Sf. Sinod, ca preoți profesori de religie să conducă pe copii la biserică, Duminica Ńi ın ȳilele de serbatore, Ńi să le facă predici asupra Evangheliei sau Apostolului, bine ınțeles nu numai lor ci Ńi celor cari

vor fi în biserică, este bine făcută, însă să vedem dacă se poate aplica, pentru că profesorii de religie, după cum P. S. Pimen a arătat mai dinainte, sunt și preoți de enorie și ast-fel fiind, poate că propunerea acésta 'și-ar găsi esplicarea numai atunci când preotul ar rămânea pur și simplu numai profesor. Dar pentru acest sfirșit aș ruga, ca prin propunerea acésta să se intervină pe lângă guvern, ca lefurile profesorilor de religie să se mărească mai mult de cât la cei l'alți profesori, adică să li se fixeze 400 de lei lunar, întru cât lor li se cere mai mult în cazul acesta și atunci cred că 'i vom putea folosi în interesul religiei, Ba încă eă aș cere și mai mult, ca să se oblige și toți acei cari astă-đi sunt profesori mirenți să intre în cler, fapt care ar corespunde și cu studiile religioase pe cari le-aă făcut. Căci numai așa cred eă propunerea în cestiune 'și ar avea adevăratul ecoă, adică când Ministerul ar încuviința un salariu mai mare profesorilor de religie, pentru ca să potă trăi fără enorie, și ca toți să fie clerici; dar pe câtă vreme va fi și profesor de religie și preot de enorie, să nu avem bucuria că se va realiza acéstă propunere.

P. S. Arh. Conon Bacaónul: S'a vorbit destul în acéstă cestiune și urma ca eă să nu mai đic nimic, însă am luat cuvântul pentru că știu, că în adevăr profesorul de religie fiind un preot are și trebuie să aibă cea mai mare influență morală atât asupra școlarilor lui, cât și asupra profesorilor de la școla lui și chiar în localitate. Căci preotul prin însuși caracterul său apostolic adaugă mult la acéstă influență morală, care trebuie să o exercite în școlă și societate.

Pentru aceea s'a prevăđut de o vreme încóce și chiar anume în lege ca profesorii de religie, tocmai în privința caracterului și a influenței morale ce trebuie să aibă, să fie numai *clerici hirotoniți*. Din nefericire însă măsura acésta nu s'a aplicat și nu se aplică cu rigóre; sunt încă o mulțime de școli în țară unde pentru religie sunt profesori laici.

P. S. Arh. Pimesténu: Aceștia sunt profesori înainte de aplicarea actualei legi.

P. S. Conon Bacaónul: Sunt chiar profesore femei, dar nu mai citez cazul, că se știe acésta de mult. Se đice, că mult mai dinainte a fost obiceiul acesta, bine, fie pen-

tru cei vechi. Dar de, voi mai dice un cuvint, citând un cas nou, care mă privește chiar pe mine insumi. Ași tăcea, dar sunt nevoit să spun aci, în sensul de protestare contra unui abuz prea bătător la ochi. Și iată despre ce este vorba: Eă singur sunt profesor de religiune ca *cleric* de atâția ani, anume la catedra de religie ce am la școla Normală de Institutore din Iași; dar pe lângă acêsta, sunt mai mult de cinci ani acum de când supliniam și catedra de religiune de la Liceul din Iași, unde sunt vr'o 400 elevi, asupra căroră nu pôte ușor influența ori cine ar fi, dar asupra căroră eă, fără sêmă luând, câștigasem prin muncă o influență morală și autoritate, cum mai rar se întâmplă pe la școlile de băeți mari, cu deosebire. Acum însă, când trebuia și mă așteptam ca să fiă numit definitiv și chiar cerusem catedra și ca adaos de ore, dupre cum prevede și legea, căci eram de același obiect și tot în aceeași localitate și cu înlesnire puteam bine funcționa la ambele școli, nu mi s'a ținut sêmă de tôte acestea, și eă, vechiul profesor Arhiereă, am fost înlocuit, fără de nici un motiv, cu un civil profesor, strămutat numai după stăruințele ascunse, anume de la Huși la Iași, și acum acela este profesor de religiune la Liceul internat din Iași, unde încă de la înființarea liceului era un cleric, cum cere și legea, ba un Arhiereă și Membru al Sf. Sinod, vë place?. Va să ăică este înlocuit pe tăcutele *un Arhiereă*, care nu face politică electorală, cu un *civil* mai îndemânatic, la școla secundară cea mai însemnată din Iași, dacă nu și chiar din țară, unde era nevoie de o autoritate religiôsă. Eă vedënd cum merg lucrurile și neavënd nimic în contra persônei nu am ăis nimic, dacă este să se facă așa; uimit pentru moment am trebuit să tac până acum. Dar acum însă, uitându-mă la principiul vătămat, accentuez acêsta, că dacă vrem ca *profesorul de religiune* să aibă influența morală dorită în școlă și în societate, atuncea trebuie să'l sprijinim mai simțitor, ca să fie el cleric hirotonit și ca să nu se mai facă repetiție usului din Iași după mine și cu alții, căci nu este acêsta spre folosul învățămintului religios nici de cum. De aceea eă așa ruga pe Sf. Sinod în privința acêsta, ca adică să aibă ochiul supra veghetor mai aprôpe asupra casului, ca adică *profesorul de religiune* în școlile țerii să fie *preot*, cum cere

și legea. Preoților li se potrivește această profesiune; ei sunt anume pregătiți și pot influența mai mult și mai cu succes exercita autoritatea morală necesară, atât în societate cât și în școală, și ei să fie încurajați, iar nu ómenii nepregătiți, cari s'a'u vedut cum de multe ori chiar zeflemiséză și ia'u în ris, dacă îmi este permis a spune aceste cuvinte, însăși cele mai gingașe cestiuni de credință și de morală religioasă, aceea ce preotul român, cred că nu va cuteza să o facă vre-o dată.

P. S. Episcop al Hușilor: Rog pe sf. Sinod să binevoască a amâna această cestiune pentru ședința de mâine, ca să ne consfătuim ce anume să facem la formarea propunerii.

Se pune la vot propunerea de amânare și se primește.

P. S. Episcop al Râmnicului: Propunerea ce am avut onóre a o face verbal, vă rog să 'mî dați voe să o citesc, spre a o vedea cum este redactată.

Iată acea propunere.

PROPUNERE

Avem onóre a propune ca S tul Sinod să facă Academiei Române o adresă de mulțămire, pentru laudabila măsură ce a luat această înaltă instituție culturală a țerei de a publica un premiù, pentru cea mai bună scriere despre: „*Principiile morale și creștinești de care trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor*“.

O asemenea lucrare va fi ca o doctorie mântuitoare a tristei stări a normale în care se află actualminte vieța noastră familiară și prin urmare mersul educației copiilor; iar pe de alta, póte ca un puternic ajutor al silințelor ce păstorii bisericestii trebuie să'si dea în această direcție.

Athanasie al Râmnicului.

Gherasim al Argeșului.

Pimen G. Piteștenu.

Se pune la vot propunerea și se primește.

P. S. Arh. Conon Bacaónul: Rog pe Sf. Sinod să binevoască a'mi acorda un concediù pentru ziua de mâine și poimâne.

Se pune la vot cererea de concediù și se încuviințéză.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Ne mai având nimic la ordinea zilei ridic ședința.

Ședința se ridică la orele 11 a. m , anunțându-se cea viitoare pentru a doua și 19 curent orele 9 dimineța.

Președinte † **Iosif Mitropolit Primat.**

Secretari: *Athanasie al Râmnicului.*

Pimen G. Piteștenu.

Ședința de la 19 Octombrie 1900.

Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președenția Înalt Prea Sântitului Mitropolit Primat.

Se citește apelul nominal. Prezenți 13 P. P. S. S. Membri, fiind în congediu P. S. Episcop al Dunărei de jos, P. S. Arhiereu Calistrat Bârlădenu și P. S. Arhiereu Conon Baacănu.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Fiind în număr, ședința e deschisă.

P. S. Episcop al Râmnicului, Secretar, dă citire sumarului ședinței precedente.

Ne cerând nimeni cuvîntul, se pune la vot sumarul și se primește.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu, Secretar, dă citire următoarelor comunicări:

Adresele S-tei Mitropolii a Moldovei și Sucevei cu N.N. 2235—2237, pe lângă care înainteză dosarele cu actele pentru tunderea în monahism a doi frați din schitul Durău și a cinci surori din M-rea Agaftoa.

Se trimite la comisiunea de petițiuni.

Adresele S-tei Episcopii a Argeșului cu N.N. 1024 și 1025, pe lângă care înainteză două dosare cu actele de călugărire a două surori din M-rea Văleni.

Se trimite la aceeași comisiune.

Raportul Direcțiunii Tipografiei cărților bisericești cu No. 93, cu care înainteză 17 exemplare broșate din cartea de rugăciuni imprimată pentru a se prezenta Alteței Sale Regale Principele Carol, din care 16 pentru P.P. S.S. Membri și una pentru bibliotecă. Se ia act.

Adresa Direcției școlii secundare de gradul II de fete din Capitală cu No. 257, prin care aduce mulțămiri S-tului Sinod pentru cărțile oferite bibliotecii acelei școle în urma mijlocirii făcută de P. S. Arh. Nifon Ploștenu.

Se ia act.

Petițiunea D-lui Ștefan Greceanu, prin care cere a se face o nouă parohie din cătunele Balamuci și Balta Negră, jud. Ilfov. Se trimite la comisiunea de petițiuni.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Eri, înainte de a se ridica ședința, s'a luat hotărîrea ca în ședința de astăzi să se continue discuțiunea asupra cestiunii ridicată

de P. S. Episcop al Huşilor. Voiţi a continua acum, sau să o lăsăm mai pe urmă?

Voci: Să o lăsăm pe urmă.

I. P. S. Mitropolit Primat, Preşedinte: Rămâne dar mai pe urmă.

Acum intrăm în ordinea zilei. Avem mai multe raporte ale comisiunilor. P. S. Pimen Piteştenu, raportor, are cuvîntul.

P. S. Arh. Pimen Piteştenu, Raportor, dă citire următorului raport al comisiunei pentru cercetarea cărţilor de învăţămînt religios de cursul secundar, înreg. la No. 349, relativ la adresa Ministerului Cultelor, cu care înainteză 20 exemplare din cartea Pr. Nazarie şi D-nu Chiricescu, spre a se distribui bibliotecilor parohiale:

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea cărţilor de învăţămînt religios, curs secundar, s'a primit pe lângă adresa Onor. Minister de Culte cu No. 58279 din 29 Septembrie trecut, seria C, o broşură intitulată „20 cuvîntări“ alcătuite de D-nul Dr. C. Chiricescu, profesor la Facultatea de Teologie şi Iconomul C. Nazarie, Director la Seminarul Central, după îndemnul Ministerului, cu scopul de a se împărţi în dar tuturor bibliotecelor parohiale din totă ţara.

Comisiunea citind aceste cuvîntări, le-a găsit că sunt foarte bine alcătuite şi destul de instructive pentru viaţa religioasă-morală socială şi economică a poporului nostru românesc, şi că pot fi citite în biserică pentru edificarea credincioşilor, de preotul respectiv.

Acesta fiind rezultatul cercetărilor Comisiunei, cu respect îl supunem aprecierii Sf. Sinod.

Raportor: † *Pimen G. Piteştenu*
†. *Meletie Gălăţenu*

Ne cerînd nimeni cuvîntul, se pun la vot conclusiunile raportului şi se primesc.

P. S. Episcop al Râmnicului. Aşî ruga pe S-tul Sinod, ca în vederea acestei generose ofrande din partea Ministerului de Culte, de a tipări cu chelţuiala sa şi a împărţi gratuit pe la bibliotecile parohiale o carte aşa de instructivă, cum a constatat'o comisiunea pentru cercetarea cărţilor de învăţămîntul secundar, să bine-voiască S-tul Sinod, ca luând act de acêsta, să aducă mulţămiri Ministerului Cultelor.

P. S. Episcop al Huşilor. Pare că Ministerul ar fi dator să facă acêsta.

P. S. Episcop al Râmnicului. Nu e dator ca să o împartă gratuit, acêsta este o bine-facere.

P. S. Episcop al Huşilor. Punga bisericilor este în mâna Ministerului, prin urmare ale tale dintru ale tale, dar în sfârşit să lăsăm cestiunea acésta.

Se pune la vot propunerea P. S. Episcop al Râmnicului şi se primeşte.

P. S. Episcop al Romanului. dă citire următorului raport al comisiunei de petiţiuni, înreg. la No. 350, relativ la adresa Ministerului de Culte, prin care înainteză adresa Ministerului de Justiţie în alăturare cu petiţiunea preoţilor D. Vlad şi Sp. Focşenenu din com. Giurgiuóna, jud. Tecuci.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petiţiuni a Sf. Sinod s'a primit adresa cu No. 5484 din a. c. a Onor. Minister al Cultelor şi Instr. Publice, pe lângă care înainteză în copie pe cea de sub No. 13799 a Onor. Minister al Justiţiei, cu rugăminte să se dispună a fi supusă Sf. Sinod şi a i se comunica rezultatul.

Onor. Minister al Justiţiei, pre lângă menţionata adresă înapoeză celui de Culte şi Instr. Publică o petiţiune a preoţilor D. Vlad şi Sp. Focşănenu din com. Giurgiuóna, jud. Tecuci, prin care se plâng, că au fost amendaţi de Judecătorul de Instrucţie al Trib. Tecuci, pentru-că în calitate de martori au refuzat să presteze jurământ pe Sf. Cruce.

D. Ministru al Justiţiei, după ce 'şi spune părerea că, faţă cu art. 42 din Regul. Sinodal pentru disciplina bisericească din 7 Iunie 1873, D. Judecător de Instrucţie rău a făcut că au pretins jurământ de la preoţi şi că i-au şi comunicat părerea Domniei Sale, arată că, faţă cu jurisprudenţa chiar a Inaltei Curţi de Casaţie, care a variat asupra acestei cestiuni, nu e de mirare dacă instanţele judecătoreşti inferioare apucă şi ele din când în când o părere pe care Domnia Sa repetă că n'o crede basată în drept, şi adăugînd că se teme că vor fi încurajate acele autorităţi în acéstă direcţiune prin discuţiunea urmată în Sf. Sinod chiar, (şedinţa din 15 Febr. 1895) ş unde, din iniţiativa a însaşi feţelor bisericeşti celor mai înalte, s'a propus modificarea art. 42 citat ca neîntemiat pe canóne, Sf. Sinod a adoptat conclusiunile raportului ce i s'au făcut în acest sens, sfârşeşte prin a serie că póte ar fi oportun ca Sf. Sinod la o viitoare sesiune, să pună capăt discuţiunei începute, când va fi şi Ministerului mai lesne de a obţine unitate în practica magistratilor asupra acestui punct. In ce priveşte scutirea de plata amendei la care sunt condamnaţi preoţii, s'o ceară autorităţilor jidiciare, singure competente.

Comisiunea, căutând în Procesele-Verbale ale şedinţelor Sf. Sinod din sesiunea extra-ordinară pe anul 1895, publicate în revista Sf. Sinod „Biserica Ortodoxă Română“, n'au găsit şedinţa din 15 Febr. acel an, în carea arată D. Ministru al Justiţiei că Sf. Sinod s'a ocupat de cestiunea jurământului preoţilor, căci în acea şi Sf. Sinod n'a ţinut şedinţă, dar în cea de la 16 pag. 111 a găsit vorba despre alegerea a două comisiuni, între carî una pentru jurământul preoţilor înaintea

instanțelor judecătorești, și la pag. 115 ultimul aliniat P. S. Episcop al Argeșului, luând cuvîntul, arată că cestiunea jurămîntului preoților este foarte importantă; că preotul, ca demnitar al bisericeii, nu trebuie să depună jurămîntul comun; că cestiunea jurămîntului s'a pus de multe ori în discuțiune și s'a admis de mult de unele dintre tribunale, că preotul să depună jurămîntul față de Chiriarhul său și în biserică nu în comun cu ceilalți; și în fine e de părere ca să se alégă comisiunea propusă. Din desbateri însă se vede, că nici comisiunea nu s'a ales și nici vre-un raport al comisiunei nu a putut să aibă loc în cestiunea jurămîntului preoților. Prin urmare a rămas în vigóre art. 42 din Regul. Sf. Sinod pentru disciplina bisericească, care prescrie că „Persónele din treptele ierarhiei bisericești se scutesc de jurămînt, fiind în de ajuns simpla lor arătare verbală, după cuvîntul Mântuitorului: „Să fie cuvîntul vostru așa, așa; nu nu“.

Sf. Scriptură și Biserica, privește la jurămînt ast-fel: Când Domnul aú đis: „Să fie cuvîntul vostru așa, așa, nu, nu“ aú înțeles ca ómenii, în purtarea lor unii către alții, să fie atáta de iubitori de adevěr și sinceri, în cât să n'aibă trebuință ca să alerge la jurămînt. Dar pentru că se întîmplă, că nu tot-d'auna vorbele și faptele nóstre sunt expresiunea láuntrului nostru, de aceea adese-ori suntem nevoiți să cerem de la aprópele nostru ca să ne dea doveđi despre nefățárnicia lui în expunerea adevěrului.

Dacă persóna aprópelui ne inspiră încrederea, suntem multămiți când numai ne mărturisește cu tot-dinadinsul că spune adevěrul, saú pune la mijloc conștiința și onórea lui; dacá nu ne inspiră încredere, atunci îi cerem jurămînt, după cuvîntul Apostolului: „Óamenii se jurá pre cel mai mare, și jurámîntul slujind spre adevेरire, el este sfírșitul a tótá cérta“ (Ebr. VI, 16), precum și Mántuitorul Christos a jurat când 'á cerut Iudeii (Math. XXVI. 63) și sf. Ap. Paul a đis celor de curánd creștinafi: „Martur íaú pe D đeu...“ (II. Corinth. I, 23).

Intre persónele cari ne inspiră încredere sunt, fără ínđoială, membrii ierarhiei bisericești, ca unii cari prin instituirea lor dumneđeiască și prin marea însemnătate ce aú față de ómeni, pentru moralisarea și mántuirea acestora, sunt scutiți de prepusul că n'ar mărturisi drept adevěrul și n'ar fi sinceri, mai ales când e vorba dacá e bine saú nu a depune jurámînt înainte nu a altora, ci a judecátorilor lumesti, cari sunt fiil lor duchovnicești.

Pentru aceste cuvinte, Comisiunea este de părere ca să se respecte prescripțiunile art. 42 din citatul regulament.

Acesta fiind rezultatul desbaterilor Comisiunei, sub-semnatul raportor, cu respect îl supun chibzuinței și aprobárei Sf. Sinod.

Raportor: (ss) † *Gherasim al Romanului*

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Discuțiunea este deschisă.

P. S. Episcop al Râmnicului. I. P. S-țite Stápáne. În ședința de la 8 Mai 1895, comisiunea ce era instituită atunci, tot în acéstă cestiune, a opinat, că preoții pot depune

jurămint chiar fără bine-cuvîntarea prealabilă a Chiriarhului, fiind dat că jurămîntul este un act religios, o mărturisire a celui care'l depune, cum că crede în Dumnezeu, care apără adevărul și pedepsește minciuna. Iată ce citim în desbaterile S-tului Sinod din ședința de la 8 Mai 1895:

Inalt Prea Sănțite Stăpâne,

Comisiunea alésă de S-tul Sinod în Ședința de la 16 Februarie a. o. spre a studia cestiunea concordanței legei civile cu S-tele canóne relativ de Jurămîntul preoților, întrunindu-se în majoritate în ziua de 2 Maiu sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat;

Pe temeul S-tei Scripturii, care ne spune în cartea Facerei XXII, 16—17: „Juratu-m'am pe mine însu'mi, zice D-nul (căt're Avram) pentru că ai făcut acest lucru și nu ți s'a făcut milă de fiul t'eu cel iubit pentru mine, cu adevărat bine-cuvîntând te voi bine-cuvînta.“ În Deuteronom VI 13: „De Domnul Dumnezeuul t'eu să te temi, Lui unuia să slujești și pe numele Lui să te juri“. În psalmul LXII, v. 10: „Iară împ'ratul se va veseli de (D-nul) Dumnezeu, lăuda-se-va tot cel ce se jură întru El;“ și iarăși Ps. CXVIII. v. 106: „Juratu-m'am și am pus ca să păzesc judecățile dreptăței tale“. Și iarăși Ps. CXXXI, v. 11: „Juratu-s'au Domnul lui David cu adevărînța și nu se va lepăda de dînsa“. Apoi în cartea profetului Ieremia IV, 2: „Și vei jura: viu este Domnul, întru adevăr, cu judecată și cu dreptate“. În cartea cea către Corintenii a doua a S-tului Apostol Pavel I. 23: și eū martor pre Dumnezeu chîm asupra sufletului meu, că cruțându-v' pre voi n'am venit până acum în Corint“. În cartea către Evrei VI 16, 17: „Oamenii pe cel mai mare se jură și stîrșitul a tot cuvîntul lor cel de prigonire spre adevărire este jurămîntul. Pentru acésta vrînd Dumnezeu să arate mai mult moștenitorilor făgăduinței neschimbarea sfatului său, a pus la mijloc jurămîntul“;

În vedere că la începutul creștinătăței viața cea îmbunătățită și sântă ce înflorește în sînul ei, făcea de prisos ori-ce jurămînt, între creștini, dar cu timpul încrederea dintre ei slăbind, au trebuit să ia și ei scăpare la jurămînt ca Iudeii și Păgânii, ceea ce a îndemnat pe învățătorii Bisericeii ca să aperse legitimitatea jurămîntului față cu creștinii carî stau la îndoaială de trebuie să jure sau nu. Așa fer. Augustin zice: „Dacă ar fi păcat a jura, legea veche n'ar zice: să nu juri strâmb, ci să dai Domnului jurămintele tale. Decî nu este păcat a jura, ci a jura strâmb“.

În vedere decî, că jurămîntul ni se înfățișează de sântele Scripturi ca un lucru bine plăcut lui Dumnezeu, fiind înțelesul său curat chemarea lui Dumnezeu ca martor și garant despre adevărul unei spunerî, pentru care nu sunt îndestule dovezi, prin urmare este o mărturisire a credinței în Dumnezeu, o faptă a închinării către Dumnezeu, cel ce știe tóte și pedepsește pre cei ce nu umblă întru adevăr;

În vedere că Domnul nostru Iisus Christos (Mat. c. VI; v. 33), Apostolul Iacob în cartea sa sobornicească (c. V, v. 12) și unii dintre sfinții Părinți (Atanasie Apolog. c. Const. n. 8. Vasile c. M. Epist. 22 s. o. Chrysostom în omiliile sale cu deosebire către Antioheni sau asupra statuelor

3 15. 19 și 20) precum și unele canóne (25 apost., 94 sin. VI, 29 a marelui Vasile s. a.) rostindu-se în contra jurământului nu opresc absolut orî-ce jurămînt, căci atunei Mântuitorul în particular respingea jurămîntul ce i-a deferit arhiereul Caíafa (Mat. XXVI, 63) ci numai reaua întrebunțare ce Iudeii făceau de jurămînt pe timpul seú, de asemeni réul obiceiú strecurat între creștini de a se jura cu jurăminte elinești, de a se jura cu ușurință, cu nedrept și de a călca jurămîntul Acesta se vede atât din cuvintele S-tului Ión Chrisostom în omil. V către Antioheni n. 7. „Ferește-te de jurămintele deșerte, fără de nici o trebuință ce le faci acasă, ce le faci către prieteni, ce le faci către tovarășii“, cât și din canónele mai sus amintite, cari tóte opresc numai jurămîntul strămb, iar nu orî-ce jurămînt. Afară de acésta, Mântuitorul oprind a jura, a voit a arăta idealul la care următorii seí trebuie să tindă pe cât le stă prin putință, idealul la care creștinii primari au ajuns în parte, iar în totul nu se va ajunge cât vor fi patimi între ómeni. Apostolul Iacob apoi prin aceeași oprire voește să atragă luarea aminte ca cei ce se servesc de jurămînt sunt în primejdie de a păcătui, duple cuvîntul înțeleptului Sirah XXIII, 10: „Bărbatul, care mult jură, se va umplea de fără de lege“. De alt-fel, cum arată sánșitul Augustin, Mântuitorul n'a zis că ceea ce este mai mult de cât așa, așa, nu, nu, este réu... ci a zis că este de la cel réu, de óre ce suntem nevoiți a jura din pricina patimeií altora și acésta este un réu.

În vedere că duple mărturia S-telor Scripturi, jurămîntul e întrebunțat nu numai de Patriarhi și de S-ții Apostoli, ci de însuși Dumneđeú, ceea ce dovedește că jurămîntul întru adevér, cu judecată și cu dreptate nu jicnește întru nimic vrednicia morală a celui ce jură și prin urmare nu póte fi oprit nimăruí, decí nici preoților.

În vedere că legiuirile nóstre vechi, cum e îndreptarea legéi la glava XXIV și codicele Ipsilante la art. IV îndatoresc și primesc pre preoți a jura ca martori saú ca împrieinați; ba codicele Ipsil. chîar accentuează, că pravilele nu í scutesc de jurămînt, și că odată ce judecătorul hotărăște, jurămîntul are a fi depus de către preot, duple tótă buna orînduială pusă de Mitropolit la Mitropolie saú de Episcop la Episcopie.

În vedere că forma jurămîntului duple legea civilă art. 240 proc. civ. care sună: „Jur pe S-ta Cruce și înaintea lui Dumneđeú, de a spune adevérul și nimic de cât adevérul etc“ păstréază neștirbit caracterul religios al jurămîntului, ca mărturisirea credinței în Dumneđeú, și ca atare póte fi cu totul corespunđetóre și pentru preoți;

În vedere că trebuie a se pune capăt confuziei ce domnește între preoți încá de la intrarea în vigóre a Codului Penal, de pot să jure sau nu, și spre a nu mai fi siliți să recurgă (în acest scop) la Chiriarhi ca să le dea bine-cuvintare, de óre-ce Tribunalele nóstre tot-d'aua i-a obligat să jure;

În vedere că după art. 238 și 239 proc. civ. jurămîntul deferit are a fi săvîrșit în o altă zi afară numai dacá nu este urgență, preoții chemați a jura pot să depună jurămîntul în biserică înaintea parohului respectiv și a delegatului Judecătorului;

Pentru aceste considerațiuni, comisiunea este de părere ca S-tul Sinod să decidă:

I) A se încuviința preoților jurământul după formula stabilită în procedura civilă.

II) A interveni la Onor. Guvern spre a dispune ca preoții, cari vor trebui să depună jurământ să'l depună în biserică în fața parohului respectiv și a delegatului Judecătorului.

III) A modifica în sensul acesta art. 42 din regulamentul pentru disciplina bisericească.

Acesta fiind rezultatul lucrărilor sale, comisiunea cu smerenie îl supune la aprobarea S-tului Sinod.

(ss) *Ghenadie Mitropolit Primat, Silvestru al Hașilor, Pimen G Piteștenu, Ath. M. Craiovénu.*

Prin urmare, cum vedeți S-tul Sinod s'a ocupat de această cestiune și a dat un vot asupra ei. Nu știm din ce împrejurare nu s'a comunicat Guvernului acest vot. Nu știți dacă s'a comunicat sau nu, să ni se refere de la cancelarie, ca în urmă să știm ce trebuie să mai discutăm în privința cestiunii de față.

De aceea ași ruga pe S-tul Sinod să se mai amâne această cestiune până ni se vor da lămuririle cuvenite de la cancelarie.

Se pune la vot propunerea de amânare și se primește.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu, Raportor, dă citire raportului comisiunii de petiții, relativ la călugărirea surorii Caterina Gheorghe Christea din M-rea Agapia.

Se pun la vot concluziunile raportului, cari sunt pentru călugărire și se primesc.

Același *P. S. Raportor*, dă citire raportului aceleași comisiunii, relativ la călugărirea surorii Paraschiva Georgescu din M-rea Rogoz.

Ne cerând nimeni cuvîntul, se pun la vot concluziunile raportului, cari sunt pentru admitere, și se primesc.

Același *P. S. Raportor*, dă citire raportului aceleași comisiunii, relativ la călugărirea fratelui Gheorghe Christea din M-rea Vărzărești.

Ne cerând nimeni cuvîntul, se pun la vot concluziunile raportului, cari sunt pentru admitere, și se primesc.

Același *P. S. Raportor*, dă citire raportului aceleași comisiunii, relativ la călugărirea surorilor Uța Alexandru Brațoșin și Alexandrina Filipescu din M-rea Cotești.

Ne mai cerând nimeni cuvîntul, se pun la vot concluziunile raportului, și se primesc.

Același *P. S. Raportor* dă citire următorului raport al

aceleeași comisiuni, înreg. la No. 374, relativ la înființarea unei parohii în cătunul Valea Rea.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiunii s'a primit adresa Sf. Episcopii a Romanului cu No. 938 din 26 Iunie a. c., prin care răspunde la adresa S-tului Sinod cu No. 122 din 12 Mai a. c., relativ la înființarea unei noi parohii în cătunul Valea-Rea, pendinte de comuna Călimăneșa, jud. Tecuci, fapt cerut Onor. Minister al Cultelor și Instrucțiunei Publice de locuitorii numitului cătun, prin suplica înreg. la No. 82615 din 10 Noembrie 1899.

Din cuprinsul adresei specificate mai sus reese următoarele: Că numărul locuitorilor numitului cătun nu pôte forma numărul cerut de legea parohiilor pentru o parohie, că biserica numitului cătun este în stare rea, că serviciile religiose nu suferă—întru cât sevicul divin se face alternativ în bisericile din Călimăneșa și din Valea-Rea, de ôrece distanța între amândouë nu este de cât de 2 kilometri; că petiția indicată nu este cunoscută de un mare număr de locuitori din acel cătun, fiind sub-scriși în lipsă și că cererea indicată a fost pornită mai mult prin insistențele preotului local, care își are locuința în sus numitul cătun.

Pe considerațiunile de mai sus, comisiunea de acord cu P. S. Episcop Eparhiot este de părere a se respinge cererea numiților locuitori, relativă la înființarea unei noi parohii în cătunul lor, ca nefondată.

Acesta fiind rezultatul cercetărilor Comisiunei asupra celor de mai sus, cu respect îl supune la cunoștința Sf. Sinod spre a decide cele ce va crede de cuviință.

Raportor: (ss) † *Calist Ialomițenu Botoșenenu*
(ss) *Gherasim al Romanului*
(ss) *Nifon Ploestenu*

Necerând nimeni cuvîntul, se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu, Raportor, dă citire raportului aceleeași comisiuni, relativ la călugărirea fraților: Ion Bârzotescu deja călugărit, Nichifor Negară, Petre Lazăr, Florian Georgescu, Petre Marian și Gheorghe Dumitrescu din M-rea Cernica.

Necerând nimeni cuvîntul, se pun la vot conclusiunile raportului, cari sunt pentru admitere și se primesc.

Același P. S. raportor, dă citire următorului raport al aceleeași comisiuni, înreg. la No. 352, relativ la raportul Protoiereului jud. Dâmbovița, privitor la parohia Ciupa-Mănculescu.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiunii a Sf. Sinod s'a trimis adresa Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, sub No. 3177 din 21 August a. c. prin care arată că Prea Cucernicul Protoiereu al jud. Dâmbovița prin raportul No. 897 din 1900, cere că de ôre-ce în acel județ s'a format din cătunele: *Ciupa Mănciulescu, Ciupa Mavrodolu, Potlogii-Dealu și Pătrôia-Dealu* o nouă comună sub numele de *Ciupa Mănciulescu*, să se înființeze și o nouă parohie în această comună nouă, *sub denumirea de parohia Ciupa Mănciulescu.*

Comisiunea, observând din studierea actelor, că într'adevăr la 10 Aprilie a. c. s'a înființat noua comună Ciupa-Mănciulescu, compusă din cele patru cătune menționate mai sus; și

Având în vedere alin. 3 de sub art. 2 din legea Clerului mirean, care glăsuște că *atunci când se înființază o comună nouă Sf. Sinod în de acord cu Ministerul Cultelor pôte înființa și o parohie nouă, numai prin simplu Decret Regal.*

Comisiunea în basa acestor temeuri este de *opiniune a se aproba de Sf. Sinod înființarea unei noi parohii sub denumirea de parohia Ciupa Mănciulescu din jud. Dâmbovița și în consecință a se interveni prin biroul Sf. Sinod la Onor. Minister al Cultelor și Instr. Publice pentru a obține cuvenitul Decret Regal privitor la înființarea acestei noi parohii.*

Acesta fiind rezultatul cercetărilor și opinia comisiunei în cazul de față, cu cel mai prôfund respect le supune la cunoștința Sf. Sinod, spre a decide cele de cuviință.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploestenu*

(ss) † *Gherasim al Romanului*

(ss) † *Calist Ialomițenu Botoșenenu*

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor dă citire următorului raport al aceleeași comisiuni, înreg. la No. 353, relativ la suplica preotului Gheorghe Căprescu din comuna Valea-Sării, județul Putna.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiunii a S-tului Sinod s'a trimis suplica înreg la No. 253 din 8 Octombrie a c., dată de preotul Gheorghe Căprescu din comuna Valea-Sărei, județul Putna, prin care arată că făcând apel în termenul legal, contra sentinței de caterisire pronunțată de Spiritualul Consistoriu al Eparhiei Romanului, n'a primit nici o înștiințare relativă la sôrta apelului ce a făcut la S-tul Sinod.

Comisiunea având în vedere că S-tul Sinod în ședința de la 12 Mai a. c., pe basa raportului comisiunei de petițiunii, a casat sentința de caterisire pronunțată asupra suplicantului preot;

Considerând, că în ședința de la 12 Octom. a. c., S-tul Sinod a hotărât ca procesul numitului preot să se judece din nou, potrivit Regu-

lamentului Consistoriilor, de Spiritualul Consistoriū al Eparhiei Dunărei-de-Jos; și,

Considerând în fine că suplicantul preot va fi încunoștiințat în curînd despre sôrta procesului și apelului său, comisiunea este de opiniune ca presenta cerere să se pună la dosar.

Raportor: (ss) † *Nifon Ploestēna.*

(ss) † *Gherasim al Romanului.*

(ss) † *Calist Ialomitēnu Botoșenēna.*

Necerînd nimeni cuvîntul, se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, dă citire următorului raport al aceleiași comisiuni, înreg. la No. 354, relativ la adresa Ministerului de Culte, însoțită de un proces verbal încheiat de membrii consiliului comunei Priboeni, jud. Mușcel.

Inalt Prea Sînțite Stăpâne,

La comisiunea de petițiunii a S-tului Sinod s'a trimis adresa Onor Minister al Cultelor și Instrucțiunei Publice sub No. 3808/900 însoțită de un proces-verbal încheiat de membrii consiliului comunei Priboeni din județul Muscel, prin care se cere a se înființa încă o parohie în comuna Priboeni, pe motivul că în această comună fiind două biserici cu o populațiune de peste 500 enoriași, nu pot fi serviți de un singur paroh.

Comisiunea, avînd în vedere, că asupra acestei cereri nu s'a făcut nici o cercetare locală prin organele administrative eclesiastice, spre a se ști întru cât arătările locuitorilor și consiliului comunal sunt adevărate, este de opiniune a se trimite actele Inalt Prea Sînțitului Mitropolit Primat, Kiriarhul respectiv, spre a orîndui o cercetare locală în această chestie.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploestēna.*

(ss) † *Gherasim al Romanului.*

(ss) † *Calist Ialomitēnu Botoșenēna.*

Necerînd nimeni cuvîntul, se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, dă citire următorului raport al aceleiași comisiuni, înreg. la No. 355, relativ la adresa Ministerului de Culte, prin care înainteză petițiunea D-lui Ión Ionescu, cerînd a nu se mai face parohii noi în comuna Cobia, jud. Dâmbovița.

Inalt Prea Sînțite Stăpâne,

La comisiunea de petițiunii a Sf. Sinod s'a trimis adresa Onor Minister al Cultelor sub No. 5821 din 9 Oct. a. c. însoțită de o suplică adresată aceluși Onor. Minister de D-l I. Ionescu din comuna Găești

județul Dâmbovița, prin care suplică numitul domn rîgă pe Minister, a interveni la Sf. Sinod, a nu se mai face alte parohii din nou în comuna Cobia, afară de cele două existente.

Comisiunea, cercetând tabloul general de modificări de parohii votat de Sf. Sinod, a constatat că ce e două parohii formate la punerea în aplicare a legii clerului în comuna Cobia, jud. Dâmbovița, avînd șapte biserici și mai multe cătune, a fost împărțite în alte două parohii, formînd în total din comuna Cobia și cele șapte cătune ale sale patru parohii și anume: *Parohia Cobia, Gara-Porcului, Frăsinei și Mislea.*

Așa dar, parohiile fiind deja formate după chibzuința Onor Comisiunii a Sf. Sinod și votate deja de Sf. Sinod încă din toamna anului 1898, nu se mai pot face și reface după capriciul fie-cărui și deci dar comisiunea este de părere a se pune cererea numitului domn la dosar.

Raportor: (ss) † *Niton N. Ploestenu*
 (ss) † *Gherasim al Romanului*
 (ss) † *Calist Ialomitenu Botoșenenu*

Necerînd nimeni cuvîntul, se pun la vot concludsiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, dă citire următorului raport al aceleeași comisiunii, înreg. la No. 356, relativ la adresa Ministerului de Culte, însoțită de o copie după adresa Ministerului de Externe, în cestiunea calendarului.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a S-tului Sinod, s'a trimis adresa Onor. Minister al Cultelor sub No. 2874 din 1 Iunie a. e., însoțită de o copie după adresa No. 5691 a Ministerului nostru de Externe, în cestiunea calendarului, și prin care Onor. Minister al Cultelor aduce la cunoștința S-tului Sinod, care ar fi părerile Guvernului și Sinodului Rusesc în cestiunea calendarului.

Pentru interesul ce comportă această cestiune, comisiunea a creșut de a sa datorie de a reproduce în raportul său în întregime coprisul acestei comunicări: Iată dar ce comunică S-tului Sinod Onor. Minister:

„*Am onóre a vè informa, că în urma unui raport ce s'a primit de la Legațiunea noastră din Petersburg, că într'o convorbire ce D-l Rosetti Solescu, Ministrul nostru în Rusia a avut cu D-l Sabler, ajutorul Procurorului General al S-tului Sinod, venind vorba despre calendare, D-l Sabler a afirmat că pentru moment guvernul Rus nu este decis să facă vre-o reformă în această privință. O comisiune a fost însărcinată să studieze cestiunea, dar numai din punctul de vedere pur științific, de ore-ce D-l Pobedonostzev și S-tul Sinod sunt cu totul opuși la orî-ce schimbare și Impăratul în cele din urmă ar fi fost de aceeași părere.*

„*După D-l Sabler, masa poporului rus este încă prea puțin înaintată, pentru a primi fără inconveniente, mainte de o sută de ani cel puțin, cea mai mică schimbare în sărbătorile bisericestii.*

„Pe de altă parte însă o mare parte dintre funcționarii înalți gă-
 „sesc întârzierea datelor supărătoare pentru afaceri, și dacă o schim-
 „bare parțială ar trebui să se facă cu timpul, acesta nu s'ar face
 „după cum spune D-l Sabler, de cât în afară de Biserică.

„Propunerile comisiei tind în ori-ce cas nu a studia adoptarea
 „calendarului Grigorian, ci a stabili un al treilea calendar, mai
 „esact, *dice-se, care va trebui să fie cu două zile înainte*
 „*față cu cel Gregorian.* Dar aceste propuneri n'au făcut de
 „cât să complice fără de folos chestia.

„Inainte de ori-ce alte considerații, Sinodul Rus e de părere că
 „nici o schimbare nu s'ar putea introduce în alcătuirea
 „calendarului fără o înțelegere prealabilă între Sinódele
 „tuturor țărilor ortodoxe“.

Comunicându-vă acestea vă rog să primiți, etc. etc.

Ministru (ss) I. N. Lahovary.

p. Director (ss) Gr. Bilciurescu.

p. Comform. (ss) Gaponiū.

Față de această chestiune, *comisiunea este de părere ca S-tul Sinod*
să ia act de cele ce i se comunică de Onor. Minister.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploesténu.*

(ss) † *Gherasim al Romanului.*

(sc) † *Calist Botoșenenu.*

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. Eū cred, că S-tul Sinod
 trebuie să i-a act de acesta. Și pentru a se putea face cu-
 noscut și în afară de S-tul Sinod opiniunea S-tului Sinod
 Rusc, ar fi bine să se publice în analele S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Râmnicului. Tóte acestea se publică
 în Revistă.

Ne mai cerând nimeni cuvîntul, se pun la vot conclu-
 siunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, dă citire următorului raport al
 aceleeași comisii înreg., la No. 357, relativ la petițiunea
 preoților Nicolae Bărzenu, Teodor Dobrotescu și I. G. Băr-
 sănescu, din jud. Doljiū.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiunii a S-tului Sinod, s'a trimis petițiunea în-
 registrată la No. 141 din 8 Mai a. c. adresată S-tului Sinod de preoții:
Nicolae Bărzeanu, Theodor Dobrotescu și Ión G Bărsănescu din
 jud. Dolj, prin care numiții preoți cer de la S-tul Sinod cele ce urmază:

1) Că preoții adesea-ori sunt chemați de chreștini, să le citescă ru-
 găciuni speciale pentru rodire de prunci și ușurință de naștere; și dîn-
 șii neavînd rugăciuni proprii, pentru asemenea ocaziuni cer să se al-
 cătuiască niște asemenea rugăciuni ocazionale.

2) Întrebă dacă cântăreții, cari se ating de sântele vase și de sântele veșminte, n'ar trebui hirotesiți.

3) Întrebă dacă vre un țigan, care ar avea ambiția de a învăța carte, s'ar putea hirotonisi preot sau nu?

4) Mai întrebă dacă e bine sau nu ca creștinii să se salute între dînșii cu expresiunea „*Christos a înviat*” în timpul de la Paște până la Înălțare și cu expresiunea „*Christos s'a înălțat*” în ziua de Înălțare.

5) Numiți preoți mai spun în fine că copiii de școală, când rostesc Simbolul Credinței zic; „*Tatăl la tot Țiitorul*” în loc de; „*Tatăl a tot Țiitorul*” și în zilele lui „*Pila din Pont*” în loc de în zilele lui „*Ponția Pilat*” și că ar trebui ca *Simbolul Credinței* și *Tatăl nostru* să fie imprimat cu litere mari și afișat pe la ușile bisericilor.

Comisiunea, având în vedere că în Evhologiu, ediția S tului Sinod, sunt rugăciuni pentru toate trebuințele din viața omului, și că preoții ar putea la ocaziuni de ușurări de nașteri, să citească *Rugăciunea la totă neputința pag. 387* din Evhologiu și chiar *Rugăciunea de la Maslu*, iar pentru rodire de pruncî ar putea citi *Rugăciunea la totă litia*, sau *pentru împlinirea cererilor, pag. 509 din același Evhologiu*, și deci dar nu ar mai fi trebuință de rugăciuni speciale pentru rodirea pântecelui și ușurarea la nașteri, fiind-că acestea sunt momente prea delicate din viața omenescă, care nu trebuie prea mult scose în evidență.

Având în vedere că cântăreții și paracliserii prin faptul numirei lor în aceste funcțiuni de către Chiriarhul respectiv, li se dă bine-cuvîntarea de a citi și cânta în biserică; și prin urmare a intra în S-tul Altar; iar în cazul de vre-o necurățenie ôre-care se pot curăți prin mărturisire și prin citirea moliftelor de ertăciune și curățire; și deci dar, nu e nevoie de o hirotésie specială, care nu se pôte face de cât numai de Arhiereu.

Având în vedere că vasele sfinte nu se pot da pe mâna paracliserilor și cântăreților de a le curăți, căci această datorie le incumbă preoților.

Având în vedere, că țiganii, prin faptul dezrobirei, au devenit cetățeni români; iar prin botez au intrat în sînul creștinismului; și deci dar acela dintre fiii de țigani, care din moși strămoși sunt născuți în țară și sunt botezați în religiunea creștină ortodoxă de răsărit, dacă au aptitudinea la învățatură și întrunesc condițiunile de admisibilitate de a intra în cler, nu pot fi excluși de la preoție;

Considerând că expresiunile creștinești de: „*Christos a Inviat*” și de „*Christos s'a Înălțat*” sunt usitate printre creștinii din timpurile primitive ale creștinismului, și că preoții sunt datorî ca prin predicile și staturile lor, să îndemne pe creștinii a păstra cu sfințenie niște asemenea frumoșe obiceiuri creștinești, și

Considerând în fine, că dacă copiii din școală nu pronunță așa cum trebuie Simbolul Credinței și Rugăciunea Domnescă, vina este a Învățătorilor în prima linie, și în a doua linie este și a preoților, cari ar trebui prin predicile lor să îndrepteze niște asemenea greșeli, ce spun că se practică de unii în pronunțarea *Cređului* și a *Tatălui nostru* și deci dar nu e absolut necesar a se imprima aceste rugăciuni cu litere mari și a se afișa la ușa bisericeî.

Pe baza acestor temeîuri și considerațiunii, Comisiunea este de opi-

nie pe de o parte a se pune suplica numiților preoți la dosar, ca rău îndreptată la S-tul Sinod; iar pe de alta a se face o aspră dojană suplicanților preoți, prin P. S. Chiriarh respectiv, ca unii cari au găsit de cuviință a ocupa pe S-tul Sinod cu asemenea întrebări de foarte puțină importanță, pentru cari puteau cere lămuriri la Protoiereul respectiv, și în caz de neîndestulare la Kiriarhul lor, și a nu mai îngreua lucrările S-tului Sinod cu asemenea nimicuri.

Raportor: (ss) † Nifon N. Ploestenu
 (ss) † Gherasim al Romanului
 (ss) † Calist Ialomițeanu Botoșănenu

Necerând nimeni cuvîntul, se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, dă citire următorului raport al aceleiași comisiunii, înreg. la No. 358, relativ la petițiunea D-lui Anghel Exner, prin care înainteză o iconă «Sf. Treime».

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiunii a Sf. Sinod s'a trimis adresa sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, sub No. 3216 din 24 August a. c. însoțită de o suplică și un model de iconă cu imagina „Sf Treime“ înaintate acelei sf. Mitropolii de D-nul Anghel Exner, care este angajat să picteze biserica M-rei Sinaia.

Comisiunea, observând icona model cu imagina Sf. Treime, prezentată de D-l pictor Exner și găsind că e lucrată în stilul Bizantin,—stil care este adoptat în zugrăvirea bisericilor noastre, și,

Avînd în vedere că numitul deja este angajat de Onor. Eforie a Spitalelor civile să picteze biserica ce s'a reclădit la M-rea Sinaia, este de opinie a i se da de către Sf. Sinod *Inalta bine-cuvîntare, de a picta biserici, avînd bine înțeles și învoirea specială a fie căruia P. S. Chiriarh în a căruia Eparhie va fi chemat a picta biserici.*

Raportor: (ss) Nifon N. Ploestenu
 (ss) Gherasim al Romanului
 (ss) Calist Ialomițeanu Botoșănenu

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Prea Sântitul raportor dice în raportul P. S. Sale: Stitul care *prevaléză* în Biserica noastră.

Pentru ce să dicem acest cuvînt *prevaléză*? Să se dică care este *adoptat* de Biserica răsăritului.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu. Prea bine, voiă rectifica așa în raport.

Ne mai cerînd nimeni cuvîntul, se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, dă citire următorului raport al

aceleeași comisiuni, înreg. la No. 359, relativ la adresa Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, prin care se mijlocește la S-tul Sinod ca în cătunul Rața și Băcălești să se înființeze o nouă parohie.

Înalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a Sf Sinod, s'a trimis adresele sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei sub No. 2846 și 3691 din 1900, prin care se mijlocește la Sf. Sinod ca din cătunele Rața și Băcălești, care prin Decretul Regal No. 2200 din 16 Aprilie a. c. s'a format o nouă comună în județul Teleorman, să se înființeze și o nouă parohie în această comună nouă sub denumirea de *parohia Băcălești*.

Comisiunea din cercetarea actelor observând că, cătunele Rața și Băcălești, care politicește au fost atașate provisoriu de comuna Băsești județul Teleorman, prin decretul Regal sub No. 2200 din 16 Aprilie a. c. și publicat în Monitorul Oficial No. 20 din 26 Aprilie expirat, s'a format o nouă comună,

Și având în vedere cererea locuitorilor acestor două cătune, de a se înființa și o nouă parohie sub denumirea de parohia Băcălești, unde ei și-au zidit o nouă biserică.

Ș având în vedere în fine alin 3 de sub art. 2 din legea clerului mirean, care glăsuiește că Sf. Sinod în de acord cu Ministerul Cultelor și Instr. Publice poate să înființeze prin simplu decret Regal, o nouă parohie într'o comună din nou înființată.

Comisiunea în baza acestor temeuri și considerațiuni, este de opinie ca Sf. Sinod să aprobe înființarea unei noi parohii compusă din cătunele Rața și Băcălești, sub denumirea de *parohia Băcălești din jud. Teleorman, și în consecință să mijlocască prin biroul Sf. Sinod obținerea cuvenitului Decret Regal relativ la înființarea acestei noi parohii*.

Acesta fiind rezultatul cercetărilor și opiniunea Comisunei, cu cel mai profund respect îl supune la cunoștința Sf. Sinod spre a decide cele ce se va crede de cuviință.

Raportor: (ss) *Niton N. Ploestenu*

(ss) *Gherasim al Romanului*

(ss) *Calist Ialomitenu Botoșenu*

Ne mai cerând nimeni cuvîntul, se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, dă citire următorului raport al aceleeași comisiuni, înreg. la No. 361, relativ la raportul adresat S-tului Sinod de Epitropia Bisericeii Sf. Nicolae Vlădica.

Înalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a S-tului Sinod, s'a trimis raportul cu No. 6 din a. c., adresat S-tului Sinod de Epitropia bisericeii Sf. Nicolae (Vlă-

dica) din București, prin care numita epitropie, se jeluște S-tului Sinod, că de și acest matur corp bisericesc a dat un vot, în ședința din 18 Octombrie 1899, ca cu suma de 136000 lei depuși la casa de Depuneri și consemnațiunii, de Onor. Epitropie a Aședămintelor Brâncovenești, ca despăgubire pentru terenul desființatei bisericii Sf. Nicolae din Prund, spre a se zidi o nouă biserică în locul bisericii Sf. Nicolae (Vlădica) și care să poarte numele de biserică Sf. Nicolae Vlădica din Prund; totuși nici până astăzi numita Epitropie n'a putut executa votul S-tului Sinod, ba din contră, cu ocasiunea votărei budgetului pe anul financiar 1900—1901, Epitropia bisericii Sf. Ilie din Calea Rahovei, de care aparține ca filială desființata biserică din Prund, prevăduse în budgetul său suma de 40 mii lei, din fondul depus la Casa de Depuneri, ca cu această sumă să facă îmbunătățiri la imobilele acelei bisericii; a trebuit ca Epitropia bisericii Sf. Nicolae (Vlădica) să aștepte la timp despre această; și numai grație protestărei energice ce s'a făcut de Inalt Prea Sântitul Mitropolit Primat, fondul de 136 mii lei a rămas neatins, iar votul S-tului Sinod neviolat.

Fată dar, cu dificultățile ce numita Epitropie întâmpină în executarea votului S-tului Sinod, cu profund respect roga pe S-tul Sinod din nou, ca să dea un vot executoriu, dispunând clar și categoric, ca suma de 136 mii lei, depuși la casa de Depuneri să nu fie întrebuințați pentru alt-ceva, de cât să se ridice o nouă biserică în locul bisericii Sf. Nicolae Vlădica așa precum a hotărât S-tul Sinod.

Comisiunea, având în vedere *votul dat de S-tul Sinod, în ședința de la 12 Mai 1898, pe baza raportului comisiunii de petițiuni, care conchide, că banii depuși la Casa de Depuneri ca despăgubire pentru terenul desființatei bisericii Sf. Nicolae din Prund, nu se vor putea ridica de cât numai cu învoirea Inalt Prea Sântitului Mitropolit Primat, și numai spre a se construi o nouă biserică, unde se va găsi cu cale și care să poarte numele bisericii Sf. Nicolae din Prund.*

Maî având în vedere, că numai cu această condițiune de mai sus s'a încuviințat de S-tul Sinod dărîmarea bisericii Sf. Nicolae din Prund.

Și maî având în vedere, că S-tul Sinod, pe baza raportului comisiunii de petițiuni, *a hotărât în unanimitate, în ședința de la 18 Octombrie 1899, ca cu suma de 136 mii lei, să se construiască o nouă biserică în locul bisericii Sf. Nicolae Vlădica, care să poarte numele de Sf. Nicolae Vlădica din Prund.*

Și considerând că Epitropia bisericii Sf. Ilie, din Calea Rahovei, cu de la sine putere și în contra votului hotărîtor al S-tului Sinod, a voit să ridice 40 mii lei din fondul amintit, spre a le întrebuința cu totul la altă destinație;

Și maî considerând în fine, că a se maî amâna începerea clădirii bisericii Sf. Nicolae Vlădica din Prund, este a maî ține în ruină actuala biserică și a lăsa ca banii hotărîți de S-tul Sinod pentru reclădirea bisericii, să fie întrebuințați cu totul la alt ceva.

Comisiunea basată pe de o parte pe raportul Epitropiei; iar pe de alta pe temeiurile și considerațiunile expuse mai sus este de opiniune a se interveni prin biourul S-tului Sinod la Onor. Minister de Interne, spre a pune în vedere Onor. Primării, că conform hotărîrei S-tului Sinod,

fondul de 136 mii lei depuși la Casa de Depuneri de Onor. Epitropie a Așezămintelor Brâncovenestii, drept despăgubire pentru terenul desființatei biserici Sf. Nicolae din Prund, nu poate avea nici o altă destinațiune, de cât a se reclădi o nouă biserică și anume Biserica Sf. Nicolae Vlădica, care va purta numele de biserică Sf. Nicolae Vlădica din Prund, conform hotărârilor S-tului Sinod, din 12 Mai 1898 și 18 Octombrie 1899, și ca să dispună începerea lucrărilor la primă vară.

Acăsta fiind opiniunea comisiunei cu cel mai profund respect o spune la cunoștința S-tului Sinod, spre a decide cele ce va crede de cuviință.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploestenu.*

(ss) † *Gherasim al Romanului.*

(ss) † *Calist Ialomitenu Botoșenenu.*

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Mă cred dator a aduce la cunoștința S-tului Sinod, că voiu stărui ca ori-ce încercări s'ar face și chiar s'au făcut, nu vor putea reuși a deturna acești bani de la destinația ce li s'a dat de a se construi o biserică.

Ne mai cerând nimeni cuvîntul, se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, dă citire următorului raport al aceleiași comisiuni, înreg. la No. 362, relativ la petițiunea D-lui Ștefan Radu, prin care înainteză 9 modele de icône.

Inalt Prea Sântite Stăpâne.

La comisiunea de petițiunii a Sf. Sinod s'a trimis suplica înreg. la No. 40 din 24 Aprilie a. c. adresată Sf. Sinod de D-nul Ștefan Radu, în numele Societății Generale Jaquot & C-nie din Moscova, pe lângă care înainteză Sf. Sinod nouă modele de Icoane, lucrate în zinc smălțuit și montate pe lemn, de la o fabrică ce funcționează în Moscova. Prețurile acestor icône, deja cunoscute în totă Rusia, sunt escesiv de eftine, așa că permite și celei mai modeste și umile case de creștini să le cumpere.

Comisiunea observând icónele prezentate de numita Societate a constatat că sunt artistic lucrate și corespund stilului Bisericii noastre creștine ortodoxe.

Și având în vedere că imaginile sfinților fiind pictate și smălțuite pe zinc și apoi montate pe lemn pot dura foarte mult și a'și păstra multă vreme frumusețea lor;

Mai având în vedere că asemenea icóne se vînd de numita companie pe prețuri fabulos de eftine, așa că se pot cumpăra cu înlesnire și de cei mai scăpătați creștini;

Și considerând în fine, că Societatea Jaquot & C-nie se angajază formal, ca numele sfinților pentru icónele ce se vor vinde în România vor fi scrise cu caractere latine în loc de slavone;

Comisiunea pe baza acestor temeuri și considerațiuni este de opinie a se încuviința de Sf. Sinod Societății Jaquot & C-iei din Moscova autorisațiunea de a vinde icône în țara noastră; cu condițiune însă, ca titlurile icónelor ce se vor vinde în România să fie scrise cu litere latine; iar vîndarea lor în țara noastră să se facă la anumite magazine ai căror patroni să fie Români, și cu prețul fixat de Societate.

Acésta fiind opiniunea Comisiunei în cazul de față, cu cel mai profund respect o supun la cunoștința Sf. Sinod spre a decide cele ce se va crede de cuviință.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploeștenu*

(ss) † *Gherasim al Romanului*

(ss) † *Calist Ialomitenu Botoșenu*

P. S. Arh. Calist Botoșenu: De și am făcut parte din comisiune, însă voesc să întreb pe S-tul Sinod, dacă Jaquot este ortodox sau jidan

P. S. Arh. Nifon Ploeștenu. Din actele aflate în dosar, nu se poate ști dacă Jaquot este ebreu, Rus ori Frances; de bună sémă că după nume mai mult sémănă a fi Frances, dar nu importă ce este proprietarul fabricei, ci lucrările care es din fabrică. Aceste icône sunt deja aprobate de Sfintul Sinod al Rusiei, și se vînd de mult timp pe la noi asemenea icône.

Representantul fabricei cere însă autorisația S-tului Sinod, fiind-că nu le mai dă voe autoritățile vamale să le mai introducă la noi în țară. Rog pe S-tul Sinod a acorda înalta sa încuviințare, mai ales că fabricantul se obligă a imprima titlurile icónelor cu litere latine.

P. S. Episcop al Râmnicului. I. P. S. Stăpâne, se știu încercările ce s'au făcut la Tipografia S-tului Sinod, de a se institui un atelier de iconografie, spre a face icône creștinești ortodoxe, care să se răspândească în poporul nostru. De și acele icône erau aprobate de S-tul Sinod, ca unele ce pe cât posibil întrunea condițiunile cerute de iconografia Bisericii și se răspândea în popor, totuși mijlócele financiare nu au putut permite Tipografiei S-tului Sinod ca să continue și mai departe a litografia icône, așa că astă di exemplarele care fuseseră litografiate s'au împuținată și se împuținează pe di ce merge, și eu cred că în vederea trebuinței de icône în stilul bisericii noastre ortodoxe, ce se simte în poporul nostru, cred că S-tul Sinod ar putea aproba conclusiunile raportului, cu observațiunea însă, ca numele

să se scrie nu numai cu litere latine, ci să fie chiar românești.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Mă unesc și eu cu opiniunea P. S. Episcop al Râmnicului, ca numele sfinților reprezentați prin acele icône să fie date românește.

P. S. Episcop al Râmnicului: Dacă ar dice preobreganie și ar fi scris cu litere latine, nu ar însemna nimic.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu, Raportor, să se scrie românește bine înțeles și titlul icónelor și orice alte cuvinte.

P. S. Episcop al Râmnicului: Să se pună bine punctul pe i, așa că icônele potrivit învățătorei dogmatice să poarte inscripțiunea nu numai latină, dar și românească.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu, Raportor, să se aprobe concluziunile raportului cu observațiunile făcute de P. S. Episcop al Râmnicului.

P. S. Episcop al Râmnicului: Și numai aceste icône, care vor fi scrise cu litere latine și anume românești să se autorise a fi puse în vîndare, cele cu inscripții streine nu. Căci nu trebuie noi să neglijăm pe de o parte desfacerea icónelor noastre românești, pe care le posedăm, și pe de altă parte să răspândim icône cu termeni streini în poporul nostru. Cu aceste observațiuni mă unesc cu concluziunile raportului.

Ne mai cerînd nimeni cuvîntul, se pun la vot concluziunile raportului cu observațiunile făcute de P. S. Episcop al Râmnicului și se primesc.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu, Raportor, dă citire următorului raport al aceleași comisiuni, înreg. la No. 363, relativ la petițiunea D-lui Iorgu Dumitrescu de a i se da voie să tipărească cartea intitulată: «Urmare lui Iisus Christos».

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a Sf. Sinod s'a trimis suplica înreg. la No. 282 din 12 Oct. a. c., adresată Sf. Sinod de D-nul Iorgu Dumitrescu, domiciliat în comuna Podu-Bărbierului, județul Dâmbovița, prin care rîgă pe Sf. Sinod, ca după cum i-a dat bine-cuvîntarea de a tipări cu a sa cheltuială „*Minunile Maicei D-lui*“ și „*Mântuirea Păcătoșilor*“, tot așa să i dea Înalta bine-cuvîntare de a imprima și cartea intitulată „*Urmare lui Iisus Christos*“, după o broșură tradusă și tipărită în București de D-nul G. Muntenu la anul 1845; care carte

tipăriind-o în mai multe miș de exemplare, se obligă a o împărți în mod gratuit elevilor premianți ai școlilor rurale cum și creștinilor doritori, de a ceti asemenea cărți folositoare de suflet.

Comisiunea cercetând cartea prezentată pe lângă suplica D lui Iorgu Dumitrescu, a constat că e de cuprins moral, că are un stil fluent și o limbă curat bisericească.

Comparând însă cartea cu originalul din limba franceză, după care e tradusă de D-nul Munténu, a constat că la fie care capitol îi lipsește reflexiunile (cugetări) explicative, cari se găsesc în textul frances,

Și comisiunea în dorința de a se retipări o asemenea carte folositoare de suflet, cât se poate mai complectă, a rugat pe Inalt P. S. Mitropolit Primat, prin subscrisul raportor, ca Inalt Prea Sântia Sa, care se ocupă cu traduceri de opere, spre a înavuți literatura noastră bisericească, să bine-voiască a traduce și aceste reflexiuni explicative, care lipsesc din traducțiunea D-lui Munténu, pentru a se da la lumină o operă complectă, și Inalt P. S. Sa a bine-voit a primi să traducă aceste reflexiuni.

Având în vedere, că D-l Iorgu Dumitrescu fără nici o umbră de interes, ci numai din rîvnă și dragoste către religiuinea strămoșească a tipărit cu bine-cuvîntarea Sf. Sinod și alte cărți de cuprins moral, pe care le-a distribuit, în mod cu totul gratuit, elevilor premianți ai școlilor rurale din totă țara, bibliotecilor parohiale și deținuților din închisori.

Considerând, că răspândirea prin popor a unor asemenea cărți folositoare de suflet, este de mare folos, mai ales în timpul de față când blândul popor român este subminat cu fel de fel de idei subversive; și

Considerând în fine că piosul creștin D-nul Iorgu Dumitrescu aduce un mare serviciu sînteii noastre Biserici;

Comisiunea, pe baza acestor temeiri și considerațiuni, este de opinie, ca pe de o parte Sf. Sinod să acorde înalta bine-cuvîntare D-lui Iorgu Dumitrescu, spre a tipări și această carte de cuprins moral, intitulată „Urmare lui Iisus Christos“, după traducțiunea făcută de D-nul Gh. Munténu, adăugîndu-se însă și reflexiunile explicative, traduse de Inalt Prea Sântitul Mitropolit Primat, după textul frances, la finele fie-cărui capitol; iar pe de altă parte să exprime D-lui Iorgu Dumitrescu mulțămiri prin biuroul Sf. Sinod pentru piósele și laudabilele sale fapte.

Acesta fiind rezultatul cercetărilor și opinia Comisiunei în cazul de față, cu cel mai profund respect le supunem la cunoștința Sf. Sinod spre a decide cele ce va crede de cuviință.

Raportor: (ss) † Nifon N. Ploeștenu

(ss) † Calist Ialomitenu Botoșenenu

(ss) † Gherasim al Romanului

P. S. Episcop al Râmnicului: Cu multă bucurie și mulțămire sufletescă eă, și cred că noi toți, luăm act de dorința și năzuința acestui creștin pios de a răspândi această carte religioasă și morală, pentru edificarea poporului. Eă și în Senat am avut odată prilejul a pune în relief

fapta bună a acestui om. Atunci ca și acum nu am destule cuvinte de laudă pentru el.

Mă unesc cu concluziunile raportului, de a se mulțami din partea Sf. Sinod D-lui Iorgu Dumitrescu, pentru generositatea și caritatea creștină, de care dă dovadă așa de strălucită. Dar, pe lângă mulțămirea ce Sf. Sinod o aduce, sa-și hotărăște a o aduce D-lui Dumitrescu, este de cuviință a aduce mulțămirea noastră și înalt P. S. Mitropolit Primat, care a bine-voit a se îndeletnici cu traducerea reflexiunilor, cari sunt de o frumusețe netăgăduită, și a se îmbunătăți lucrarea ce este gata a se tipări.

Dați-mi voe însă, a face o observațiune în această cestiune.

Ar trebui ca Sf. Sinod să ia o măsură de a se unifica, ca să țină așa, limba din traducerea lui Munténu, cu limba din traducerea înalt P. S. Mitropolit Primat și în acest scop ar fi bine ca să se delege din partea Sf. Sinod unul din P. P. S. S. membri, și așa crede că P. S. Nifon Ploeștenu cu plăcere ar lua această însărcinare ca să albă, când va eși din tipar, unitate în cea ce privește limba.

Cu aceste observațiuni, mă unesc în totul cu concluziunile raportului.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: În urma propunerii, care mi-a făcut-o P. S. Arh. Nifon Ploeștenu în această cestiune, eu am și tradus deja acea parte. Este adevărat că limba românească, care este în traducerea de la 1845 făcută de D-nu Munténu, este foarte românească, însă eu recunosc că nu posed acea limbă și nu sunt în stare ca să o posedez. De aceea m'am hotărât ca atunci când P. S. Arh. Nifon Ploeștenu va bine-voi a lua acea traducere, făcută de mine, să se însărcineze să pună o limbă cât se poate mai apropiată de limba traducătorului din 1845. Pentru acest sfârșit am vorbit cu P. S. Sa și mi-a promis că va primi sarcina acesta; dacă Sf. Sinod va bine-voi, după propunerea P. S. Văstre să orînduască o comisiune, eu sunt gata a da înscris...

P. S. Episcop al Râmnicului: Avem încredere.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Vă asigur că tot ce privește dogma, nu este atins, numai ca limbă cred că e necesar a se revedea. Rămâne dar ca P. S. Arh. Nifon Ploeștenu să se ocupe cu această lucrare.

Voci: Da, da.

Se pun la vot concludsiunile raportului, cu propunerea Inalt P. S. Mitropolit Primat și a P. S. Episcop al Râmnicului și se primesc.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu, Raportor, dă citire următorului raport al aceleași comisiunii, înreg. la No. 360, relativ la cererea D-lor Nicolae Vasilescu Romeo și Nicolae Georgescu, elevi ai școlii de Bele-arte din București.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La Comisiunea de petițiunii a S-tului Sinod s'a trimis adresele S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei sub No. 3175 și 3176 din a. c. însoțite de suplicile D-lor Nicolae Vasilescu Romeo și Nicolae Georgescu, amândoi în școla de Belle-arte, cum și de două icône model, una cu imaginea *Maica Domnului* și alta cu *Sântul Mare Mucenic Gheorghe*, prin care numiții rógă pe S-tul Sinod, că fiind angajați a zugrăvi biserica Pandurî din jud. Ialomița, să li se dea bine-cuvîntare de S-tul Sinod, de a zugrăvi biserica.

Comisiunea avënd în vedere, că suplicanții abia sunt elevi în școla de Belle-arte; și deci nu presintă garanții destul de serioase pentru a li se încredința bisericii de zugrăvit.

Avënd în vedere că nu presintă nici măcar un Certificat de la școla de Belle-arte prin care să încredințeze pe S-tul Sinod, că sunt cel puțin elevi ai numitei școle.

Mai avënd în vedere că numiții nu presintă nici vre un Certificat prin care să dovedescă că au mai lucrat la pictura bisericească.

Și avënd în vedere în fine, că icónele prezentate ca model nu corespund cerințelor artei și se cunosc că sunt făcute de începători.

Pentru aceste motive și considerații, *Comisiunea este de părere a nu li se acorda de către S-tul Sinod bine-cuvîntarea de a zugrăvi biserici, până ce mai întâi nu vor presenta certificat că au terminat școla de Belle-arte, și că prin urmare sunt în măsură de a mânui penelul bine, spre a nu face tablouri și sfinți fără chip și asemănare prin biserici.*

Acésta fiind opiniunea Comisiunnei, cu cel mai profund respect o spune la cunoștința S-tului Sinod, spre a decide cele ce va crede de cuviință

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploesteanu*
 (ss) † *Gherasim al Romanului*
 (ss) † *Calist Ialomițeanu Botoșăneanu*

Ne cerënd nimeni cuvîntul, se pun la vot concludsiunile raportului și se primesc.

P. S. Episcop al Râmnicului: Vă rog să bine-voiți a-mi permite să dau citire propunerii ce am avut onóre a face, relativ la cartea imprimată de Ministerul Cultelor și aprobată de Sf. Sinod.

Iată acea propunere:

PROPUNERE

Avem onoare a propune ca Sf. Sind să exprime prin birou mulțumire Onor. Minister al Cultelor, că a imprimat și dispus a se împărți în dar bibliotecilor parohiale lucrarea intitulată „20 cuvântări“ pe care Sf. Sinod a aprobat-o, în urma raportului Comisiunii pentru cercetarea cărților de învățămînt religios cursul secundar, ca o carte instructivă și proprie a se citi și în biserică pentru edificarea morală a credincioșilor.

(ss) † *Silvestru al Hușilor*

(ss) † *Athanasie al Râmnicului*

(ss) † *Pimen G Piteștenu.*

Se pune la vot și se primește.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Ne mai fiind nimic la ordinea zilei, ridic ședința.

Ședința se ridică la orele 10^{1/2}, anunțându-se cea viitoare pentru a doua și 20 Octombrie curent orele 9 dimineața.

Președinte † **Iosif Mitropolit Primat.**

Secretar: † *Athanasie al Râmnicului.*

† *Pimen G. Piteștenu.*

Ședința din 20 Octombrie 1900.

Ședința se deschide la orele 9 a. m., sub președenția I. P. S-țitului Mitropolit Primat.

Se citește apelul nominal. Prezenți 12 P.P. S.S. Membri, fiind în concediu P. S. Episcop al Dunărei-de-jos și P. P. S.S. Arhieriei Calistrat Bărlădeniu, Conon Bacaonu și Calist Botoșenenu.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Fiind în număr, ședința este deschisă.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu, Secretar, citește sumarul ședinței precedente.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Cer cuvîntul asupra sumarului.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Aveți cuvîntul.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Inalt Prea Sînțite și P.P. S.S. Părinți și Frați; o mică observație am de făcut în espunerea lucrărilor, care sunt pentru aprobarea de călugăriri. Văd că se dice: S'ă primit să se tundă în mona-

hism fratele cutare din monastirea cutare, surorile cutare din M-rea cutare.

Noi, Români, pe cât cunoștem, ne-am obișnuit a numi monastiri, pe cele numite mari, cum sunt: Cernica, Căldărușani și altele; în Moldova: M-rea Némțului, Văratecul și altele. Dar monastirea Rogozu!

P. S. Episcop al Buzăului: Este un schituleț mic.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: De asemenea știu în Eparhia Buzăului: M-rea Rătesci, Ciolanu și altele. Rogozu dar este un schituleț mic. Acésta am avut de observat.

P. S. Episcop al Romanului: Am auzit spun tu-se în sumar, că eă în ședința de eră pe lângă raportul relativ la jurămîntul preoților, ași fi citit și alte rapôrte.

În adevăr, am citit și alte rapôrte, dar nu în ședința de eră. Eră am citit numai raportul relativ la jurămîntul preoților; iar pe cele-l-alte le-am citit în ședința de alaltăeră. Rog dar să se facă acéstă rectificare.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Se va rectifica.

Pun la vot sumarul ședinței precedente, cu rectificările cerute. Cine este pentru, să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: I. P. S-șite Președinte, Vă rog să bine-voiți a'mi acorda un concediū pentru ziua de 20, fiind nevoit să merg în ziua aceea la liceul Sf. Sava.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Pun la vot concediul cerut de P. S. Arh. Calist Botoșenenu. Cine este pentru, să bine-voiască a ridica mâna. S'a primit.

Se comunică de la biuroū petițiunea preotului Nicolae Popa, paroh al parohiei Vadu Roșca, com. Vultur, județul Putna, prin care cere a se mijloci la Guvern să se permită preoților a cumpăra pămînt rural pentru a'și face casă de locuit.

Idem, petițiunea D lui Iosif Hofrichters Sohn, pictor domiciliat la Reichenau în Boemia, prin care cere a i se încuviința să introducă icóne în România și a zugrăvi biserică în stilul bizantin, pentru care înaintéză o icónă model: «Domnul Iisus Christos».

Ambele aceste comunicări se trimit la comisiunea de petițiuni.

Idem, petițiunea D-lui Ieremia Vlădescu, institutor în Plo-

ești, prin care arată, că D-sa este autorul cărții de citire înaintată S-tului Sinod sub motto: «Cine știe carte, are patru ochi» și se trimite la comisiunea pentru cercetarea cărților de învățămînt religios cursul primar.

Idem, petițiunea D-lui Liviu D. Rațiu, prin care arată că în anul 1898 a înaintat compozițiunile musicale ale decedatului Ciprian Porumbescu spre a se aproba, și că dându-se la o comisiune spre cercetare, nici până acum nu i s'a comunicat rezultatul cercetării comisiunei din cari făceau parte D. G. Brătianu, Al. Podolénu și P. S. Arh. Pimen Piteștenu și se trimite la comisiunea pentru cercetarea manualelor de muzică.

Idem, petițiunea Societății: Cercul cultural «Gheorghe Lazăr», fondată de elevii liceului Lazăr din Bucuresci, prin care cer a li se da gratuit din Tipografia cărților bisericești pentru biblioteca acelei societăți Revista S-tului Sinod și alte cărți religioase, și se trimite la comisiunea pentru cercetarea socotelilor Revistei.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Comunicările terminându-se, P. S. Raportor al comisiunei de petițiuni este rugat a da citire rapórtelor pe care le are pregătite.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu, Raportor, citește următorul raport al comisiunei de petițiuni, înreg. la No. 386, relativ la cererea D-lui Tache Oprescu, fost profesor de muzică.

Înalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a Sf. Sinod s'a trimis suplica înregistrată la No. 100 din 4 Mai a. c., adresată Sf. Sinod de D-l. Tache Oprescu, fost profesor de muzică la liceul Matei Basarab din Bucarești, prin care rógă pe Sf. Sinod a interveni pe lângă Onor. Minister al Cultelor și Instrucțiunei Publice, care deja a fost sesizat de D-sa prin petiția înregistrată la No. 16,152 din 27 Martie a. c. ca să publice concurs, spre a se prezenta toți acei maeștri de muzică, cari vor fi în stare să transpue notațiunea psaltichiei pe note liniare, ca ast-fel lumina să nu fie ascunsă sub obroc.

Comisiunea avënd în vedere că publicarea unui atare concurs nu este de competența S-tului Sinod, ci de a Onor. Minister al Cultelor și Instrucțiunei Publice este de opinie a trece la ordinea zilei.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploestenu.*

(ss) † *Gherasim al Romanului.*

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor citește următorul raport al aceleiași comisiunii, înreg. la No. 387, relativ la petițiunea preoților Preda Ionescu și Ioan Brătescu:

Înalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a S-lui Sinod s'a trimes suplica înregis. la No. 216 din 13 Mai a. c., adresată S-lui Sinod de caterisiții preoți Preda Ionescu din com. Obislav, județul Vlașca și Ion Brătescu din com. Petrești, jud. Dâmbovița, prin care se roga ca S-tul Sinod să se milostivească asupra sôrteii lor, și să'i grațieze; de ôre-ce în timp de 7 ani de când sunt caterisiți au ajuns într'o stare demnă de plîns, neavând nici pânea de tôte zilele.

Comisiunea, având în vedere că numiții preoți, fiind acușați că au fost tălnuitori ai unei bande de falsificatori de bilete de bancă, au fost condamnați de Curtea cu Jurați de Ilfov, la un an închisore, pedepsă oare a suferit-o în penitenciarul Văcărești.

Având în vedere, că această sentință rămîind definitivă numiții preoți au fost caterisiți de Spiritualul Consistoriu al S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei.

Considerând, că caterisiții preoți, făcând apel la S-tul Sinod contra sentinței de caterisire, și S-tul Sinod găsind că la judecarea procesului lor s'au îndeplinit tôte formalitățile cerute de legea și regulamentele în vigóre, pentru materie de judecată bisericească, au rămas definitiv caterisiți.

Mai considerând că în sesiunea de toamnă a anului 1897, numiții preoți au mai cerut grațierea de la S-tul Sinod, și S-tul Sinod pe basa raportului Comisiunei de petițiuni, deja le-a mai îndulcit sôrta, lăsându-i de a purta haînele preotești și a putea fi numiți ca cântăreți.

Si considerând în fine, că deja preotul Brătescu a fost numit cântăreț, de către S-ta Mitropolie a Ungro-Vlahiei.

Comisiunea, cu destulă părere de rău, este de opinie a se pune suplica de grațiere a numiților preoți la dosar, de ôre-ce S-tul Sinod ar veni în contra-țicere cu legile statului, dacă ar introduce în rîndul preoților pe acești foști preoți, cari prin hotărîrile atâtor instanțe civile și bisericești, au fost escluși ca vătămători ai ordinii morale în stat și spre a servi de pildă și altora, cari ar îndrăzni să comită asemenea fapte.

Acosta fiind opiniunea Comisiunei, cu cel mai profund respect o spune la cunoștința S-lui Sinod, rămîind ca S-tul Sinod ca suveran, și ca cea mai înaltă autoritate bisericească în statul Român, să hotărască în a sa înaltă chibzuință și înțelepciune cele ce va crede de cuviință.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploestenu.*

(ss) † *Gherasim al Romanului.*

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Pe lângă conclusiunile raportului țin a adăoga, că amândoi preoți

aū acum locul de cāntăreţ şi prin urmare nu sunt peritori de fōme.

Pun dar la vot conclusiunile raportului. Cine este pentru, sǎ bine-voiascǎ a ridica mǎna. S'a primit.

Acelaşi P. S. raportor citeşte următorul raport al aceleeaşii comisiunii, înreg. la No. 388, relativ la cererea D-lui Ştefan D. Greceanu.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petiţiuni a S-tului Sinod s'a trimis suplica înreg. la No. 364 din 19 Octombrie a. c., adresată S-tului Sinod de D-nul Ştefan D. Greceanu în calitate de ctitor, proprietar şi enoriaş, în numele locuitorilor din cătunele Balamuci şi Balta Négră din judeţul Ilfov, prin care rōgǎ pe S-tul Sinod, ca sǎ revinǎ asupra votului dat în şedinţa sa din 5 Maiū 1900, cu privire la formarea unei noi parohii din menţionatele cătune, avēnd ca bisericǎ parohialǎ Schitul Balamuci, fost metoc al bisericii Sārindar din Bucureşti.

Comisiunea, al cǎrei raportor a avut onōrea sǎ fie tot subscrisul în sesiunea de primǎ-varǎ a anului curent, basāndu-se pe motivele luate din protestele preoţilor de la parohiile Grecii-de-jos şi Micşuneşti-Marī, a opinat cǎ nu se pōte face o nouǎ parohie din cătunele Balamuci şi Balta-Négră, pentru cǎ s'ar depopula cele douē parohii, de care ţine cele douē cătune şi cǎ revārsāndu-se riul Ialomiţa ar întreprinde comunicaţia între aceste comune; şi deci cererile locuitorilor aū fost clasate la dosar.

Acum însă, avēnd în vedere suplica D-lui Ştefan Greceanu, cum şi explicaţiunile date comisiunei, cǎ adicǎ comisiunea necunoscēnd situaţia topograficǎ a localitǎţii şi fiind indusǎ în erōre de arǎtările nedrepte ale preoţilor parohii, cari îngrijesc de aceste douē cătune şi cari din motive numai de pur interes material s'aū opus la formarea unei parohii.

Mai avēnd în vedere, cǎ dacǎ se revārsǎ riul Ialomiţa (cum afirmǎ preoţii), apoi cu atāt mai mult preoţii din parohiile Grecii-de-jos şi Micşuneşti-Marī, nu pot da la timp şi cu înlesnire îngrijirile religiōse locuitorilor din cătunele Balamuci şi Balta-Négrǎ;

Considerānd cǎ podul de peste Ialomiţa, care spuneǎ preoţii cǎ înlesneşte comunicarea între parohii şi aceste douē cătune, este fōrte de parte, dupǎ arǎtările D-lui Grecēnu şi prin urmare cu greū parohii din Greci şi Micşuneşti, vor îngriji de locuitorii celor douē cătune.

Mai considerānd cǎ aceste douē cătune aū o populaţie de 152 contribuabili, cari fiind isolaţi de cele douē parohii se servesc de multe ori de preoţi monahi de la M-rea Cǎldăruşani, pentru casuri de înmormintări.

Considerēnd în fine cǎ dacǎ nu se va forma o nouǎ parohie din cele douē cătune, schitul istoric numit Balamuci se va ruina cu desevīrşire, ne fiind cine sǎ slujescǎ într'acea bisericǎ şi prin urmare sǎ o mai îngrijascǎ.

Comisiunea, pe basa acestor noui temeuri şi consideraţiuni, este de opinie şi rōgǎ pe S-tul Sinod sǎ revie asupra votului dat în şedinţa sa din 5 Maiū 1900 şi sǎ aprobe a se forma o nouǎ parohie din cătunele

Balamucii și Balta-Négră din județul Ilfov, având ca biserică parohială biserica schitului istoric Balamuci, fost metoc al desființatei mănăstiri Sărintar din București.

Acésta fiind opinia comisiunei cu profund respect o supune la cunoștința S-tului Sinod spre a decide cele ce va crede de cuviință.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploesténu.*
(ss) † *Gherasim al Romanului.*

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Ađi desființata mănăstire. Să ne pronunțăm așa cum este adevăratul lucru.

P. S. Arh. Nifon Ploesténu. Se va rectifica în raport.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Pun la vot concluziunile raportului cu rectificarea cerută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Cine este pentru, să bine-voiască a ridica mâna. S'a primit.

Același P. S. raportor citește următorul raport al aceleiași comisiuni, înreg la No. 389, relativ la suplica societăței Culturale «Viitorul» din Iași.

Inalt Prea Sănțite Stăpâne,

La comisiunea de petițiunii a S-tului Sinod s'a trimes suplica înreg la No. 320 din 17 Octombrie a. c., însoțită de un exemplar de statute ale societăței culturale „Viitorul” din Iași, adresată S-tului Sinod de comitetul acelei societăți compus din D-l Dr. D. G. Boroianu ca președinte, Economu Gotcu ca casier, Arhimandritul Teodosie, Arhimandritul Miron, Arhimandritul N. Munténu, Economul Savin, Economul I. Mitescu și D-l Vasile Oiaga ca membri; iar Economul Gr. Florescu ca secretar, prin care suplică rógă pe S-tul Sinod a lua sub aripile sale acéstă societate, îndemnând pe cler și popor să contribuiască cu ceva pentru prosperitatea acestei societăți, care este înființată spre binele sfintei năstre biserici și folosul némului Românesc.

Comisiunea având în vedere suplica comitetului acestei societăți, din care transpiră un mare respect și o deosebită deferență pentru S-tul Sinod.

Mai având în vedere că scopul societăței „Viitorul” din Iași este: dezvoltarea și răspândirea literaturii teologice; și că pentru ajungerea acestui frumos scop societatea va întrebuința ca mijlôce: Intruniri, conferințe și publicațiuni.

Și considerând că asemenea societăți dacă vor fi încurajate, pot aduce folose reale sfintei năstre biserici și némului Românesc.

Și considerând că societatea „Viitorul” fiind condusă de niște persoane demne de tótă încrederea și stima, merită tótă atențiunea S-tului Sinod.

Pe temeiul acestor considerațiuni comisiunea este de opinie ca S-tul Sinod să ia act cu mulțămire de înființarea societăței „Viitorul” din Iași.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploesténu.*
(ss) † *Gherasim al Romanului.*

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

P. S. Episcop al Romanului, Raportor, citește următorul raport al aceleiași comisiuni, înreg. la No. 390, relativ la suplica fostului preot Pavel Moraru:

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

Fostul preot Pavel Morariu, acum stabilit în Ferma Laza, județul Vaslui, prin petițiunea adresată S-tului Sinod, înreg. la No. 242 din 22 Septembrie a. c., și primită la comisiunea de petițiuni, smerit și plecat vine și cere milostivirea S-tului Sinod să bine-voiască a numi o anchetă atât în locul unde a oficiat preoția cât și unde se află astăzi, muncind spre a-și câștiga pâinea de toate zilele, și dacă ancheta se va convinge de inocența lui, smerit se roagă a fi primit spre a săvârși cele preoțești.

Comisiunea, având în vedere că S-tul Sinod a aprobat în ședința din 11 Maiă a. c., concluziunea raportului comisiunii de petițiuni, prin care se respinge pentru tot-d'auna cererea de grațiere și de readucere în trepta preoției a sus numitului, respectuos opinază ca asupra cererii lui să se treacă la ordinea zilei.

Raportor: (ss) † *Gherasim al Romanului*.
(ss) † *Nifon N. Ploestenu*.

P. S. Episcop al Râmnicului: Mă unesc cu concluziunile raportului, cu atât mai mult, că chiar ați P. S. Arh. Nifon, raportorul comisiunii de petițiuni ne-a citit o cerere tot de asemenea natură, a unor foști preoți; ași adăugi numai să se observe în raport, că preotul se recomandă atențiunii și blândeței ce caracterisă pe P. S. Episcop al Hușilor ca la cerere să i se dea vre un loc de cântăreț.

P. S. Episcop al Hușilor: Îi dau loc de cântăreț, dar n'a cerut nici odată.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Pun la vot concluziunile raportului cu adăugirile făcute de P. S. Episcop al Râmnicului. Cine este pentru, să bine-voiască a ridica mâna. S'a primit.

Același P. S. raportor, citește următorul raport, înreg. la No. 391, relativ la petițiunea locuitorilor din cătunul Hovița, jud. Mehedinți.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a S-tului Sinod s'a primit adresa sub No. 2833/900 înreg., la No. 311/900 a Sf. Episcopii a Râmnicului Noul Severin, pre lângă care înapoiază adresa Onor. Minister al Cultelor și al Instrucțiunii Publice No. 4161 însoțită de o anexă—petițiunea locuitorilor din cătunul Hovița jud. Mehedinți, prin care arată că regu-

larea celor patru sate înșirate pe valea râului Bahna prin munți în sus, în două parohii și anume: Vârciorova cu Ilovița și Bahna cu Moisești e firescă, corespunzând situațiunei lor topografice și orî ce modificare e nesuștinută, și că cele arătate prin petiția locuitorilor din cătunul Ilovița sunt ecoul dorințelor preotului I. Boboicenu, parohul parohiei Bahna-Moisești, care locuind în cătunul Ilovița se teme a nu fi forțat să se mute în parohia sa Bahna-Moisești.

Comisiunea, avînd în vedere netemeinicia cererei locuitorilor, dovedită prin lămuririle P. S. Episcop respectiv, respectuos opinéază a rămănea parohiile Vârciorova Ilovița și Bahna-Moisești în starea actuală,

Raportor: (ss) † *Gherasim al Romanului.*

(ss) † *Nifon N. Ploestenu.*

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, citește următorul raport, înreg. la No. 392, relativ la adresa Primăriei comunei Carpeni, jud. Doljiu.

Inalt Prea Săntite Stăpâne,

La comisiunea de petițiunii a S-lui Sinod s'a primit adresa sub No. 1926/900 a Primăriei comunei Carpeni, plasa Jiu de sus Dumbrava județ. Doljiu, înreg. la No. 322/900, care cere că în acea comună, pe lângă cele două parohii existente să se formeze și o a treia anume Cărăpancești, pentru cuvîntul că comuna este foarte întinsă, fiind alcătuită din trei cătune și patru mahalale departe unele de altele, lucru care îngreuéază îndeplinirea serviciilor religioase la biserica Cărăpancești.

Comisiunea, spre a fi deplin luminată asupra cererei din această adresă, respectuos opinéază să se trimită P. S. Episcop respectiv spre a da lămuririle necesare.

Raportor: (ss) † *Gherasim al Romanului*

(ss) † *Nifon N. Ploestenu.*

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, citește următorul raport, înreg. la No. 393, al aceleași comisiunii, relativ la suplica locuitorilor cătunului Jaroștea.

Inalt Prea Săntite Stăpâne,

La comisiunea de petițiunii a S-lui Sinod s'a primit adresa cu No. 2860/900, înregistrată la No. 318/900, a S-tei Episcopii a Râmnicului Noul Severin, prin care P. S. Episcop respectiv arată că în cătunul Jaroștea din parohia Vêrlenî, jud. Vâlcea, situat în niște înfundături de munți și locuri anevoioase de străbătut, serviciile religioase se îndeplinesc cu multă greutate, pentru că este prea îndepărtat de centrul parohiei unde locuește parohul, și pentru înlăturarea reclamațiilor, propune să se trecă cătunul Jaroștea la parohia Olténca-Glăvile al căreea

paroh este cu locuința la o distanță de $1/2$ oră de la acest cătun și face rugămintea să se aprobe această modificare.

Comisiunea, având în vedere că prin această modificare se înlesnește exacta îndeplinire a serviciilor religioase din cătunul Jaroștea, respectuos opinază să se aprobe cererea făcută de P. S. Episcop respectiv.

Raportor: (ss) † *Gherasim al Romanului.*
(ss) † *Nifon N. Ploeștenu.*

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, citește următorul raport al aceleiași comisii, înreg. la No. 394, relativ la suplica locuitorilor din comunele Costești și Petreni din Eparhia Râmnicului.

Înalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiunii a S-tului Sinod s'a primit adresa Sf. Episcopii a Râmnicului Noul Severin sub No. 2835/900 înreg. la No. 313/900, prin care P. S. Episcop respectiv arată că la parohiile Costeștii propriu și Petrenii din jud. Vâlcea, s'a făcut niște schimbări, fie din erorere de tipar sau din altă cauză, prin care s'a adus mărirea unei parohii în detrimentul altea, lucru care aduce greutate parohului parohiei mari în îndeplinirea serviciilor religioase, făcând prin acesta și pe locuitori să sufere, și propune egalarea celor două parohii în modul următor: În parohia Costești să intre cătunele Văratici, Feregele, Grușețul până la punctul unde se începe limita parohiei Petreni; iar în parohia Petreni să intre cătunul Țigănia, Petreni, Ciorobești și 60 locuitori din mahalaua Secăturile până la limita parohiei Costești.

Comisiunea, având în vedere că prin această modificare nu se formează o nouă parohie, ci numai se înlesnește exacta îndeplinire a serviciilor religioase, în amândouă parohiile, respectuos opinază să se aprobe modificarea cerută de P. S. Episcop respectiv.

Raportor: (ss) † *Gherasim al Romanului.*
(ss) † *Nifon N. Ploeștenu.*

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, citește următorul raport al aceleiași comisii, înreg. la No. 395, relativ la suplica preotului Nicolae Opreșorenu.

Înalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiunii a S-tului Sinod s'a primit petițiunea preotului Nicolae Opreșorenu din comuna Orodelu, plasa Câmpul, județul Doljiu, înreg. la No. 276/900, prin care se plânge că a fost șters din state, în urma sentinței cu No. 305/95 pronunțată de Spiritualul Consistoriu al Eparhiei Râmnicul Noul Severin pe motivul că a refuzat înaintarea sa ca paroh în comuna Călugărei, ceea ce el tăgăduște, sus-

ținând că a făcut serviciul regulate în acea parohie, și dovedește acesta prin certificatul Primăriei Călugăreii cu No. 783/95.

Comisiunea, având în vedere că cazul nu este de caterisire, respectuos opiniază a fi lăsat la aprecierea P. S. Episcop respectiv.

Raportor: (ss) † *Gherasim al Romanului*,
(ss) † *Nifon N. Ploestenu*.

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

P. S. Episcop al Râmnicului, Raportor, citește următorul raport al comisiunei pentru cercetarea socotelilor Revistei și Tipografiei, înreg. la No. 345, relativ la costul ornamentării cărții de rugăciune, dedicată A. S. Regale Principelui Carol.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

Comisiunea pentru luarea socotelilor tipografiei și ale Revistei S-lui Sinod, observând raportul Direcțiunei Tipografiei înreg. la No. 279 din 12 a. c. asupra costului ornamentării și legăturii cărții de rugăciune, dedicată de S-tul Sinod Alteței Sale regale Principelui Carol, arătând că lucrarea în total a costat lei 9056 bani 50, cheltuiți din veniturile ordinare ale tipografiei pe exercițiul curent în baza ord. No. 27/900, opiniază cele ce urmează:

I) A se aproba cheltuella făcută, rămând ca să se presinte aceste justificative, pe care de alt-fel Comisiunea le-a controlat în ziua de 17 a. c. odată cu gestiunea financiară pe 1900/1901.

II) A se obliga comitetul redactor al Revistei să contribue din casa Revistei la costul lucrării cu lei 4528 bani 25, adică pe jumătate, de ore-ce ar fi împovărător, în împrejurările de față, pentru casa tipografiei să suporte singură costul întreg al lucrării, și apoi Revista fiind instituția S-lui Sinod ca și Tipografia, va fi un merit pentru ea a fi contribuit la deservirșirea unui așa monument.

Acesta fiind rezultatul cercetărilor comisiunei, subscrisul cu smerenie îl supune la deliberarea S-lui Sinod.

Raportor: (ss) † *Athanasie al Rimnicului*.

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același *P. S. Raportor*, citește următorul raport al aceleiași comisiuni, înreg. la No. 327, relativ la cererea societății Clerului Român «Ajutorul» secția Turnu Măgurele.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru luarea socotelilor Revistei și tipografiei s'a trimes cererea societății Clerului Român „Ajutorul“, secțiunea Turnu Măgurele de a se dăru bibliotecii acelei societății câte un exemplar din cărțile tipărite în tipografia cărților bisericești. Comisiunea, în vedere că S-tul Sinod a hotărât deja ca imprimatele disponibile de la ti-

pografia cărților bisericești să se trimită pe la P. P. S. S. Chiriarchi, cari să le împartă unde trebuința va cere, opinéază ca petiționarii să se adreseze la P. S. Chiriarch respectiv.

Acésta fiind opiniunea Comisiunei, cu respect o supune deliberărei S-lui Sinod.

Raportor: (ss) † *Athanasie al Râmnicului*.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Voiă să fac o întrebare. Nici un P. S. Chiriarch nu dispune de atâtea cărți, câte cereri se fac necontentit, așa că de unde dar se pot satisface tóte cererile?

P. S. Episcop al Râmnicului: Răspund cu smerenie la întrebarea I. P. S. Vóstre. Tot acest lucru se va putea dice în deosebî și de casa Tipografiei. Comisiunea însă pentru a preîntimpina asemenea cereri, a opinat încă în o ședință din sesiunile trecute, ca cărțile ce s'ar afla disponibile în depositul Tipografiei să se pótă împărți în țară. să se trimită la P.P. S.S. Chiriarchi, ca P.P. S.S. Lor să le distribue unde vor găsi de cuviință și unde va cere trebuința. Acum dacă vor fi mai existând la P. P. S.S. Chiriarchi cărți de acestea, nu ne îndoim, că P.P. S.S. Lor vor da cu mare mulțămire la cei ce vor cere; iar dacă nu vor mai exista, nu vor da și atunci Tipografia va fi scutită de asemenea cereri.

Acestea am avut a răspunde la întrebarea I. P. S. Mitropolit Primat.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: În urma acestor explicațiuni, pun la vot conclusiunile raportului. Cine este pentru, să bine-voiască a ridica mâna. S'a primit.

Același P. S. Raportor, citește următorul raport al aceleși comisiuni, înreg. la No. 330, relativ la adresa P. S. Episcop al Hușilor, prin care cere a se da un rând de cărți de ritual școlei de cântăreți din urbea Bârlad.

Înalt Prea Sântite Stăpâne,

La Comisiunea pentru luarea socotelilor Revistei și Tipografiei s'a trimis adresa S-tei Episcopii a Hușilor sub No. 1445, înreg. la No. 244/900, prin care se mijlocește a se dărui de S-tul Sinod din Tipografia cărților bisericești un rând de cărți de ritual și o cazanie prin Protoeria de Tutova școlei de cântăreți din Bârlad, neavând mijloce să și le procure. Comisiunea în vederea neapăratei necesități ce școțele de cântăreți au de cărți de ritual și în vederea mijlocirei făcută de P.

S. Episcop al Huşilor pentru şcola de cântăreţi din urbea Bârlad, opinează a se satisface cererea de faţă.

Acésta fiind opiniunea Comisiunei cu respect o supune deliberărei S-lui Sinod.

Raportor:: (ss) † *Athanasie al Râmnicului*.

P. S. Episcop al Râmnicului: S'ar părea că comisiunea în cazul de faţă a făcut o favoare şcolei de cântăreţi din Bârlad, dar în realitate nu este ast-fel. Cele-l-alte instituţiuni au mijloce spre a-şi cumpăra cărţile ce cer la St. Sinod a li se da gratuit, pe când şcola din Bârlad nu dispune de mijloce; afară de acésta, S-tul Şinod în sesiunile trecute a acordat la mai multe şcoli de cântăreţi cărţi de ritual, în interesul şi sollicitudinea ce are de a se forma buni cântăreţi şi de a se respândi meşteşugul cântărilor bisericesti, S-tul Sinod dîc, a cređut de cuviinţă să satisfacă aceste cereri, dăruind şcolélor respective câte un rând de cărţi de ritual. Acestea au fost consideratiunile pentru care comisiunea a cerut să se satisfacă şi cererea P. S. Episcop al Huşilor pentru şcola de cântăreţi din Bârlad.

P. S. Arh. Nifon Ploesténu. Eram să iaú cuvîntul încă de când s'a citit raportul privitor la cererea Societătei Clerului Român «Ajutorul» secţia din Turnu-Măgurele, spre a ruga pe S-tul Sinod cu totă smerenia să bine-voiască a da acestei societăţi ore-care cărţi de cuprins moral, cari se vor găsi disponibile la Tipografia cărţilor bisericesti. Când am vedut însă că prin conclusiunile raportului se trimite cazul la Chiriarhul respectiv, o formulă comodă de a se trece peste orî-care cestiune, vă mărturisesc că cu regret mi-am pus străjă gurei; căci de şi s'au dat la Prea Sântiţii Chiriarhî un număr ore-care de cărţi aflate în depositul Tipografiei, totuşî Prea Sântiţii Chiriarhî, doritori de a se respândi asemenea cărţi prin eparhiî, le-au şi distribuit de mult, aşa că actualmente numai au ce să dea celor ce cer. Deci, trimiterea cererei societătei «Ajutorul» la I. P. S. Chiriarh respectiv este tot una cu a se clasa la dosar, fiind-că Chiriarhia nu are de unde să dea cărţi. S'ar fi convenit cred ca unei societăţi de preoţi, ca societatea clerului român «Ajutorul» din Turnu-Măgurele să i se dea ore-care cărţi morale spre edificarea preoţilor cum se dă unei societăţi de cultură.

P. S. Episcop al Huşilor: Nu societate, ci şcolă de cântăreţi, care se ţine cu pantacusa.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu. Ceea ce'i trebuie unei școle de cântăreți, nu sunt cărți rituale și de cuprins moral, ci manuale de muzică pe care să cânte; și cum Tipografia nu are asemenea manuale, căci autorii cari le imprimă la Tipografie le și ia; declar că sunt contra concludiunilor acestui raport și cer a se trimite cererea tot la P. S. Chiriarih respectiv cum s'a trimis și cererea preoților, ca ast-fel să nu ni se dică că părtinim pe unii și nedreptățim pe alții.

P. S. Episcop al Râmnicului. P. S. Arh. Nifon Ploestenu în dorința de a susține cererea secțiunii Societății Clerului Român «Ajutorul» din Turnu Măgurele, crede că este potrivit să combată și să se declare în contra opiniunii comisiunii pentru luarea socotelilor Tipografiei, de a se satsface cererea școlei de cântăreți din Bârlad. Voi răspunde P. S. Sale că nu pentru întâia dată comisiunea procedeză ast-fel față cu cereri de asemenea natură.

Maî anul trecut s'au acum doi ani ne-a venit o asemenea cerere de la societatea preoților din Ploesti, care cerea tot felul de cărți de ritual și comisiunea atunci ca și acum s'a cređut îndreptățită, față cu o societate care dispune de ore-care mijloce să nu îndeplinescă cererea; căci dacă vom ține sémă de aceste cereri, atunci mâne, poimâne nu va mai rămâne nimic în depositul Tipografiei. Înțeleg acolo unde este vorba de a se încuraja sau a se înlesni niște tineri ca să învețe rânduiala serviciului divin, să învețe a citi pe cărți bisericești, cum se întâmplă la școlile de cântăreți; dar ca să împărțim noi cu mâna largă cărți la toate bibliotecile, care ne-ar face cereri din depositul Tipografiei, bine ar fi dacă am avea, dar trebuie să ne gândim și la existența acestei instituțiuni, căci dacă vom da astăđi, vom da mâne și anume, acolo unde nu este mare trebuință, nu va mai rămâne nimic din acea Tipografie, și va trebui să închidem această instituțiune. Eū cred, că dorința S-tului Sinod este ca această instituțiune să prospere, să-și mărescă din ce în ce mijlocele de activitate și de aceea am căutat să îngrădim în cât-va avutul ei.

Pentru aceste motive, rog pe S-tul Sinod a încuviința concludiunile raportului.

P. S. Episcop al Hușilor: Fînd-că această școlă, pentru care se mijlocește a i se da câte-va cărți bisericești este în Eparhia mea, în orașul Bârlad, am luat cuvîntul pentru

a supune la cunoștința S-tului Sinod, că această școală se ține cu forțe mare greutate. Mai înainte i se da o mică subvenție din partea județului; an i s'a tăiat și nu avea cu ce să plătească pe cei două profesori, și nici nu avea local de școală, n'avea nimic; așa că am fost eu nevoit a face o colectă în Senat, pe la unii pe la alții, ca să pôtă exista anul trecut. Pentru anul acesta s'a prevădut de consiliul județean, s'aũ mai bine ȃis D-l Prefect de atunci, la timp a găsit un bun mijloc ca să se cêră de la ómenii câte o mică contribuție, așa că s'aũ mai făcut 5—600 lei și cu aceștia și cu ceea ce dă comuna vre-o 400 lei face 1000 lei. Din aceștia trebuie pentru local de școală, pentru lemne și de dat ceva și profesorilor, bine înțeles că nu se pot cumpăra și cărțile necesare pentru practicarea serviciului divin, ce trebuie să se facă în școală. De aceea, rog pe P. S. Nifon, să nu se alarmeze contra acestei cereri și contra buneii voii a comisiunii pentru a înlesni acêsta, ci să se convingă că acestea sunt de mare necesitate pentru școla de cântăreți. Rog de asemenea și pe S-tul Sinod să primescă concludsiunile raportului ca să se pôtă da aceste cărți școlei de cântăreți.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu: N'am de ce să mă supăr; numai am făcut o constatare.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Ne mai cêrând nimeni cuvântul, pun la vot concludsiunile raportului. Cine este pentru, să bine-volască a ridica mâna.

S'a primit

Același P. S. Raportor, citește următorul raport al aceleiași comisiunii înreg. la No. 328, relativ la cererea parohiei Starchiojdu din jud. Prahova.

Inalt Prea Sânțite Stăpâne,

La comisiunea pentru luarea socotelilor Revistei și Tipografieii s'a trimis cererea parohiei sf. Treime din com. Star-Kiojd, jud. Prahova de a se dăruia de Sf. Sinod pentru biblioteca acelei parohii cărți religioase ca Biblia de Buzău, Arhiologia biblică de Onciul, cartea psalmilor de același autor, mărturisirea ortodoxă ediția Sf. Sinod, tesele de licență ale licențiatilor în Theologie și altele din Tipografia Cărților Bisericești. Comisiunea avêd în vedere că Sf. Sinod a hotărît deja ca imprimatele disponibile de la Tipografia Cărților bisericești să se trimită pe la P. P. S. S. Chiriarii, cari să le împartă unde trebuința va cere, opinéză ca petiționarul paroh al numitei parohii să se adreseze cu cererea sa P. S. Chiriarii respectiv.

Acésta fiind opiniunea comisiunei, cu respect o supune deliberărei Sf. Sinod.

Raportor: (ss) † *Athanasie al Râmnicului*

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Eū voiū vota conclusiunile raportului, dar vē spun că sunt în principiū cu totul contra acestui act de dărnicie. Ar trebui aceștia singuri să'și procure cărțile de care aū necesitate, căci cu dărnicia, care a arătat-o S-tul Sinod de la început, dacă vom continua tot ast-fel, vē asigur că Tipografia va cădea în deficit.

P. S. Episcop al Râmnicului. Din noi atrag atențiunea S-tului Sinod că noi am avut în vedere că pōte vor fi existând asemenea cărți, cari s'aū scos din depositul Tipografiei și s'aū înaintat chiriarhilor. De vor fi și de se va face cereri, să se dea; dacă nu vor fi S-tul Sinod nu va executa pe nici un P. S. Chiriarh. Acésta însă va servi de normă pe viitor, ca să măi curmăm drōia unor asemenea cereri.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Pun la vot conclusiunile raportului. Cine este pentru, să bine-voiască a ridica mâna.

S'aū primit.

Același P. S. Raportor citește următorul raport, înreg., la No. 329, relativ la cererea parohiei Chiorcisme, județul Constanța:

Înalt Prea Sânzite Stăpâne,

La Comis'unea pentru luarea socotelilor Revistei și Tipografiei s'a trimis petiția epitropilor parohiei rurale Chiorcisme, com. Tașpunar, jud. Constanța, prin care rōgă a se dăru de S-tul Sinod pentru serviciul bisericeii acelei parohii un rînd de Minee din Tipografia Cărților Bisericești, neavînd mijloce să și le procure. Comisiunea, în vedere că conform legei clerului se prevede în budgetul comunelor pentru parohii o sumă din care treptat s'ar putea înjgheba costul cărților cerute, opinédă a nu se admite cererea și a se trece la ordinea ăilei.

Acésta fiind opiniunea Comisiunei cu respect o supune deliberărei S-lui Sinod.

Raportor: † *Athanasie al Râmnicului.*

Se pun la vot conclusiunile raportului.

S'aū primit.

Același P. S. Raportor, citește următorul raport al ace-

leeași comisiunii, înreg. la No. 384, relativ la proiectul de budget al Revistei «Biserica Ortodoxă Română» pe anul budgetar 1901—1902.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

Comisiunea pentru luarea socotelilor Tipografiei și Revistei S-tului Sinod, observând raportul Comitetului redactor al revistei, înreg. la No. 325 din 17 Octombrie a. c., pe lângă care înainteză proiectul de budget pe exercițiul viitor 1901/902 a constatat următoarele:

Comitetul redactor nu s'a conformat votului S-tului Sinod din ședința de la 18 Octombrie 1899, ca adică la întocmirea proiectului de budget să ia de normă veniturile realizate în un an precedent, adică de la 1 Octombrie 1899 până la 1 Octombrie 1900 și potrivit sumei ce ar rezulta din aceste venituri, să fixeze atât veniturile cât și cheltuelile pe anul următor;

Comitetul redactor caută a se desvinui în raportul său pentru nurmarea ordinului în cestiune, însă justificarea sa nu e întemeiată. Căci din două una, sau a realizat ore care venituri de la 1 Octombrie 99—1 Octombrie 900 sau nu.

Dacă a realizat, atunci trebuia să arate ce anume venituri a realizat, iar dacă n'a realizat, atunci trebuia să aducă la cunoștința S-tului Sinod situația financiară cea reală a Revistei și ca bărbați cu devotament pentru bunul mers al revistei să indice S-tului Sinod măsurile ce se cuvin să ia.

Pentru aceste considerații comisiunea opinază:

I. A se înapoia budgetul revistei spre a se alcătui conform votului S-tului Sinod și a se trimite ast-fel de urgență S-tului Sinod spre aprobare.

II. Pentru a se facilita echilibrarea budgetului revistei și în vedere că numărul membrilor redactori este mai mare de cât cel prevădut în regulamentul, Comisiunea opinază a se reduce prin budgetul anului viitor 1901/902 remunerariul membrilor redactori la câte 200 lei lunar, și,

III. A se înscrie în proiectul de budget între cheltueli, suma de 4528 lei 25/100, jumătatea costului ornamentării și legatului cărței de rugăciuni dedicată Alteței Sale Prințelului Carol, conform votului S-tului Sinod din ședința de la 20 Octombrie, ce urmează a se vărsa în casa Tipografiei, precum și un fond de 3000 lei pentru a se acoperi jumătatea costului ce va necesita executarea votului S-tului Sinod din ședința de la 16 Octombrie a. c.

Acesta fiind rezultatul cercetărilor comisiunei, subscrisul cu smerenie îl supune la deliberarea S-tului Sinod.

Raportor: (ss) † *Athanasie al Râmnicului.*

P. S. Arh. Nifon Ploestenu: Inalt Prea Sântite Președinte, după modesta mea părere ar fi trebuit ca comisiunea însărcinată cu cercetarea budgetului Revistei S-tului Sinod, nici să pomenescă în raportul său despre costul sau plata ornamentațiunei cărței de rugăciune, oferită de S-tul Sinod

Alteței Sale Princepelui Carol, necum să respingă budgetul Revistei pentru a se prevedea în noul proiect de budget jumătate din suma costului cărței, și mai ales spre a se reduce salariile Comitetului Redactor. Preved că o mare alarmă se va face pe cestiunea acésta, dacă se va reduce salariile membrilor Redactori, spre a se plăti jumătate din costul cărței.

Mult mai bine ar fi ca asupra acestei cestiuni să ne declarăm în ședință intimă, și printr'un vot său o încheere a S-tului Sinod să descărcăm Tipografia și Revista de acea sumă cheltuită cu invoirea S-tului Sinod, și suma să fie trecută la cheltueli extra-ordinare; iar nu nominal în budgetul și compturile tipografiei, căci dacă se dă publicității asemenea lucruri delicate, se pierde din valórea actului făcut de S-tul Sinod.

A se refusa budgetul Revistei numai pentru că comitetul Redactor nu a prevedut cutare sau cutare sumă în proiectul de budget nu cred că ar fi bine, căci lăsăm revista fără budget, pentru cât-va timp din anul financiar viitor.

Știm cu toții că actuala sesiune a S-tului Sinod se va închide Luní orí Marți și deci comitetul Redactor nu va avea timpul necesar pentru a face un alt proiect de budget, care să se voteze în actuala sesiune de toamnă, ci va rămâne tocmai la Mai, când se va deschide S-tul Sinod în sesiune de primăvară; prin urmare două luní Revista va merge cu vechiul budget, care lucru e anormal pentru o bună administrație.

În privința membrilor Redactori, iarăși nu sunt de părere să li se reducă salariile. Ce s'a făcut în trecut nu mai trebuie amintit, ducă-se trecutul într'a lui vecie.

Dacă s'aú numit după vremuri 5 membri redactori în loc de 3, apoi l-a consfințit rând pe rând toate comisiunile însărcinate de S-tul Sinod cu luarea socotelilor tipografiei și ale Revistei.

A se reduce salariile comitetului redactor tocmai în momentul când se impune casei revistei a plăti jumătate din costul cărței de rugăclune este prea bătător la ochi, și am nemulțami și pe membri redactori.

Sunt de părere, dar ca S-tul Sinod să respingă conclusiunile raportului Comisiunii pentru cercetarea socotelilor Tipografiei și ale Revistei S-lui Sinod, și să aprobe pro-

ectul de budget al revistei pe viitorul an financiar așa cum a fost întocmit de comitetul redactor al revistei «Biserica Ortodoxă Română» spre a nu se lăsa revista fără budget.

Acésta am avut de ȝis cu privire la raportul comisiunei pentru luarea socotelilor tipografiei și ale revistei «Biserica Ortodoxă Română».

P. S. Episcop al Hușilor: Am luat cuvîntul pentru a răspunde la tóte punctele atinse de P. S. Arh. Nifon Ploeștenu. Considerațiunile aduse de P. S. Sa, că prin multă vorbă ce se face asupra cărței, pe care S-tul Sinod a prezentat-o A. S. Regale Principelui Carol s'ar micșora valoarea lucrului, eù ȝic că nu se micșorează valoarea lucrului, fiind-că aceste doué instituțiuni, și a tipografiei și a revistei, sunt ale S-lui Sinod, și S-tul Sinod din instituțiunile sale a luat și a făcut ceea ce a trebuit să facă, din partea bisericeii. Prin urmare de ce s'ar ȝăsi jicnitor óre-cum lucrul acesta, când nu s'a jicnit nimenea? Noi am luat de la instituțiunile S-lui Sinod și am întimpinat cheltuelile sale.

Rog dar pe P. S. Arh. Nifon să ia lucrul așa cum este, pentru că aceste doué instituțiuni sunt ale S-lui Sinod și veniturile lor se întrebuițéază de S-tul Sinod în scopuri bune cum și în interesul bisericeii.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Rog pe P. S. Raportor a ne da o lămurire. Concluziunile raportului sunt pentru a se înapoia budgetul?

P. S. Episcop al Râmnicului: Concluziunile raportului sunt următóarele: I) Á se înapoia acest proiect de budget spre a se întocmi din nou, luându-se de normă veniturile realizate în cursul anului precedent. II) A trece în noul proiect de budget ca salarii câte 200 lei, în vederea scăderii simțitóre a fondului Revistei. Bine înțeles, că acésta nu va fi ceva definitiv, ci când fondul va ajunge într'o stare mai prosperă, li se vor trece din nou remunerariile actuale; III) A trece în noul proiect de budget al revistei sumele necesare pentru aducerea la îndeplinire a votului S-lui Sinod din ședința de la 16 a. c. și din ședința de astă-ȝi relativ la cărțile de rugăciuni pentru micii Principi.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Budgetul este prezentat?

P. S. Episcop al Râmnicului: Da, dar nu e întocmit în condițiunile cerute de S-tul Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: În urma lămuririi care ne-ați dat, eu v'ași ruga ca să lăsați budgetul prezentat de comitetul redactor al revistei până la budgetul viitor.

Dacă înapoiăți budgetul nu va fi timpul necesar de a se reface și a se presenta din nou, avându-se în vedere că peste vre-o 2—3 zile se închide sesiunea S-lui Sinod, și atunci cum rămâne cu budgetul revistei? Rămâne instituțiunea fără budget.

P. S. Episcop al Râmnicului. Trebuie să constat de la început că S-tul Sinod spre lauda sa cu același interes cu care a discutat alte chestiuni privitoare la interesele morale ale bisericii și așezămintelor ei, cu același interes, cu aceeași solitudine vegheză și asupra intereselor materiale ale instituțiilor pendinte de el, instituțiuni cari sunt: Tipografia și Revista «Biserica Ortodoxă Română»

Înalt Prea Sântite Stăpâne și Prea Sântiți părinți, este o datorie de înaltă prevedere ce se impune acestui Sf. Corp, dacă e vorba să aibă grijă de bunul mers al instituțiilor pendinte de el; și aci trebuie să'mi exprim părerea mea de rău că lipsește Președintele Comitetului Redactor dintre noi. Este înc'o dată ȃic, o datorie de prevedere pentru noi, ca să luăm din timp măsurile convenite pentru bunul mers al acestor instituțiuni. În adevăr, în sesiunea trecută, când am avut onóre a presenta S-tului Sinod raportul asupra gestiunii financiare a revistei, am arătat că soldu de la 1 Aprilie 1900, era cu 4—5000 lei mai mic de cât soldu de la 1 Aprilie 1899. Și acum, când ne-am aruncat ochii în budget, știți ce numerar am vęđut? 1000 de lei.

Apoi, pentru întîmpinarea cheltuelilor revistei, și nu sunt mici aceste cheltueli, sunt cheltuelile imprimării Revistei, cheltuelile de redactare, expedițiune, și altele. Și când ai numai 1000 de lei, atunci mă ertați a spune, că situațiunea revistei este mai mult de cât precară.

În raportul cu care Comitetul Redactor înainteză proiectul de budget, și care raport, cu părere de rău constat, că ni s'a înaintat tocmai la 17 Octombrie, când noi ne-am întrunit la 12, și trebuia ca atunci să se înainteze, ca să se pótă lua cunoștința de dñsul, cum s'a înaintat raportul Direcțiunii Tipografiei, las a mai adăoga și lipsa de acum a Președintelui Comitetului Redactor dintre noi, rămâne

ca să țină fie-care ce va crede, dar după mine era de datoria P. S. Sale, ca reprezentant al Comitetului revistei aici să fie de față și să ne arate care este situația reală a Revistei. Prea Sântia Sa s'a dus. Ne rămâne nouă, și când țin acésta, o țin cu toată sinceritatea și în deplină conștiință despre datoria ce mi se impune mie ca păstor bisericesc, a avea grijă pentru bunul mers al trebilor Bisericeii, ne rămâne țin, datoria de a pune barieră unui rău ce amenință a deveni din ce în ce mai mare.

Anul acesta, soldul este cu 5—6000 lei mai mic de cât era la Octombrie trecut, fără să mai spunem că nu s'a plătit pe 4—5 luni costul imprimatului Revistei, ceea ce se vede din raportul cu care Direcțiunea Tipografiei ne înainteză proiectul de budget al ei; calculați deci încă 4—5000 lei datoria către casa Tipografiei, și veți vedea atunci că soldul Revistei e cu mult mai mic. Deosebit de acésta, nu ni se spune ce s'a încasat pe acest an. Apoi pe ce basă mergem noi? Cum putem să ne dăm părerea asupra unui budget alcătuit așa în vînt? Mai mult de cât atât, în raportul cu care se înainteză S-tului Sinod proiectul de budget al Revistei, Comitetul redactor califică de nelogică și ne practică măsura luată de S-tul Sinod, ca pe viitor să se întocmescă proiectul de budget pentru un an oare-care luându-se de normă veniturile Revistei din anul precedent. Din contră eu cred, că acésta este măsura cea mai practică și mai logică, pentru că numai din o premisă justă putem trage o concluziune justă. Dacă am realizat în cursul anului trecut 100,000 lei apoi atunci vom putea pe acéastă bază evalua și veniturile și cheltuelile anului viitor; alt-fel situația financiară a Revistei se va încurca.

Vă rog să credeți, că nu suntem animați de cât de dorința bunului mers al acestei instituțiuni. Așa s'a făcut altă dată și la casa Tipografiei, când am vădut și ne-am convins că nu merg bine lucrurile, am adus leacu trebuitor și acum veți vedea din proiectul de budget al Tipografiei, că acéastă instituțiune merge destul de bine. Iar când nu va merge bine, tot așa vom proceda, dacă vom mai avea onóre a face parte din acéastă comisiune, vom face economii, vom reduce salariile funcționarilor și ale lucrătorilor ca să ajungem ast-fel a putea compta pe un escedent la venituri, din care încetul cu încetul acéastă instituțiune să pótă

avea un fond pentru trebuințele eventuale ale bisericeii, cum a fost anul acesta. S'au n'a fost bine că acéstă instituțiune a dispus de mijlôce pentru a se întimpina cheltueile ce a necesitat cartea de rugăciune dăruită Alteței Sale Regale Principelui Carol? Eū cred că a fost bine, de ôre-ce țara întrégă a luat act cu mare mulțămire pentru acest act sê-vîrșit de S-tul Sinod. De ce ar trebui să ne ascundem noi, după deget, când jurnalele au răspândit știrea că pentru acêsta s'ar fi cheltuit 70000 lei? De ce să nu spunem lucrurile cum sunt, și să voim a ni se atribui merite ce nu le-am avea! Iată considerațiunile din care comisiunea pentru luarea socotelilor Tipografiei și Revistei a ajuns la conclusiunea de a se înapoia proiectul de budget al Revistei, și de aceea rog pe S-tul Sinod, în solicitudinea ce are, ca și Revista să prospere ca și Tipografia în present, să binevoiască a aproba acéstă conclusie. Ce privește temerea I. P. Sântiei Vóstre, că ce va face Revista fără budget, răspund cu smerenie următóarele: Avem precedente când și Tipografia a mers cu budgetul anului trecut și când s'a întrunit Sf. Sinod a luat în cercetare proiectul de budget noi întocmit, l'a modificat și aprobat și apoi Tipografia a mers cu acel budget. Acum ce se pôte face? Să admit că nu are să se pótă reveni asupra budgetului acum, deși este de datoria Comitetului Redactor să pótă, că de aceea este plătit, să aibă tótă grija pentru bunul mers al Revistei, deși sunt încă multe de đis în privința Revistei, dar noi căutăm pacea și urmăm pe ea, și de aceea lăsăm acum acest lucru, đic însă că mâne chiar pôte să se întrunescă Comitetul redactor să întocmescă proiectul de budget al Revistei, conform vederilor emise de comisiune și să ni'l înainteze pentru ca pe luni S-tul Sinod să'l ia în considerare și să'l aprobe.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Dacă nu este aci P. S. Director?

P. S. Episcop al Râmnicului: Dar ce ne privește pe noi acêsta? Au dóră Sf. Evanghelie nu đice: Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oi, și numai năimitul lasă oile și fuge.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: 'Și a cerut concediū.

P. S. Episcop al Râmnicului: Dar I. P. S. Vóstră, cum veniți aci și luați parte la lucrările S-tului Sinod și

vă interesați de toate? Așa trebuie să facem și noi toți ceilalți. Apoi dacă vom cere toți concediu, cine va mai lucra în S-tul Sinod?

Eu cred de datoria noastră când ne întrunim aci, ca pe lângă mulțămirea sufletescă ce trebuie să avem de a ne revedea și a fi împreună să ne consultăm împreună în Duhul păcii și al dragostei, pentru bunul mers al Bisericei, dându-ne fie-care opiniunea după puterile noastre; cu un cuvânt să ne facem datoria, această vorbă am învățat-o de la I. P. S. Mitropolit al Moldovei, pe care la ori-ce ocaziune îmi aduc aminte de ea cu cuvântul și cu fapta; deci, să ne facem datoria; de această povață mă voi ține cât voi trăi. Voi fi cel dintâi când va fi vorba a'mi face datoria, și cel din urmă când va fi vorba de interesele mele personale. Iată cuvintele pentru care vă rog a aproba concluziunile raportului.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu: Am ascultat cu deosebită atențiune explicațiunile date de P. S. Episcop al Râmnicului în calitate de Raportor al comisiunii pentru cercetarea socotelilor Tipografiei și ale Revistei S-tului Sinod.

Tocmai explicațiunile P. S. Sale militază în favoarea celor susținute de mine. P. S. Sa ne-a spus că situația casei Revistei este foarte precară; că nu are de cât 1000 lei în casă; că soldul casei în timpul de față este mai mic de cât cel din anul trecut; că dacă nu s'ar lua măsuri, ar ajunge Revista în stare de faliment și în fine că a venit momentul de a se înfrâna cheltuelile, pentru ca să se potă echilibra budgetul Revistei «Biserica Ortodoxă Română».

Respectiv de cele șise de P. S. Episcop al Râmnicului ași voi să fac o respectuoasă întrebare: Dacă situația casei Revistei este așa de precară, pentru ce i se mai impune să plătescă jumătate din costul ornamentațiunei cărței de rugăciune?

P. S. Episcop al Argeșului: Acea este votată.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu: Nu sunt contra ideei ca Revista să nu contribuie împreună cu Tipografia la asemenea acte frumoase; dar a se înapoia budgetul Revistei pentru ca să prevață în noul proiect de budget suma de 4500 lei, jumătate din costul cărței de rugăciune, și că pentru a se acoperi această sumă să se facă reduțiuni în apunamentele membrilor comitetului redactor, declar că sunt con-

tra, pe de o parte fiind-că Revista are fondul sėu de rezervă de 34000 lei în efecte, despre care nu ne-a spus nimic P. S. Raportor; iar pe de alta că se va face mare sgomot pe cestiunea de care nu trebuia a se vorbi absolut nimic. Tótă lumea a cređut, că costul ornamentațiunei cărței s'a plătit de membrii S-tului Sinod; chiar pe mine m'a întrebat câte cine-va dacă a contribuit fie-care. Acum însă când se va vedea cum staū lucrurile, ce se va đice? Las la aprecierea S-tului Sinod să judece.

De aceea, eū sunt de părere să nu se facă sgomot pe acéstă cestiune, și chiar dacă voiți să se scóță din desbateri cele vorbite pe acéstă temă, spre a nu se publica.

P. S. Episcop al Hușilor: Mai mult de cât s'a făcut nu se va mai face.

P. S. Arh. Nifon Ploestėnu: Rog dar rėspectuos încă odată pe S-tul Sinod, să bine-voiască a respinge concluziile raportului comisiunei pentru cercetarea budgetului Tipografiei și al Revistei, și a aproba budgetul așa cum a fost alcătuit de comitetul Redactor, ca să nu se đică că respingem budgetul pentru a'i impune noi sarcini.

P. S. Episcop al Râmnicului. I. P. S. Președinte. Am expus în dejuns vederile mele personale și ale comisiunei în acéstă privință. Cestiunea este însemnată, și ca să se știe voința hotărítă a S-tului Sinod, aș propune, și rog pe P.P. S.S. Membri, ca să se unescă cu propunerea mea, să cerem votul cu bile, ca să se știe cine este pentru a se respecta votul S-tului Sinod de către comitetul Redactor, și a nu se institui ca un stat în stat. Al doilea, ca să se știe cine este pentru a se face economii la Revistă, și a se înlesni echilibrarea budgetului, prin urmare a se face óre-carī reduceri și în remunerariile membrilor redactori, pentru un timp; iar când se va ajunge la o stare mai prosperă se va reveni la salariile actuale, și ca să se știe în fine cine este pentru a se înscrie în budgetul Revistei la cheltueli sumele ce necesită executarea votului S-tului Sinod din ședința de la 16 a. c, și în ședința de ađi, privitoare la cărțile de rugăciune pentru Principe.

Acum, cine va fi pentru, va pune bila albă la urnă albă, cine va fi contra, va pune bilă albă la urnă neđră, și noi ne vom supune acestui vot. Dar cred, că nu trebuie să dau îndărăt, și să nu mă tem de nici un fel de alarmare, căci nu aīm de cine mă teme, de cât de Dumnezeu.

De aceea, pentru cazul de față, noi rugăm pe S-tul Sinod, ca prin vot, să se rostască asupra concluziunilor raportului.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Eū reviu la părerea mea, ca să se primescă budgetul Revistei pentru anul viitor, așa cum este făcut, pentru a nu se întâmpla confuziune; iar pentru anul cel-l-alt, se va pune în vederea Comitetului Re lactor al Revistei, ca să se conforme dorinței S-tului Sinod. Până atunci, sunt de părere ca să se primescă budgetul așa cum este prezentat de Comitetul Revistei.

P. S. Episcop al Hușilor. Ar fi o cedare sau o declinare a dreptului și a autorității ce are S-tul Sinod asupra Revistei.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Pentru a evita o confuziune, nu este nici o declinare a dreptului și autorității ce are S-tul Sinod asupra Revistei.

P. S. Episcop al Hușilor: Eū cred că este o declinare a autorității S-tului Sinod, de ôre-ce Comitetul Revistei trebuia să țină sēmă de votul dat de S-tul Sinod în anul trecut, și Comitetul Re lactor nu a ținut sēmă de acest vot.

Se pune la vot propunerea de a se face votul cu bile și se primește.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Resultatul votului este:

Votanți 12. Bile albe pentru 8. Bile negre contra 4.

S-tul Sinod a primit concluziunile raportului:

P. S. Episcop al Râmnicului, raportor. Dă citire următorului raport al comisiunei pentru luarea socotelilor Tipografiei și Revistei, înreg. la No. 398, relativ la budgetul Tipografiei.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

Comisiunea pentru luarea socotelilor Tipografiei și ale Revistei Sf. Sinod observând raportul înregistrat la No. 280 din 12 a. c. pe lângă care Direcția Tipografiei Cărilor Bisericești înainteză proiectul de budget al tipografiei pe exercițiul viitor 1901/902, și cercetând acest proiect de budget a constatat următoarele:

Evaluările veniturilor s'au făcut după suma veniturilor realizate de la 1 Octombrie 1899—1 Octombrie 1900, fără a socoti și soldul de la aceste date, ci numai veniturile ce s'au încasat în acest interval.

Suma totală a veniturilor propusă pe viitorul exercițiu 1901/902 este de lei 119,555 bani 81, cuprinzându-se aici și soldul de la 1 Octombrie 1900 care este de lei 50.105, bani 81. Pe când în intervalul de la

1 Oct. 1899 până la 1 Oct. 1900 veniturile realizate împreună cu soldul de la 1 Oct. 1899 sunt în sumă de lei 133.213 33/100. În proiectul de buget pe exercițiul viitor suma veniturilor de realizat este deci cu lei 13657 bani 52 mai mică de cât suma veniturilor realizate de la 1 Oct. 1899—1 Oct. 1900.

Acest calcul în minus se impunea, dată fiind actuala criză și Direcția tipografiei a dovedit și de astă-dată o prevedere vrednică de laudă în alcătuirea bugetului ce privește veniturile.

Trec acum la cheltueli.

Suma totală a cheltuelilor propuse pe viitorul exercițiu este de lei 94.080 pe când cheltuelile aprobate pe exercițiul curent sunt de lei 103.136 bani 50, așa dar și cheltuelile sunt calculate în minus cu lei 9.056 bani 50.

Proiectul de buget al tipografiei pe exercițiul 1901/902 se prezintă deci bine echilibrat.

Pentru aceste considerațiuni Comisiunea opinează a se aproba proiectul de buget al tipografiei pe exercițiul 1901/902 cu modificarea:

1). A se înscrie la venituri suma de lei 4528 bani 25 costul pe jumătate al lucrării despre care trată raportul Direcțiunei tipografiei înreg. la No. 279/900, sumă ce urmează a fi vărsată în casa tipografiei de către Comitetul redactor al revistei în cursul esercițiului 1901—1902.

2). A se mai adăuga la cheltueli suma de 3.000 pentru acoperirea cheltuelilor ce se vor efectua în urma votului Sf. Sinod din ședința de la 16 Oct. a. c.

Cu aceste modificări proiectul de buget pe 1901—1902 însumază la venituri lei 124.084 bani 6, iar la cheltueli 97080. El se încheie deci cu un excedent de lei 27004 bani 06.

Acesta fiind rezultatul cercetărilor comisiunei, scrisul cu smerenie îl supun la deliberarea Sf. Sinod. Înapoiind și proiectul de buget din care o copie se va trimite Direcției Tipografiei.

Raportor: (ss) *Athanasie al Râmnicului*

I. P. S. Mitropolit Frimat, Președinte: Cum vedeți, Prea Sântiși, bugetul Tipografiei pentru anul viitor, este în mai puțin la cheltueli de cât la venituri cu 27000 lei.

P. S. Episcop al Râmnicului. Are un excedent de 27000 lei.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Este bine alcătuit.

Ne mai cerând nimeni cuvîntul, se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Înalt Prea Sântite. În una din ședințele trecute, și anume în ședința de la 18 ale acestei luni, S-tul Sinod s'a ocupat de mijlocele, cum s'ar putea găsi o cale mai priincioasă pentru ca să se dea o educațiune religioasă morală mai îngrijită.

Dați-mi voe să comunic S-lui Sinod o propunere în sensul discuțiilor urmate care propunere este iscălită și susținută de mai mulți Prea Sfinți membri.

Îată propunerea:

PROPUNERE

Avem onóre a propune ca Sf. Sinod, prin biroul său, să intervie pe lângă Onor. Minister al Cultelor și Instr. Publice:

1) A pune obligațiune profesorilor de religiune, de la școlile secundare, să dea elevilor din școla respectivă în fie-care Dumunică și Sărbătore, sfaturi religiöse morale, trebuinciose creștinului pentru viața practică; apoi să mērgă cu elevii la biserică, spre a asculta sfînta liturgie.

2) Să oblige a merge la biserică în Duminică și sărbători nu numai pe învățatorii și elevii din școlile primare rurale ca până acum, ci și pe institutorii, institutore și elevii din școlile primare urbane.

3) In acord cu art. 18 din legea Clerului, Ministerul să dea ordin diriginților de școli primare rurale și urbane ca o dată pe săptămână să pună la dispozițiunea preotului în a cărui enorie se află școla, unde preotul să dea elevilor sfaturi despre datoriile lor religiöse morale, în care timp dirigințele să ia convenitele mēsurii pentru prezența tuturor elevilor de religiune ortodoxă și ținerea ordinii.

Tóte aceste dispozițiuni se vor aplica și în școlile de învățămînt privat.

Prea Sfinții Chiriarii respectivii vor da ordinele convenite preoților îndată ce Inalt Prea Sfințitul Președinte al Sf. Sinod 'i va pune în cunoștință despre mēsurile luate de Onor. Minister în cauză.

(ss) † *Silvestru al Hușilor*

(ss) † *Athanasie al Râmnicului*

(ss) † *Pimen Piteștenu*

Acéstă propunere, stă în legătură cu hotărîrea luată în ședința de la 18 trecut, spre a se aduce înaintea S-lui Sinod, pentru a lua convenitele mēsurii.

P. S. Nifon Ploestenu: Inalt Prea Sfințe Președinte. Propunerea ce s'a citit de Prea Sfințitul Pimen Piteștenu, luată din punctul de vedere moral religios, și mai ales din punctul de vedere al solitudinii și supravegherei ce trebuie să aibă S-tul Sinod asupra învățămîntului religios moral, ce se predă în școlile statului, este bună și la timp venită; luată însă din punctul de vedere al cuprinsului ei, eă o găsesc nepractică, și iată pentru ce:

Printr'nsa se pune îndatorire profesorilor de religie de cursul secundar cum și institutorilor și institutórelor ca în

đilele de Duminici și sêrbători, să mêrgă cu elevii la biserică spre a asista la serviciul divin, iar după eșirea de la biserică să'î conducă la școlă unde să le facă conferințe morale.

Să'mi dați voe să o spun că această mêsură nu se pôte realiza, din cauza mai multor inconveniente.

Se știe că elevii din școlele secundare aũ o programă fôrte încârcată, și sunt fôrte mult ocupați în tot cursul sêptămânei cu mulțimea lecțiunilor; singură đi care le mai rêmâne, ca să se mai pôtă recrea, este Duminica și sêrbătorea. Prin această să nu se înțelégă, că sunt contra ideei de a merge elevii la biserică, căci elevii interni deja sunt conđuși de pedagogi la biserică, iar cei externi în mare parte de părinți, dacă aceștia sunt evlavioși.

Prea Sântiții Membri propunători aũ uitat se vede, că profesorul de religie este preot, și că potrivit art. 5 din legea clerului mirean la fie-care parohie trebuie să fie un singur paroh și ca atare el nu pôte părăsi sub nici un motiv biserică sa. Cum se va putea duce preotul profesor cu elevii la biserică cea mai apropiată de școlă? Dar pôte veți dice, că profesorul de religie să fie numai profesor; bine ar fi, dar mi se pare că Prea Sântiții Membri propunători când aũ fost profesori aũ mai avut și alte ocupațiuni, afară de profesorat și acum este ușor a pune altora sarcini pe care Prea Sântițiile lor nu le-aũ purtat. Afară de acesta prin această propunere se pune obligațiune profesorului de religie de a da elevilor statură morale după eșirea din biserică, ca și cum el în cele-l-alte ore de peste sêptămână, când are cursuri la școlă, nu s'ar ocupa cu sfaturi morale, ci ar face cu totul alt-ceva. Acesta am đis pentru școlele secundare. Cât pentru școlele primare, deja este articol categoric în legea pentru învățămîntul primar (veđi art. 29), că învățătorii să se ducă cu elevii în tôte Duminicile și sêrbătorile la biserică, spre a asista la serviciul divin și a forma corul bisericesc cu elevii la biserică.

P. S. Episcop al Hușilor. În regulament nu este.

P. P. Arh. Nifon Ploestenu: Este în legea pentru învățămîntul primar articolul 29.

P. S. Episcop al Hușilor. Dar pentru cel urban nu.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu: Să ne închipuim că copiii dintr'o școlă primară urbană cu 4 clase, având fie-care

clasă câte 80 elevi (câți se primesc conform legii într'o clasă) adică 320 de copii s'ar duce la biserica cea de lângă școală, n'ar umplea óre acea biserică? Și n'ar face sgomot de s'ar nemulțumi enoriașii? Vine numai câte un pensionat particular la câte o biserică și umple biserica, în cât lumea cea-l-altă, care vine să asculte slujba, începe a reproșa preoților, că au transformat biserica în capelă de institut, cum mi s'a întâmplat chiar mie când eram preot la biserica Albă din calea Victoriei.

Inchipuiți-vă ce ar fi, dacă elevii din cele 7 clase liceale de la Sf. Sava s'ar duce toți la aceeași biserică?

P. S. Episcop al Hușilor. Să închidem atunci ușile bisericii pentru școlari.

P. S. Arh. Nifon Ploeștenu: Iată câte inconveniente ne prezintă această propunere, pe care am numit-o nepractică. Se duceau elevii de la Seminarul Nifon la biserica Sf. Spiridon nouă, și se știe că acea biserică este foarte încăpătoare, și umpleau biserica, fără să mai potă avea loc enoriașii, mai ales la sărbătorii mari; ei bine unde vor încăpea atâtea copii în bisericuțile care le avem.

P. S. Episcop al Hușilor: Eū eram director atunci, nu vorbiți de acesta.

P. S. Arh. Nifon Ploeștenu: Vorbesc de seminarul Nifon, la care nu ați fost director.

P. S. Episcop al Hușilor. Și seminarul Statului a fost la biserica Sf. Spiridon și nu s'a strămutat fiind-că nu încăpeau enoriașii, ci fiind-că se pretindea că nu are cine mătura.

P. S. Arh. Nifon Ploeștenu: Fiind-că pentru elevii din școlile rurale este articol în lege, este bine ca S-tul Sinod prin biroul său, să se adreseze Ministerului ca să aplice art. 29 din legea învățămîntului primar; dar să propunem guvernului măsuri cari nu se pot realiza, și cari sunt prevădute deja în lege, cred că nu ar fi bine, căci propunerea rămâne literă mórta.

P. S. Episcop al Hușilor: Nu am dis pentru școlile rurale; am dis ca să se urmeze pentru școlile urbane ca și pentru cele rurale.

P. S. Arh. Nifon Ploeștenu: Dacă sunt întrerupt mereu trebuie să tac, ca să nu supăr pe mult respectatul meu profesor și director de odinioară, P. S. Episcop al Hușilor.

P. S. Episcop al Huşilor. Şi eu am fost preocupat de ideea de felul acesta pe care le-a expus P. S. Ploeştenu.

Vă aduceţi aminte, că în şedinţa de alaltăeri, şi eu mă revoltam óre cum, când Prea Sfinţiţii spuneaú ca să se facă lucrul acesta, ca profesorii să se ducă cu băeţii la biserică şi altele.

Dar în sfişrit, în cele din urmă, am convenit şi eu la acesta. Eu vă mărturisesc o impresiune ce am avut anul acesta în Bucureşti. Mergeam la un serviciú pe calea Victoriei, mi se pare că la biserica Sf. Vasile într'o Duminică, şi pe când mă duceam, la 7¹/₂—8, ved şi un cârd de fete de la nişte şcole, mergeau la plimbare la şosea.

Când am eşit din biserică pe la 11 ore, ele se întorceau, şi am avut curiozitatea să întreb unde au fost fetele; mi s'a răspuns că au fost la plimbare. Apoi astădi este di de sərbătóre, nu le duceţi la biserică? S'au dus să ia aer, a fost răspunsul. Dacă ţinem óre-cum direcţiunea acesta în educaţiunea finerimeí, apoi unde avem să ajungem?

Pentru acesta şi pentru alte multe considerente, am venit la ideea ca să mă unesc cu párerile prea Sfinţiţilor, şi am găsit că această propunere este bună, în felul cum am redactat-o, pentru ca să mişcăm lucrul. Nu se va putea aplica pentru un moment în întregul seú, dar se va face început, şi are să se ia mészuri pentru ca profesorii de religiune să se ocupe mai mult óre-cum, şi să nu aibă altă ocupaţiune, de cât acesta, să îngrijescă de educaţiunea şcolarilor. Acesta este şi ca un fel de idee ce o dăm d-lui Ministru al Cultelor, ca să prevadă în regulamentul viitor şi mi se pare tocmai acum se face regulamentul şi să se prevadă felul cum ar putea să se aducă la îndeplinire dorinţa noastră. care cred că va fi şi a guvernului şi a întregéi societăţi creştine din ţară de la noi.

Pentru aceste cuvinte, eu vă rog să votăm cu toţii această propunere, pe care să o înaintăm Onor. Minister, şi cred că ne va face mare cinste.

P. S. Arh. Nifon Ploeştenu. Am luat din nou cuvintul, ca să continú ceeaa ce mai aveam de spus.

Am diis că propunerea acesta este bună şi folositoare, însă are párşile ei care nu se pot pune în practică; şi că nu ar fi bine ca S-tul Sinod să facă propuneré, cari nu se pot realiza.

Sunt multe școle secundare, la care s'au numit ca profesori de religie laici în loc de preoți. În propunere se pretinde, că preotul profesor de religie să se ducă cu elevii la biserică, ca să le explice serviciul Divin și să le dea apoi sfaturi morale. Cum va putea profesorul laic să intre în altar și să explice elevilor, însemnătatea părților altarului, a vestmintelor și a sfințelor vase?.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. Dar în școală cum 'i învăț doctrina religioasă?.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu: Alt-fel reprezintă religie hațna clericală, ori cât de inferior ar fi preotul, tot mai bun profesor de religie va fi el de cât mireanul. Mă așteptam ca Prea Sfințitul propunător să facă mențiune în propunere, ca toți profesorii de religie să fie clerici, să ceară mai multe ore pe săptămână pentru studiul religiei, și a nu se lăsa studiul religiei pe același picior de egalitate cu gimnastica.

Profesorul de religie nehirotonit, nu are așa multă influență morală asupra elevilor. Chiar dacă se va duce la biserică cu elevii, are să asiste și el, fără să aibă acea influență care o are un cleric. Pe temeiul celor expuse până acum eu declar, că sunt contra propunerii făcute, de orice o consider ca nepractică și nerealisabilă.

Dacă e să cerem ceva Guvernului respectiv de studiul religiei, apoi ar fi bine să pretindem ca să se dea mai multe ore pentru studiul religiei în școlile secundare, să se pue studiul religiei pe același picior de egalitate cu celelalte studii, egalându-se și salariile profesorilor de religie cu ale celorlalte profesori, cum și a se hirotonisi toți acei profesori de religie laici, cari au fost numiți în învățămînt înainte de legea de la 1898.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. Trebuie întâi de toate să exprim regretul meu, că P. S. Nifon Ploestenu nu a fost la ședința de la 18 trecut, când s'a discutat această chestiune căci, dacă am fi avut norocul să avem pe P. S. Sa în mijlocul nostru la acea ședință am fi fost dispensați astăzi de această discuțiune.

P. S. Nifon Ploestenu, pe care 'l cunosc ca pe un harnic profesor de religie de cursul secundar, și ȳic acesta întru cât m'am informat că P. S. Sa, pe lângă obligațiunea ce 'i dă legea de a fi dascăl de învățămîntul religios la

școala la care este, mai la obligațiunea de a se ocupa și cu educațiunea elevelor. Dar în ori-ce cas, sunt ținut a da ore-care explicațiuni P. S. Sale, și cu atât mai mult, cu cât este în principiu pentru propunerea noastră, și ca să'l scot afară de ori-ce bănuială, țin a'i da explicațiuni asupra obiecțiunei ce face, că propunerea noastră este imposibilă de a se realiza.

Propunerea în sine, precum ați audīt, și fac atenți pe P. P. S. S. Membri ai S-lui Sinod, o recunoște P. S. Sa că este bună, însă întreabă: Aveți ore posibilitatea ca să o aplicați? P. S. Episcop al Hușilor, unul din semnatarii acestei propunerii a ȃis: noi cerem, acesta este un început, și acest început se va realiza cât va fi posibil. destul că exprimăm dorința noastră și posibilitatea de a se realiza această propunere, rămâne să se vadă cât ea în mod normal se pȃte executa.

Eū vȃ mărturisesc, că cea mai mare datorie ce putem avea pentru noi nu pȃte fi alta, de cât, precum am spus altă dată, a ne îngriji ca niște părinți sufletești ai poporului românesc, de educațiunea morală religiȃsă a cetățenului și tineretului român.

Căci vedeți cum tȃtă lumea se plânge, că un indiferentism religios bate la ușa noastră. Este de datoria noastră ca să ne îngrijim de educațiunea religiȃsă și să mȃ credeți, o spun din adîncul sufletului meū. Eram la Ministerul Instrucțiunei și un domn amplotat superior în acel Minister, m'a întrebat dacă este adevărat că în S-tul Sinod s'a discutat mȃsura de a se trimite elevii din cursul secundar la biserică, la care ȃ-am respuns afirmativ. Domnia Sa m'a felicitat din tȃtă inima, spunȃnd că așa se cuvine, ca S-tul Sinod să se ocupe de educațiunea fiilor țerei. Vedeți, că în afară de S-tul Sinod, este o mulțămire pentru mȃsurile cari se iaū

P. S. Arh. Nifon Ploestȃnu are o temere cum ȃice P. S. Sa, nu țineți socotȃlă că programa învățămîntului secundar este fȃrte împovărată, și elevii sunt ținuți a'și învăța lecțiunile, singura vacanță ce aū este Duminica, prin urmare lăsați-ȃ ca să se recreeze.

Apoi să'mi dea voe P. S. Nifon, de a crede că o recreațiune mai bună și mai folositoare pentru tineretul nostru, nu ar fi alta, de cât atunci când s'ar recrea în consfătuiri mo-

rare, cu profesorul lor de religie, acesta ar fi o oțelire pentru viitorul lui, căci pe lângă că i-ar lumina mintea, apoi i-ar încălzi inima, tot ce poate face pe om fericit.

P. S. Sa ȕice: Nu ȕineȕi socotelă că profesorii de religie sunt preoȕi și că preotul, va trebui să mērgă la biserică; ce, profesorii de religie sunt pedagogii elevilor? Eū cred că da. Tocmai ei sunt educatorii și pedagogii elevilor din școla unde este profesor. Am fi fōrte fericiȕi cānd profesorul de religie ar cunoște acēstă chemare, de pedagog, de educator și părinte sufletesc al întregel tinere generaȕiuni din școlele secundare. Așa trebuie să fie un profesor de religie. Alt-fel, dacā nu s'ar considera pedagog, nu ar fi de cāt un profesor ca toȕi cei-l-alȕi profesori, carī ar imprumuta cunoșȕinȕele lor elevilor, și de carī ar rēmane cu inima rece, de și fie ce profesor ar trebui să fie și un pedagog.

Incā o temere a P. S. Nifon Ploēștēnu este cā, mē așteptam ca propunētorii să vină cu altă propunere, ȕicea P. S. Sa: ca toȕi profesorii de religie să fie preoȕi, pentru cā profesorul de religie are mai multă autoritate faȕă de elevi cānd pōrtă haȕna bisericēscă. Ū rēspund P. S. Sale, cā acēsta este o cestiune deja tranșatā prin lege. Am onōre a fi Președintele Comisiunei pentru examenul de capacitate a celor carī aspiră la cariera de profesor de religie, și una din cele dintāi condiȕiuni ce se cere candidaȕilor, este să fie hirotonit preot sau diacon, nu vom avea decī, de acum înainte, de cāt preoȕi sau diaconi profesori de religie. Dar admit, cum cā astā-ȕi, profesorilor carī sunt și preoȕi de păstorie nu le-ar fi posibil să mērgă cu elevii în tōte Duminicile la biserică, de ore-ce trebuie să'și facā rȕndul la biserică. Da, așa este, însă un harnic profesor de religie va ruga pe colegul sēu de la biserică să'ī facā rȕndul, și el va merge la școlā, și se va duce cu elevii lui la biserică, acēsta va constata un zel și o bunā voinȕă din partea profesorului.

Credeȕi, cā profesorilor laici nu le-ar șede a lor bine să mērgă cu elevii lor la biserică?

Vorbesc de actualii profesori laici, carī aū profesoratul dupā vechea lege și ei trebuie să implinēscā acēstā sfȕntă datorie, pentru a proba elevilor cā sunt convinși de ceea ce învaȕă dupā catedrā.

În alte state, mult mai culte de cât statul nostru, însuși profesorii de universitate merg la biserică, și nu pierd nimic în fața lumii din valoarea lor ca ómenii de știință Ei dovedesc prin fapt, că adevărata știință duce la credința în Dumnezeu.

Rog respectuos pe S-tul Sinod să aibă siguranță cum că votarea acestei propunerii, și intervenirea pe lângă Minister, va fi una dintre lucrările cele mai rodnice ale acestui Sf. Sinod, și am convingerea intimă, că vom vedea cu ochii noștri îndeplinindu-se în mare parte propunerea acésta.

Ne mai cerënd nimeni cuvîntul, se pune la vot propunerea și se primește.

P. S. Episcop al Râmnicului, Raportor. Dă citire următorului raport al comisiunei pentru învêțămîntul religios, cursul primar, înreg. la No. 397, relativ la manuscriptul întitulat: „*Parabolele în versuri*”.

Înalt Prea Sântite Stăpâne,

Comisiunea pentru cercetarea cărților de învêțămînt religios cursul primar, luând în cercetare manuscriptul înaintat cu petiția înregistrată la No. 272 din 6 Oct. a. c. conținënd 21 de parabole ale Mântuitorului în poezie, a observat următoarele: Câte-va din aceste parabole sunt în cât-va bine rimate, ceea ce face laudă autorului, cele mai multe însă nu sunt destul de nemerite și nici cuvintele întrebunțate nu sunt destul de alese, așa că nu mai vedem în ele frumusețea și gravitatea stilului, ba la unele nici chiar sensul parabolilor din Evanghelie.

De aceea comisiunea opinéază să se înapoeze manuscriptul spre a fi revêdut și în mare parte refăcut, dacă autorul dorește ca lucrarea sa să obțină aprobarea Sf. Sinod.

Acest rezultat al cercetărilor comisiunei sub-scrisul cu smerenie îl supune deliberării Sf. Sinod.

Raportor: (ss) † *Athanasie al Râmnicului*

I P. S. Mitropolit al Moldovei. Fiind-că am auđit între cuvintele P. S. Raportor «și în mare parte refăcute», ar fi bine să se semnaleze cel puțin cu câte o linie de dedesubt, ca să știe el ce trebuie refăcut.

P. S. Episcop al Râmnicului. Dintr'însele, bune nu sunt de cât numai 5; iar restul ar trebui îndreptate și refăcute. Pentru ca S-tul Sinod să aibă cunoștința, vă rog să fmî dați voe să citesc una din cele care eu le consider ca

bine reușite. Este de exemplu: Parabola smochinului nero-ditor, de la Luca c. 13, vers. 6 --9 (citește).

Acésta este după mine una din parabolele cele mai bine reușite în versurile autorului.

Sunt altele cari au frazele prea lungi. Să vă citesc numai o frașă din parabola Bogatului nemilostiv. Iată cum este: (citește).

Și mai sunt și altele cari le-am semnalat, și de aceea am opinat ca să se refacă.

Ne mai cerând nimeni cuvîntul, se pun la vot conclu-siunile raportului, și se primesc.

P. S. Episcop al Râmnicului. Dă citire următorului raport al aceleeași comisiuni, înreg. la No. 399, privitor la 11 broșuri cu conținutul moral de D-nii Herman Fast și Patcavan Taraiantz din Constanța.

Înalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea cărților de învățămînt religios, cur-sul primar, s'a trimis unspre-zece broșuri cu conținut moral, înaintate spre cercetare și aprobare de D-nii Herman Fast, Directorul școlii germano-Armene și Patvacan Taraintz librar, ambii din Constanța. Comisiunea avînd în vedere că petiționarii sunt de altă confesiune, opinéază că nu e în căderea Sf. Sinod a aproba sau a nu aproba lucrările prezentate de D-lor și deci a se trece la ordinea zilei.

Acésta fiind opiniunea comisiunei, cu respect o supune deliberării Sf. Sinod.

Raportor: (ss) *Athanasie al Râmnicului*

Ne cerând nimeni cuvîntul, se pun la vot conclusiunile raportului, și se primesc.

Se citește următoarea propunere făcută de mai mulți P. P. S.S. Arhieriei de a li se trimite Monitorul Oficial gratuit.

PROPUNERE

Sub-semnații Arhieriei, membri ai Sf. Sinod, cu tot respectul rugăm pe Sf. Sinod ca prin biroul său să intervină la Onor. Minister al Cul-telor, ca să ni se trimită fie-căruia din noi „*Monitorul Oficial*“ după cum s'a trimis și mai înainte.

- (ss) *Calist Botoșenenu*
- (ss) *Niton N. Floeștenu*
- (ss) *Sofronie V. Craiovenu*
- (ss) *Meletie Gălățenu*
- (ss) *Valerian Râmnicenu*

Se pune la vot și se aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Ne mai având nimic la ordinea zilei, ridic ședința.

Ședința se ridică la orele 11^{1/4}, anunțându-se cea viitoare pentru Luni 23 curent, orele 9 dimineața.

Președinte † **Iosif Mitropolit Primat.**

Secretari: *Athanasie al Râmnicului.*
Pimen G. Piteștenu.

Ședința din 23 Octombrie 1900.

Ședința se deschide la orele 9. a. m. sub președenția Inalt P. S. Mitropolit Primat.

Se citește apelul nominal. Prezenți 15 P.P. S. S. membri, fiind în concediu P. S. Episcop al Dunărei de jos.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Fiind în număr, ședința este deschisă.

P. S. Episcop al Râmnicului, Secretar, citește sumarul ședinței precedente.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Ne cerând nimeni cuvântul asupra sumarului îl pun la vot. Cine este pentru, să bine-voiască a ridica mâna. S'a primit.

Se comunică de la biuroșu petiția P. S. Arhierieș Meletie Gălățenu, prin care rógă ca S-tul Sinod să bine-voiască a'l recomanda D-lui Ministru al Cultelor, conform art. 64 din legea Instrucțiunei spre a fi numit profesor la facultatea de Teologie, catedra de Teologie Morală, în basa titlurilor ce are.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Socotesc că ar fi bine, ca acéstă petiție să se discute chîr în acéstă ședință; fiind-că dacă ar merge la comisiunea de petițiuni, până se va întruni comisiunea ca să aducă hotărîrea sa și cum S-tul Sinod se închide mâne, nu vom avea timpul material a ne pronunța asupra ei.

De aceea rog pe S-tul Sinod ca s'o luăm în discuțiune chîr în acéstă ședință.

Voci: Fôrte bine.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Așa dar cu invoirea S-tului Sinod petițiunea acéstă se va discuta chîr în acéstă ședință după ce se vor termina comunicările.

Se comunică de la biuroșu petițiunea mai multor locuitori

din Eparhia Romanului, prin care cere a se dispune, ca preoții să nu neglijeze obiceiul de a merge pe la casele creștinilor cu botezul de ți întâlă a fie-cărei lună.

P. S. Episcop al Râmnicului: Ași fi de părere și a-supra acestei petițiunii să ăa o hotărăire S-tul Sinod.

Cum se procedăză până acum să mără la comisiunea de petițiunii, cred însă că și comisiunea de petițiunii, n'am darul de a ghici inimile, dar cred că și comisiunea de petițiunii are să opineze ca să mără la Episcopul respectiv să le pue în vedere hotărăirea S-tului Sinod. De aceea sunt de părere să se discute și acăstă petițiune tot în acăstă ședință.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Cu învoirea S-tului Sinod se va pune dar și acăstă petiție în discuțiune tot în acăstă ședință.

Se comunică de la biuroă petițiunea D-nei Maria A. Movilă din București strada Mihał Vodă No. 32, prin care cere a se cumpăra pentru local al S-tului Sinod casele D-sale din strada Mihał Vodă No. 21 bis fiind noui și încăpătore.

P. S. Episcop al Argeșului: Eă propun trecerea la ordinea ăilei asupra acestei chestiunii, să nu mai mără la comisiunea de petițiunii.

P. S. Episcop al Râmnicului. Și eă sunt de părere ca să se trecă la ordinea ăilei asupra acestei petițiunii.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Pun la vot trecerea la ordinea ăilei asupra cererei D-nei Maria A. Movilă. Cine este pentru, să bine-voăscă a ridica mâna.

S'a primit trecerea la ordinea ăilei.

Se comunică de la biuroă adresa Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei cu No. 4056, pe lângă care înaintăză în copie raportul Prea Cucernicului Protoiereă al județului Prahova, prin care cere a se declara biserica Sf. Gheorghe din com. Posești ca parohială, iar actuala biserică parohială «Adormirea» ca filială și se trimite la comisiunea de petițiunii.

Idem, referatul Directorului cancelariei S-tului Sinod, prin care supune la cunoștința S-tului Sinod, că în arhiva cancelariei S-tului Sinod nu se găsește nici un răspuns din partea Ministerului Cultelor, relativ la adresa S-tului Sinod cu No. 237/95, cu care s'a înaintat lucrarea privitoare la jurămăntul preoților, aprobată de S-tul Sinod în ședința din 9 Mai 1895.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu, Secretar. Acum urmeză să citesc petițiunile cari trebuie să se discute imediat.

P. S. Sa citește următoarea petițiune a P. S. Meletie Gălățenu:

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

În Monitorul Oficial No. 159 din 14 Octombrie a. c. Onor. Minister de Culte, publicând vacantă catedra de Teolog a morală de la facultatea de teologie a Universității din București; și în conformitate cu art. 64 din legea învățământului superior, al cărui cuprins este: că la numirea profesorilor facultății de teologie, deosebit de recomandarea Senatului Universității, va recomanda și Sf. Sinod un candidat;

Sub-semnatul Arhieru și membru al Sf. Sinod, în basa titlurilor ce posed, cum: diploma de licență în teologie de la Universitatea din București, precum și diploma de la Școala de „Hautes Etudes“ de la Sorbona din Paris, cu cel mai profund respect, viă a ruga pe Sf. Sinod, dacă bine-voește, să mă recomande Onor. Minister de Culte și Instr. Publică, spre a fi numit ca profesor titular, la menționata catedră vacantă.

Al Inalt Prea Sfinției Văstre cu cel mai profund respect prea plecat și prea supus.

(ss) † *Arhierul Meletie Gălățenu*

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Discuțiunea este deschisă asupra acestei chestiuni.

P. S. Episcop al Argeșului: I. P. S-țite Președinte, este cunoscut că la facultatea de Teologie, de când s'a ales P. S. Episcop al Râmnicului, încă nu s'a ocupat catedra de morală cu profesorul său definitiv și de atunci și până acum se ține suplinită de unul din D-nii profesori ai facultății. Este bine ca fie-care catedră să'și aibă titularul său, și ne bucurăm când vedem, că unul dintre membrii S-tului Sinod dorește să aducă luminile sale la această mare instituțiune a bisericei noastre române.

Vă rog dar și eu, ca în puterea legii să bine-voiți a aproba cererea P. S. Meletie Gălățenu și să fie recomandat D-lui Ministru al Cultelor și Instrucțiunei Publice pentru a' l avea în vedere la numirea profesorului de morală.

În lege se spune, că Ministru pôte să aibă două recomandați: unul din partea S-tului Sinod și altul din partea Senatului Academic.

Cum S-tul Sinod se ține de două ori pe an și anume: în Mai și în Octombrie și mâne deja se închide sesiunea actuală n'ar fi timp pentru ca să așteptăm să recomande întâi Senatul Universitar, fiind-că în lege nu se spune

dacă S-tul Sinod este ținut să aștepte recomandarea Senatului Universitar sau vice-versa.

Eū cred că aceste două mari instituțiuni sunt cu totul independente și fie-care pōte să recomande, și cu atât mai mult pōte să fie sēma de recomandarea S-tului Sinod, cu cât acēstă catedră, face parte din corpul sistematic al teologiei și prin urmare este absolută nevoie, ca acel profesor să fie cleric, și mai ales încă, dacă se pōte un Arhierēu. Și fiind-că sesiunea viitoare a S-tului Sinod va fi la Mai, și cum concursul său termenul pentru primirea petițiunilor este abia pus la Decembre, va să dīcă numai o lună pōte catedra să mai fie ocupată de alt profesor. Prin urmare, eū propun, ca S-tul Sinod să aprobe cererea P. S. Meletie Gă-lățenu și să'l recomande D-lui Ministru spre a'l avea în vedere la numirea titularului la catedră.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: I. P. S-țite Președinte, sunt cel mai bucuros în fața acestei cereri, când unul din P.P. S.S. Membri ai S-tului Sinod, care 'și-a făcut studiile la Facultatea de Teologie, cere ocuparea unei catedre rămasă vacantă prin alegerea meritosului și intimului meū amic și coleg P. S. Athanasie ca Episcop al Râmnicului și care catedră este vacantă până astăzi. Legea după care se recrutează corpul profesoral universitar este precisă.

Profesorul cu titlul provisoriu la Universitate, nu se mai recrutează prin concurs, cum se recruta după legea din 1864, ci se recrutează pe altă cale și anume: Candidatul pentru profesorat cu titlul provisoriu se recomandă Ministerului de către Senatul Universitar, compus din decanii tuturor facultăților Universității, plus câte un senator sau un profesor, ales de către consiliul Facultății respective și delegat din partea acestuia de a'l reprezenta în Senatul Universitar.

În fața unei vacanțe, Ministerul publică prin Monitorul Oficial catedra vacantă și în termen de două luni de la data primei publicațiuni, toți aspiranții pentru ocuparea catedrei vacante să înscrie la Minister, prezentând toate lucrările lor, în baza cărora cer catedra.

Plinindu-se termenul prevăduț de lege și publicat prin Monitor, Ministerul înainteză toate cererile împreună cu operele celor înscriși, ambelor senate Universitare, care convoacă, fie-care în parte de către Rector împreună cu corpul

profesoral al facultății respective se pronunță, adică recomandă sau nu după cum apreciază valoarea lucrărilor.

Acésta este procedura prevădută de lege pentru recrutarea profesorilor universitari.

Este foarte adevărat, că la cele-lalte facultăți d. ex. la cea de litere, de științe, de medicină, de drept, sunt mai multe categorii de profesori, dacă'i pot numi așa, sunt docenți, agregați și în urmă profesori.

La noi, la Facultatea de teologie, nu sunt de cât profesori ordinari, adică profesori cu titlul provisoriu și în urmă profesori cu titlul definitiv. Acésta este excepțiune pentru Facultatea de Teologie. Tot pentru Facultatea de Teologie este un aliniat în lege la art 64, care prevede că profesorii Facultății trebuie să fie creștini ortodocși, și deosebit de recomandarea Senatului Universitar, să fie un candidatul recomandat de S-tul Sinod.

Vedeți dar că în primul loc se cere recomandarea Senatului Universitar și a corpului profesoral respectiv și,—Ministru va alege.

P. S. Meletie Gălățenu cu mult drept cuvânt și așa trebuie să facă, potrivit dorinței ce are de a ocupa catedra de morală de la Facultatea de Teologie, ne prezintă acésta petițiune, ca S-tul Sinod să'l recomande Ministerului din partea sa pentru ocuparea catedrei de morală. Dar eu cred, de și este întâiul cas, care se prezintă, că ar fi bine ca să lăsăm a ne rosti asupra acestei chestiuni în sesiunea viitoare.

P. S. Episcop al Argeșului: Pentru ce? Până atunci se ocupă catedra.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. Pentru ce? Eu cred, că legiuitorul a hotărît că pentru profesorii Facultății de Teologie pe lângă recomandarea ce trebuie să se facă din partea Senatului Universitar, în unire cu reprezentantul facultății respective, se cere să aibă și recomandăția din partea S-tului Sinod, acésta a făcut'o său pentru că nefiind o altă facultate de Teologie la Universitatea de Iași, care să lucreze împreună, după cum se face acésta pentru cele-lalte facultăți, a dat acest drept S-tului Sinod; ori că legiuitorul s'a gândit și trebuie să se gândescă la următorul lucru, ca nu cum-va să se strecore în corpul profesoral al Facultății de Teologie persoane a căror învățătură despre doctrina creș-

tină, bănuită fiind, ar putea aduce un rău serviciu bisericeii și dar S-tul Sinod, care singur este în măsură de a ști și de a ști da sēma despre mersul și despre credința și doctrina profesată de acel care a cerut; S-tul Sinod când s'ar găsi în fața unei recomandațiuni din partea Senatului Universitar pentru o persoană care nu învață în corcondanța cu credința creștină ortodoxă, atunci S-tul Sinod să dică: Noi nu consimțim la această numire, căci iată ce avem din partea noastră: persoană recomandată lasă de dorit în privința doctrinei ce profesază.

Orî în cazul când legiuitorul consideră acest drept S-tului Sinod ca un alt Senat universitar, atunci trebuie să așteptăm a fi sesizați de Minister, se înțelege după trecerea timpului de înscriere, căci pe cât știu este la 20 Noembre, și pōte sunt și alți petiționari. Și atunci cum trebuie să procedăm? Negreșit după lege și regulament.

Legea spune categoric, că nimeni nu pōte fi numit profesor la Universitate de cât acei cari aū lucrări meritorii. Și să'mi dați voe să vă spun lucrul acesta, întru cât am avut și am însărcinarea din partea colegilor mei profesori a fi în două rinduri până acum ales în Senatul Universitar. Toți aceia cari aū fost recomandați de Senat pentru ocuparea unor catedre, fie de aici, fie de la Iași, aū trebuit să presinte lucrări meritorii și originale.

Dacă ni s'ar presenta lucrări din partea candidaților și venite prin Minister, ar trebui să alegem o comisiune din S-tul Sinod, care comisiune să judece acele lucrări și să vie cu un referat prin care să ne facă cunoscut valōrea acelor lucrări, după care am putea discuta și lua hotărîre. Am đis, că cu mare mulțumire aș ține ca în principiu la Facultatea de Teologie să fie toți profesorii clerici hirotoniți. Această dorință am exprimat'o tot-d'auna, de când am onōrea a fi profesor acolo, cel puțin pentru ocuparea catedrei de dogmatică și morală creștină. Dar să privim cestiunea și din alt punct de vedere: Vă spuneam că timpul de înscriere încă nu s'a isprăvit, așa că toți cari se cred în drept a ocupa catedra pot să cēră înscrierea. Unii din cei înscriși și pe care noi nu' știm acum, pōte că vor avea scrieri meritorii și originale în specialitate, potrivit cerințelor legei. În fața acestor probe Senatul Universitar și corpul profesoral al Facultăței de Teologie de bună sēmă că va recomanda pe

acel candidat pentru ocuparea catedrei. Ca parte finală, Ministerul ar avea: un recomandat de S-tul Sinod, și un altu de Senat și corpul profesoral; unul cu lucrări, altul fără lucrări, pe care credeți că va preferi Ministerul, e lesne de înțeles. În fața unor texte de lege positive, Sinodul trebuie să se pronunțe după multă chibzuință. Nici S-tul Sinod să nu se pună într'o pozițiune delicată față de Minister, nici pe Minister să'l pună față de S-tul Sinod.

Pentru aceste motive, pe care le găsesc destul de întemelte, rog pe S-tul Sinod să bine-voiască a amâna rezolvarea cererei de față până la sesiunea viitoare, când se vor îndeplini toate cerințele legale și atunci cesțiunea se va prezenta cu totul în alte condițiuni de cât ni se presintă astăzi. Ași înțelege ca să fie recomandat pentru suplinirea catedrei. Acesta este modesta mea părere.

P. S. Episcop al Argeșului. Acesta nu prevede legea.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Dacă S-tul Sinod va lua altă hotărîre, eu declar că mă abțiu de la vot.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: I. P. S. Președinte, față de cererea unuia dintre P. P. S. S. Membri ai S-tului Sinod al Bisericii noastre autocefale ortodoxe române, ca să fie profesor la catedra de morală de la Facultatea de Teologie, din București, care catedră este vacantă de câțiva ani tot pe considerantele de a se amâna, pentru a se trimite la comisiunea S-tului Sinod, sau la Senatul Universitar și așa mai departe, mie mi se pare că, cu tot respectul ce am către D-nii Profesori ai Facultății de Teologie, tot mai mult lucrăză unul pentru o catedră, ca pentru două. Și dacă tot dăinuim așa cu această catedră, cred că acesta ar fi mai mult în paguba studenților și a Facultății chiar.

P. S. Pimen Piteștenu a șis că amestecul S-tului Sinod în recomandarea profesorului la Facultatea de Teologie ar fi numai întru atâta întru cât candidații n'ar fi bănuți de cine știe ce eresie. În regulament și în lege nu se spune așa ceva. În regulament se spune pur și simplu, că S-tul Sinod să recomande și Ministerul să decidă. Mai departe P. S. Sa pune Senatul Universitar mai pre sus de cât S-tul Sinod. Apoi Senatul Universitar este autoritatea cea mai înaltă în biserica română sau S-tul Sinod? Mie mi se pare că Senatul Universitar ar face bine să se șie mai aproape de S-tul Sinod și de aceea, eu vedând dorința majorității

membrilor S-tului Sinod de a se recomanda la catedra de morală P. S. Meletie Gălățenu, pe care dorință o am și eu și o votez cu amândouă mâinele, rog pe P. S. Pimen ca reprezentat al S-tului Sinod, să ne reprezinte pe lângă Senatul Universitar pentru ca să ție sémă numitul senat și de dorința S-tului Sinod. Am ȃis.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Ascultați un fel de discuțiune deosebită, care să-mi permiteți s'o spun, că am rămas mâhnit nu în privința celor ȃise de P. S. Calist Botoșenenu, dar am rămas mâhnit că noi discutăm aci lucruri foarte seriose și le discutăm în lipsă de un reprezentant al guvernului.

În regulament mi se pare că se ȃice, că Ministru va fi de față, sau dacã nu ministru, un reprezentant al sėu. De când am venit în sesiunea acėsta, n'am vėdut pe nimeni din partea autorității guvernului sau statului și acėsta pe mine mē mâhnește.

Am ȃis.

P. S. Episcop al Râmnicului. I. P. S. Părinți. S-tul Sinod în una din sesiunile anterioare s'a mai ocupat cu o cestiune de felul acesta, de ore-ce potrivit legii în vigóre atunci, care în parte s'a modificat mai târđiũ, Ministerul Cultelor cerea S-lui Sinod, ca să recomande și din partea sa pentru ocuparea catedrei de teologia morală pe unul din candidații, care 'și înaintase cererile lor împreună cu lucrările lor Ministerului Cultelor.

Se știe cum a procedat S-tul Sinod atunci, s'a ales o comisiune specială pentru cazul acesta. Comisiunea a cercetat cererea fie cãruĩ candidat împreună cu titlurile și cu lucrările sale, pe care le anexase la cerere, și a ajuns la conclusia, că nu pôte să recomande pe nici unul din aceia.

Nu putea să recomande S-tul Sinod de o parte, pentru că cum foarte bine a observat P. S. Episcop al Argeșului, catedra aceea este una din acele catedre, care conține esența religiunii nóstre creștine, tocmai viața practică creștinescă ce trebuie s'o dea la ivelã creștinul însuflețit de credință în adevėratul Dumnezeu; și cu drept cuvint, nimeni nu pôte să propoveduescã cu destulã căldură, și cu mai multã competență acėstã materie de cât un cleric.

Dintre acei candidați nu era cleric de cât unul sau doi, iar cei-l-alți erau laici și chiar acei clerici nu intrunėu pe

deplin condițiunile prevădute de legea pentru ocuparea catedrei respective. Lucrul ađi se schimbă și S-tul Sinod ar fi în tot dreptul să ia o hotărîre, fiind-că Ministrul tot este ținut să vie aici, după ce candidații vor înainta la Minister în termenul prescris de lege, cererile lor, titlurile lor și lucrările lor spre a'si legitima dreptul de a ocupa acea catedră. Ministru deci tot are să întrebe atunci pe S-tul Sinod, de ce dar să nu anticipeze S-tul Sinod, cum fôrte bine a ăis P. S. Calist Botoșenenu. De ce să nu useze de dreptul ce i'l dă legea? Mai ales când este vorba de predarea unei materii exclusiv religioase morale. De ce să nu anticipeze S-tul Sinod și să ăică: pe acesta voim să'l numești, când va veni timpul să numești acolo pe un profesor. Că are să recomande și senatul universitar? Fôrte bine, dar ce pôte împedica pe S-tul Sinod de a nu recomanda pe candidatul ce are? Va recomanda și S-tul Sinod, va recomanda și senatul universitar, și când Ministru va cere din nou avisul S-lui Sinod, presupunënd că vor mai veni cereri acolo, cred că S-tul Sinod se va pronunța tot în sensul cum se pronunța astăđi, pentru că toți cunoștem pe P. S. Meletie Gălățenu. Și-a făcut studiile în facultatea noastră și la Paris, și credem că nu numai ca cleric, dar cu atât mai virtos ca Arhiereu, va îndeplini cu destulă competența și demnitate chemarea de profesor de teologie morală la facultatea noastră. N'ași vrea să mai ăic nimic, dar sunt mâhnit de modul cum s'a procedat până acum cu această catedră. Este una din cele mai însemnate și corpul profesorilor, fie că a fost împedecat de lege, fie din alte considerante, s'a mărginit numai la singura măsură de a încredința suplinirea acelei catedre unuia dintre d-niile lor, dar eă, am spus și o spun aci pe față, am spus de repetate ori acelu domn profesor suplinitor: Voești să fii profesor de morală? De ce nu te faci cleric. Mi-a dat asigurări, ba că se căsătorește, ba că se călugărește, n'a făcut însă nimic până ađi, și de atunci sunt ani la mijloc. Eă cred așa dar că noi trebuie să ne gândim la datoria și dreptul ce avem de a obține, ca să se ocupe această catedră de un cleric și în deplin acord cu cele ăise de P. S. Episcop al Argeșului și de P. S. Calist Botoșenenu, rog pe S-tul Sinod să bine-voiască a recomanda pe P. S. Meletie Gălățenu Ministerului, ca profesor de morală la facultatea de teologie,

rămâind să hotărască Ministerul ceea ce va crede de cuviință, dar noi să ne facem datoria noastră. Acesta am avut de ținut, și rog pe S-tul Sinod să ia în considerație cererea P. S. Meletie Gălățenu și să-l recomande la Minister pentru catedra vacantă de profesor de morală.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Ne mai cerând nimeni cuvîntul pun la vot propunerea P. S. Pimen Piteștenu ca cea mai depărtată, cine este pentru, să binevoiască a ridica mîna.

Nimeni, fără numai singur P. S. Sa; prin urmare propunerea a căzut, rămîind admisă cererea P. S. Meletie Gălățenu.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. I. P. S. Președinte. Vă rog încă odată să se consemneze în procesul verbal, că eu m'am abținut de la acest vot.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Acesta se înțelege de la sine.

P. S. Arh. Meletie Gălățenu: Mulțumesc S-lui Sinod cu cel mai profund respect pentru încrederea ce'mi arată, recomandându-mă d-lui Ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, ca profesor titular la catedra de morală creștină de la universitatea din București.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Acum procedem la cestiunea jurămîntului.

P. S. Episcop al Romanului, citește concludsiunea raportului comisiei de petițiuni, relativ la jurămîntul preoților.

P. S. Episcop al Râmnicului. I. P. S. Stăpâne. Cu părere de rău mă văd silit să țin cuvîntul pentru a arăta că nu sunt în totul admisibile concludsiunile raportului comisiei de petițiuni, nu sunt în totul practice. Argumentele aduse sunt foarte drepte și foarte logice. Cine nu recunoște că e drept ca toți oamenii să aibă încredere în preoți, în reprezentanții religiei și deci plecând din principiul acesta, ar trebui să dispară neîncrederea în preoți, și astfel preoții ar fi scutiți de a depune jurămînt, fiind creduți, după cum țin și P. S. Raportor, numai pe cuvînt. Dar în practică nu este așa, ci este cu totul alt-fel. În practică fie care cetățen chemă pe preot la jurămînt și'l silește să jure. De multe ori chiar judecătorii, cari se țin de legile lor, îl forțază să jure. și dacă nu voește să jure 'l supune la pedepsă, cum este în cazul de față.

Prin urmare din punctul de vedere al vieții bisericești este foarte bine justificată părerea din raportul ce discutăm, dar din punctul de vedere al vieții actuale în societate, ea este nepractică, nu vom putea ajunge la un rezultat practic dacă am opina ca P. S. Raportor. De aceea eu aș fi de părere ca S-tul Sinod să primescă în parte sau în total concluziunile altui raport, care s'a citit în S-tul Sinod de o altă comisiune constituită ad-hoc pentru chestiunea jurământului și pentru concilierea sa și punerea în concordanță a regulamentului S-lui Sinod despre jurământul preoților cu codul civil.

Acea comisiune, dacă 'mă aduc bine aminte, a emis următoarele opinii: I) Ca preotul să fie admis, adică să aibă învoirea Chiriarhului odată pentru tot-d'auna de a depune jurământul înaintea instanțelor judecătorești civile, atunci când i se deferă; și să depue jurământ, după formele prevăzute în codul civil, și cum astă-zi procedura civilă este modificată împreună cu ea s'a modificat și formula jurământului: acesta a devenit mai solemnă, căci ea accentuează mult mai bine ideea jurământului. Iată conținutul actualei formule de jurământ din procedura civilă: «*Jur în cuget curat și pe S ta Cruce, înaintea lui Dumnezeu, care știe toate*». II) A doua opinie ce s'a emis atunci de comisie e că preoții fiind reprezentanți ai religiei, se cuvine a se admite o excepțiune pentru d'nșii și anume, să nu jure așa simplu ca fie-care om. ci să jure fiind de față și un preot îmbrăcat în odăjdii, după cum se face de regulă în instanțele administrative când cine-va intră în o funcțiune. III) Preoții să depue jurământ în biserică. Póte că această opinie ar fi întru cât-va nepractică, căci judecătorul și mai ales autoritatea superioară a justiției va dice: Dar cum să amân eu procesul ca să îndeplinescă această formalitate a jurământului față de preot.

P. S. Episcop al Hușilor: Știe de mai înainte dacă are să jure sau nu.

P. S. Episcop al Râmnicului: Și totuși se póte să nu o aprobe, de și e cu cale ca autoritatea justiției să ție sémă de considerantele de care a fost călăuzit S-tul Sinod când a luat această hotărîre. IV) Cea din urmă concluzie la care a ajuns comisiunea din 1895 fu ca să se modifice și art. 42 din regulamentul pentru disciplina clerului în sensul de

mai sus. Acestea sunt concludsiunile raportului anterior. Rămâne acum, ca S-tul Sinod să hotărască, ori votază concludsiunile raportului comisiunei de acum, ori menține pe acelea cari sunt ceja votate, rămânând ca să se facă din nou intervenire la Minister spre a lua act de dinsele și a le investi cu sancțiunea Regală. Acestea am avut de ȃis.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: V'ași ruga ca acele concludsiuni să le adăugăm la raportul de față.

P. S. Episcop al Râmnicului: Aceste concludsiuni sunt votate la 8 Mai 1895. Eū cer ca S-tul Sinod să mențină concludsiunile aceluī raport și să le comunice din nou Ministerului spre a le investi cu sancțiunea Regală.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu: Comisiunea de petițiuni în redactarea raportului asupra jurământului preoților a căutat pe cât a fost posibil să nu se depărteze de la practica creștinăscă bisericească. Dacă însă astă-ȃi vine să aducă la cunoștința S-tului Sinod și alte păreri, cari pōte că sunt drepte față de practicarea jurământului, comisiunea negreșit lasă la latitudinea S-tului Sinod. Un lucru însă, ceea ce P. S. Episcop al Râmnicului a și notat acolo, vedem greutatea aceea, ca preotul să depue jurământul în biserică. Sublim, ȃar în cazul acesta ar trebui să avem pe lângă fiecare judecătorie câte o capelă și un preot la dispoziția justiției, și de aceea să'mi dea voe P. S. Episcop al Râmnicului să fiū contra acestei păreri. Să găsim altă cale mai practică, ca să nu ne ocupăm tot-d'auna cu cestiunea jurământului în S-tul Sinod. Acestea am avut de ȃis.

P. S. Episcop al Hușilor: Eū cerusem cuvîntul ca să mă lămuresc asupra acestei cestiuni. Pe cât am înțeles, Dl. Ministru de Justiție a cerut la S-tul Sinod cum trebuie să se facă jurământul.

P. S. Episcop al Romanului. D-nul Ministru al Justiției arată că atât Curtea de Casație a variat în jurisprudența sa cu privire la depunerea jurământului, cât și S-tul Sinod, însă după părerea noastră socotim că S-tul Sinod n'a variat, ci rămânând statornic în cuvintele evangheliei: să fie cuvîntul vostru așa, așa, nu, nu, a făcut condescendența împrejurărilor create de cei ce arătau neîncredere în preoți, cerându-le jurământ.

Acum pare că s'aū mai schimbat împrejurările și anume: Insuși Dl. Ministru de Justiție, după ce vine și ne arată pă-

rerea sa de rău, că Justiția a cerut preoților să depue jurământ, pentru care Domnia Sa a și făcut judecătorului observațiile sale, rîgă pe S-tul Sinod ca într'o sesiune viitoare să se pronunțe, care este părerea sa, ca să'i fie mai lesnicios și Domniei Sale cum să se hotărască.

Deci, rămâne acum să înțelegem că împrejurările s'aũ mai schimbat, că puterea lumescă este dispusă a îmbrățișa opiniunea S-tului Sinod, și cred că acum ar fi timpul ca și noi se ținem a'i presenta pe cea desăvîrșită, care este a sf. Evangeliũ și care se află cuprinsă în art. 42 al regulamentului S-tului Sinod pentru disciplina bisericească.

Suntem în perfect acord comisiunea de ađi cu comisiunea de la 1895, pöte că deosebim în ceva dar deosebirea este că la 1895 comisiunea ținea socotelă de împrejurările de atunci, iar comisiunea de ađi este de părere ca să nu se mai ție ađi socotelă de împrejurări ce nu mai există, ci să ne ținem de Sf. Evanghelie, de vreme ce însuși D-l Ministru este gata a îmbrățișa opiniunea S-tului Sinod căci ȳată ce ȳice D-l Ministru al Justiției în adresa sa către D-l Ministru al Cultelor:

Domnule Ministru.

„Am onöre a vă înapoia petițiunea ce m'ăți trimis cu adresa No. 4418 de la 8 August trecut, primită din partea preoților D. Vlad și Sp. Focșănenu, parohi din comuna Giurgiuóna, jud. Tecuci, prin care se plâng că aũ fost amendați de D-l Judecãtor de Instrucție al Trib. Tecuci, pentru cuvînt că, în calitate de martori, aũ refuzat să presteze jurãmînt pe Sf. Cruce.

Suntem de părere și noi că, față cu art. 42 din Regulamentul Sinodal pentru disciplina Bisericească din 7 Innie 1873, D-l Judecãtor de Instrucție rœu o făcut că a pretins jurãmînt de la preoți, și ȳ-am și comunicat pãrerea nãstrã.

Știți însă, Domnule Ministru, că jurisprudența chȳar a Inaltei Curți de Casație a variat asupra acestei cestiunii și prin urmare, nu e de mirare dacã instanțele judecãtorești inferiøre apucã și ele din cãnd în cãnd o pãrere care, încã o datã o repet, n'o cred basatã în drept. Adaog cã mẽ tem cã vor fi încurajate în acestã direcțiune prin discuțiunea urmatã în S-tul Sinod chȳar (ședința din 15 Februarie 1895) și unde, din inițiativa a însãși fețelor bisericești celor mai înalte, s'a propus modificarea art. 42 citat, ca neîntemeiat pe canóne, S-tul Sinod a adoptat conclusiunile raportului ce i s'a făcut în acest sens.

Póte că ar fi oportun, Domnule Ministru, ca S-tul Sinod, la o viitoare sesiune, să pună capăt discuțiunei începute. Ne va fi și noué mai lesne atuncî de a obține unitate în practica magistraților noștri asupra acestui punct.

În ce privește scutirea de plata amendei la care sunt condamnați preoții, s'o cêră autorităților judiciare, singure competente.

p. Ministru (ss) *Ión Miculescu*,

Director (ss) *Nedelescu*.

Iată dar că D-l Ministru al Justiției n'a cređut basată în drept cererea făcută preoților de a depune jurămîntul. Decî cred că ar fi bine venită părerea de a ne menține unde ne-a pus Dumnezeu: «Să fie cuvîntul nostru așa, așa, nu, nu». Rămîne însă ca S-tul Sinod, în suveranitatea sa, să hotărască cum va crede de cuviință. Noi ne-am dat părerea noastră.

P. S. Episcop al Hușilor: Acum mî-am improspătat ideile asupra acestei cestiuni, dar o altă întrebare: Părințele Director al cancelariei S-tului Sinod vêd că a raportat, că nu s'a comunicat nici de cum guvernului acéstă hotărîre a S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Râmnicului: S'a comunicat, dar nu s'a dat urmare acestei comunicări.

P. S. Episcop al Hușilor. Va să ăică s'a comunicat, Ministeru o are, dar mai cere și alte lămuriri.

P. S. Episcop al Râmnicului. Lămuririle le cere D-l Ministru al Justiției nu al Cultelor.

P. S. Episcop al Hușilor. Dacă s'a comunicat, rămîne să alegem între o conclusie și alta. Rog dar să se mai citească încă o dată conclusiunile raportului de atuncî, cari s'aŭ votat de S-tul Sinod, pentru a le compara cu acestea, ca ast-fel să decidem saŭ mai bine ăis să alegem între unele și altele.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. Apoi acum nu mai putem să le discutăm pe acelea.

P. S. Episcop al Hușilor. Nu să le discutăm, dar să le vedem.

P. S. Episcop al Râmnicului. Conclusiunile votate de S-tul Sinod în ședința de la 8 Mai 1895 sunt acestea:

I. «A se încuviința preoților jurămîntul dupre formula stabilită în procedura civilă.

II. A interveni la Onor. Guvern spre a dispune ca preoții, cari vor trebui să depună jurământ, să'l depună în biserică în fața parohului respectiv și a delegatului judecătorelui.

III. A modifica în sensul acesta art. 42 din regulamentul pentru disciplina bisericăscă.

Odată ce se sancționează dispozițiunile acestea, rămâne bine înțeles că se abrogă ori ce alte dispozițiuni anteriore. Acum rămâne ca S-tul Sinod să se rostască să pentru concludsiunile la cari a ajuns comisiunea atunci, să se mențină starea actuală de lucruri. respectându-se art. 42 din regulament, ca persoanele bisericesti să nu jure.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Comparând sensul hotărreii luate de S-tul Sinod în anul 1895, cu sensul concludsiunilor raportului comisiunei de astăzi în cestiunea jurământului, mie mi se pare, că comisiunea în hotărrea luată în 1895 a menținut jurământul, iar cea de acum după propunerea a însuși D-l Ministru de Justiție, care dăce că S-tul Sinod să dea formula și D-sa ca Ministru o va aplica a emis opiniunea ca să ne mărginim pe basa credinței să pe rostirea preotului, așa, așa, nu, nu. Mie mi se pare că este foarte bine ca să primim și să menținem concludsiunile comisiunei de acum, fiind-că însuși D-l Ministru propune S-tului Sinod, dăcând: Faceți-mi formula și eă o voi aplica. Rog dar pe S-tul Sinod să primască aceste concludsiuni ale raportului de astăzi.

P. S. Episcop al Romanului. Ca să se menție art. 42 din Regulament.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: V'ași ruga să măi citiți încă o dată adresa D-lui Ministru.

P. S. Episcop al Romanului citește adresa D-lui Ministru de Justiție, care s'a reprodus măi sus.

P. S. Episcop al Hușilor: Va să dăcă să ne ținem de regulament.

P. S. Episcop al Romanului. Vedeți că D-l Ministru este gata ca să se țină de hotărrea bisericii, de ce să nu fim și noi gata ca să ne ținem.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. Că a variat S-tul Sinod, a variat.

P. S. Episcop al Romanului. S-tul Sinod cred că n'a variat, adică n'a renunțat de a avea ca perfecte cuvintele

Domnului, să fie cuvîntul vostru așa, așa, și nu, nu, ci a interpretat art. 42 din regulament, făcînd condescendență celor slabi.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. În articolul 42 se precizează ca preoții să nu jure, iar în decisiunea luată la 1895 S-tul Sinod admite ca preoții să jure. Este acesta sau nu o variantă? Acum Ministru țice: de care anume hotărîre să ne ținem. De cea din art. 42 sau de cea luată în ședința de la 1895.

P. S. Arh. Nifon Ploeștenu. I. P. S. Președinte, din discuțiunea urmată asupra cestiunei jurămîntului preoților și din citirea raportului comisiunei însărcinată de S-tul Sinod în anul 1895 cu studierea acestei cestiuni, se vede lămurit, că în împrejurările de atunci s'a admis conclusiunile raportului. Acele conclusiuni aduse la cunoștința D-lui Ministru al Cultelor, au fost comunicate D-lui Ministru al Justiției, dar de la Onor. Ministru al Justiției nu avem nici un răspuns pînă acum. Precum rezultă însă din adresa de astă-dî a D-lui Ministru al Justiției, în S-tul Sinod s'a urmat ore-care discuțiune asupra cestiunei jurămîntului preoților în sesiunea din primăvara anului 1895, dar că cestiunea n'a fost atunci tranșată definitiv, ci a rămas ca într'o altă sesiune să se ia o hotărîre definitivă. Comisiunea de astă-dî vedînd buna dispozițiune creștină a actualului Ministru de Justiție D-l Titu Maiorescu, s'a gândit că ar fi bine să opineze ca S-tul Sinod să revie la dispozițiile art. 42 din regulament, adică de a nu se îngădui preoților să jure, când se vor afla în fața instanțelor judecătorești, fiind degradator pentru ei. Acum mai ales când D-l Ministru al Justiției ne cere acesta, noi trebuie să profităm de această frumoasă dispoziție Ministerială și să hotărîm, că preoților pe viitor nu le mai este ertat să jure, căci nu este frumos pentru demnitatea lor, ci să fie cuvîntul lor așa, așa, nu, nu, precum ne povățuește Sf. Evanghelie. Acesta o țic și o doresc nu numai ca membru al comisiunei de petițiunii, în sinul căreia mî-am dat asentimentul meu pentru acesta, dar chiar și ca membru al S-tului Sinod sunt de părere să se admită conclusiunile raportului, cari sunt pentru a nu se admite pe viitor preoților să jure; căci după părerea comisiunei din 1895, cum foarte bine a observat P. S. Calist Botoșenenu ar trebui să fie pe lângă fie care judecătorie câte un preot în permanență, care să asiste în odăjdii

cu sf. cruce și evanghelie ori de câte ori judecătorul are să defere jurământul cui-va. Rog dar respectuos pe S-tul Sinod să primască conclusiunile raportului, căci este mai bine din toate punctele de vedere să menținem art. 42 din regulament, care glăsuiește ca preotul să nu jure înaintea instanțelor judecătorești.

P. S. Episcop al Râmnicului. Când am luat cuvîntul la începutul acestei discuțiuni, am declarat cu totă francheța, că conclusiunile comisiunei sunt foarte juste, foarte creștinești și înălțătoare de suflet în privința demnității preotului. Care din noi nu tinde la ideal, care din noi nu doarește să ajungem un timp când să se credă pe deplin cuvîntul preotului și să fie el în măsură a inspira confiență față de alții cu cari ar avea afaceri.

Dar când venim în practică, ce se întâmplă? Eū primesc pe fie-care lună decimii de cereri de la preoți să le dau bine-cuvîntare ca să jure, căci alt-fel preoții își perd avutul lor. Ce să facă atunci, dacă S-tul Sinod va hotărî ca să se menție în totă rigórea dispozițiunile art. 42 din regulament? Atunci ce vom face noi preoților cari vor fi nevoiți să jure? Judecătorii nu respectă regulamentele noastre bisericești, ci dispozițiunile din procedura civilă; și vė aduceți bine aminte I. P. S. Vóstră și P. P. S. S. Vóstre, cari sunteți membri ai Senatului, că atunci când s'a votat procedura civilă, eū am susținut tocmai tesa acésta, ca preotul să nu jure, și Senatul n'a admis, însuși Ministru de Justiție..

P. S. Episcop al Romanului: Ministru de Justiție spune, că cererea de a depune preotul jurământ, nu este basată în drept.

P. S. Episcop al Râmnicului: Ce dată pórtă acea adresă?

P. S. Episcop al Romanului: Data 8 August trecut.

P. S. Episcop al Râmnicului. Atunci, la 8 August, nu mai era Dl. Disescu Ministru de Justiție.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Era D. Maiorescu.

P. S. Episcop al Râmnicului: Atunci foarte bine, dar eū voesc a spune ce s'a petrecut înainte de a veni D-sa la acel Minister. I P. S. Mitropolit al Moldovei de asemenea a semnat amendamentul, prin care eū cerusem, ca preoții

să nu jure, Senatul însă n'a primit amendamentul, însuși Ministrul l'a combătut, așa în cât eă am fost nevoit a'l retrage, vedënd că nu are sorți de reușită. Decî ce e de făcut? Eă admit că este de demnitatea clerului ca să fie creduți pe cuvînt, cum și comisiunea conchide prin raportul ce discutăm. Dar în practică este cu totul alt fel.

P. S. Episcop al Romanului: Dl. Ministru declară prin adresa sa că se va respecta decisiunea S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Râmnicului: Bine, dar atunci ce măsură trebuie să ia S-tul Sinod? Nu trebuie să se mărginescă numai a primi conclusiunile raportului P. S. Vostre, ci să comunice Guvernului și să rîge pe Dl. Ministru de Culte să intervie pe lângă cel de Justiție ca să pue în vederea tuturor instanțelor judecătorești a le respecta și atunci preîntîmpinăm dificultățile, cari nu se prevîd în procedura civilă.

Prin urmare dacă S-tul Sinod primește conclusiunile raportului, cari sunt foarte creștinești și demne, rămîne ca să intervie în mod accentuat la d-nu Ministru, spre a le pune în vedere tuturor instanțelor judecătorești.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Eă sunt de părere, vedënd toate argumentele, că în principiu formula acêsta e cea mai bună și cea mai creștinească. Dar asupra temerei P. S. Episcop al Râmnicului, că ce s'ar urma dacă S-tul Sinod va da un vot și în practică nu s'ar observa, noi să luăm hotărîrea acêsta spre a se face mijlocire din partea biuroului la d-nu Ministru de Justiție prin cel de Culte, și să'l rîge spre a le pune în aplicare. Până atunci noi nu vom opri pe preot a jura. Iată dar care este părerea mea.

Voci: Este bine așa.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Ne mai cerënd nimeni cuvîntul, pun la vot conclusiunile raportului cu observațiile făcute de mine. Cine este pentru să binevoiască a ridica mîna.

S'a primit.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu, Secretar, citește petițiunea mai multor locuitori din Eparhia Romanului, prin care cer a se dispune ca preoții să mîrgă pe la casele creștinilor cu botezul de ăi I a fie-cărei luni.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Cred că a-

céstă petițiune ar trebui să se recomande Episcopului respectiv, spre a lua măsurile convenite.

Voci: Fôrte bine.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Pun dar la vot propunerea mea de a se recomanda acéstă petiție Episcopului respectiv. Cine este pentru, să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

P. S. Arh. Nifon Ploesténu, I. P. S. Președinte. S'a depus pe biuroul S-lui Sinod raportul comitetului redactor al revistei «Biserica Ortodoxă Română», împreună cu proiectul de budget pentru anul financiar 1901—1902. P. S. Calistrat Bârlădenu președintele comitetului, m'a însărcinat să aduc acésta la cunoștința S-lui Sinod că până mâine când se va închide S-tul Sinod, comisiunea să bine-voiască a'l cerceta și a raporta S-tul Sinod, spre a nu rămâne revista fără budget.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: După re-deschiderea ședinței vom vedea ce este de făcut.

Cu învoirea S-lui Sinod suspend ședința pentru cinci minute.

Ședința se suspendă pentru cinci minute.

Ședința se redeschide.

I. P. S. Mitropolit Primat. Ședința este redeschisă.

P. S. Episcop al Râmnicului: I. P. S. Președinte, dați-mi voe să fac o comunicare S-lui Sinod.

Comitetul redactor al revistei «Biserica Ortodoxă Română» conform decisiunii S-lui Sinod din ședința din 20 Oct. curent, a înaintat proiectul de budget al acelei reviste revădit, așa cum a cerut S-tul Sinod.

Rog dar pe S-tul Sinod să încuviințeze ca comisiunea să ia în cercetare acest proiect de budget și să vie cu raportul pentru ziua de mâine.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Pun la vot urgența ca comisiunea să vie mâine cu raportul pentru budgetul revistei: Cine este pentru să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit urgența.

P S Arh Meletie Gălățenu, raportor, citește următorul raport, înreg. la No. 402, al comisiunii pentru cercetarea manualelor de învățămînt religios, cursul secundar,

relativ la manualul «Istoria Vechiului și Noului Testament» al preotului Ión Constantinescu.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea cărților de învățămînt religios, cursul secundar, trimițându-se petiția preotului Econom I. Constantinescu fost profesor, înreg. la No 113 din 4 Maiu a. e.; împreună cu două imprimate întitulate: a) Istoria sfîntă a Vechiului și Noului Testament; b) Invățătura lui Iisus Christos.

Comisiunea cercetându-le, a constatat că menționatele lucrări nu conțin nimic contrar învățătorei Sfîntei noastre Bisericii Ortodoxe; și ast-fel rîgă pe Sf. Sinod să bine voiască a le da cuvenita aprobare.

Acésta cu smerenie se supune Sf. Sinod.

Raportor: (ss) † *Meletie Gălățenu*
(ss) † *Conon Bacaónu*

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu, raportor, citește raportul comisiunei de petițiunii relativ la tunderea în monahism a fraților Vasile Boacăș și Dimitrie Mucenic din schitul Duréu. Comisiunea este de opinie a se acorda călugărirea numiților frați.

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, citește raportul aceleeași comisiuni, pentru tunderea în monahism a surorilor: Safta Bobădă, Ecaterina Băncilă, Mărgărinta Luca, Varvara (Valeria) Cusen și Aglaia Gheorghiu, din monastirea Agafton Comisiunea este de opinie a se acorda călugărirea numitelor surori. Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, citește raportul aceleeași comisiuni pentru tunderea în monahism a surorilor: Maria Iamandi I. Ticea, Ileana Nicolae Stroe și Maria P. S. Bordencel din M rea dintr'un lemn

Comisiunea este de opinie a se admite călugărirea numitelor surori.

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor citește raportul aceleeași comisiuni pentru tunderea în monahism a fraților: Constantin Sandu și Spiridon Enciü din M-rea Bogdana, Județul Bacău. Comisiunea este de părere a se acorda călugărirea numiților frați. Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor citește raportul aceleeași comisiuni

pentru tunderea în monahism a surorilor Ióna Constantin Manu și Manda Stănescu din M-rea Văleni.

P. S. Episcop al Argeșului. I. P. S. Președinte, Sora Manu este din comuna Godeni și în bună înțelegere cu bărbatul său s'a hotărit să se ducă la monăstire. Ea este de 64 ani și bărbatul ei de 70 ani. Călugărirea lui este deja aprobată și este călugăr în schitul Stănișóra. Sora Manu cere acum a se călugări. Ea a avut 8 copii. Intre copiii ei este și starițul de la Stănișóra, așa că n'ați nici o legătură cu societatea. De aceea vă rog să'i aprobați călugărirea.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Față de cazul spus de P. S. Episcop al Argeșului, n'ași avea nimic de spus, întru cât bărbatul acestei femei este deja intrat în monahism, dar cred că este bine ca onorabila comisiune de petițiuni să ție socotélă de legile țarei. Un divorț între bărbat și femei nu pôte fi valabil, de cât numai cu o hotărîre a autorităților judiciare ale țarei. Primăria n'are competența.

P. S. Episcop al Hușilor: În regulamentul S-lui Sinod se pote și așa.

P. S. Episcop al Argeșului. În art. 3 din regulamentul S-lui Sinod se prevede, că consimțimîntul dintre soți este suficient.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Ne mai cerînd nimeni cuvîntul pun la vot conclusiunile raportului. Cine este pentru să bine-votască a ridica mîna.

S'a primit.

Același P. S. Raportor citește următorul raport al aceleiași comisiuni înreg. la No. 416, relativ la suplica d-lui Pandele Mateescu pictor.

Înalt Prea Sînțite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni s'a primit suplica D lui Pandele Mateescu pictor din Urbea Ploesți, prin care arată că a angajat mai multe lucrări de pictură pe la biserică și că exercită de mai mult timp meseria de pictor, pe care o dovedește cu certificatele ce i s'aun liberat din partea Primăriilor: Bălăria din jud. Vlașca și Hătcărau din jud. Prahova, precum și cu o icônă reprezentînd pe Sf. Arhanghel Mihail; cere a i se da bine-cuvîntarea Sf. Sinod pentru a'și exercita această meserie.

Comisiunea avînd în vedere că sus numitul n'are nioi o școlă specială, și că certificatele primăriilor nu'i pot veni în sprijinul cererei sale; întru cât primarii cari le-aun liberat habar n'aun de pictura bisericescă, și pe lîngă acestea chîiar icônă prezentată ca model probéză că

D-sa nu este un maestru în puterea cuvîntului, este de părere a i se respinge cererea.

Acesta fiind rezultatul cercetărei comisiunii în privința celor de mai sus, cu respect îl supune la cunoștința Sf. Sinod spre a decide cele ce va crede de cuviință.

Raportor: (ss) *Calist Ialomîțenu Botoșenenu*
 (ss) *Gherasim al Romanului*
 (ss) *Nifon N. Ploestenu*

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu, raportor citește următorul raport al comisiunii de petițiuni, înreg. la No. 403, relativ la cererea preotului C. Bălan din comuna Vața, pe lângă care înainteză un manuscris intitulat «Calendar Vecinic».

Iualt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a Sf. Sinod, s'a trimis suplica înreg. la No. 256 din 1 Octombrie a. c. adresată Sf. Sinod de pr. C. Bălan din comuna Vața, jud. Olt, împreună cu un manuscris intitulat „*Calendar veșnic*” și prin care suplică rîgă pe Sf. Sinod să bine-voiască ca după ce va aproba acest calendar, a dispune să se tipărească în Tipografia Cărților Bisericești, rămînd ca proprietate a Sf. Sinod, de ore-ce dînsul nu are mijloce spre a'l tipări.

Comisiunea cercetînd acest calendar a constat că el conține de la pag. 2 pînă la 110, Evangeliile Duminicale și ale praznicilor împărătești, cari stau în legătură cu Paștile, aranjate după Pascaliă saŭ mai bine đis, după scara tipărită la fine e Evangheliei, ediția Sf. Sinod, începînd cu điuă de 22 Martie și sfîrșind cu điuă de 25 Aprilie, interval în care cade Paștile într'un period de 532 ani. Pentru fie-care dată a căderei Paștilor, are însemnat în dreptul fie-cărei sêrbători Evangelia đilei, glasul de rînd și svetelna. De la pag. 111 pînă la pag. 118 are lunile cu sfinții cari cad în fie-care đi; la pag. 119 a puș o tabelă de fazele lunei; iar de la pag. 121—124 are datele calendaristice pentru o pascalie de 580 ani. Și de la pag. 124 pînă la sfîrșit (pag. 144) conține mai multe poesii copiate după diferiți autori și unele formule chîr de suplicant preot.

Comisiunea avînd în vedere că lucrarea părintelui Bălan, nu e de cît o copie a Calendarului perpetuŭ tipărit în Orologiul cel mare, ediția Sf. Sinod, cum și a scărei Evangeliilor tipărite la sfîrșitul Evangheliei; este de opiniune a nu se tipări cu cheltuiala tipografiei cărților bisericești, căci asemenea calendare le are imprimate tipografia cărților bisericești în diferite cărți de ritual; și deci să se înapoeze calendarul manuscris autorului spre a'l imprima cu spesele sale, fără însă a purta pe copertă că este aprobat de Sf. Sinod.

Raportor: (ss) *Nifon N. Ploestenu*
 (ss) *Gherasim al Romanului*
 (ss) *Calist Ialomîțenu Botoșenenu*

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor, citește următorul raport al aceleiași comisii, înreg. la No. 404, relativ la petițiunea preotului Nicolae Popa, parohul parohiei Vadu-Roșca din comuna Vultur, județul Putna.

Înalt Prea Sfințite Stăpâne,

La comisiunea de petiții a Sf. Sinod s'a trimis suplica înreg. la No. 382 din 19 Oct. a. c., adresată Sf. Sinod de preotul Nicolae Popa, parohul bisericii Vadu Roșca din com. Vulturul jud. Putna, prin care se jeluște Sf. Sinod că neavând casă de locuit în parohia sa, a cumpărat un loc viran în întindere de 20 prăjini în fața bisericii, cu învoirea obștei locuitorilor și cu act în regulă autentificat de Tribunalul Putna, prin jurnalul No. 1005/99; și pe care loc și-a clădit casă cheltuind 7000 lei.

S'a găsit însă un cârciumar de origine bulgar, care a denunțat faptul procurorului respectiv, zicând că Primarul local ar fi liberat preotului un certificat fals, spunând în certificat că preotul este fiu de clăcaș, pe când dînsul este fiu de rzeș, și deci fără drept de a cumpăra pământ.

Afacerea acésta este pendinte la Tribunalul de Putna, unde preotul este citat prin citațiunea No. 32.455 pentru ziua de 7 Martie viitor.

Acum preotul rógă pe Sf. Sinod să bine-voiască a lua o hotărîre în cazul de față, mijlocind la locurile în drept spre a se da preoților dreptul de a cumpăra pământ pentru a'și clădi casă, cum și pentru a' l cultiva și lăsa urmașilor ca moștenire.

Comisiunea avînd în vedere, că prin legea modificată, relativă la vîndarea bunurilor Statului și rēscumpărarea embaticurilor, promulgată în Monitorul Oficial No. 30 din 7/21 Mai 1896 se dă voe preoților, învătărilor și servitorilor bisericești din comunele rurale, să cumpere pămînturi din moșiile statului în loturi de 5 hectare.

Maî avînd în vedere că Sf. Sinod, nu este ținut să știe dacă Primarul din com. Vulturul jud. Putna, a liberat preotului Nicolae Popa, un certificat adevărat sau fals.

Considerînd că asemenea chestiuni sunt de competența tribunalelor civile, iar nu de a Sf. Sinod.

Considerînd în fine, că preotul a trecut alături de Episcopul său, jeluindu-se Sf. Sinod, pentru lucruri de puțină importanță, despre care putea cere explicațiune Protoiereului și în cas de neîndestulare Episcopului său.

Comisiunea pe basa acestor temeuri și considerațiunii este de opiniune, pe de o parte a se pune la dosar suplica preotului Nicolae Popa, parohul bisericii din parohia Vadu Roșca jud. Putna, ca rēu îndreptată la Sf. Sinod; iar pe de alta a se face numitului paroh o dojană prin Prea Sfințitul Episcop eparhiot, spre a nu mai trece altă dată alături de Episcopul său, și a adresa S-tului Sinod cereri cari sunt de rezortul P. S. Episcop eparhiot.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Floeștenu.*

(ss) † *Calist Botoșenu.*

P. S. Arh. Nifon Ploeștenu, raportor. I. P. S. Președinte, comisiunea cu regret a ajuns la aceste concluziuni. De la o sémă de vreme vin foarte multe petițiuni la S-tul Sinod cari îngreuiază lucrările comisiunei, cu afaceri cari s'ar fi putut tranșa cu multă inlesnire de Protoerei său de Chiriarhul respectiv. Petiționarii scriu câte o pagină și noi, comisiunea, pentru a rezolva cutare sau cutare ces-tiune, suntem nevoiți să răsfoim texte de legi și regulamente, și să scriim raporte de una sau două côle pentru afaceri care nu sunt de competența S-tului Sinod. Ar trebui ca ast-fel de suplici să fie puse la dosar de biuroù.

I. P. S. Mitropolit-Primat, Președinte: Ne mai ce-rënd nimeni cuvîntul, pun la vot concluziunile raportului, cine este pentru să bine-voiască a ridica mâna.

S'aù primit.

Același P. S. Raportor citește următorul raport, înreg. la No. 405, relativ la suplica preotului Ión Haidin din co-muna Pătești, județul Putna.

Inalt Prea Sănțite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a S-tului Sinod s'a trimis suplica înreg la No. 319 din 17 Octombrie a. c., adresată S-tului Sinod de preotul Ión Haidin din comuna Pătești, județul Putna, prin care se jeluește S-tului Sinod, că făcënd apel contra sentinței de caterisire a Spiritua-lului Consistoriù al Eparhiei Romanului, S-tul Sinod în sesiunea de primă-vară a. c., cercetând casul, după lungi debateri, a bine-voit a'l grația de pedépsa pronunțată de Spiritualul Consistoriù. Dar fiind că prin grațiere nu i s'a fixat care are să fi pe viitor pozițiunea sa de preot; P. S. Episcop Eparhiot de și i-a dat voe să servescă cele pre-oțești în întreaga Eparhie, unde va fi cerut și îngăduit de locuitori, el totuși a rămas ca un preot ambulant, fără enorie și decî într'o poziți-une care nu se potrivește cu însemnătatea sacerdotală, stabilită de sfințele canóne și prin lege și regulamentele în vigóre. Și în consecință rógă pe S-tul Sinod să bine-voiască a decide asupra pozițiunei sale canonice ca preot.

Comisiunea avënd în vedere, că apelul preotului Ión Haidin a fost cercetat și raportat S-tului Sinod în ședința din 4 Mai a. c.

Avënd în vedere că comisiunea, în concluziunile raportului său cum și în discuțiunea ce a urmat, a susținut, că potrivit art. 88 din regu-lamentul Consistoriilor, să se trimită casul preotului Haidin la un alt consistoriù de la o eparhie limitrofă.

Maì considerând că punëndu-se la vot propunerea P. S. Arh. Calistrat Bărlădenu, de a se grația preotul Haidin, S-tul Sinod a admis această propunere cu mare majoritate și decî concluziunile raportului aù fost înlăturate.

Maî considerând în fine, că prin grațiere Preotul a căpătat numaî dreptul de a oficia cele preoțești, fără să i se fixeze și o biserică la care să servescă; și deci el de și grațiat n'are unde servi cele preoțești, căci parohia sa a fost declarată vacantă și ocupată de un altul; comisiunea, pe baza acestor temeuri și considerațiuni, este de opiniune ca S-tul Sinod, care în clemența sa a bine-voit a'l grația, să dispue ca numitul preot să fie atașat ca supre-numerar, fără salariu, tot la parohia Pățești unde sunt 3 biserici.

Acésta fiind opinia comisiunei, cu cel maî profund respect o supune la cunoștința S-tului Sinod spre a decide cele ce va crede de cuviință.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploesténa*
(ss) † *Calist Ialomițéna Botoșéna*

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor citește următorul raport al comisiunei de musică, înreg. la No. 407, relativ la cererea Preotului Nicolae V. Paveliu de la biserica catedrală din Constanța.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea manualelor de musică s'a trimis suplica înreg. la No. 278 din 12 Octombree a. c., adresată S-tului Sinod de preotul Nicolae V. Paveliu, deservent la biserica catedrală din Constanța, pe lângă care suplică înaintéază un manuscris de musică orientală intitulat „*Prohodul înmormintărei mirenilor și al pruncilor*“ rugându-se a fi cercetat și aprobat de S-tul Sinod pentru folosul preoților.

Comisiunea cercetând manuscrisul a constatat, că melodiile coprinse în acest manuscris sunt compilate după notele de psaltichie ale D-lor Dimitrie Sucevénu și Ștefan Popescu; dar că autorul în transcrierea acestor note de psaltichie, nu le-a copiat măcar fidel, așa că în unele părți nici nu ese la mărturie; și prin urmare în dorința de a deveni autor de cântări bisericești, a mutilat frumoșele melodii, puse pe psaltichie de numiții maeștrii de musică.

Pentru aceste motive comisiunea este de părere a se respinge manuscrisul suplicantului preot.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploesténa*
(ss) † *Gherasim al Romanului*
(ss) † *Gherasim al Argeșului.*

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor citește următorul raport, înreg. la No. 407, al comisiunei de musică, relativ la suplica preotului C. Bălan, din comuna Vața, județul Olt, pe lângă care înaintéază un manuscris: «Cântările înmormintării virstnicilor și pruncilor».

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea manualelor de musică a S-tului Sinod,

s'a trimis suplica înreg. la No. 257 din 1 Octombrie 1900, pe lângă care se înainteză spre cercetare un manuscris intitulat: „*Cântările înmormintărei vrșnicilor și prancilor*“ alcătuite de Pr. C. Bălan din comuna Vața, județul Olt, cu rugămintea de a se cerceta și aproba de S-tul Sinod, spre a le imprima.

Comisiunea, cercetând acest manuscris, a constatat că cântările pe psa tichie nu sunt de cât compilațiuni după Dimitriță Sucevénu și alți cântăreți bisericești, cari compilațiunii fiind transcrise cu puțină atențiune sunt greșite și denaturéză cu totul cântările originale usitate în biserica noastră.

Pentru care comisiunea este de opiniune a se respinge manuscrisul suplicantului preot.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploesténu.*
 (ss) † *Gherasim al Romanului.*
 (ss) † *Gherasim al Argeșului.*

Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Acelaș P. S. Raportor, citește următorul raport al comisiunei de musică, înreg. la No. 408, relativ la petițiunea D-lui Lazăr S. Ștefănescu pe lângă care înainteză un manuscris în trei exemplare intitulat «*Utrenierul*».

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea manualelor de musică a S-tului Sinod, s'a trimis spre cercetare suplicele înreg. la No. 81 și 297 din a. c., împreună cu un manual de psaltichie intitulat: „*Utrenierul cu slujbele sfinților mari din cursul anului, alcătuite de Lazăr Ștefănescu*, fost profesor de musică la școala de cântăreți din Turnu-Severin.

Comisiunea având în vedere că autorul deja a imprimat cartea, și deci este în imposibilitate de a'i mai face corectările necesare;

Mai având în vedere că aprópe în fie care sesiune comisiunea S-tului Sinod s'a ocupat cu cercetarea diferitelor operi de musică ale D-lui Lazăr Ștefănescu, și care aprópe tóte au fost respinse;

Mai considerând că, comisiunea măi mult de milă, că e om sêrac și a cheltuit ultimul ban cu tipărirea cărților de psaltichie, i-a aprobat o singură carte „*Prohodul mirenilor*“, care prezentându-o Ministerului Cultelor și Instrucțiunei publice, și Onor. Minister trimițând-o din nou spre cercetare D-lui Popescu Păsêrea, profesor de musică, acesta 'i-a respins'o cu totul

Pentru aceste motive, comisiunea este de părere a se respinge odat pentru tot-d'auna manualele de musică prezentate de D-l Lazăr Ștefănescu, ca unele ce sunt numai copii greșite ale cântărilor autorilor reputați în ale musiceii.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploesténu.*
 (ss) † *Gherasim al Romanului.*
 (ss) † *Gherasim al Argeșului.*

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Și eu cunosc această carte; cum vedeți, ea este și tipărită și cu tipărirea

ei el a cheltuit o sumă însemnată de bani. Pentru acesta eŭ v'aș ruga să i se încuviințeze, căci nu este o carte dogmatică.

Acı este cestiunea de psaltichie. El arată că a luat și din cântările dascălilor bisericești cum este Dumitriță Sucevénu și alți. Rog dar pe S-tul Sinod să bine-voiască a nu 'i-o respinge, ci să i-o aprobăm, pentru ca el să o desfacă cum va putea, fiind-că a cheltuit o sumă de bani cu tipărirea ei.

P. S. Arh. Nifon Ploesténu. I. P. S. Președinte, tot de aceleași sentimente a fost animată și comisiunea, când a cerut S-tului Sinod aprobarea «Prohodului Mirenilor», alcătuit de D-l Lazăr Ștefănescu. Dar D-sa nu s'a mulțumit numai cu aprobarea dată de S-tul Sinod, ci a trimes cartea și la Minister; și D-l Ministru se vede că nefiind pus în cunoștință că cartea era aprobată de S-tul Sinod, a trimes-o D-lui Popescu Pasérea spre a o cerceta din nou și acesta i-a respins-o; lucru care e jignitor pentru S-tul Sinod. Comisiunea s'a convins că cărțile de musică ale suplicantului nu sunt bune. El face mai mult speculă cu ele. Chțar mie m'a arătat o sumă de cărți poștale de pe la diferiți cântăreți, cari i-aŭ cumpărat cărți. După ce a imprimat și a vîndut aprópe tóte exemplarele din ediția I neaprobrate, acum cere aprobare ca s'o scótă în a doua ediție, milogindu-se pe la toți. S-tul Sinod este suveran să facă ceea ce va crede de cuviință, însă comisiunea nu'și ia răspunderea pentru acéstă carte.

P. S. Episcop al Râmnicului. Eŭ mulțumesc I. P. S. Președinte pentru sentimentele ce arată către acest om. El este din Turnu Severin. A fost cântăreț și psalt la biserica supranumită Grecescu, dar prin purtarea sa a venit în conflict și cu episcopii și cu protoereul și ast-fel a rămas pe drumuri. Este în stare vrednică de plâns, și acéstă împrejurare ar milita în favórea lui. Dar când mă gândesc că trimite la S-tul Sinod cărți ce se depăr éză până și de textele cântărilor bisericești, comisiunea este fórte îndreptățită să le respingă.

El a tipărit cartea așa cum se vede și rógă a i se aproba. Dacă S-tul Sinod ar bine-voi să aprobe acéstă carte, atunci sunt de părere să i se pue obligațiune ca să nu mai trimită cărți imprimate, ci manuscrise.

De astă dată să i se mai concédă; rămâne însă ca S-tul Sinod să decidă cum va crede de cuviință.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Cestiunea este despre libertatea de a tipări. El deja a tipărit-o, dar dacă a tipărit-o bine sau rău, dacă este scrisă bine sau rău, acesta este o altă cestiune. Dar și de astăzi înainte să se mai primescă asemenea cărți? acesta întreb.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Am și eu cartea acesta. Partea cea mai mare din ea sunt lucrări de ale renumitului psalt Dumitriță Sucevénu, care mi-a fost dascăl. Acelea sunt perfect de bine; dar acelea, care sunt făcute de acest Lazăr Ștefănescu, eu unul nu le pot descifra.

El mi-a trimis-o când eram la băi, și neavând ce face m'am ocupat adese-ori de ea, dar vă spun drept că n'am putut a descifra cântările lui.

Rog dar pe S-tul Sinod să-i aprobe pentru astă dată, dar pentru viitor nu.

P. S. Arh. Nifon Ploeștenu. Fiind-că dorința S-lui Sinod este de a se aproba această carte, comisiunea nu are ce mai dice, și trebuie să consimtă.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Ne mai cerând nimeni cuvîntul, pun la vot părerea emisă de mine de a se admite această carte. Cine este pentru să binevoiască a ridica mâna.

S'a primit.

Ne mai fiind nimic la ordinea zilei și ora fiind înaintată ridic ședința.

Ședința viitoare va fi pe mâine 24 curent, tot la orele 9. a. m.

Ședința se ridică, anunțându-se cea viitoare pentru Marți 24 Octombrie orele 9 a. m.

Președinte † Iosif Mitropolit Primat.

Secretar: † Athanasie al Rîmnicului.

† Pimen G. Piteștenu.

Ședința din 24 Octombrie 1900.

Ședința se deschide la orele 9 dimineța, sub președenția Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Primat.

Se citește apelul nominal. Prezenți 15 P. P. S. S. membri, fiind în concediu P. S. Episcop al Dunărei de jos.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Fiind în număr, ședința e deschisă.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu, Secretar, dă citire sumarului ședinței precedente.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Am luat cuvîntul ca să exprim o nedomirire a mea. În sumar se țice că se aprobă concluziunile raportului, care sunt de a se respinge cutare cerere, dar nu se spune pentru ce. Ar trebui să se țică pentru motivele cutare și cutare.

Al doilea se țice că s'a respins tabloul trimis de un pictor.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. Un pictor din Ploești.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Se țice că se aprobă opinia de a se respinge. Dar pentru ce? Așî dori o explicațiune în 3 vorbe: Fiind pictat, să mă ertați să întrebuițez o vorbă neobiciuită la noi, prea cochet, da, nu este cuviincios.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Răspunde că se va intercala în procesul ședinței respective.

Ne mai cerënd nimeni cuvîntul, se pune la vot sumarul și se admite.

P. S. Episcop al Râmnicului, secretar, dă citire următoarelor comunicări:

Adresa S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei No. 4112 cu care înainteză raportul protoereului de Ilfov No. 1742 în copie, relativ la deslipirea cătunului Rudeni de la parohia Giulești Sîrbii și alipirea lui la parohia Chiajna.

Se trimite la comisiunea de petițiuni.

Petiția preotului Alex Rădulescu din com. Zăvideni, județul Vilcea, prin care face apel contra sentiței consistoriului de Rîmnic, care i-a ridicat dreptul de paroh.

P. S. Episcop al Râmnicului. Acastă petițiune ar trebui pusă la dosar ca neavenită.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Se va pune la dosar.

Acum intrăm în ordinea țilei. Avem mai multe raporte ale comisiunilor. *P. S. raportor al comisiunei pentru cercetarea cărților de musică bisericească,* este rugat a da citire raportelor sale.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu, raportor, dă citire următorului raport, înreg. la No. 409, privitor la petițiunea

d-lor Mardarie Gheorghiu și Bănescu Gheorghe cântăreți în Iași.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea manualelor de muzică a S-tului Sinod, s'a trimis suplica înreg. la No. 228 din 12 August a. c., în alăturare cu un protest adresat S-tului Sinod de D-nii Mardarie Gheorghiu și Gh. I. Bănescu, cel dintâi cântăreț la biserica Sf. Spiridon, iar cel de al doilea la biserica Sf. Theodor din Iași, prin care suplică se jeluște S-tului Sinod contra D-lui G. Musicescu, profesor la Conservator și dirigintele corului Mitropolitan din Iași, care prin interpelarea ce a făcut într-o broșură tipărită, contra ședinței S-tului Sinod din 25 Mai 1899, privitoare la înlocuirea notelor psaltichiei cu note liniare ale muziceii occidentale, aduce critică cântăreților vechi cum și celor din prezent, *că psaltichia este așa de grea de înțeles, în cât seminariștii nici odată n'au știut-o și nici vor fi în stare să o știe; de ôre-ce nici dascălii lor nu o știu cum se cade; iar prin protestul ce anexeză pe lângă suplica D-lor, contestă în numele tuturor cântăreților, că manualele de Muzică, ce Dl. Musicescu cere a se impune în Seminarii în locul cărților de psaltichie, nu coprind în mod fidel frumôsele melodii ale muziceii orientale, usitată de vécuri în biserica noastră și că D-lor sunt gata a veni la S-tul Sinod, și a dovedi cu mai multe probe, înaintea ori cărei comisiani a S-lui Sinod, că ceea ce a făcut Dl. Musicescu și voește a face nu este exact și nici nu va fi.*

Comisiunea examinând cu deamăruntul protestul D-lor Mardarie Gheorghiu și I. Bănescu, a cređut că ar fi prea lung și obositor pentru Sf. Sinod de a reproduce în întregul său protestul înaintat S-tului Sinod și de aceea s'a mărginit a supune la cunoștința S-tului Sinod numai părțile mai esențiale din protest. Iată care sunt acele părți:

1) Să se facă întrebare D-lui Musicescu, carei este scopul de a desființa datinile părintești, care au mai rămas numai în biserică? Noi putem a'î răspunde pe base întemeiate, nu ca cu ghibăcia sa științifică; dar lăsăm acésta la timpul oportun, și acum ne vom ocupa numai de critica adusă ședinței S-tului Sinod din 25 Mai 1899, prin care blameză atât pe autorii cântărilor bisericești, cât și personal pe cântăreții de astă-đi și pe profesorii de psaltichie. Iusucința D-sale este numai de interes material, căci singur este convins că nu se pôte transpune psaltichia cu note liniare occidentale și probă sunt cărțile sale de cântări transpuse pe asemenea note, care nu fac efect nici la țară, cu atât mai mult la orașe, din cauza multor defecte ce conțin.

2) La „Dómne strigat-am“ și „Să se îndrepteze“ glasul al 2-lea, din Anastasimatarul imprimat de Dl Musicescu, melodiile sunt lucrate cu note de doime și pătrime și numai pe alocurea se observă câte o optime, fără să aibă aplicat vre-un singur ornament din psaltichie; ci, prin mai multe locuri punând *si* natural în loc de *si* bemol, face melodia aspră și neplăcută la auđ; iar unele melodii le-a scurtat pe unde nu trebuia scurtate și vice-versa, în cât prin multe locuri a stricat melodiile.

3) Prochimenul de la glasul al II-lea, nu sémănă nici cu glasul al doilea nici cu al șeselea, de ore-ce glasul al doilea are cadența finală în *sol* și în psaltichie în *di*; iar glasul al 6-lea are cadența finală în *re* și în psaltichie în *pa*. Dl Musicescu însă a format o gamă nouă pentru glasul al 6-lea, cu tonica din *mi* și cu cadența finală în *si*; lucru care nu se potrivește nici cu glasul al doilea nici cu al 6-lea, de unde se vede că Dl Musicescu a înființat și glasul al 9-lea, și de aceea a pus pe suprafața Anastasimatarului ca *motto* stihul din psaltirie: „*Cântați Domnului cântare nouă*“.

4) De la pagina 36—47 din Anastasimatar a pus *triadicarele* scrise și prelucrate de mine Mardarie Gheorghiu, ce se află în Catedrala Sf. Mitropolii din Iași, dar le a ciuntit și le-a desbrăcat de totă ornamentația lor, aplicându-le mai multe cadențe lungi prin melodii; iar pe alocurea pause, în cât le-a dat aspectul unei melodii armenesci.

5) La Antifone în mai multe locuri pune pe *si* becar, formând o gamă minoră cu sexta majoră și septimă minoră; o asemenea gamă nu există în nici o musică din lume, nici chiar în musica chinezescă, dór numai în psaltichia transpusă a D-lui Musicescu, de unde se vede că D-sa a inventat și glasul al 10-lea și care se rapórtă tot la *motto* de pe suprafața Anastasimatarului „*Cântați Domnului cântare nouă*“.

6) La paginile 78—80 tot din Anastasimatar, unde se vede melodia pe glasul al 8-lea „*Fericit bărbatul*“. Aci melodia este ciuntită și aprópe unisonă, auzindu-se la urechia auditorului ca sunetul clopotului pentru foc; iar în cântarea *Lumină lină* (pag. 81—84) ciuntită și crămpotită ca vai de ea, face două cadențe una după alta în rînd, tot pe același grad, producînd o monotonie complectă.

7) Mai departe la *Dómne strigat-am* pe glasul al 2-lea, înșiră pe portativ note de doime, pătrime și rar optime pe alocurea, fără nici o ornamentațiune și fără a mai arăta, *variá* ce voește, pe *psifiston* ce pofteste, pe *petasti* ce vrea, pe *antichenoma* ce dorește, pe *omalon* ce'l dóre și pe *eteron* ce'l cere inima, în cât tóte melodiile acestui anastasimatar, sunt niște bucăți musicale fără sare și piper.

8) La podobia *Spăimântatu-s'a Iosif* ca și la podobia, „*Mormîntul tēu Mântuitorale*“ pune două tacte $2/4$ și $3/4$ ast-fel că cântărețul nu știe pe care tact din aceste două să cânte aceste podobii.

9) Acésta este cartea didactică a D-lui Musicescu cu note occidentale, pe care o recomandă D-lui Ministru al Instrucțiunei Publice, ca să o aplice de o cam-dată în Seminarii, în școlile normale și în urmă prin biserică. Ideea de a se transpune psaltichia pe aceste note n'a fost a D-lui Musicescu, precum arată în prefața Anastasimatarului, ci a mea, a lui Mardarie Gheorghiu, dar așa se petrec lucrurile la noi în țară.

10) Cât privește—dici mai departe suplicanții—de-pre colegii asociați ai D-lui Musicescu cu cari au lucrat cartea, regretăm că n'au avut ambițiune în o așa mare operă, și n'au stat la înălțimea în care se găsesec, ci s'au lăsat a fi la discreția infamiilor aduse de Dl Musicescu, isbind în prestigiul tuturor cântăreților din care și D-lor fac parte, și a da lovitură cântărilor vechi bisericești prin desființarea notelor de psaltichie, fără să se gândescă că cântarea pe note occidentale nici o dată nu se póte executa în biserică, de ore-ce cântărețul care ar cânta

pe asemenea note perde din vedere sau cuvintele sau notele prin mer-sul lor zigzag și ajunge într'o mare confusiune, pe câtă vreme notele psaltichiei merg paralel cu cuvintele.

11) În fine, D-nii Mardarie Gheorghiu și I. Bănescu la sfârșitul protestului D-lor rîgă pe S-tul Sinod a lua în considerație protestul D-lor și a se pronunța asupra psaltichiei, de óre-ce cunoștințele ce le posedă le-a studiat și căpătat de la autori vechi și psalți perfecți, pe cari chiar ađi 'i avem în majoritate necontestată în sînul S-tului Sinod; și dacă cu ceva ađ greșit în pasul ce'l ađ făcut se rîgă să fie ertăți.

Comisiunea, avënd în vedere că protestul D-lor Mardarie Gheorghiu și Gh. I. Bănescu cãntăreți din Iași, militéză în favórea votului dat de S-tul Sinod în ședința de la 25 Mai 1899, când S-tul Sinod a hotărît să se comunice Onor. Minister al Cultelor că nu consimte cu nici un chip a se înlătura psaltichia din Seminarii și a se înlocui cu cãntări puse pe notațiunea liniară și;

Considerând că D-nul G. Musicescu ca profesor de Conservator și Diriginte al Corului Mitropolitan din Iași, a muncit cu multă rîvnă și dragoste pentru biserică și școlă; și deci dar a făcut onóre bisericeii și țerei sale și prin urmare nu trebuiesc condamnate încercările făcute de D-sa în asociațiune cu alți cãntăreți de a transpune psaltichia pe note liniare.

Pe baza acestor motive, Comisiunea este de opinie ca S-tul Sinod să ia act de protestul suplicanților, cari ađ voit să probeze o dată mai mult, că melodiile psaltichiei nu pot fi transpuse în mod fidel și în tótă originalitatea lor pe note liniare ale muzicéi occidentale.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploesténu.*

(ss) † *Gherasim al Argeșului.*

(ss) † *Gherasim al Romanului.*

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Concluziunile raportului sunt de a se menține deciziunea luată de S-tul Sinod în ședința din 25 Mai 1899.

P. S. Arh. Nifon Ploesténu: Protestul acestor d-ni militéză în favórea votului dat de S-tul Sinod la 25 Mai 1899.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Dacă bine-voii a împrespăta concluziunile date în acea ăi.

P. S. Episcop al Argeșului: Vine un alt raport.

P. S. Arh. Nifon Ploesténu. Concluziunile raportului citit în ședința de la 25 Mai 1899?

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Da, da.

P. S. Episcop al Hușilor. Acest raport care s'a citit este asupra petițiunei d-lor Mardarie Gheorghiu și Gheorghie Bănescu.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Da, așa este. Se pún la vot concluziunile raportului și se primesc.

P. S. Arh. Nifon Ploesténu, dá citire următorului ra-

port, înreg. la No. 410, privitor la suplica d-lui Gavriil Musicescu.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea manualelor de musică, a S-tului Sinod, s'a trimes suplica înreg. la No. 114 din 5 Maiu a. e., adresată S-tului Sinod de D-l G. Musicescu, profesor al Conservatorului și dirigintele corului Mitropolitan din Iași, prin care arată că cetind în desbaterile S-tului Sinod, a văđut din chiar raportul comisiunei pentru cercetarea manualelor de musică, cum că conținutului cererei sale, adresată Onor. Minister al Cultelor și înaintată S-tului Sinod de către Minister, cu adresa No. 82.830/97 'i s'a dat cu totul alt sens, de cât cel cuprins în suplica sa și tema cererei sale fiind denaturată de comisiune, *tótă discuțiunea a urmat alătura de ceea ce a exprimat prin suplica sa.*

Și pentru ca S-tul Sinod să nu fie indus în eróre involuntară, ȳa îndrăsnéla a presenta S-tului Sinod o întâmpinare imprimată, relativ la cele deja discutate de S-tul Sinod, punéndu-le în două colóne, ca să fie mai lesnicóasă urmărirea celor ce s'aú đis și a îndreptárilor sale. Și dacá S-tul Sinod va găsi că în adevér, nu s'a discutat fondul cererei sale, și că nu meritá acușatiunea ce ȳ-a adus comisiunea, rógă pe S-tul Sinod să revie asupra discuțiunilor urmate în ședința din 25 Mai 1899, în chestiunea acésta.

Mai departe D-l Musicescu invócă ca motive d'a se reveni asupra ședinței din 25 Mai 99, că D-sa n'a cerut înlăturaarea textelor de cântári bisericești și a psaltichiei din Seminarii și cu timpul să se înlătura și din Biserică psaltichia, ci a cerut numai:

1) Inlocuirea notațiunei psaltichiei prin notațiunea liniară, și al II) introducerea în Seminarii a cântárilor bisericești, transpuse de pe psaltichie pe notațiunea liniară și aprobate deja de S-tul Sinod. Pentru restabilirea adevérului și reabilitarea sa, D-nul Musicescu crede că S-tul Sinod nu va persista în uciderea morală a aceluia, care a fost nedreptățit pe motive inchipuite, și va reveni asupra ședinței din 25 Mai 1899 restabilind adevérul și reabilitând pe cel ce ș'a consacrat vieța pentru podóba bisericei strămoșilor sói.

Comisiunea lăsând la o parte alusiunile sarcastice și învinuirile ce D-l Musicescu aduce unora din membrii S-tului Sinod, prin broșura sa tipárită; și în special trecénd peste acușatiunea ce D-sa aduce comisiunei însărcinată de S-tul Sinod cu cercetarea cererei sale, și mai ales subserisului în calitate de raportor, *comisiunea mărturisește în acest sfint și matur corp, că față de reputațiunea musicală și de rívna cu care D-l Musicescu a muncit și muncește pentru școlă și biserică, n'a avut de cât stimă și admirațiune pentru D-sa și se miră cum a putut D-l Musicescu, măcar să bănuiască, că comisiunea a putut să denatureze adevérul și să mérgă până acolo în cât să inducă în eróre pe S-tul Sinod.*

D-l Musicescu în suplica din urmă, declară că *n'a cerut inlocuirea psaltichiei și a textelor de cântári bisericești din Seminarii și mai târđiu din Biserică; ci a cerut numai inlocuirea notațiunei psal-*

tichiei prin notațiunea llinară și introducerea în Seminarii a textelor Domniei Sale, care conțin melodii bisericești transpuse de pe psaltichie pe notațiunea liniară“. Ei bine! Comisiunea prin raportul ce a avut onôre a ceti înaintea S-tului Sinod, în ședința de la 25 Maiu 99 n'a denaturat adevêrul, ci a dovedit cu argumente temeinice, cum dovedesc astă-dî și D-nii Mardarie Gheorghiu și Gh. Bănescu cântăreții din Iași prin protestul ce au înaintat S-tului Sinod, că *psaltichia nu se pôte transpune în mod fidel și fără alterare pe notațiunea liniară*.

Iată acele motive pe care comisiunea le reproduce din noii de pe raportul prezentat S-tului Sinod în ședința de la 25 Maiu 1899 (pag. 180, 181, 182 și 183, debaterile S-tului Sinod sesiunea de primă-vară 1899):

1) *In musica Occidentală nu găsim tacturii sau măsurii care să corêspundă fidel cu diferitele categorii de cântări bisericești*, de aceea D-l Musicescu pune două măsuri de o dată $\frac{3}{4}$ și $\frac{3}{4}$ la unele din cântările sale, cum este „Mormîntul têu Mântuitorule“ și Heruvicele pe glas al 6-lea și 8-lea.

2) *A doua deosebire între psaltichie și musica occidentală este și în privința scării și gamelor*, că pe când în musica occidentală avem numai tonuri întregi și jumătăți de ton, în psaltichie avem: *tonuri mari, mici, trei sferturi de tonuri, jumătăți de tonuri și sferturi de tonuri*, cum e de exemplu în scara cromatică *muștar*. Iată ce influență are toraia muștar asupra sunetilor pe lângă care se pune. Ea influențeză asupra sunetelor inferioare, apropiind cu un sfert de ton sunetul lui *ga*, iar distanța dintre *ga* și *vu* se face de 5 sferturi de tonuri, și cea dintre *vu* și *pa* rămâne de un stert, iar cea dintre *pa* și *ni* se face de 6 sferturi de ton.

3) *A treia deosebire între ambele musicii e și în privința accidentilor*. Pe când musica liniară n'are de cât 3 accidenti cu îndoitele lor, în psaltichie avem 20 de torale, care tôte au o influență puternică, de a schimba modulațiunea melodiilor, și n'au semne corespundătoare în musica occidentală.

4) *A patra deosebire este și în privința celor 5 consonante și anume: varia, omalon, antichenoma, psifiston și eteron, care dau notelor sab care se pun o intonare particulară și n'au corespundătoare în musica liniară*.

5) În fine comisiunea în raportul său a adus și părerea eminentului profesor de musică *Bourgault du Coudray*, profesor la Conservatorul din Paris, care afirmă, că nu se pôte transpune psaltichia pe musica occidentală fără a admite *măsurii noi, accidentii noi și semne noi*.

Dar D-l Musicescu prefăcându-se că nu cunoște aceste diferenți dintre ambele musicii, spune că *n'a cerut înlocuirea psaltichiei ci numai a notațiunii psaltichiei*, sau cu alte vorbe n'a cerut înlăturarea limbei Române din Biserică, ci numai înlocuirea alfabetului limbei române prin alfabetul limbei Germane, cu care să se scrie și să se vorbească tot Româneste. Dar după cum din alfabetul limbei Germane lipsesc literile *ă* și *â* și diftongii *ea*, *oa* și altele și n'are litere corespundătoare cu care să pronunțe aceste sunete; tot așa și alfabetului musicii occidentale îi lipsese precum am spus mai sus, mai multe broderii și semne, care n'au

corespunzătoare în alfabetul psaltichiei. Probă despre această este faptul că D-l Musicescu ne având la îndemână destule semne musicale, n'a putut transcrie partea de melodie din „*Axionul Paștelui: Ingerul a strigat*“ până la „*Luminéză-te*“ așa cum este scris pe psaltichie de răposatul Macarie; și a trebuit această parte să o scrie pe tropărește, care a fost mai ușoră de transpus.

Mai departe D-l Musicescu țice în suplica sa din urmă, că n'a cerut înlăturarea cărților de psaltichie din Seminariî, și mai târziu din Biserică, ci numai introducerea textelor sale de musică în locul cărților de psaltichie. Dar bine, Seminaristii de ađi nu vor deveni preoți mâine și dacă seminaristii de ađi nu vor mai ști frumoșele melodii originale, scrise în cărțile de psaltichie și vor cânta pe cele alcătuite de D-l Musicescu, care sunt foarte departe de cele originale, nu se va înlătura psaltichia din biserică pe viitor?

Dar pentru ca să se convingă cine-va și mai bine că cărțile D-lui Musicescu nu pot înlocui cărțile de psaltichie și că melodia alcătuită de D-sa nu este identică cu melodia de pe psaltichie, n'are de cât să facă proba pe care a făcut-o subscrisul raportor și anume: să pună să cânte melodiile D-lui Musicescu, transpuse de pe psaltichie pe note liniare, un artist, care nu cunoște de loc psaltichia și să le cânte cu un instrument 6re care, fie flaut, fie oboi sau pian, căci toate scot note fixe de sub clapele respective și va vedea cât de departe sunt melodiile D-lui Musicescu de cele originale, de 6re ce când cântă cine-va care știe psaltichia cutare sau cutare axion, scris pe note liniare, apoi urechea îi spune și ochiul 'l face să cređă, că semnele liniare îi dau tot melodia originală, pe care el o știe de pe psaltichie. Nu e tot așa cu cel care nu știe de fel melodia psaltichiei, căci el e ținut să cânte numai ce vede scris pe notele liniare, și numai atunci un cunoscător de psaltichie stând departe și ascultând ce melodie ese din notele D-lui Musicescu, se va convinge că *comisiunea n'a denaturat adevărul și umilul raportor, n'a indus în er6re pe S-tul Sino6 prin raportul s6u de la 25 Mai 1899*, precum îl acusă D-l Musicescu în suplica sa și în publicațiunile imprimate și date în vileag.

Dar p6te va țice cine-va, de ce ați aprobat textele D-lui Musicescu, dacă știați că psaltichia nu se p6te transpune fidel pe note liniare?

R6spundem: Le-am aprobat cu plăcere, de 6re ce prin Legea învățămîntului Primar, se impune învățătorilor de a merge cu copiii la biserică și a cânta serviciul Dumeņeesc și fiind-că în ș66lele normale nu se predă psaltichia, ci numai musica occidentală și cursul de violină, comisiunea a cređut că aduce un serviciu bisericei aprobând textele D-lui Musicescu după care copilașii *înv6țând, vor cânta acele melodii, care nu tocmai se potriveșc cu melodiile originale* de pe psaltichie; dar totuși sunt mai de preferat de cât melodiile, care le cântă dascălii de la țară, țari n'aũ idee de psaltichie

Dar chiar dacă am admite textele D-lui Musicescu în Seminariî și am înlătura psaltichia, dăm peste un alt inconvenient și mai mare și anume: D-l Musicescu n'are transpuse toate cântările care se uziteză în biserica noastră; n'are transpuse cântările din Triod, Penticostar, Minee, slujba morșilor și altele, și i-ar trebui D-lui Musicescu încă multă vreme

și încă o sumă bunicică de bani, ca să imprime toate aceste melodii, și chiar dacă le-ar imprima, atunci ar fi trebuință să avem la străni, un rînd de cărți de ritual pentru citit și un alt rînd pentru cântat; de ore-ce pe notele liniare puse în zigzauri, nu se poate cânta ca pe psaltichie, care e pusă paralel cu cuvintele, și care se cântă ușor prin asemănări, ci trebuie pentru fie-care stih și tencul de cărți cu portative.

Din cele ce preced, *comisiunea crede, că S-tul Sinod este deplin convins, că psaltichia nu se poate transpune fidel pe note liniare și că comisiunea n'a denaturat cererea D-lui Musicescu, și nici nu și-a închipuit să inducă în eróre pe S-tul Sinod. Comisiunea când face rapórtre către S-tul Sinod, nu are în vedere interesele morale sau materiale ale cutárei persóne; ci marele interes al Bisericei Române, de care ori care membru al S-lui Sinod este și trebuie să fie delos, căci pentru acésta a făcut jurámînt solemn înaintea altarului, când a fost sfințit Arhiereu.*

Pe hasa celor ce preced, comisiunea față de noua cerere a D-lui Musicescu, este de opinie ca S-tul Sinod să menție hotărîrea luată în ședința din 25 Maiu 1899, adică de a nu se înlătura cărțile de psaltichie din Seminarii și a se înlocui cu cărți ce conțin melodii transpuse pe note liniare; căci psaltichia a fost și trebuie să rămână în școléle Ecclesiastice, și ar fi bine ca S-tul Sinod să stăruiască a se înființa chiar și o catedră de psaltichie la Academia de musică, după cum a propus P. S. Episcop al Hușilor, spre a nu se perde frumoșele melodii originale din Biserica noastră; iar cât privește pentru textele D-lui Musicescu deja aprobate de S-tul Sinod, n'are de cât D-sa singur, să le recomande maeștrilor și profesorilor de musică de pe la cele-lalte școlé ale Statului, ca aceștia să le recomande elevilor, cari mai de preferat ar fi să învețe aceste melodii așa cum sunt, de cât alte cântece profane streine de Biserică și de sentimental religios și național al poporului Român.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploșteanu*
 (ss) † *Gherasim al Aigeșului.*
 (ss) † *Gherasim al Romanului*

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Inalt Prea Sfințite, Prea Sfințiți Părinți și frați, am ascultat cu multă atențiune și cu mirare cele ce am auzit de la P. S. Raportor, asupra musicei bisericești, și nu mă așteptam să aud cele ce am auzit.

Cred că în acésta cestiune era de cuviință și drept, ca însuși d-nul Musicescu să fi fost înștiințat, prevenit, spre a se afla de față la acésta, ca să și dea cuvintele sale.

P. S. Arh. Nifon Ploștenu: Este prea adevărat că d-nul Musicescu, în suplica sa, cere să fie de față la S-tul Sinod, când se va discuta asupra cererei d-sale, dar noi

comisiunea credem că ar fi de prisos prezența d-sale aci, pentru că d-sa a tipărit o broșură în care ș'a exprimat pe larg vederile d-sale asupra raportului comisiunei, citit în ședința din 25 Mai 1899; și la care întîmpinare, dacă ar fi răspuns comisiunea punct cu punct, ar fi trebuit să facă un raport nu știu de câte côle. D-sa în acea întîmpinare atribue fel de fel de lucruri comisiunei, iar în partea finală, face comentarii chîr asupra discuțiunei urmată în ședința de la 25 Mai anul expirat, în care prin alusiuni, pline de sarcasm, atinge pe unii membri ai S-lui Sinod și în special pe mine ca raportor, dar am trecut peste tóte acestea, socotind că d-nul Musicescu póte a scris sub impresiunea unor momente de supărare.

Eú în special, și comisiunea, care cunoștem și musica corală, am avut și avem stimă pentru d-nul Musicescu; tot-de-una l'am admirat și am dis: iată omul care muncește și face cinste bisericei nóstre. Conștiința însă ne-a spus: Nu este bine, ca pentru un interes material al d-lui Musicescu să distrugem musica bisericéscă, ale cărei frumoșe melodii se usiteză de vécuri în biserica nóstră ortodoxă, și să propunem darea ei afară din biserică. D-l Musicescu dice în întîmpinarea sa, că P. S. Episcop al Hușilor nu póte tágă lui faptul, că repausatul întru fericire Episcopul Melchisedek, chîr față de P. S. Episcop al Hușilor, punënd să cante doui cãntãreți aceeași melodie pe psaltichie a véđut că nu aú cãntat-o la fel și deduce de aci că psaltichia nu se póte învăța de nimeni fiind fórte grea.

De bună sémă că D-lui Musicescu, care este numai maestru de cor, nu și cãntãreț de strană, 'i se pare fórte anevoiósă psaltichia fiind-că nu o cunoște; tot asemenea și cei doui cãntãreți puși de repausatul episcop Melchisedec să cante, cunoscënd unul numai psaltichia și cel-l-alt numai musica occidentală, de sigur că nu a putut cãnta la fel o melodie pusă pe psaltichie, fiind-că nu o cunoșteaú de o potrivă. Cine nu'și aduce aminte, că la frumoșa serbare organizată de Epitropia Seminarului Nifon, cu prilejul implinirei a 25 ani de la înființarea acestui Seminar, aú cãntat póte 300 de elevi *unison* diferite axióne și imne puse pe psaltichie și nu s'a observat nici cea mai mică nepotrivire, de óre-țe toți elevii cunosc psaltichia. Cred că l-a plăcut și D-lui Musicescu,—care a participat la acea serbare—cum

aŭ cântat aceiași elevi, atât imne corale cât și melodii puse pe psaltichie cu cea mai mare regularitate. Deci dar, psaltichia nu e anevolósă, dacă are cine-va dragoste s'o învețe și de la cine s'o învețe.

Mai departe, tot în acea întâmpinare D-sa debiteză pe séma comisiunei fel de fel de lucruri și ar fi trebuit să nu facă acésta; căci atât comisiunea care a cercetat, cât și Sf. Sinod care a aprobat textele sale a avut destulă indulgență, cu tóte că textele de musică ale Domniei sale se aduceau în ultima ședință a unei sesiuni și *stante pede*, se făcea raportul de aprobare pentru considerațiunî, care nu voesc să le spun aci. După regulă trebuia să le tîimitem aceste texte la maestri de musică și dînșii, ca ómenî mai competenți în materie, să vină cu raport, pe basa căruia comisiunea să se pronunțe. Dar în fine le-am aprobat ca să nu dăm pe D-l Musicescu, marele maestru, pe mâna altor maestri; căci mai bine este, ne-am đis, să învețe copiii din cele-l-alte școle melodiile sale așa cum sunt, de cât să învețe cântări profane, străine de sentimentul religios și național al poporului Român. Când este vorba însă, ca acele texte să se impună în școlile speciale ecclesiastice în locul cărților de psaltichie, atunci chestia se schimbă cu totul... D-nul Musicescu mai đice în scrierea sa imprimată, că grație împrejurărei că doui cântăreți nu aŭ putut cânta la fel aceeași melodie pusă pe psaltichie a determinat pe P. S. Episcop Melhisedec ca să cheltuiască 10000 de lei cu transformarea melodiilor psaltichiei pe note liniare. M'am interesat de acéstă declarație a sa și am aflat de la ómenî intimi ai P. S. Episcop Melhisedec, care a fost scopul P. S. Sale și am citit chiar și memoriul P. S. Episcop Melhisedec relativ la musică.

Ei bine, am ajuns la convingerea, că repausatul Episcop Melchisedec nici în memoriul său asupra musiciei, nici măcar intențiune nu a avut ca să înlătore psaltichia din Biserică, căci orî de câte orî oficia serviciul Dumneđesc al liturgiei 'i plăcea fórte mult să se cânte pe psaltichie în biserică.

P. S. Sa avea însă un prieten bun, pe Episcopul Reiniche din Germania și acel Episcop de mai multe orî asistând la serviciul divin oficiat de repausatul Episcop Melchisedec și ascultând frumósele cântări usitate în biserică a exprimat

dorința, dacă s'ar putea ca aceste cântări puse pe psaltichie să se transpună pe note liniare, ca să le știe și lumea occidentală.

Iată dar împrejurarea care a determinat pe repausatul Episcop Melchisedec ca să dea 10,000 de lei D-lui Musicescu, spre a transpune pe note liniare melodiile din biserica noastră, pentru ca să se cunoscă în Ardeal, Ungaria, Austria, Germania și chiar la frații din Bucovina, unde nu se știe psaltichia.

Acastă mărătă idee a determinat, cum ȳic, pe repausatul Episcop Melchisedec să c ră a se transpune aceste cântări pe notațiunea liniară, iar nu împrejurarea de care vorbește D-l Musicescu. Incă un fapt la care se referă D-l Musicescu este și acesta: că Rușii de 200 ani au înlocuit musica orientală cu cea liniară.

Ei bine, am fost anul acesta la Carlsbad și am ascultat slujba Dumneȳescă la Biserica rusescă de acolo și am v ȳut cu m hnire, că totă slujba utreniei nu se mai cântă, ci se citește ca și psaltiria. Mi-am permis într'una din sărbătorii, cu învoirea parohului și a coloniei Ruse, mai ales că cerea și colonia rom nescă să c nt un axion pe musica orientală, și aș  slab cum c nt eu, am fost obiectul ovațiunilor întregii colonii Ruse. Dacă ar fi fost D-l Musicescu de față ar fi audeit cum ȳiceau Rușii: că mare greșală au făcut, că au înlăturat acastă musică aș  de frumoșă din Biserica lor, căci pe c nd la D-votră te scóte din liturghie un singur om, care cântă solo melodiii f rte frumoșe, nouă aci ne trebuie 10 inși și aceștia trebuie să'i recrutăm cum putem; avem la biserică un cismar și un t mplar; și Dumneȳeu știe cum trebuie să'i menajem ca să'i aducem la biserică și pe aceștia. După cum vedem, c iar din punctul de vedere al economiei, musica corală cere mai multe persoane, pe c nd în acastă musică se pot esecuta melodiile și de o singură persoană, în mod aș  de plăcut auditorului, dar numai să fie un bun c ntareț.

De aceea, rog pe S-tul Sinod respectuos să bine-volască, ca unul ce este suveran, să nu înlătore psaltichia. Comisiunea 'și a făcut datoria sa și r gă pe S-tul Sinod să bine-volască a încuviință, sau a int ri, cu alte cuvinte, votul dat în ședință sa de la 25 Mai 1899, pentru a nu se perde cântările musicii orientale, ci să le lase să se studieze și

mai departe în școlile clericale; căci Dl Musicescu are școli unde să-și plaseze cărțile sale. Nu pentru interesul material al cutăreii sau cutăreii persoane să dăm o asemenea lovitură Bisericeii, ci să lăsăm psaltichia așa cum este ea, căci dacă nu o vor putea învăța toți elevii din seminarii bine, se vor găsi câți-va, cari vor avea aplicațiune și tot vor eși 20 sau 30 elevi pe fie-care an bun cântăreți și ast-fel nu se va perde această musică, care se cântă de vécuri în Biserica noastră.

P. S. Episcop al Hușilor: Fiind-că s'a vorbit de numele meü, voesc să comunic și eü S-tului Sinod un fapt, o împrejurare unde am fost față.

În anul 1880 sau 1882, nu'mi aduc bine aminte, eram la Roman în comisiunea pentru cercetarea cărților bisericesti la repausatul Episcop Melchisedec. Acolo era și d. Nițulescu și d. Erbiceanu mi se pare; în fine a venit acolo d. Musicescu și d. Dima, și a adus pus pe note liniare, *Dómne strigat-am*, glasul I, ca să se cânte de probă, să asculte P. S. Episcop Melchisedec. A cântat *Dómne strigat-am* d. Musicescu și după ce a sfârșit, eü l-am spus: așa, D-le Musicescu? Apoi dacă este că așa trebuie să se cânte musica bisericescă orientală pe note liniare, atunci vë rog să nu o mai puneți; pentru că Dl Musicescu nu știe musica orientală bisericescă și de aceea a cântat după note cu totul rece.

A venit d. Dima și a cântat și D-sa. A cântat bine, fiind că știa bine a cânta musica bisericescă.

Acésta a fost cel puțin aprecierea mea făcută înaintea P. S. Episcop Melchisedec, a D-lui Dima și a D-lui Musicescu, cari erau acolo. Cred că această cestiune o atinge D-sa în întimpinare.

Am voit să aduc la cunoștința S-tului Sinod împrejurarea cum s'a petrecut faptul de care menționéză d. Musicescu.

P. S. Episcop al Râmnicului: Înalt Prea Sântite, Prea Sântiți Părinti, eü, întâia dată încep a ruga pe Înalt Prea Sântitul Mitropolit al Moldovei să mă erte, că nu împărtășesc vederile I. P. S. Sale, ca să fie de față aci la discuțiunea noastră Dl Musicescu. După legea constituită a S lui Sinod, nimeni nu are drept să asiste la ședințele noastre de cât numai reprezentantul Guvernului.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Și nici acela nu este.

P. S. Episcop al Râmnicului. Și Dl Musicescu fórte

bine ar fi putut să'și arate vederile sale unuia său altuia dintre noi, care apreciind și găsindu-le că sunt întemeiate, nu aveam de cât,—mai ales că toți 'i purtăm considerațiune și recunoștem meritele sale mari în ceea ce privește muzica armonică a Bisericei noastre ortodoxe, să'î luăm apărarea aci, dacă am fi găsit că părerile sale sunt întemeiate. De aceea, eu cred că foarte bine s'a făcut, că nu s'a ținut sémă de dorința exprimată prin petițiunea sa, ca să fie față aci. Trec mai departe.

Inalt Prea Sântite Stăpâne, Prea Sântiți. Inlocuirea semnelor de psaltichie prin notele muzicii occidentale nu s'a început de la noi din țară, ci întâia dată s'a început afară din țară. În Bucovina, după trecerea acestei provincii la Austro Ungaria, multă vreme s'a cântat în Biserică așa cum se cânta în Moldova pe vremea aceea, adecă pe la sfârșitul secolului XVIII. Cu timpul însă, bărbații, cari aveau tragere de inimă pentru Biserică și păstrarea aședămintelor ei, s'aă gândit că ar fi bine să se fixeze acele melodii, cari mai mult saă mai puțin purtau în ele geniul musical al poporului Românesc, să se fixeze într'un mod óre-care, și cum ei, ómenii bisericești nu cunoșteau semnele psaltichiei, că știm că tocmai în vécul nostru s'a fixat așa numita psaltichie nouă, ei dic, necunoscând aceste semne s'aă încercat a pune cântările bisericești pe semnele muzicii occidentale. Acéstă încercare a făcut'o în Bucovina repausatul și meritosul Mitropolit Silvestru Morariu și după cartea sa se cântă melodiile bisericești în Bucovina cu mare evlavie până astă-đi.

Trebue să spun, că toți cei cari se duc acolo de la noi nu sunt împăcați deplin cu modul lor de a cânta, căci fac un fel de întorsături ce nu prea se obicinuește la noi. Astfel s'a întâmplat cu noi, când ne-am dus la Cernăuți. De aceea Mitropolitul Bucovinei Silvestru ne întreba: Dar voi cum cântați? Și ca să afle a pus pe unii dintre noi, a pus pe d-nul Cornoiu, pe Arhidiaconul de atunci Gherasim Timuș de aă cântat, și când a auđit, a đis: Imi plac cântările vóstre. Cum vedeți dar, lucrarea Inalt Prea Sf. Sale se póte considera pur și simplu numai ca o încercare de a fixa órecum pe note liniare melodiile din biserică Bucovinei, fără pretenția de a fi reușit pe deplin, de și încercarea este foarte meritorie, căci va rămâne ca monument de starea cântărilor

bisericești din Bucovina, de la finea véc. 18 încóce. Acéstă încercare s'a făcut în 1879, atunci a eșit cartea Mitropolitului Silvestru. Se întrebă acum, din ce motiv s'a făcut aceeași încercare și la noi? Știm că cel întâi bărbat al bisericeii nóstre, care a patronat acéstă încercare, fu repausatul Episcop al Romanului Melchisedek.

Se póte că P. S. Melchisedek ducându-se prin Bucovina, a dat peste cântări bisericești puse pe note liniare, și apoi sunt motivele invocate de P. S. Nifon Ploesténu, adică dorința P. S. Melchisedek de a face cunoscute cântările bisericeii nóstre în streinătate; tóte acestea l'au îndemnat să se pună în înțelegere cu maestríi noștri de cântări bisericești, și să facă și P. S. Sa asemenea încercare. A făcut-o cum toți știm. Incercarea d-lui Musicescu a ajuns și la Mitropolitul Silvestru; eram acolo și eú atunci, și știú fórté bine că a chemat în casă la Inalt P. S. Sa pe Arhidiaconul Gherasim Timuș, pe repausatul Varlaam Răileanu și pe un domn Meșederu cu vióra, și a început să cânte, unii cu vocile, cel-lalt cu vióra. Auđind cum se execută din vióra melodiile bisericești ale nóstre, bătrínul Mitropolit a zămbit și a đis: dar acésta nu se asemănă de fel cu modul în care cântați voi; cu alte cuvinte compositia d-lui Musicescu, de și fórté láudabilă și merítóasă în sine, totuși n'a atins cum am đice, córda simțitóre a bătránului Mitropolit, care avea mare dragoste și rívnă pentru cântările nóstre bisericești.

Prin urmare, noi ce putem đice acum? Putem đice că încercarea d-lui Musicescu, fórté láudabilă în sine, nu îndestuléză pe ómenii iubitori de melodia bisericească, așa în cât să dicem că afară de acéstă formă de cântare nu ne mai trebuie nimic. Nu, noi trebuie să încurajăm pe d-nu Musicescu să mérgă înainte. Este însă o cestiune de timp ca să putem đice, că am ajuns o dată a întrupa pe deplin în notele musicéi occidentale, cântările nóstre bisericești ce le avem acum pe psaltichie

Dați-mi voe acum, după aceste apreciațiuni ale mele, să citesc o parte din memoriul repausatului Episcop Melchisedek, memoriu citit într'o ședință a S lui Sinod đin anul 1881. Iată ce đice între altele repausatul întru fericire Episcop despre cântările nóstre bisericești:

«Este de dorit, *ca cu timpul* în semiografia musicală a

bisericeii noastre să nu fie două feluri de semne, adică notele liniare și semnele psaltichiei; căci acesta contribuie mult spre a isola cântarea bisericească melodică de cea armonică și a le înstrăina cu totul una de alta etc.» (vezi memoriu pentru cântările bisericești în România, București 1882 p. 26).

După cum vedeți, Inalt Prea Sfințite și Prea Sfințiți Părinți, repausatul Episcop Melchisedek exprima ca o dorință, ca un pium desideratum, că o dată, când va, să avem numai un fel de semne pentru cântările bisericești.

Se naște întrebarea: putem noi astăzi avea numai un fel de semne? Cred că nu, pentru că nu s'a ivit acel bărbat, care să intruzeze pe deplin cântările noastre după psaltichie pe note liniare. Țic acesta fără să contest meritul cântărilor de până acum ale d-lui Musicescu și colegilor săi, și iată pentru ce: Mai întâi că d-nul Musicescu, cum a observat foarte bine P. S. Episcop al Hușilor, nu cunoște cântările pe psaltichie, d-sa cântă cum se cântă pe musica occidentală, și cum își aduce aminte că i-a cântat colegul său după musica orientală, dar dacă dai alcătuirea d-sale să o cânte unul, care nu are idee de psaltichie, atunci nu poate să o esecute, și în schimb auzi o cântare fără căldură, fără colorit.

Să nădăjduim însă, că se vor ridica în țară oameni cu cunoștinți mai depline, cari să fie versați de o potrivă, și în musica armonică și în cea după psaltichie, și atunci se va putea ajunge la scop, căci unul singur este în măsură de a compune și a intrupa aceea ce cunoște el din studiile făcute mai bine de cât doi, dintre cari unul știe un fel de cântări și altul alt-fel. Avem chiar aci în București tineri cari promit foarte mult pe terenul ambelor muzici, cum e d-nul Popescu Pasăre, un bun cântăreț, un elev distins al conservatorului, apoi este un profesor de musica occidentală, d-nul Chiriac, care a făcut încercări vrednice de laudă, de a armoniza unele cântări bisericești cum sunt: heruvicul, axionul, răspunsurile după melodiile celor opt glasuri ale bisericeii. Inalt Prea Sfinția Văstră ați asistat când s'a făcut proba la Internatul teologic, și cu toate că nu putem spune, că încercarea d-sale este deplin reușită, dar este foarte vrednică de laudă. Trebuie deci, să fim mai în adăstare; putem să laudăm pe bărbații cari lucrează în direcțiunea acesta,

dar nu putem să le atribuim atâta merit, cât ar voi d-lor să'și asumeze.

Eû, în deplin acord cu conclusiunile P. S. Raportor, ași crede că S-tul Sinod trebuie să se mărginască la autorisarea ce a dat odată cântărilor d-lui Musicescu, aranjate după psaltichie pe note liniare și să rămânem aci, iar ca să dăm autorisațiune să se întroducă în seminariî, sau să obligăm pe profesorii din seminariî să nu predea cântări de cât după cartea d-lui Musicescu, cred că acêsta nu se cuvine a face S-tul Sinod. Deci dar, mă unesc cu conclusiunile raportului, cu aceste observațiuni.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Inalt Prea Sfințite, Prea Sfințiți Părinți și frați, discuțiunea se urmêză asupra unui obiect de cea mai mare importanță în biserica noastră creștină ortodoxă, se urmêză asupra muzicii. Este cunoscut de toți, că la început, în biserica noastră nu erau cântări, cu timpul, mai târziu, s'a introdus și melodia, cântarea psalmilor. De la Sf. Ion Damaschin s'a început cântările pe cari le avem în biserică, și pe cari biserica le conservă cu mult respect, cu multă stimă, avem cele 8 glasuri scrise de Sf. Ion Damaschin. Acele glasuri întâi mergeau numai până la 4, și pe urmă s'a introdus alături de ele și celelalte, și de aceea le numesc grecii *πλάγιος*.

Biserica noastră le-a conservat cu multă sfințenie, de și nu se esecutaû în tocmai în același fel, în tôte părțile țerei, tot pe același drum. Până în timpurile noastre, pe la începutul secolului trecut, era în biserică aceea ce numeau bătrânii noștri psaltichia veche, adică cântările se cântau pe niște semne foarte multe și foarte complicate, până când aû venit bărbații de știință, și le-a mai redus, așa a fost în biserica răsăritului mulți protopsalti, ca Daniil și Petre Lambadarie.

P. S. Episcop al Argeșului. Și Petru Efesiu.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Eû am numit pe cei din Orient, Etesiu a fost aci. Vreaû să viû la fericitul părinte Român Macarie, care tôte viața lui și-a petrecut-o în biserică. Și atunci el, împins de sentimentul iubirei naționale, s'a apucat și le-a transpus în limba Română, dar până atunci se cânta grecește în biserică, numai grecește, fiind-că nu erau în destul ômeni preparați.

P. S. Episcop al Râmnicului: Și cei cari erau, erau oropsiți, că nu aveau protora de Țarigrad.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: El a transpus cântările bisericeii în limba românească pe note, pe cari le-a transformat dascălii greci și cari s'a numit psaltichia nouă.

Cărțile scrise de repausatul părintele Macarie au rămas la mine, acesta care vè vorbește în momentul acesta, căci Macarie când a murit 'și a lăsat tóte cărțile la repausatul Chesarie, Episcopul Buzăului, care m'a chemat pe mine și pe repausatul dascăl Chiosea și ne-a pus să le cercetăm, și acum, cei ce cunoștem notele de psaltichie, nu le mai cunoștem pe acelea cari erau înainte, fiind-că s'au redus, le-a redus bătrânii noștri, și a dat fie-cărui semn atribuțiunile lui.

Imi pare rēu că acéstă discuțiune a venit fără să mă aștept, dar un lucru trebuie să știm, și să nu uităm, că noi trebuie să ținem la ceea ce am apucat de la bătrânii noștri.

Voci: Fórte bine.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Melodia așa cum am pomenit'o noi, cum am auđit'o noi; căci numai așa se va păstra caracterul bisericeii nóstre române de rēsărit.

Imi pare rēu, că acéstă discuțiune a venit cu ocasiunea cântărilor D-lui Musicescu, pe care'l cunoștem și'l stimăm toți și'i apreciam lucrările, ostenelile; dar tóte lucrurile, aprecierile 'și au măsurile lor.

Vè rog să mă ertați, că eū nu sunt meșter de cuvânt, cum s'a đis de alții, eū în adevěr, din copilăria mea am cântat în biserică, de când eram copil numai de 10 ani, și pe urmă în școlă când urmam aci în București, aci am șeđut în metocul Episcopiei de Buzău, și la biserică, aci la Sf. Dumitru cântam, și venea lume; dar eū cântam sistemul bisericesc al părintelui Macarie.

P. S. Episcop al Râmnicului. Cel mai bun.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Nu am cunoscut alt sistem, am avut dascăl grec, însă un om învățat și fórte cuminte.

Noi aci, în momentul acesta, nu judecăm și nu criticăm sistemul cutare saū cutare, ci cred că cu toții suntem inspirați de același sentiment, adică de a conserva în Biserică ceea ce am apucat de la bătrânii noștri.

Voci: Așa este.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Și cu respect și iubire; căci eu, când imi aduc aminte, că Duminica și Sărbătorea când eșam de la biserică; acea curte a Sf. Dimitrie era plină de lume înaintea bisericei; cei mai însemnați negustori și boeri veneau și ascultau cântările.

Acum, cântările nu se hotărăsc după aprecierea cutăruia sau cutăruia, pentru că unul poate să aibă aplicare spre a asculta, să mă ertați a dice o vorbă, marsilieza, altul va avea aplicare să audă alte cântări.

Noi trebuie, încă o dată dic, să păstrăm ceea ce am apucat de la bătrânii noștri, și în cât pentru Dl. Musicescu eu îl respect foarte mult și 'mi pare rău că lipsește, dar el are să citească și o să răspundă, are să se justifice.

Ne mai cerând nimeni cuvîntul, se pun la vot concludsiunile raportului și se primesc.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu, Raportor, dă citire următorului raport, înreg. la No. 428, privitor la deslipirea cătunului Rudeni de la parohia Giuleștii-Sêrbi spre a se alipi la parohia Chiajna, jud. Ilfov:

Înalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a Sf. Sinod s'a trimis adresa sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei sub No. 4112/900, însoțită de o copie după raportul Protoierului de Ilfov sub No. 1742, prin care se mijlocește la Sf. Sinod ca cătunul Rudeni, pendinte de parohia Giulești-Sêrbi, să se alipescă la parohia Chiajna din jud. Ilfov, de care este în apropiere.

Comisiunea avënd în vedere că asupra acestei cestiuni, făcëndu-se cercetare locală de Protoiereul de Ilfov în unire cu Subprefectul respectiv, s'a constatat că cătunul Rudeni fiind departe de parohia Giulești-Sêrbi, parohul respectiv nu poate satisfac nevoile religiöse ale locuitorilor.

Mai avënd în vedere, că acest cătun fiind foarte apröpe de parohia Chiajna, unde sunt două preoți, și cari vor putea îngriji de locuitori, cari deja se înbisericesc la biserica Chiajna.

Pentru aceste motive, comisiunea e de părere, de acord cu Chiriaria, a se declara cătunul Rudeni de parohia Giulești-Sêrbi și a se atașa pe viitor, la parohia Chiajna de care e în apropiere.

Raportor: (ss) † *Nifon N. Ploestenu.*

(ss) † *Gherasim al Romanului.*

(ss) † *Calist Ialomitenu Botoșenu.*

Necerënd nimeni cuvîntul, se pun la vot concludsiunile raportului și se primesc.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu, Raportor, dă citire următorului raport, înreg. la No. 426, relativ la cărțile D-lor Boroianu și Oiaga:

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea cărților de învățămînt religios cursul secundar, primindu-se lucrările întocmite de D-nii profesorii Boroianu și Oiaga, întitulate: „Noțiunii de Istoria Bisericeii Române“ și „Noțiunii de Invățătura Mântuitorului Iisus Christos“.

Comisiunea cercetându-le a găsit că amândouă aceste lucrări sunt bine întocmite, pentru care cu respect rîgă pe S-tul Sinod să bine-voiască a le da cuvenita aprobare.

Raportor: {ss} † *Pimen G. Piteștenu.*
{ss} † *Conon Bacaónul.*

Necerînd nimeni cuvîntul, se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

P. S. Arh. Calist Botoșenenu, Raportor, dă citire următorului raport, înreg. la No 418, relativ la petițiunea preotului C. Ionescu din comuna Sisești, jud. Mehedinți:

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea de petițiunii s'a primit suplica preotului C Ionescu paroh din comuna Sisești, jud. Mehedinți, prin care numitul arată că:

„Pomenirile și prasnicele cu mîncări și bîuturi, ce sătenii fac pentru „sufletele lor și ale morților, numai aũ înfățișarea de odinioră, întru „cât sătenii fiind alcoolici, — la asemenea ocațiuni se țin mai mult de „beții, cîrtă și bătăi, și că deosebit de acesta, la morții de bôle contagioase, adunându-se sătenii în număr mare la pomană, ast-fel de bôle „se întind; și conchide cerînd S-tului Sinod ca, pomenile și prasnicele „să fie înlocuite prin ofrande către biserică, școlă și spitale“.

Comisiunea avînd în vedere că pomenile ce se fac cu ocasiunea rugăciunilor pentru ertarea păcatelor celor ce aũ adormit în Domnul, fără a'și putea espia greșalele trăind în viață, aũ un îndoit scop, adică: de a dispune pe creștinii ca să se rîge în comun pentru ertarea păcatelor celor adormiți, precum și de a ajuta pe cei săraci, vîduve și orfanii.

Avînd în vedere că Domnul nostru Iisus Christos în întrîga-ı viață pămîntescă nu numai că a practicat mila, dar că a și stabilit cum trebuie să se facă, după cum se vede în predica de pe munte, cînd între altele a combătut abusurile ce făceau cu milostenia Fariseii dicînd: „*Iar tu cînd „faci milostenia ta, să nu trîmbițezi înaintea ta, precum fac fățarnicii în sinagogi și în ulițe, spre a fi lăudați de omeni*“ (Mat. Cap. VI. v. 2).

Avînd în vedere că Mântuitorul a sfințit pomana cu ocasiunea minuneii înmulțirii pîinilor, atunci cînd era urmat de noróde în pustiũ, poruncind apostolilor săi ca să îndemne noródele să stea pe iarbă verde,

după care bine cuvîntînd cele cinci pîmî și doi pești, a săturat cinoi miî de ómeni. Fapt despre care ne încredințézá sînții Evangeliști: Ion cap. VI. v. 1 — 12; Marcu cap. VI. v. 35 — 44 și Luca cap. IX. v. 1—17.

Avênd în vedere că Dumneđeú omul a pus cel maî mare preț, respectiv de mîntuirea sufletelor și de rêsplata lor la ultîma judecată, pe pomană; după cum se vede din cuvintele de laudă pe care le adresézá celor bunî și dreptî dîcînd: „Veniți bine-cuvîntațiî pîrintelui meú, moș-tenițiî împéráția cerurilor, care este gătítă voué de la întemeerea luméi, „câci am flămîndít și mi-ați dat de-am mîncat, am însetat și mi-ați dat „de am b_eut; strein am fost și m'ați primit; gol și m'ați îmbrăcat; „bolnav am fost și m'ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la „mine; și iarăși: Intru cât ați făcut bine unuía din acești maî micî ai „mei, mie mi-ați făcut (Mat. cap. XXV, v. 34 și următóarele)“.

Avênd în vedere că apostoliî Domnului tot-d'auna aú sfătuit pe creștinî de a fi milostiviî unul către altul, după cum se vede din staturile date de sf. Apostol Pavel Corintenilor, când dîce: „*Iar despre milostenia cea pentru sînți faceți și voi așa precum am ordonat biserícilor Galatiei adicá: In ziua întáia a s_eptámáneî fie-care din voi sá pue de o parte stringénd* după cum ar agonisi (I corint. cap. XVI. v. 2) și iarăși; „*Partați sarcinile unul altuía, câci așa veți plini legea lui Christos*“ (Gal. cap. VI. v. 2).

Avênd în vedere că, după cum Domnul a pus mare preț pe faptele îndurárei, așa și sînții Apostoli; câci despre acésta íatá ce dîce Sf. Apostol Iacob: „Ce folos este frațiî mei, de-ar dîce cine-va că are credință, iar fapte nu are; aú póte credința sá l mîntuésca? Câci de va fi vre-un frate saú sorá gol și lipsit de hrana cea de tóte d_ilele și le va dîce cine-va dintre voi: Mergeți în pace, încálziți-vé și saturați-vá, însá voi nu le-ați dat cele necesariî pentru corp, care íe folosul?“ (Iacob. cap. II. v. 14 și următóarele).

Avênd în vedere că creștinîi primariî n'aú lipsit nici o datá de la datoria de a face milostenie; íntru cât ín d_ilele când se s_erbătoreau d_ina morțeî martirilor, se adunau la mormintele lor și făceau rugácuniî și milosteniî.

Avênd în vedere că chîiar atuncî când ei se adunau la s_evîrșirea serviciului Euharistiei, după terminarea acestuía se íntruneau la ospáțul dragosteî numit agape ($\alpha\gamma\acute{\alpha}\pi\eta$).

Avênd în vedere că ín biserica creștiná ortodoxá de rêsărit, orî de cîte orî se fac rugácuniî pentru cei morți și la prasnice pentru amintirea sînților, pe lîngá s_evîrșirea serviciului liturgic, ast-fel de rugácuniî tot-d'auna sunt ínsoțite de jertfá, probá: coliva de gráne și orez, a cãruî întrebunțare ín Biserică este din timpul Sf. Teodor Tiron și decî fórté veche.

Avênd în vedere că pomenirile și milosteniile de tot felul, sunt de mare folos pentru mîntuirea sufletelor celor ce aú adormit ín Domnul și că pe lîngá acésta, îndemnám și pe acea cãrora le dăm ca sá se róge împreună cu noi pentru mîntuirea sufletelor repausaților, după cum se vede din cuvintele chîiar acelor ce primesc pomană, când dîce: *Dumneđeú sá l ierte și Dumneđeú sá priméscá.*

Având în vedere că în timpul când creștinii se adună la rugăciuni și la pomeniri pentru ertarea păcatelor celor adormiți, se îndemună unul pe altul la practicarea faptelor bune; și că nu arare ori s'a vădut și auđit că cei bogați vădând pe cei săraci, cari în asemenea ocasiuni abundă, starea acestora miseră i-au îndușosat până la lacrimi și ast-fel au căutat a veni în ajutorarea lumei suferinde prin danii și testamente, respectiv de Biserică, școlă și spitale.

Având în vedere că Românul de când a început a exista ca popor, chiar când a fost subjugat, a căutat ca să pue în practică principiile evanghelice, când a fost vorba de milă, probă: existența neșumăratelor biserici, școli și spitale, cari sunt presărate pe pământul României, ca stelele pe cer, și care în majoritatea lor sunt ródă dragosteii creștinești a Românului.

Având în vedere că atari fapte creștinești, după cum am mai đis, au pornit mai tot-d'auna de la împrejurarea când creștinii sərbătoreau amintirea morței fraților cu rugăciuni și pomeniri.

Având în vedere, că dacă la ocasiunea sėvșireii pomenilor, s'ar întâmpla rare ori, ca să se facă între creștini certuri saș beții, preotul care în asemenea ocasiuni nu lipsește din mijlocul poporului, este dator a'i împedica prin sfatul sėu cel autoritar, de la asemenea scene regretabile.

Având în vedere că asemenea scene triste, nu se petrec la sėvșirea pomenilor de cât în satele unde lumea este aplicată spre alcoolism, după cum probază suplicantul că sunt locuitorii satului sėu, în asemenea ocasiuni nenorocite, datoria este tot a preotului spre a le reprima prin cuvântul și purtarea sa.

Având în vedere că dacă se întâmplă câte odată, ca în parohii să fie bóle molipsitoare: „*Preotul care este lumina lumei și sarea pământului*“ este dator a prescrie parohienilor sėi modul cum ar trebui să se sėvșiască pomenirile, ca să se înlătore molipsela între ei.

Considerând că numitul preot este departe de a'și înțelege marele sėu rol, ce-l are între locuitorii parohiei sale ca luminător și moralizator al lor, cerând suprimarea pomenirilor și prasniciilor împărătești când de regulă se face milă la sėraci

Considerând că Sf. Sa nepricepând tradițiunile vechi creștinești de la înmormântări și pomeniri, precum și folosul ce aceștia au pentru mântuirea sufletelor creștinilor.

Considerând că amvonul bisericeii Sisești este mut, de când preotul C. Ionescu este ca paroh; probă: înmulțirea alcoolicilor în acea parohie, după cum însuși mărturisește;

Considerând că Sf. Sa sîruntază datinile și tradițiunile creștinești de la înmormântări și pomeniri, cerând înlocuirea lor prin ofrande.

Considerând că asemenea ofrande se pot tolosi numai de la întrunirea creștinilor în ocasiuni ca cele amintite

În baza celor de mai sus, Comisiunea este de părere a se pune cererea preotului indicat la dosar, precum și de a i se face prin P. S. Episcop Eparhiot o aspră dojană, vrednică de un păstor necunoscător de misiunea sa.

Raportor: (ss) † *Calist Ialomițenu Botoșenenu.*

(ss) † *Gherasim al Romanului.*

(ss) † *Nifon Ploestenu.*

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Înalt Prea Sântite, Prea Sântiți Părinți, trebuie întâi de toate să admir răbdarea P. S. Raportor, că a făcut un raport așa de amănunțit asupra acestei cestiuni și a studiat-o așa de profund: Din studiul acesta se pare că preotul în cestiune ar fi propus suprimarea datoriilor creștinești.

Nu a propus acesta, adică de a înlătura mila sa și dărnicia din partea creștinilor către cei săraci, și mă prinde mirarea, că P. S. Raportor a ajuns la această concluziune și că nu și a cunoscut pozițiunea sa preoțească, pentru care merită a i se da o aspră dojană din partea Episcopului respectiv.

Mărturisesc că sunt surprins de această concluziune. După mine, și de sigur după P.P. S.S. Vostre toți, preotul acesta trebuie să fie un om care și dă sêmă despre metehnele locuitorilor din parohia sa, și deci merită totă lauda, întru cât se gândește la măsurile ce ar putea lua ca să înlătore înclinațiunea către alcoolism, care bântue și ruinează pe unii. El tinde de a face pe enoriașii lui să fie buni creștini, harnici și buni cetățeni. În acest lăudabil scop face o propunere: ca în loc să se adune creștinii la pomeni și prasnice, potrivit obiceiurilor Românești,—dar care obicei—acum în timpul din urmă a cam deviat, întru cât la aceste întruniri se petrec fapte, cari nu stau în legătură de loc cu scopul principal, pentru care s'a introdus adunările acestea creștinești și acolo din contră se fac beții și adesea bătăi. Întreb, face un rău acest preot? Acesta este datoria lui, ca să împedecă propășirea obiceiurilor rele. Ași fi de acord cu comisiunea, când preotul ar voi să împedecă ceva bun, care este în obiceiul nostru creștinesc, dar când e vorba a împedecă părțile rele, cari s'a introdus pe lângă un aședămint bun, el merită totă lauda, și așa dori ca să ved mulți preoți în țara noastră, cari se silesc să facă atent pe popor de a se lăsa de deprinderile alcoolice, pentru că această patimă, această plagă a ajuns a fi o adevărată patimă, o ruină, o stare de plâns pentru mulți din fiii bisericei noastre. Preotul propune, că în loc să se adune creștinii la un loc spre a mânca și bea, crede că ar fi bine, ca această datorie creștină să o dea sub o altă formă, fie prin împărțire de bucate la creștinii pe acasă, fie prin donațiuni la școle, la spitale, la societăți, cu scop de a îmbrăca copiii, cari nu

aŭ cu ce să mǎrgă la școlă saŭ cumpărare de cărți etc. Temeinicia acestor argumente aduse de preot, ar trebui să ne oprască la o discuțiune și să nu trecem repede. Ar fi timpul bine-venit ca să ne dăm sémă și despre alte scăderi ale poporului nostru. Ar fi vorba aci, ca cu această ocaziune să găsim mijlocul, ca să se înlătore bólele molipsitoare, cari bántue țara noastră. Căci este constatat, că aceste bóle aŭ inundat de la orașe la sate. Astă-đi o mare parte din poporul nostru și mai ales cel rural suferă și devine prada acestor cumplite bóle. Nu eŭ voiŭ spune care sunt aceste bóle, ci fie-care cunoșteți, că din cercetările făcute de serviciul sanitar superior și medicii de județe, reese că poporul nostru de la țară este bántuit de bóle molipsitoare.

'Mi aduc aminte de spusele unui venerat profesor de Universitate, fost Director al Serviciului Sanitar superior, Dl. Dr. Felix, că fiind la inspecție în Moldova, a găsit câțiva orbi, toți membri ai uneea și aceleeași familii. S'a înțelesat de unde le-a provenit această nenorocire, și s'a convins că un tiner al acestei familii, care fusese soldat s'a întors acasă fiind bolnav de conjunctivită granuloasă și fiind în contact cu cei din casă și familia lui toți s'aŭ bolnăvit, toți aŭ orbit.

Este o datorie a noastră de a îngriji ca să putem pune pedici la atari bóle, cari nenorocesc și omóră poporul nostru, căci cine altul trebuie în comună la țară să privigheze și să oprască relele de ori-ce natură ar fi ele de cât preotul?

P. S. Episcop al Romanului. Atunci să nu călă mergem nici la biserică.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu. Mă ertați Prea Sfințite, nu este vorba de a nu mai merge la biserică, din contră, să încurajăm pe acei preoți, cari îndemnă pe popor să mǎrgă la biserică, căci biserica n'are de scop a ucide, ci a face viŭ, a trăi fericit; ci prin biserică putem opri relele, cari bántue omenirea, mai mult de cât ori ce autoritate.

Mă reîntorc la cestiune, că întru cât nu se jicnește în nimic datoria creștinescă a ajuta pe cei nevoiași, și preotul propune ca, sub o altă formă să se facă această datorie, cred că ar fi bine ca preotul să atragă atențiunea credincioșilor, nu ca să se abuseze de aceste obiceiuri, ci el în biserică să țină predici, spre a face atenți pe creștini, ca la

prasnice să nu se comită beții și necuviințe, și pentru această, iar în cazul neascultării din partea lor, el, preotul să amenințe cu autoritatea lui duhovnicască pe cei ce nu-l ascultă.

Sunt contra concluziunilor raportului, ca preotului în cestiune să i se facă o aspră dojană, din contră, eu 'l găsesc că 'și-a făcut datoria.

P. S. Arh Calist Botoșenenu: I. P. S. Președinte. Sunt unii frați, fie în cler, fie între laici, cari aușind câte ceva, fie din gura altuia, fie din ȋiaristică, numai de cât și-o însușește ca să facă pe grozavul, pe deșteptul, pe istețul față de cei-l-alți în mijlocul celor cari trăește. Și preotul în cestiune este unul din aceștia.

Maï acum o lună de ȋile, un jurnal din București s'a alesat de pomeni, și a spus că acestea sunt cauza împrăștierii bólelor, precum și sf împărtășire. Acest jurnal este răspândit în tótă țara, și preotul în cestiune se vede că și el este abonat la acel jurnal. Ce 'și-a ȋis preotul? Să mă fac maï grozav de cât cei de la S-tul Sinod, să fac o propunere să se suprima pomenile, și cu acesta să se desființeze bólele molipsitoare, și să se suprima prasnicele, ca să se desființeze bețiile. Și mă mir de P. S. Piteștenu, că ore cum ar vrea să încurajeze ast-fel de apucături triste.

Noi cari am fost preoți de parohie, știm că atare pomeni nu se fac fără preot nici o dată, și nu am vȋduț de 10 ani de ȋile cât am fost ca paroh, vre-o beție la o pomană, sau bătae. La pomană omul dă cât póte, și cum am susținut și în raport, acesta este mijlocul de a'și arăta cei vii dragostea către cei morți, ei sunt adinc măguliți în sufletul lor, că 'și-au îndeplinit datoria pentru ertarea păcatelor sufletului adormiților.

Pe lângă acestea, maï adaug că, am avut ocașiune să primesc și danie pentru biserică în ocașiuni de felul acesta, dar beții repet nu am vȋduț nici o dată.

Téma de care se vaită P. S. Pimen Piteștenu, că sunt alcoolici în țară, că sunt cutare sau cutare păcate în popor, apoi să mă ertați, că sunt și preoți cari le dau exemple, sunt mulți preoți alcoolici, și unul dintre aceștia să nu fie și părintele Ionescu? Nu știu, dar pentru că el, amestecându-se în adunările lor, póte că prin cuvintele aduse de el a fost bruscat de locuitorii săi și atunci a ȋis: Stați voi,

că vă tai eū pofta de pomană și de beție, căci voiū cere S-tului Sinod suprimarea ei.

Eū am ȃis și susțin chīar, cā preotul este dator, tocmai pentru acēsta, sā combatā tot felul de vițiū, mai ales atunci cānd este în contact cu poporul sēū, și cānd ar vedea cā se petrec ast-fel de lucruri la pomeni; cu tōte cā eū nu am vēdūt la pomeni ōmeni beți, ci din contrā am vēdūt dāndu-se boi de zestre fetelor sārache, haīne noui pentru copii sēraci; am vēdūt dāndu-se la pomană plug, cai, oi și viței celor sāraci. Acestea am vēdūt, nu bātāi; nu știū unde va fi vēdūt de acestea P. S. Pimen Piteștēnu.

P. S. Arh. Pimen Piteștēnu. Acestea le spune preotul în petițiunea sa.

P. S. Arh. Calist Botoșenēnu. Acēsta susțineți P. S. Vōstrā. Cānd am vēdūt cā aceste semne ale dragostei 'și aū adevēratul lor resunet, m'am închinat și mē închin. Și de aceea, eū cred cā, dupā cum unii dintre frați preoți dau ocașiune prin purtarea lor la cērtā și la nu știū ce, în ocașiuni de felul acesta, vina nu este a creștinilor, ci a lor. Dar se pōte cā preotul Ionescu sā fie unul dintre cei mai cinstiți și pentru acēsta ar fi trebuit ca sā potolēscā prin cuvīntul sēū cel autoritar certurile, dacā s'ar ivi, și sā stingā bețiile de s'ar întimpla în satul sēū în timpul pomenilor, căci atunci s'ar ridica mult fațā de ei și ar cāpāta și cīntea cuvenitā din partea Chiriarchiei respective. Dar, fiind-cā dīnsul nu voește sā se atingā de stingerea acelor rele, trimite la S-tul Sinod petițiune, propunēnd ca pomenile sā se înlocuēscā prin ofrande pentru bisericā.

Insā știți ce înțeleg unii preoți prin ofrande pentru bisericā? Am avut ocașiune sā iaū parte la o pomanā într'un sat de munte, unde spune P. S. Pimen Piteștēnu cā se fac pomeni cu beții, și acolo am vēdūt cum se făcea pomanā. Dupā întōrcerea de la bisericā s'a pus masā mare, lungā, pe zāblae, eū și preoții cei ce erau cu mine am ședūt în fruntea mesei, și am dat blagoslovenie. Și ședēnd un rīnd de locuitorii la masā, aū māncat și pe urmā aū venit alt rīnd. Așa s'a petrecut cu trei rīnduri de sātēni, cari aū luat parte la pomanā, și nu s'a dus nici unul beat acasā. La urma pomenei s'a făcut liniște, și a venit preotul și a ȃis: Pentru bisericā nu dai nimic? Daū P. S. Pārīnte, am sātēni daū un sārindar de 12 lei. Apoi nu este

puțin? a ȃis preotul; este cam puțin, pentru cȃ eũ pe rȃposutul l'am grijit, l'am botezat, și ar trebui sȃ dai mai mult. Atunci am întrebato: Pentru bisericȃ, ori pentru Sf. ta? Ba pentru mine, ȃice preotul.

Așa se întimplȃ la pomeni, și sunt mulți frați preoți, cari profitȃ de ocaziuni de acestea, și cer nu pentru folosul bisericei, ci spre folosul lor. Inșȃ prin acȃsta își injoșește misiunea lor.

Deci, cu tȃte cȃ nu cunosc pe pȃrintele în cestiune cine este, cred cȃ și el este unul din acei preoți iubitori de sine, dintre acei cari, cȃnd primește leturghia, în loc sȃ pue produsul la un loc, se uita și ȃice: Numaĩ atȃt imi dai?

Pe aceste considerațiuni, și pe considerațiunea cȃ ideea nu este a preotului, ci a unui jurnal din capitalȃ, și cȃ dȃnsul voește sȃ ne dea lecțiuni de moralitate și igiena publicȃ, am cerut ca sȃ i se dea dojanȃ din partea P. S. Episcop Eparhiot, care va constata cazul, și va vedea ce l'a fȃcut sȃ adreseze acȃstȃ petițiune la S-tul Sinod.

P. S. Episcop al Rȃmnicului: I. P. Sȃnțite. Eũ presupun cȃ preotul acesta se va fi inspirat de prin jurnale, ca sȃ vinȃ cu asemenea întrebare, dar cred cȃ va fi fost motivat la acȃsta și din alte împrejurȃri despre care va fi fost pus în cunoștinȃ. În Eparhia mea din care face parte și preotul acesta, nu sunt așa mulți alcoolici.

P. S. Arh. Calist Botoșenȃnu. În județul Mehedinți am vȃdut, dupȃ statistica medicalȃ cȃ sunt 50% alcoolici.

P. S. Episcop al Rȃmnicului. Eũ cred, cȃ ceea ce l'a îndemnat pe preotul acesta ca sȃ facȃ asemenea întrebare S-lui Sinod, și dacȃ a întreat n'a pȃșit acum la desființarea unei datine adȃnc înrȃdȃcinatȃ în viața poporului nostru, și pentru a cȃrei legitimitate nici un cleric nu pȃte sȃ se îndoescȃ; ceea ce l'a îndemnat ȃic, a putut fi și împrejurarea, cȃ la mine însumi a venit o adresȃ din partȃea unui Prefect, care 'mi fȃcea cunoscut, cȃ medicul județului cere sȃ se desființeze obiceiul de a se aduna omeniĩ la mort, acel obicei creștinesc ca îndatȃ ce se sfișește din viață cine-va sȃ vinȃ rudele și cunoscuții lui sȃ'l plingȃ, sȃ'i ȃicȃ Dumneȃeũ sȃ'l ierte etc. Iar în consecinȃ sȃ se desființeze și pomenirile, cari se fac în asemenea casuri.

Eũ am rȃspuns Prefectului, apȃrȃnd cu tȃtȃ temeinicia, legitimitatea acestei datine creștinesci, și din punctul de ve-

dere al sentimentului de dragostea firăscă ce trebuie să se manifeste în atare ocaziuni către cel repausat, cât și din punctul de vedere religios, căci mărtea trebuie să fie o lecțiune pentru fie-care, ca să-și amintescă fie-care, că are să aibă aceeași sôrtă, și să se rôge lui Dumnezeu și pentru cel adormit, și pentru sine însuși.

Tot acésta ne spune și P. S. raportor Calist Botoșenenu, în privința pomenirilor pentru cei morți și este o datorie pentru preot, ca să le apere și să le propage în poporul sêu. Dar nu e mai puțin adevărat că pomenirile sunt și isvôre de abateri și greșeli pentru cei cari iaă parte la ele. Praznicile și pomenile sunt obiceiuri bune și creștinești, dar în același timp sunt și prilej de păcat pentru cei cari vin la ele și este de datorie preotului, cum a spus P. S. raportor, ca să combată relele ce se întâmplă cu aceste pomeniri, dar pomenile înșile să le susțină.

Fôrte bine a făcut P. S. raportor, că ne-a dat un raport atât de bine întocmit, 'i mulțumim pentru acésta, însă eă l'ași ruga să fie indulgent față de preot, și pentru o singură întrebare să nu'l oblige a veni la Episcopie ca să'l dojenesc. Eă il voiă dojeni dacă S-tul Sinod hotărâște așa, dar pentru o întrebare nu merită preotul acéstă reprimandă. Și de aceea, ași ruga pe S-tul Sinod să ia act cu mulțumire de desvoltările ce ne-a făcut P. S. raportor, de osteneła ce și-a dat, iar preotul să nu mai fie supus la vre-o dojană.

P. S. Episcop al Hușilor: Eă cred că conclusiunea la care a ajuns P. S. raportor, ca să'l cheme Episcopul să'i facă dojană, nu este așa de grea. Ce va să ăică dojană? O sfătuire. Să-i observe că nu ar fi fost bine să facă lucrul acesta.

Prin acésta nu are să se simță și el atât de blesat, ca să întrebuițez acest cuvînt noă. Acésta va fi o sfătuire, un îndemn ca pentru altă dată să ia bine séma ce face, să nu se mai adreseze direct la S-tul Sinod, ci la P. S. Episcop eparhiot, la Protoereă, ori la o instanță mai aprópe, unde póte să se adreseze, dacă are ceva.

Acum, în cât privește pentru cele-lalte considerațiuni, nu mai reviu asupra tuturor, care le-a ăis P. S. Piteștenu, a-celea 'și aă alte isvôre, și S-tul Sinod a luat o dată măsură, când s'a spus că se bolnăvesc ómenii din cauza pro-

covețelor, a linguriței și altele, s'aŭ luat măsuri ca să se spele, S-tul Sinod a luat hotărîrea în privința acésta.

Noi nu am fi contra unor dispozițiuni, cari se pot lua pentru preîntîmpinarea unor bóle, ce ar bîntui societatea noastră, dar nu cu ocasiunea acésta, ca să înlăturăm o dătină creștînescă și bună, și bine s'a arătat că la acésta ocașiune se fac multe bunuri.

Pentru cuvîntul că s'ar îmbăta uniŭ, să desființăm po-mana și să o înlocuim prin bine-faceri la spitale, la cutare sau cutare instituțiuni? Sunt bune și acelea, dar aș putea face o mică comparațiune: pînă să ajungă acolo, ca să facă un dar la spitale și biserică, să desființăm usul acesta? Intocmai cum dice multă lume, de ce să mă mai duc la biserică, mă închin și în casă. Apoi când rămîne tréba pe acésta se desființéză cu totul obiceiurile.

V'ași ruga să se priméscă conclusiunile raportului, căci P. S. Episcop respectiv va da preotului o sfătuire părintéscă.

Ne mai cerënd nimeni cuvîntul se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

P. S. Arh. Conon Bacaónul. Dă citire următorului raport înreg. la No. 423, privitor la petițiunea protopresbiterului Simion Popescu.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea cărților de învățămînt religios, cursul secundar, aŭ fost trimese spre studiere și raportare petițiunea Proto-presbiterului Simeon Popescu, fost profesor la desființata școlă Normală de Instructori din București, primită în 2 Octombrie curent, și înregistr. la No. 263. Petițiune repetitoare de cuprinsul acelor mai adresate și prin sesiunile trecute; și anume, una din sesiunea de tómnă 1899 înregistr. la No. 318 din acea sesiune, și alta din sesiunea de primăvară, anul curent, înreg. la No. 77 din 2 Mai trecut, dar asupra căroră comisiunea S-lui Sinod nu și-a putut presenta raportul său, din cauza scurtimei timpului, și a mai multor alte lucrări cu mult mai urgente atunceă.

Deci, comisiunea S-lui Sinod, din sesiunea curentă, luând în studiere cestiunea petițiunilor Protopresbiterului S. Popescu constată următoarele:

Petițiunea de acum prezentată, ca și cele 2 de mai sus citate, la punctul I are cuprinsul următor: Petiționarul cere ca: „S-tul Sinod, să dispună *ca să se aducă în desbaterile sale* raportul comisiunei pri-vitor la rugarea sa de a i se *menținea aprobarea* dată de S-tul Si-nod asupra cărței sale, întitulată „Explicarea Evangheliilor“. Asupra „cărui singur punct și facem acest raport, rămânënd ca pentru restul petiției să urmeze un al II raport imediat.

Deci, în ce privește cuprinsul acestui punct din petiție, relativ la

rugarea petiționarului de a i se *menținea aprobarea* dată odată de către S-tul Sinod cărței de mai sus citată, apoi, cestiunea acesta mai ocupându-ne pe toți și de altă dată, acum comisiunea este nevoită de a nota acolo următoarele antecedente, și anume:

Aprobarea dată de către S-tul Sinod a-upra acestei cărți, anume în ședința de la 22 Mai 98, a fost numai condiționată, ca adică: la imprimarea ei, să se introducă în text toate corectările făcute sau indicate pe manuscrisul respectiv, aceea ce autorul nefăcând, și S-lui Sinod raportându-i-se l'a retras aprobarea dată, anume, pentru motivele detaliate prevăzute prin raportul ce comisiunea cărților religioase l'a prezentat în sesiunea de toamnă același an 98; (văd-se ședința din 5 Noembrie acel an). După care apoi Protopresbiterul S. Popescu și face o întîmpinare la S-tul Sinod, anume în sesiunea de la Mai 1899; prin care începînd cu aerul de a combate în mod detaliat raportul comisiunii, cărților religioase, mai la urmă însă rîgă pe Inalt Prea Sfințitul Președinte ca să bine-voască de a interveni pe lângă S-tul Sinod *spre a se milostivi* de a menținea aprobarea dată odată cărței numită „Explicarea Evangheliilor“. El acum *îndatorindu-se solemn de a introduce cu scrupulozitate* într'o nouă edițiune și *tote îndreptările*, care la prima edițiune au fost *scăpate din vedere*. Mai angajîndu-se ca să facă *să dispară* de pe cuverta sa învelitorea cărților și anunțul publicățiunilor sale, și în special acel al cărțicelei numită: $\alpha\nu\sigma\mu\alpha$ în Nicaeo Constantinopolitanum.

După care întîmpinare și conclusiue rugătoare raportorul comisiunii S-lui Sinod din Mai 99, față de motivele invocate de Pr. S. Popescu, prin această suplică—întîmpinare a sa, și față de votul negativ dat de către S-tul Sinod asupra cărței lui, anume în sesiunea de Octombrie 98 ne putînd să-și dea părerea, căci ea nu putea să infirme sau se reformeze un vot al S-lui Sinod, lasă casu la înalta înțelepciune și la matura chibzuință a S-lui Sinod, spre a decide în cazul de față acele ce va crede de cuviință. Cu care ocaziune, discuțiunea fiind deschisă, mai la urmă a venit o propunere, ca adică: Fiind-că acesta este o cestiune foarte importantă, care merită multă discuțiune, și fiind-că S-tul Sinod se află în ultima și a sesiunii sale, această cestiune să se amâne pentru sesiunea viitoare, aceea ce s'a și primit.

Dar cum prin sesiunile următoare din Octombrie 99 și din Mai 900, (de și petiționarul s'a adresat regulat) nu s'a mai putut însă reveni asupra cestiunii, atât din cauza scurtimei timpului sesiunilor acestora, cât și din a prea multor altor lucrări.

Deci, acum prin petițiunea de mai sus arătată, cestiunea revenind din nou, comisiunea S-lui Sinod, avînd în vedere că acest om, de și în mod greșit, dar a lucrat mult, și precipitându-se a intrat și în grele daraveluri bănești cu imprimatul nesocotit al cărții de explicarea evangheliilor; și mai avîndu-se în vedere declarațiunea sa, și angajamentul ce l'a solemn prin conclusiunile petițiunii sale de mai sus citată (văd-se Desb. S-lui Sinod, sesiunea de primăvară, 99 pag. 178); Comisiunea crede cum că S-tul Sinod din *îndulgență* ar putea să se *milostivească* de a reveni asupra bine motivatului său vot negativ, din Noembrie 98; și *a'i menținea aprobarea dată odată cărții*: „Explicarea

cația Evangeliilor“, anume în sesiunea din primăvara anului 898); (desbat. ședinței din 22 Mai pag. 177).

Fiind acum însă vorba de *revenirea* asupra unei aprobări date, și apoi bine motivat retrase, comisiunea lasă cazul tot la Inalta înțelepciune a S-lui Sinod, spre a decide asupra cestiunii de față a cele ce va crede a fi de cuviință.

Acesta fiind rezultatul cercetărilor sale, comisiunea cu respect îl supune la Inalta aprobare și hotărîre a S-lui Sinod, după cum mai bine va găsi de cuviință.

Raportor: (ss) † *Arh. Conon Bacaónul*
(ss) † *Meletie Gălățenu.*

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Eū v'ăși ruga să bine-voiți să aprobați cererea petiționarului, luând act de promisiunea sa solemnă, că la retipărire va face toate îndreptările ce i le-a pus în vedere S-tul Sinod.

Cu aceste observațiuni vă rog a primi conclusiunile raportului.

(D-l P. P. Carp, Primul Ministru și ad-interim la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, intră în sala ședințelor).

Se pun la vot conclusiunile raportului cu observațiunile făcute de I. P. S. Mitropolit Primat, și se primesc.

P. S. Episcop al Râmnicului. Dă citire următorului raport, înreg. la No. 421, relativ la petițiunea societății literare „*Gheorghe Lazăr*“.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru cercetarea socotelilor Tipografiei și Revistei S-tului Sinod, s'a primit petiția din partea președintelui unei societăți de elevi, care se intitulază „*Cercul cultural Gheorghe Lazăr*“ rugând pe S-tul Sinod a dispune să se trimită pentru biblioteca acestei societăți o colecție din Revista „*Biserica Ortodoxă Română*“ precum și alte cărți religioase.

Comisiunea luând în observare cererea numitei societăți și având în vedere că nu se cunoște ființa ei legală; având în vedere că cererea s'ar putea satisface numai pe baza unei intervenții din partea Direcției Liceului „*Lazăr*“ și prin aceeași Direcție, opinază trecerea la ordinea zilei.

Acesta fiind rezultatul observărilor comisiunei cu smerenie îl supune la hotărîrea S-tului Sinod.

Raportor: (ss) † *Athanasie al Râmnicului*

Ne cerând nimeni cuvîntul, se pun la vot conclusiunile raportului, și se primesc.

Același P. S. Raportor dă citire următorului raport înreg. la No. 425, relativ la manuscrisul cu motto: «Cine știe carte are patru ochi».

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

Comisiunea pentru cercetarea cărților de învățămînt religios, cursul primar, observând petiția înreg la No. 227 din 31 Iuliu a. c., cu care se înainteză S-tului Sinod spre cercetare și aprobare manuscriptul de sub motto „Cine știe carte are patru ochi“ opinase a se pune în vedere celor ce înaintase textul să-și arate numele și profesia, potrivit dispoziției luate de S-tul Sinod în urma unei discuții despre atari manuscrite. Intre aceste s'a primit la comisiune petiția înreg. la No. 377 din 19 Octombrie a. c., prin care autorul arată că se numește Ieremia Vlădescu și este institutor în Ploești.

Comisiunea luând acum în cercetare textul menționat a constatat că autorul în expunerea bucăților de conținut religios din vechiul și noul așezămînt, prevădute în programa școlilor primare și anume pentru clasa II-a, a păzit sensul expunerii din Sf. Scriptură cu puține abateri și anume:

a). La pag. 3, vorbind de crearea omului se mărginește a aminti că Dumnezeu a făcut pe om din țerînă, după chipul său, fără să spună că i-a dat și suflet prin aceea că a suflat în el suflarea de viață.

b). La pag. 7, vorbind despre nașterea Mătuitorului se mărginește a spune că Arhanghelul Gavriil a vestit fecioarei Mariei că dintr'însa se va naște Iisus Christos, însă nu arată prin nici un cuvînt felul mării pre sus de fire al nașterii,—bună-ora adăogînd după *se va naște*, cuvintele: *prin lucrarea a tot paternicului Dumnezeu*.

c). La pag. 13 unde tratéză despre dreptul Iosif, în loc de două *Sinajitori* ai lui Faraon să ȕică *Dregători* și în loc de cinste, dregătorie.

d). La pag. 18, unde tratéză despre Samarinenul cel milostiv, cuvîntul *legiutor* din Evanghelie nu e bine explicat prin un om învățat care știe legea, ci care știea Legea lui Moisi.

e). La pag. 25 unde tratéză despre David, în loc de *poezii*, pur și simplu, să se ȕică *psalmi* sau *poezii* și la sfîrșitul frazei să se adauge cuvintele: De la el avem *Psaltirea*, carte care se citește în tótă biserica creștină.

Cu aceste și alte mici îndreptări comisiunea opinéză a se aproba manuscriptul, care de alt-fel are un stil ușor și o limbă pe înțelesul elevilor începători.

Acesta fiind rezultatul cercetărilor comisiunei, cu smerenie îl supun la hotărîrea S-tului Sinod.

Raportor: (ss) *Athanasie al Râmnicului*

Ne cerând nimeni cuvîntul, se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor dă citire următorului raport, înreg. la No. 320, relativ la budgetul revistei, făcut din nou, pe anul 1901—1902.

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

La comisiunea pentru luarea socotelilor Revistei și Tipografiei s'a trimis raportul Comitetului Redactor al Revistei cu proiectul de budget,

făcut din nou în conformitate cu concluziile raportului comisiunei, aprobate în ședința din 20 ale curente, pe exercițiul viitor 1901—1902, spre a se cerceta și aproba

Comisiunea în vedere că Comitetul Redactor a întocmit proiectul de budget conform hotărârei S-tului Sinod de la 20 Octombrie a. c., și că proiectul de budget se prezintă bine echilibrat, opinază a se aproba așa cum se prezintă.

Acésta fiind opiniunea comisiunei, cu smerenie se supune deliberării S-tului Sinod prin subscrisul raportor.

Raportor: (ss) † *Athanasie al Râmnicului.*

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Inalt Prea Sântite, Prea Sântiți, de vreme ce comitetul Redactor s'a conformat votului S-tului Sinod, dat în una din ședințele trecute, de a reforma budgetul, eu v'ași ruga să'l primiți cu ôre-care modificări, adică a se menține retribuțiunile membrilor Comitetului Redactor, care au fost și anul trecut.

P. S. Episcop al Râmnicului. Inalt Prea Sântite și Prea Sântiți Părinți, Comisiunea pentru luarea socotelilor tipografiei și jurnalului S-tului Sinod venind în ședința de la 20 a. c., cu propunerea, ca proiectul de budget al Revistei «Biserica Ortodoxă Română», să se întocmescă pe anul budgetar viitor 1901—1902, după norma veniturilor realizate într'un an precedent și apoi să se întocmescă budgetul cu reducerea salariilor membrilor comitetului redactor, de la 350 lei pe lună la 200, s'a călăudit pe de o parte de principiile de economie, pe cari noi trebuie să le punem în aplicare, mai ales în timpul de față, când vedem că și Guvernul, pe toate terenurile vieței noastre publice, caută să realizeze cât se pôte de multe economii, în vederea împrejurărilor grele prin cari trecem, iar pe de altă parte și de dorința de a aduce Revista în o stare mai prosperă. Noi, credem că S-tul Sinod, trebuie să se îngrijască pentru prosperarea Revistei «Biserica Ortodoxă Română» atât în ceea ce privește starea ei financiară, cât și în ceea ce privește starea ei morală.

Eu sunt mulțămitor S-tului Sinod, că propunerea din raportul ce am citit la 20 curent, a fost votată în mod afirmativ, și comunicată comitetului redactor, spre a ține sémă de dinsa; în același timp 'mi pare bine, că și Onor. Comitet Redactor a ținut sémă de voința expresă a S-tului Sinod, cum și de un alt vot al S-tului Sinod din sesiunea precedentă, când s'a aprobat raportul acestei comisiuni, care

între altele propunea că ar fi timpul ca *cheltuelile Revistei să se mai reducă*. (Raportul asupra gestiunii Revistei pe anul 1899—1900, Biserica Ortodoxă pe Iulie 1900 pag. 152).

Dar se impune întrebarea: Care e situația Revistei? Acestă întrebare este motivată pe de o parte de propunerea Înalt P. S. nostru Președinte, iar pe de alta de arătările Comitetului Redactor în raportul prin care ne înainteză prezentul proiect de buget.

„Iată ce se țice în acel raport: *In sfârșit, Revista, „departe de a fi în deficit, ea prosperă anual, după „cum se constată din registrele casei“*.

Noi când am verificat gestiunea financiară a revistei pe anul 1899/900, am constatat că nu este tocmai prosperă situațiunea materială a revistei, de ôre-ce la începutul lui Aprilie 1899, soldul revistei era mai mare de cât la Aprilie 1900 (Bis. Ort. pe Iulie 1900 pag. 153). Tot așa la verificarea gestiunii pe anul 1898—99 am constatat, că deja la începutul lui Mai 1899 soldul era mai mic de cât la 31 Martie (Bis. Ort. pe Iulie 1899 pag. 123). Și acum, când ni se presintă acest proiect de buget, constatăm același lucru, și anume că pe exercițiul curgător, soldul a fost mai mare de cât în prezentul proiect pe 1901—1902.

Să privim însă situația mai de departe. Proiectul de buget pe anul 1897—1898 presintă ca sold la 1 Octombrie 1890 suma de 17,785 lei 54 bani (Biserica Ortodoxă pe August 1897 p. 118).

Proiectul de buget pe 1898—99 ne arată că la 1 Octombrie 1897 Revista avea numerar 25,024 lei. (Biserica Ort. Rom. pe Februarie și Martie 1897 pag 181). În proiectul de buget pe 1899—900 vedem ca numerar în casă la 1 Oct. 1898 suma de 31,875 lei. (Dosar. S-tului Sinod. Sesiunea de Tómnă 1898 Anexa de la pag. 385). În proiectul de buget pe anul 1900—901, se află ca sold 38,996 lei 56 bani, din cari s'a cumpărat cu 34,221 lei efecte în valóre nominală de 37000, rămânând numerar în casă 4775 lei, iar 33,428 lei 80 bani în efecte. Iar în prezentul proiect de buget pe anul 1901—1902 se află numerar numai 1378 lei, 72 bani; spre mai mare lămurire prezentăm următorul tablou:

La 1 Octombrie 1896	sold	lei	17,785	banii	54.
La 1 Octombrie 1897	»	»	25,024	—	00.
La 1 Octombrie 1898	»	»	31,875	—	00.
La 1 Octombrie 1899	»	»	38.996	»	56.
La 1 Octombrie 1900	»	»	34,807	»	52.

Din acest tablou ar rezulta, că de la Octombrie 1896 până la Octombrie 1899 soldul Revistei a sporit cu 21,211 lei și 2 bani; deci situația revistei e prosperă, dar în realitate nu este așa. Conform votului S-tului Sinod din ședința de la 12 Mai 1897 Revista avea să încaseze de la Tipografia Cărților Bisericești ca restituire de datorie din trecut 15,096 lei 86 bani, scădând această sumă din sporul de mai sus, căci revista a încasat-o de la tipografie, rămâne ca spor în casa revistei de la 1196—1899 suma de 6114 lei 40 bani. Dar și acest spor provine în o bună parte din cauză că un loc de membru în Comitetul Redactor a fost vacant de la 1 Octombrie 1896 până la 1 Mai 1897, rezultând o economie de 2100 lei, care scădându-i din 6114, rămâne spor curat al soldului revistei în periodul de mai sus, suma de 4014 lei 40 bani. Această situație nu se poate numi prosperă. Ea s'ar putea numi staționară, dacă și situația anului 1900—1901 s'ar fi menținut la același nivel. Am prevădit însă din anul trecut, că ea va fi mai rea; de aceea în ședința de la 18 Octombrie 1899 am propus și S-tul Sinod a aprobat ca cheltuielile Revistei să se acopere numai din veniturile realizate și *să nu se atace fondul*; iar în ședința de la 12 Mai a. c., vădând că numerarul Revistei la 1 Aprilie 1900 scăduse simțitor în comparație cu 1 Aprilie 1899 am propus și S-tul Sinod a aprobat, ca pe viitor *cheltuielile revistei să se mai reducă*. Observând numerarul înregistrat în proiectul de budget al Revistei pe 1901—902, constatăm că el este cu 4089 lei și 4 bani mai mic de cât cel din anul precedent Acum ce mai rămâne din sporul său escedentul celor 3 ani de mai sus? Este deci prosperă această situație? Póte fi ea prosperă când revista are de achitat încă tipografiei costul imprimatului pe 3 sau 4 luni din urmă?

Noi dar, pe baza acestor țifre, căci când e vorba de a se înainta sau de a se presenta proiecte de budget, trebuie să ne întemeem pe țifre, constatăm că situațiunea casei Re-

vistei nu este prosperă. Ne-am mulțumi să fie măcar o stare staționară, dar ea este în deficit. Se impune S-tului Sinod întrebarea, ce măsuri trebuie să ia pentru viitor, ca situațiunea casei revistei să progreseze, nu să regreseze? Eū cred, că măsurile ce trebuie să luăm, sunt a se face economii, a se înfrina cheltuelile ordinare ale revistei și tocmai pentru aceea noi am propus ca S-tul Sinod să mai reducă salariile membrilor Comitetului Redactor, care pe lângă că sunt prea numeroși, aū mai puțin de lucru acum de cât când erau numai trei, și de când datéză în adevăr și micul fond de care dispune ađi Revista. Acestea sunt motivele pe cari s'a basat comisiunea propunēnd a se aproba proiectul de budget al revistei cum l'a prezentat acum în urmă comitetul redactor.

Insă trebuie să accentuăm cu prilejul acesta, că comisiunea s'a condus încă și de altă idee, când a venit cu această propunere. Se lanséză o idee, Inalt Prea Sântiți Părinți și Prea Sântiți frați, că S-tul Sinod nu ar avea căderea să se amestece în modul cum se manipuleză fondurile revistei; că această este tréba comitetului redactor, și că el când crede necesar póte să dispună într'un an și de sumele depuse ca fond, iar în altul să se mărginésză numai la veniturí, dacá se póte.

Conștiințioși de datoria noastră, noi am prevenit pe S-tul Sinod și în una din sesiunile trecute, votându-se proiectul de budget pe anul 1900—1901, s'a aprobat între altele propunerea făcută de comisiune, că cheltuelile revistei se vor acoperi numai din veniturile ordinare, fără a se ataca fondul, ce este depus la casa de Depunerí cu recipisa No....

Mie 'mí a trecut pe la ureche, póte că și unii din P.P. S.S. Vóstre să fi aúdit, că se đice cum că nu ar fi în drept S-tul Sinod să ia asemenea dispozițiuni.

Eū mă ridic în contra unor asemenea alegațiuni, căci potrivit Regulamentului respectiv, comitetul redactor manipuleză banii Revistei sub controlul S-tului Sinod și prin urmare, acela cu a cărúia voință trebuie să se administreze acești bani, nu este altul de cât S-tul Sinod.

Să obiectéză, că S-tul Sinod nu ar fi o persoană juridică și că prin urmare nu ar putea să facă răspundători nici odată pe aceia cari ar întrebuința réu veniturile Revistei.

P. S. Episcop al Huşilor: Atunci ar putea să ia toate paralele.

P. S. Episcop al Râmnicului: În adevăr, dacă am merge pe tema această, s'ar deduce cu foarte mare uşurinţă, că comitetul redactor şi Directorul Tipografiei pot să facă ce le place, să manipuleze banii acestor instituţii cum vor crede şi după ce nu va mai rămâne nici un ban în casă, să plece pe ici încolo. Noi trebuie să menţinem sus şi tare dreptul S-tului Sinod, recunoscut prin regulamente întărite de Majestatea Sa Regele de a privilegia şi controla de aproape Casa Tipografiei şi a revistei şi de a lua tot-d'auna măsurile, care va crede de cuviinţă, pentru ca aceste fundaţiuni să prospere, iar nu să dea înapoi. Şi cred, că şi membrii comitetului redactor, ca şi orî-cine s'ar nutri cu asemenea himere de independenţă şi neresponsabilitate vor face bine să le părăsască, căci acestea lovesc în prestigiul S-lui Sinod şi paralizează mersul regulat al Revistei şi Tipografiei, instituţii, pentru a căror prosperare S-tul Sinod este chemat şi îndrituit a privilegia.

Să cercetăm acum mai de aproape proiectul de buget şi să vedem dacă, cum ni se prezintă el, este chip a se admite propunerea Înalt Prea Sântiei Văstre. Nu e vorbă, S-tul Sinod poate să treacă peste asemenea consideraţiuni, dar noi trebuie să spunem ceea ce ne învaţă cifrele.

Proiectul de buget pe anul viitor 1901—902 are la veniturile suma de 73,529 lei bani 93. Scădînd din aceste venituri soldul în efecte, care este de 33,428 lei şi bani 80, rămâne venit curat de realizat în cursul anului bugetar 1901—1902, suma de 40,101 lei bani 13. Cheltuielile ce se propun în acest proiect de buget pe anul 1901—1902 sunt în sumă de 39,531 lei bani 25, escedent 569 lei 88 bani.

Ast-fel ni se prezintă proiectul de buget al Revistei pe 1901—1902. Acum, de unde să se ia suma trebuitoare pentru a se reintegra salariile membrilor comitetului redactor, de la 200 lei cum propune comisiunea şi cum a aprobat S-tul Sinod, la 350 lei pe lună? De unde să se ia cei 8500 lei cât se cere pentru a se reintegra salariile? Din fond? Cred că această nu ar fi o bună administraţie, mai ales, că S-tul Sinod a hotărît ca să nu se atace fondul Revistei. Am totă stima pentru membrii comitetului redactor; unii 'mî sunt prietenî, Prea S. Arh. Calistrat este fratele

nostru intru Domnul, cei-l-alți ne sunt bine cunoscuți și ca profesori pentru zelul cu care propagă cunoștințele morale și religioase. Cu toate acestea am și pentru instituțiune, dacă nu mai mult, dar tot atâta interes și solitudine, și în împrejurările de față, cred că nu s'ar putea satisface dorința Înalt Prea Sântiei Văstre și dorința comitetului redactor, pentru care, înc'o dată ȳic, am totă stima. Dar noi în ședința precedentă, nu am opinat a se reduce aceste salarii pentru tot-d'auna, ci numai în vederea situațiunei grele a casei Revistei. Când veniturile vor permite, când situațiunea financiară a casei revistei va fi mai prosperă, cine s'ar împotrivi, cine ar putea să mai facă vre-o obiecțiune pentru îndeplinirea acestei dorinți legitime de alt-fel a comitetului redactor? Insuși Regulamentul prevede că salariile acestor membri să fie egale cu salariile ce se dau profesorilor la seminariile de gradul II.

În adevăr, regulamentul prevedea trei membri redactori. S'a găsit cu cale mai în urmă, nu voesc să discut aci dacă bine s'a făcut sau rău, s'a găsit cu cale ca să se mai adauge încă doi membri, și s'a dat și aceloră același salariu. Dar cu acesta s'a încărcat cheltuelile revistei, și nu se pôte ȳice, cu mâna pe conștiință, că acum revista merge înainte, căci are cheltueli prea marl.

Dar să aruncăm o scurtă privire și asupra situațiunei morale a revistei, pentru ca să vedem dacă măcar din acest punct de vedere ar fi legitim a se reintegra salariile membrilor comitetului redactor?

Ași ruga pe Președintele comitetului redactor să ne spună: a apărut revista pe luna acesta?

P. S. Arh. Calistrat Bârlădenu: Va apare.

P. S. Episcop al Râmnicului. Suntem la 24 Octombrie și revista încă nu a apărut.

P. S. Arh. Calistrat Bârlădenu: În cursul lunei apare.

P. S. Episcop al Râmnicului: Trebuie ca să apară la ȳi întâla a lunei pe luna curentă. Când erau trei membri redactori, revista apărea regulat la începutul fie-cărei luni pe aceeași lună. Se vede că se împlinește și aci ȳicătorea, că unde sunt mulți la un loc, se face încurcătură, după cum însuși P. S. Sa ne-a declarat, revista nu a apărut pe luna acesta. Datoria membrilor comitetului redactor este cu o lună mai 'nainte de termenul în care trebuie să apară re-

vista să dea materie la tipografie și să o dea după ce se controlează acea materie, ca ea să stea într'o legătură sistematică, adică să presinte o varietate de cunoștințe, pentru edificarea morală a cititorilor. În revistă nu trebuie să se trateze numai materii istorice, cum nu e bine a se trata numai materii exegetice sau patristice; nu, să se trateze cum spune regulamentul materii religioase, teologice cât se poate de variate, ca să le guste cititorii și să se simtă atrași la citirea revistei și bine dispuși la plata abonamentului ei, iar nu, vedând că coprinde articole prea lungi și uniforme, după puțină citire să o lase într'un colț și să fie bine lăsată și dată cu totul uitărei.

Este constatat dar, că revista nu apare regulat; apoi că și materia nu este împărțită tocmai în mod rezonabil. Aci voiți mai adăogi încă ceva, că nu se scriu articole originale în revista noastră, de cât foarte rar, așa putea să număr pe degete acele articole; așa bună oră la începutul anului acesta a fost un articol original, intitulat: răspuns celor ce defaimă legea strămoșească, articol bine gustat de toți cei ce se interesază de starea bisericii noastre, și sunt însuflețiți de dorința de a o vedea apărută și la înălțimea demnității sale.

Am mai vădut un articol original în revistă și anume pe luna August, iar foarte bine gustat, un articol al cărui titlu, puțin pretențios, era: *Câte-ceva pentru seminariștii noștri ca viitori preoți*. Nu se poate articol scris cu mai multă măiestrie, pricepere, și dor pentru propășirea preotului.

Am mai vădut un articol original în revistă și tot pe luna August a. c. Aici rog pe I. P. S. Mitropolit al Moldovei să mă ierte și să nu ia cuvintele mele ca o lipsă de respect către I. P. S. Sa, și să nu mă țină de rău că'mi exprim părerea mea față de un articol, relativ la jubileul de 25 de ani de Arhipăstorie al Inalt P. S. Sale. Frumos lucru e acesta, să dea Dumnezeu să trăiască încă mulți ani, și noi cești-l'alți să avem ocaziune a sărbători asemenea evenimente fericite în viața unui păstor al Bisericei. Dar mă veți întreba: ce are aface jubileul I. P. S. Mitropolit al Moldovei cu chestia pe care o discutăm, adică cu situația revistei S-lui Sino? Are. S'a publicat în fruntea revistei serbarea acésta, care să mă ierte Inalt P.

S. Mitropolit al Moldovei, nu a avut nici de cum caracter oficial; ci a pornit din inițiativa câtor-va preoți, însuflețiți de cuvenitul devotament și de dragoste către I. P. S. Sa, bunul Arhipăstor. Acel articol deci ca articol de raportat și avea loc la cronica revistei, iar nu în fruntea ei. Unele părți din el nu se potrivesc nici cum cu o revistă bisericească. Mai adaug încă ceva și voi termina. Comitetul redactor nu ține bine seamă de invitările ce'i facem noi Kiriarii de a publica la timp donațiunile evlavioșilor creștini pe la biserică.

Eu mai alaltăeri am avut prilejul să aud o plingere de felul acesta: Dumitru Porojnicu și soția sa Maria, creștinii evlavioși din comuna Rîșina, jud. Gorju, au ținut o biserică din temelie, cheltuind peste 25 mii lei. Fapta bună a acestor pioși creștini s'a comunicat redacției revistei de aproape un an și nici până astăzi nu s'a publicat.

Apoi de ce se face ast-fel? În schimb însă, membrii comitetului redactor ne cer să le comunicăm ce schimbări se fac pe la Eparhii, bună oră: numiri de parohi, acordări de ranguri etc. ca să le publice în revistă. Acestea se mai pot trece sub tăcere, dar nu și fapte ca cele de mai sus. În revistă s'a hotărât a se publica o cronică despre tot ce se petrece în lumea creștină, iar nu numai asemenea fapte de interes local; a spune în ea numai că cutare a fost numit paroh, sau cutare cântăreț, cred că nu e potrivit.

Iată considerațiunile pentru care eu, precum și ceilalți P.P. S.S. membri ai comisiunii, pentru luarea socotelilor tipografiei și revistei am opinat ca, de astă dată să se aprobe budgetul ast-fel cum este prezentat.

P. S. Arh. Nifon Ploestenu, I. P. S. Președinte și Prea Sfințiți Părinți și Frați! De și am luat cuvântul, dar mă voi sili să fiu foarte scurt. P. S. Episcop al Râmnicului a arătat că situațiunea revistei S-lui Sinod este penibilă.

Voiu arăta în puține cuvinte că lucrul nu este așa.

În cuvântarea ce P. P. Sa ne-a ținut nu ne-a spus o parte, care militază foarte mult în favoarea revistei «Biserica Ortodoxă Română», anume nu ne-a spus că comitetul redactor al Revistei, are un capital de 90.000 lei de încasat de pe la protoereii din țară, după abonamentul revistei; deci dar, situațiunea revistei nu este în starea care s'a descris. Numai puțină bună-voință să fie din partea P.P. S.S. Chi-

riarhi de a constrânge pe unii Protoereii, cari încasază abonamentele de pe la preoții și nu voește a le înainta comitetului redactor și atunci situațiunea revistei va fi foarte bună; plus că revista mai are și un fond la casa de depuneri de 34,000 lei în efecte. Înainte, în adevăr erau trei membri redactori, și acum sunt cinci. Dar să nu se uite a se spune că s'a mai mărit și volumul revistei cu câte-va côle; iar pe cei doi membrii redactori, pe care S-tul Sinod 'i-a pus în timpul din urmă, chiar P. S. Raportor 'i-a consfințit prin o mulțime de rapôrte făcute asupra revistei. Mă mir cum P. S. Sa mai revine asupra acestei cestiuni, așa de mult trâmbițată.

Sunt de părere dar, și cred că această părere o împărtășesc mulți din membri S-tului Sinod, să nu lovim în membrii comitetului redactor, tăindu-le salariile, căci D-lor se silesc ca această revistă să corespundă dorinței și așteptărilor S tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Ne mai cerând nimeni cuvîntul, pun la vot propunerea P. S. Nifon Ploștenu, la care mă asociez și eu.

Voci: Cu bile.

P. S. Episcop al Hușilor: Să se pună la vot conclusiunile raportului.

P. S. Arh. Calistrat Bârlădenu. Intâi propunerea să se pună la vot, comisiunea 'și-a dat părerea.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Pun la vot cu bile conclusiunile raportului, cine este pentru, va pune bilă albă la urnă albă.

Se procede la vot cu bile.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Resultatul votului este:

Votanți 15.

Bile albe pentru 7.

Bile negre contra 8.

S-tul Sinod a respins conclusiunile raportului.

Prin urmare budgetul este cel prezentat, cu adăogirea că salariile a membrilor comitetului redactor al Revistei rămân cum aũ fost și anul trecut.

P. S. Arh. Calistrat Bârlădenu. Am să fac o respectuosă rugăciune S-tului Sinod.

În ședința de la 20 ale curenteii, P. S. Episcop al Râm-

nicului, în calitatea sa de raportor, cu ocaziunea discuțiunii relativă la proiectul de buget al revistei «Biserica Ortodoxă Română» 'și-a permis ca să spună la adresa mea cuvinte, care nu le-am meritat; pot să ȳic, că acesta este o insultă, o necuviință, o ușurință, o lipsă de judecată matură, căci dacă 'și-ar fi dat socotela P. S. Sa, nu ar fi pronunțat acele cuvinte la adresa unui membru al S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Râmnicului. Care cuvinte? Se pot numi.

P. S. Arh. Calistrat Bârladenu. Eă am avut un concediu de 5 ȳile, și în lipsa mea a pronunțat acele cuvinte P. S. Sa și trebuia mai întâi să amâne cesiunea până când și eă puteam să fiă presinte la S-tul Sinod. Și al doilea, că putea să fie Președinte al Comitetului Redactor o persoană afară din S-tul Sinod, și deci nimeni nu pôte să fie în drept ca să răspundă la cuvintele debitate de P. S. Sa.

Pentru aceste motive, cer ca P. S. Sa să retracteze cuvintele ofensătore pronunțate în acea ședință la adresa mea.

P. S. Episcop al Râmnicului: I. P. S-ȳite Stăpâne! Răspund P. S. Calistrat în două cuvinte P. S. Sa ca Președintele comitetului redactor în cel dintăi raport cu care a înaintat proiectul de buget S-tului Sinod, eă nu ȳic că a insultat, dar a arătat pôte puțină deferință față de comisiunea însărcinată de S-tul Sinod a lua socotelile Revistei. În acel raport, P. S. Sa numește măsura propusă de comisiune și aprobată de S-tul Sinod, de a se întocmi bugetul revistei după veniturile realizate în anul precedent o măsură, *nelogică și nepractică.*

Apoi, când înaintați în un raport o afirmațiune, să ȳic așa de jicitoare, nu numai pentru demnitatea comisiunii respective ci a întregului St. Sinod, să fiți tot-d'auna vigilent și să căutați a nu lipsi de aci, ca să puteți susține această gravă afirmațiune la adresa S-tului Sinod. Cuvintele ce le-am ȳis eă, nu aă fost la adresa P. S. Vostre. Eă m'am servit numai de pilda evanghelică despre păstor și năimit, spre a arăta că trebuia să fiți față. și a vă face datoria aici, unde cu toți suntem, și nu am lipsit a ne face datoria noastră. S-tul Sinod a luat în acest înțeles cuvintele mele, de aceea a și votat propunerea comisiunii din acea ședință. Iată ce am avut de dis.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte: Incidentul este închis.

Domnule Ministru, S-tul Sinod a terminat lucrările sale, care le-a avut în sesiunea acésta de tómnă.

D-nul P. P. Carp, Prim Ministru și Ministru ad Interim la Culte și Instrucțiune Publică, dă citire următorului Mesagiū de închiderea S-tului Sinod:

Prea Sântiți Părinți,

Sântul Sinod al Sântei Biserici Autocefale Ortodoxe Române, deschis în ziua de 12 Octombrie, cu Decretul Nos-tru cu No. 3470, în sesiune ordinară de tómnă, terminându-și lucrările;

Eū, declar închisă sesiunea acésta a Sântului Sinod.

Dat în Castelul Peleş la 24 Octombrie 1900.

(ss) CAROL

Ministrul Cultelor
și
Instrucțiunei Publice
Ad-Interim
(ss) P. P. CARP.

No. 8774.

Președinte † Iosif Mitropolit Primat.

Secretari: *Athanasie al Rimnicului.*
Pimen G. Piteștenu.

